

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

RAPORT

PRIVIND SITUAȚIA MACROECONOMICĂ

**PE ANUL 2019
ȘI PROIEȚIA ACESTEIA PE ANII
2020-2022**

romania2019.eu
Președinția României la Consiliul Uniunii Europene

Cuvânt înainte

- Capitolul 1**   Coordonate ale cadrului general extern și intern al politicii fiscal bugetare în anul 2019
- Capitolul 2**   Coordonate ale construcției bugetare pe anul 2019
2.1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe anul 2019
2.2. Obiectivul bugetar pe termen mediu
- Capitolul 3**   Evoluții macroeconomice și bugetare
3.1. Execuția bugetară în anul 2017 și execuția preliminară a anului 2018
3.2. Evoluții și tendințe macroeconomice interne 2018-2022
3.3. Potențiale riscuri asociate construcției bugetare pe anul 2019 și orizontul 2020-2022
3.4. Cheltuieli fiscale
- Capitolul 4**   Politica fiscal-bugetară și de administrare fiscală
4.1. Realizările în anul 2018 față de măsurile asumate prin Raportul anterior
4.2. Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2019-2022, principalele obiective pe termen mediu
4.3. Politica de cheltuieli
4.4. Politica de administrare fiscală
- Capitolul 5**   Politici finanțate prin proiectul de buget în anul 2019
5.1. Finanțarea unităților administrativ-teritoriale
5.2. Investițiile publice semnificative prioritizate
- Capitolul 6**   Datoria publică, finanțarea deficitului bugetar și acordarea de garanții
- Capitolul 7**   Perspective bugetare pentru perioada 2020-2022
7.1. Bugetul general consolidat pe termen mediu
7.2. Finanțări de la Uniunea Europeană
7.3. Contribuția României la bugetul UE și poziția financiară netă

Cuvânt înainte

Raportul la buget pe orizontul 2019-2022 a fost elaborat în baza art. 35 alin (2) din Legea 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare și are la bază prevederile Strategiei fiscal-bugetare pentru perioada 2019-2021 și prognoza cadrului macroeconomic pe termen mediu 2018-2022 (prognoza de iarnă 2019).

România a realizat în anul 2017 un deficit al bugetului general consolidat în termeni ESA de 2,92% din PIB, sub limita permisă de regulamentele europene, iar pe 12 luni ale anului 2018 deficitul bugetului general consolidat calculat pe baza metodologiei naționale este de 2,88% din PIB.

Raportul de față prezintă principalele evoluții ale cadrului macroeconomic în perioada de referință în contextul cadrului internațional, principalele obiective și priorități strategice pe care România le are de atins până în perspectiva anului 2022, **precum și măsurile ce vor fi întreprinse pentru ca politica de deficit bugetar să susțină în mod direct creșterea economică, în marja permisă de Pactul de Stabilitate și Creștere, respectiv un deficit bugetar ESA de 3% din PIB.**

România este parte a Proiectului European din 2007 în mod oficial. În condițiile în care Uniunea trece printr-o perioadă istorică complicată, brăzdată de efecte persistente ale crizei financiare, de criza zonei euro, de supra-îndatorare publică și privată, fiind confruntată cu problema imigrației, cu tendințe de fragmentare și tensiuni geopolitice, România se dovedește loială construcției europene. Aderarea la Zona Euro trebuie să fie o decizie făcută în mod rațional, având în vedere învățămintele ultimelor decenii și problemele majore cu care se confruntă UE.

Guvernul României își menține angajamentul de aderare la zona euro, însă stabilirea unei date concrete în această privință presupune realizarea unor analize aprofundate, în special în ceea ce privește convergența reală, structurală și instituțională, domenii în care sunt necesare progrese importante.

Autoritățile române pornesc de la premisa că analiza convergenței reale a unui stat cu Zona Euro (ZE) decurge din nevoia de convergență reală sustenabilă, de natură sănătoasă, bazată pe fundamente economice puternice și nu pe un context conjunctural, aceasta reprezentând una dintre cele mai importante lecții ale crizei pentru statele pretendent la intrarea în ZE. O convergență reală sustenabilă reprezintă o pre-condiție cheie pentru economiile care vor să adopte o monedă comună și să fie rezistente în fața șocurilor adverse.

Apropierea de zona euro a României este esențială din punctul de vedere al tuturor oportunităților momentului, iar pregătirea pentru adoptarea euro crește credibilitatea sa ca partener responsabil în cadrul UE. Atragerea resurselor UE trebuie să se facă cu celeritate și spre obiective care să asigure în mod real o creștere economică sustenabilă și bine structurată, iar resetarea politicilor economice și realizarea reformelor structurale necesare, impuse de acest proces sunt menite a da României statura unui stat membru demn de a fi în zona euro, de a fi la masa deciziilor unde ne putem promova mai bine interesele în cadrul parteneriatului clădit prin

integrarea europeană, pentru o Uniune rezilientă la noile provocări economice, politice și geopolitice ale prezentului.

Analiza anuală a creșterii pe anul 2019 subliniază faptul că Europa are nevoie de o viziune pe termen lung și trebuie să își mărească reziliența socioeconomică pentru a-și întări capacitatea de a rezista la șocuri și de a profita de noile oportunități. Alegerea opțiunilor adecvate în materie de politică este esențială pentru realizarea unei creșteri mai puternice și mai echitabile, a unor locuri de muncă mai bune și a unei capacități sporite de atenuare a impactului ciclurilor economice mondiale. Pentru asigurarea unui viitor prosper este în continuare indispensabilă orientarea eforturilor către : (1) investiții de înaltă calitate; (2) reforme menite să consolideze creșterea productivității, incluziunea și calitatea instituțională; și (3) să se garanteze în continuare stabilitatea macrofinanciară și soliditatea finanțelor publice.¹

Având în vedere aceste priorități, în continuare vor fi prezentate câteva caracteristici definitorii ale construcției bugetare pe anul 2019 și orizontul 2020-2022, care vor susține efortul țării noastre pentru o economie robustă, care să facă față provocărilor viitoare:

- ✦ ***Proiectul de buget este configurat pe un cadru economic cu o creștere economică de 5,5% prevăzută pentru anul 2019 și un ritm mediu anual de 5,2% pe întreg orizontul 2020-2022, semnificativ mai mare comparativ cu cea estimată a fi înregistrată la nivelul țărilor UE, în condițiile tendinței de relaxare a creșterii la nivel european, care va continua și în următorii 2 ani (1,9% la nivelul zonei euro și pe total UE28, estimată pentru anul 2019 conform prognozei de toamnă a UE). O asemenea performanță în condițiile unui mediu macroeconomic european și mondial marcat de creșterea gradului de incertitudine, tensiuni comerciale internaționale și creșterea prețurilor petrolului, efectele Brexitului, este un lucru pozitiv, ceea ce demonstrează că viziunea economică din ultimii ani a fost bine fundamentată, cu o combinație optimală de politici fiscale și bugetare care să potențeze și să mențină creșterea economică.***

- ✦ ***Directii majore de acțiune: creșterea veniturilor populației, investiții în infrastructură și susținerea mediului de afaceri, menținerea deficitului bugetar în limita de 3% prevăzută de regulamentele europene, măsuri de limitare a cheltuielilor și evitarea risipei banului public;***
  - ✓ *Creșterea veniturilor populației își găsește concretizarea în creșterea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată, majorarea punctului de pensie și a indemnizației sociale pentru pensionari garantată. Măsurile asumate de Guvern în domeniul muncii, protecției sociale, familiei, persoanelor vârstnice urmăresc noua agendă pentru Europa 2016-2020, asigurarea unui parcurs constant către îmbunătățirea nivelului de trai al populației, care va avea ca rezultat întărirea coeziunii sociale și reducerea decalajelor față de statele dezvoltate ale Uniunii Europene.*

---

¹ Analiza anuală a creșterii 2019 - Bruxelles, 21.11.2018 COM(2018) 770 final

- ✓ *La capitolul „ Investiții” alocarea bugetară prevede investiții în infrastructură, sănătate, educație, agricultură, creșterea absorbției **fondurilor europene**, prin finanțarea unor proiecte prioritare care să conducă la realizarea unor rezultate concrete, **înființarea Fondului de Dezvoltare și Investiții**, pentru finanțarea proiectelor de investiții ale unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale în domenii prioritare principale și secundare, cum sunt: sănătate, educație, apă – canalizare, rețea de energie electrică, și rețea de gaze, transport, drumuri, salubritate, cultură, culte, sport și locuințe, dar și pentru finanțarea proiectelor de investiții ale universităților. Având în vedere că investițiile constituie motorul creșterii economice și al creării de locuri de muncă, construcția bugetară a avut în vedere promovarea în continuare a unui mediu favorabil investițiilor care stimulează creșterea.*

Pe întreg orizontul de referință sumele alocate proiectelor de investiții se majorează gradual, ajungând la aprox. 3,9 % din PIB în anul 2022, și respectă regula de aur a finanțelor publice, respectiv nivelul investițiilor este mai mare ca nivelul țintei de deficit bugetar.

- ✓ *Susținerea mediului de afaceri pentru a crea premisele unei creșteri sustenabile, care demonstrează încrederea în capacitatea de mobilizare a mediului de afaceri, a mediului antreprenorial, pentru construcția unui proiect de țară coerent, prin sprijinirea sectorului IMM caracterizat prin dinamism și diversitate, prin finanțarea unor programe importante:*

- **Programul ”Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții”**, include scheme de ajutor de stat care se aplică atât întreprinderilor mari cât și IMM-urilor, având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții, creării de noi locuri de muncă, precum și modernizarea sau dezvoltarea IMM-urilor și care cuprinde 6 scheme de ajutor de stat.
- **Programul ”Transferuri în cadrul schemelor de ajutor de stat reprezentând sume restituite la acciză pentru motorina utilizată drept combustibil”**, derulat în perioada 2014-2017, dar pentru a veni în sprijinul operatorilor economici, Guvernul a decis **continuarea acestei măsuri de ajutor de stat și prin care un număr de 1500 de operatori economici vor beneficia de ajutor de stat.**
- **Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii – IMM Invest România** al cărui scop este stimularea instituțiilor de credit în crearea de produse de finanțare care să se adreseze unui segment de IMM-uri cu profil de risc ridicat și care va conduce la creșterea gradului de accesare a fondurilor europene în actualul exercițiu de programare 2014-2020.
- **Programul Start-up Nation** având ca obiectiv creșterea numărului întreprinderilor și a locurilor de muncă, inserția pe piața muncii a persoanelor defavorizate, șomerilor și absolvenților, creșterea investițiilor în tehnologii noi inovative. Prin acest program se acordă un ajutor de minimis unui număr maxim anual de 10.000 de beneficiari întreprinderi mici și mijlocii în sumă maximă de 200.000 lei/beneficiar, reprezentând 100% din valoarea cheltuielilor eligibile.

- **Programul guvernamental "INVESTEȘTE ÎN TINE"** are ca obiect facilitarea accesului la finanțare pentru tinerii cu vârsta cuprinsă între 16 ani și până la 26 de ani și care sunt cuprinși în sistemul de învățământ sau care efectuează cursuri de specializare, autorizate de către Ministerul Educației Naționale, și după caz, de către Ministerul Muncii și Justiției Sociale. De asemenea, programul poate fi accesat și de persoane cu vârsta cuprinsă între 26 și 55 de ani, dacă acestea sunt cuprinse în sistemul de învățământ sau efectuează cursuri de reconversie și/sau specializare profesională.
- **Infiintarea Programului de finanțare a investițiilor pentru modernizarea și dezvoltarea stațiunilor balneare, denumit "Programul stațiuni balneare"**, iar sumele alocate se folosesc potrivit destinațiilor prevazute de OUG 114/2018.
- **Programul Prima Chirie** este un program prin care șomerii care își găsesc un loc de muncă la o distanță mai mare de 50 kilometri de domiciliu pot beneficia de o subvenție de maximum 75% din valoarea chiriei, dar nu mai mult de 900 de lei pe lună.
- **Programul „gROWth”–Investim în copii, investim în viitor** având ca scop susținerea financiară a unor grădinițe cu profil sportiv.

- ✓ **În același timp, bugetul a fost construit ținând cont de pragul maxim de deficit de 3%** stabilit la nivelul Uniunii Europene, pe întreg orizontul de referință, ceea ce arată în fapt respectarea regulii din Tratatul de la Maastricht. Ținta de deficit bugetar cash pe anul 2019 este estimată la 2,55% din PIB, iar deficitul ESA la 2,57% din PIB, anul 2019 fiind primul an în care începe ajustarea deficitului bugetar, respectiv o ajustare de 0,39 puncte procentuale în termeni ESA față de anul 2018, care va continua pe orizontul 2020-2022, urmând ca acesta să ajungă în anul 2022 la 1,8 % din PIB, respectiv o ajustare de 0,77 puncte procentuale față de anul 2019.
- ✓ **Nivelul estimat al datoriei guvernamentale brute pe orizontul de referință se va situa sub 40,0% din PIB**, România înregistrând în anul 2017 un procent al datoriei publice de 35,2%, în scădere față de anul 2016 cu 2,1 puncte procentuale.
- ✓ **Evitarea risipei banului public, prin măsuri de limitare a cheltuielilor** prin continuarea aplicării unora dintre măsurile care vizează limitarea cheltuielilor aprobate în anii anteriori, astfel:
  - munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru sau în zilele libere se va compensa numai cu timp liber, cu anumite excepții în cazul personalului din domeniile apărării, siguranței și ordinii publice sau personalului cu statut special;
  - în perioada 2019-2021, instituțiile și autoritățile publice nu acordă personalului din cadrul acestora premii, cu anumite excepții în cazul sportivilor și colectivelor tehnice, studenților, elevilor și profesorilor;
  - în perioada 2019-2021 nu se acordă ajutoarele sau, după caz, indemnizațiile la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă;

- În perioada 2019-2021 instituțiile și autoritățile publice nu acordă personalului bilete de valoare, cu excepția tichetelor de creșă reglementate de Legea 165/2018.
- ✓ *Din coordonatele construcției bugetare pe anul 2019 și orizontul 2019-2022 derivă și principiile de bază ale acestui proiect de buget: **transparența, eficiența, predictibilitate, performanță, evitarea risipei banului public.***

România are în viitor o serie de provocări: soliditatea bugetului public, angajat și în susținerea reformelor structurale necesare, un spațiu fiscal suficient de manevră în caz de dificultăți economice proprii și/sau prin contagiune, menținerea datoriei publice în limite sustenabile, eficiența politicilor publice care trebuie să se manifeste în performanța mediului de afaceri, antreprenorial, și mobilitatea forței de muncă, a bunurilor și serviciilor, stimularea unei atitudini corecte privind creșterea salariilor pe baza creșterii productivității muncii, îmbunătățirea colectării precum și creșterea potențialului de absorbție al fondurilor europene, provocări care odată atinse, **ne pot îndreptați la speranța menținerii României în topul economiilor UE și astfel creșterea nivelului de trai al membrilor societății, deziderat major al Programului de Guvernare.**

Bugetul pentru anul 2019 este un instrument **care reflectă alocări de sume pentru diverse sectoare și politici** ce trebuie valorizate și folosite cu chibzuială, pentru interesul comun al societății, pentru a avea o țară mai bună, **a căror utilizare eficientă și responsabilă conferă viabilitate modelului economic și continuitate în rezultatele așteptate.**

Să nu uităm că în anul 2019 România a preluat președinția rotativă a Consiliului Uniunii Europene, unul dintre cele mai importante momente ca membru UE, în care țara ce deține acest rol este în atenția tuturor și se implică activ în coordonarea Uniunii Europene. **Este pentru prima dată când România va îndeplini acest rol**, fiind totodată o provocare, dar și o oportunitate, moment ce aduce greutate deciziilor luate la nivelul european, generează credibilitate în rândul celorlalte state membre și este un moment important ce asigură vizibilitatea acțiunilor României. Aceasta trebuie să își cunoască bine prioritățile și obiectivele și să continue seria realizărilor înregistrate.

În această calitate, România trebuie să trimită un mesaj de încredere și responsabilitate, să demonstreze o viziune politică puternică față de proiectul european, ca toate statele membre să acționeze pentru o Uniune prosperă și sigură.

Paginile următoare prezintă în detaliu tabloul evoluțiilor macroeconomice și bugetare, principalele măsuri fiscal-bugetare întreprinse, ce vor fi finanțate prin buget pe anul 2019 și orizontul 2020-2022.

BUGETUL pe SCURT 2019

Transparență,

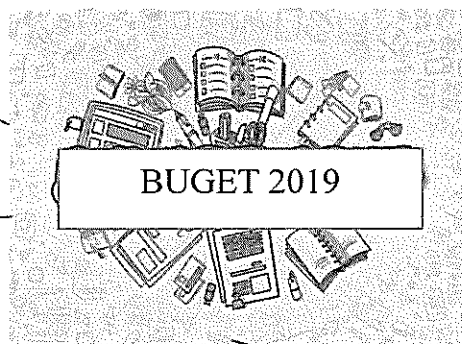
Eficiență,

Predictibilitate,

Performanță,

Evitarea risipei banului public

Proiectul de buget este configurat pe un cadru economic cu o creștere economică de 5,5% prevăzută pentru anul 2019 și un ritm mediu anual de 5,2% pe întreg orizontul 2020-2022, semnificativ mai mare comparativ cu cea estimată a fi înregistrată la nivelul țărilor UE.

Creșterea veniturilor populației

Începând cu data de 1 ianuarie 2019, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată va fi de 2.080 lei lunar;

Începând cu 1 ianuarie 2019, salariile de bază, soldele de funcție/salariile de funcție, indemnizațiile de încadrare se majorează cu 1/4 din diferența dintre salariul de bază, solda de funcție/salariul de funcție, indemnizația de încadrare prevăzute de lege pentru anul 2022 și cel/cea din luna decembrie 2018;

Începând cu 1 septembrie 2019, valoarea punctului de pensie se majorează cu 15%, de la 1.100 lei la 1.265 lei;

Începând cu 1 septembrie 2019 indemnizația socială pentru pensionari garantată se majorează cu 10% , de la 640 lei la 704 lei;

Evitarea risipei banului public, prin măsuri de limitare a cheltuielilor:

- munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru sau în zilele libere se va compensa numai cu timp liber, cu anumite excepții în cazul personalului din domeniile apărării, siguranței și ordinii publice sau personalului cu statut special;
- în perioada 2019-2021, instituțiile și autoritățile publice nu acordă personalului din cadrul acestora premii, cu anumite excepții în cazul sportivilor și colectivelor tehnice, studenților, elevilor și profesorilor;
- în perioada 2019-2021 nu se acordă ajutoarele sau, după caz, indemnizațiile la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă;
- în perioada 2019-2021 instituțiile și autoritățile publice nu acordă personalului bilete de valoare, cu excepția tichetelor de creșă reglementate de Legea 165/2018

Investiții în infrastructură, sănătate, educație, agricultură, creșterea absorbției fondurilor europene, investițiile se majorează gradual, ajungând la aprox. 3,9 % din PIB în anul 2022, și respectă regula de aur a finanțelor publice, fiind mai mare ca deficitul bugetar, estimat la 1,8% din PIB in termeni ESA in 2022.

Susținerea mediului de afaceri;

Scheme de ajutor de stat pentru diverse programe :

Programul investește în tine
Programul Junior
IMM invest România
Programul start-up nation
Programul stațiuni balneare
Programul gROWth „investim în copii, investim în viitor”
Fondul de Dezvoltare și investiții

Tinta de deficit ESA pe orizontul de referință este situată sub 3% din PIB, deci se respectă regula din Tratatul de la Maastricht.
Ajustarea bugetară începe din anul 2019, urmând ca deficitul ESA să ajungă la 1,8 % din PIB în anul 2022, respectiv o ajustare de 0,77 puncte procentuale față de anul 2019.
Nivelul estimat al datoriei guvernamentale brute pe orizontul de referință se va situa sub 40,0% din PIB.

Mediul internațional

- ✓ Perspectiva creșterii economice globale rămâne robustă pe termen scurt.
- ✓ Activitatea economică pe termen scurt în economiile avansate beneficiază de avantaje puternice de creștere, astfel că în SUA se așteaptă ca economia să-și depășească potențialul de creștere, în timp ce perspectivele creșterii în economiile emergente sunt mult mai slabe decât în primăvară, cu diferențe semnificative între țări și regiuni.
- ✓ Perspectivele pentru Asia rămân în continuare solide, deși activitatea economică în China s-a deteriorat datorită recentelor măsuri comerciale introduse de SUA.
- ✓ Previziunile de creștere s-au deteriorat considerabil în alte economii emergente, în mod deosebit în Turcia și Argentina ca urmare a înăsprii condițiilor de finanțare, instabilității valutare, și creșterii tensiunilor geopolitice.
- ✓ În același timp, creșterea în mai multe piețe emergente din afara Asiei (de ex. Argentina, Mexic și Africa de Sud) s-a situat sub așteptări.
- ✓ În schimb, perspectivele s-au îmbunătățit puțin în mai multe țări exportatoare de petrol, tendință care ar contribui la creșterea exporturilor și îmbunătățirea soldului contului curent;

Astfel, creșterea globală este prevăzută să ajungă la 4,0% în 2018 față de 3,9% în 2017 pentru ca în anul 2019 și 2020 să ajungă la 3,8%.

Pentru zona euro: creștere susținută, dar mai puțin dinamică pe fondul unui grad ridicat de incertitudine

Se preconizează că în zona euro creșterea se va diminua, de la nivelul de 2,4% atins în 2017, cel mai ridicat din ultimii 10 ani, la 2,1% în 2018, urmând ca ulterior să se tempereze și mai mult, ajungând la 1,9% în 2019 și la 1,7% în 2020.

Aceeași tendință este așteptată și pentru UE-27, creșterea fiind estimată la 2,2% în 2018, 2,0% în 2019 și 1,9% în 2020.

Situația internațională excepțional de favorabilă de anul trecut a contribuit la susținerea unei activități economice puternice și a investițiilor în UE și în zona euro. În ciuda unui mediu mai incert, se preconizează că toate statele membre vor continua să înregistreze creștere economică, deși într-un ritm mai lent, datorită forței consumului și investițiilor interne. În absența unor șocuri majore, Europa ar trebui să poată susține o creștere economică peste potențial, crearea intensă de locuri de muncă și scăderea șomajului.

---

² Previziunile de toamnă a CE 8 noiembrie 2018

Cererea internă, factor de creștere

Creșterea gradului de incertitudine la nivel mondial, tensiunile comerciale internaționale și creșterea prețurilor petrolului vor avea un efect de frânare a creșterii în Europa. Acest efect ar putea fi amplificat și de perspectiva unei încetiniri a tendințelor pozitive de pe piața muncii și a constrângerilor tot mai puternice la nivelul ofertei într-o serie de state membre, după mai mulți ani de creștere robustă a ocupării forței de muncă.

Se estimează că factorii de creștere economică vor fi din ce în ce mai mult de natură internă: în unele state membre, consumul privat ar trebui să fie stimulat de creșterea salariilor și de anumite măsuri bugetare. Condițiile de finanțare și ratele ridicate de utilizare a capacității ar urma, la rândul lor, să rămână favorabile investițiilor. Pentru prima dată din 2007, se preconizează că în 2019 investițiile vor crește în toate statele membre.

Produsul intern brut (PIB) ar trebui să-și continue creșterea în toate statele membre, însă ritmul va fi lent și, după toate aparențele, mai slab decât se estimase în vară.

Rata șomajului continuă să scadă

Condițiile de pe piața forței de muncă au continuat să se îmbunătățească în prima jumătate a anului 2018, creșterea ocupării forței de muncă rămânând constantă, chiar și în condițiile diminuării creșterii economice.

În unele state membre, crearea de locuri de muncă va continua să beneficieze de creșterea continuă și de punerea în aplicare a reformelor structurale. Pentru zona euro se prevede o scădere a șomajului la 8,4% anul acesta, apoi la 7,9% în 2019 și la 7,5% în 2020.

În UE-27, rata șomajului este estimată la 7,4% în acest an, după care va scădea la 7% în 2019 și la 6,6% în 2020. Aceasta ar fi cea mai scăzută rată a șomajului înregistrată de la începutul seriei lunare de date privind șomajul, în ianuarie 2000.

Finanțe publice: nivelurile datoriei sunt în scădere, iar deficitul public agregat al zonei euro este în prezent sub 1%

Se estimează că, în acest an, deficitul public al zonei euro va continua să scadă în raport cu PIB-ul, datorită reducerii cheltuielilor cu dobânzile.

Această scădere urmează să se oprească anul viitor pentru prima dată din 2009, dat fiind că orientarea bugetară va deveni ușor expansionistă în 2019, după care va deveni, în linii mari, neutră în 2020.

Se preconizează că deficitul public al zonei euro va crește de la 0,6% din PIB în 2018 la 0,8% în 2019, iar în 2020 va scădea la 0,7%.

Pentru UE-27, se preconizează că deficitul public va crește de la 0,6% din PIB în 2018 la 0,8% în 2019, urmând apoi să scadă la 0,6% în 2020.

Conform estimărilor, ponderea datoriei în PIB va continua să scadă în zona euro și în aproape toate statele membre, susținută de excedente primare cu efect de diminuare a datoriei și de continuarea creșterii economice.

Se preconizează că, în zona euro, ponderea datoriei în PIB va scădea de la 86,9% în 2018 la 84,9% în 2019 și la 82,8% în 2020, comparativ cu vârful de 94,2% atins în 2014. În UE-27, rata datoriei publice ar urma să scadă de la 80,6% din PIB în 2018 la 78,6% în 2019 și la 76,7% în 2020.

Principalele provocări, în viitor

În pofida progreselor înregistrate, apar din ce în ce mai multe riscuri și provocări externe, fiind necesar un răspuns european mai puternic și unit.

De la creșterea prezenței Chinei în lanțul valoric global la perturbarea, de către SUA, a ordinii economice postbelice prin intensificarea protecționismului comercial, UE va trebui să facă față provocării reprezentate de un mediu mondial nesigur și în rapidă schimbare.

Vulnerabilități persistente: creșterea lentă a productivității; persistența inegalității veniturilor și scăderea lentă a sărăciei; disparitățile regionale și teritoriale; nivelul ridicat al datoriei publice și private și alte dezechilibre macroeconomice care au rămas nesoluționate, în special în zona euro.

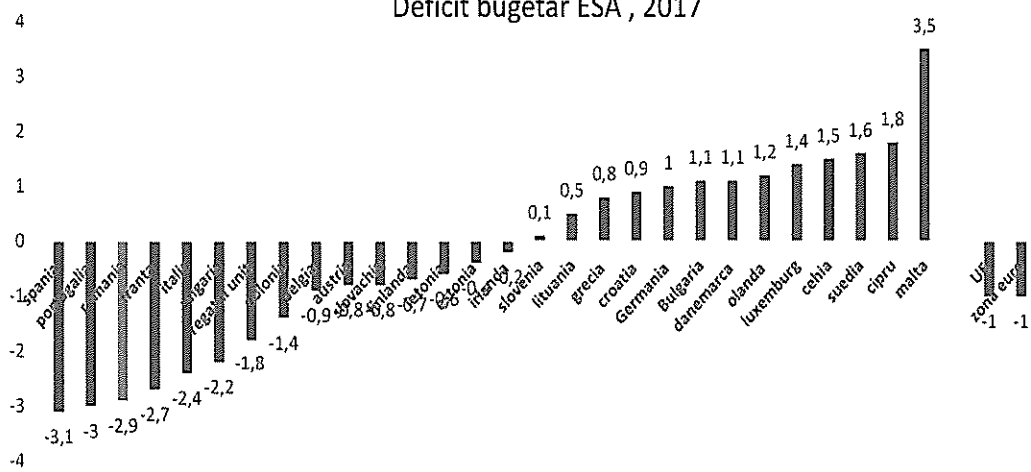
Provocări pe termen scurt: creșterea protecționismului și a tensiunilor geopolitice care afectează relațiile comerciale; instabilitatea de pe piețele emergente; necorelarea competențelor și apariția unui deficit al forței de muncă în anumite țări și sectoare; migrația; difuzarea lentă a noilor tehnologii digitale; retragerea treptată a măsurilor de stimulare acordate de băncile centrale; stagnarea ritmului reformelor/riscul de regres al reformelor și de agravare a dezechilibrelor fiscal-bugetare.

Provocările pe termen mediu/lung: exploatarea potențialului de creștere al digitalizării; impactul transformărilor tehnologice asupra lucrătorilor și a anumitor sectoare; impactul schimbărilor demografice și rolul migrației; atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea; exploatarea durabilă a resurselor naturale.

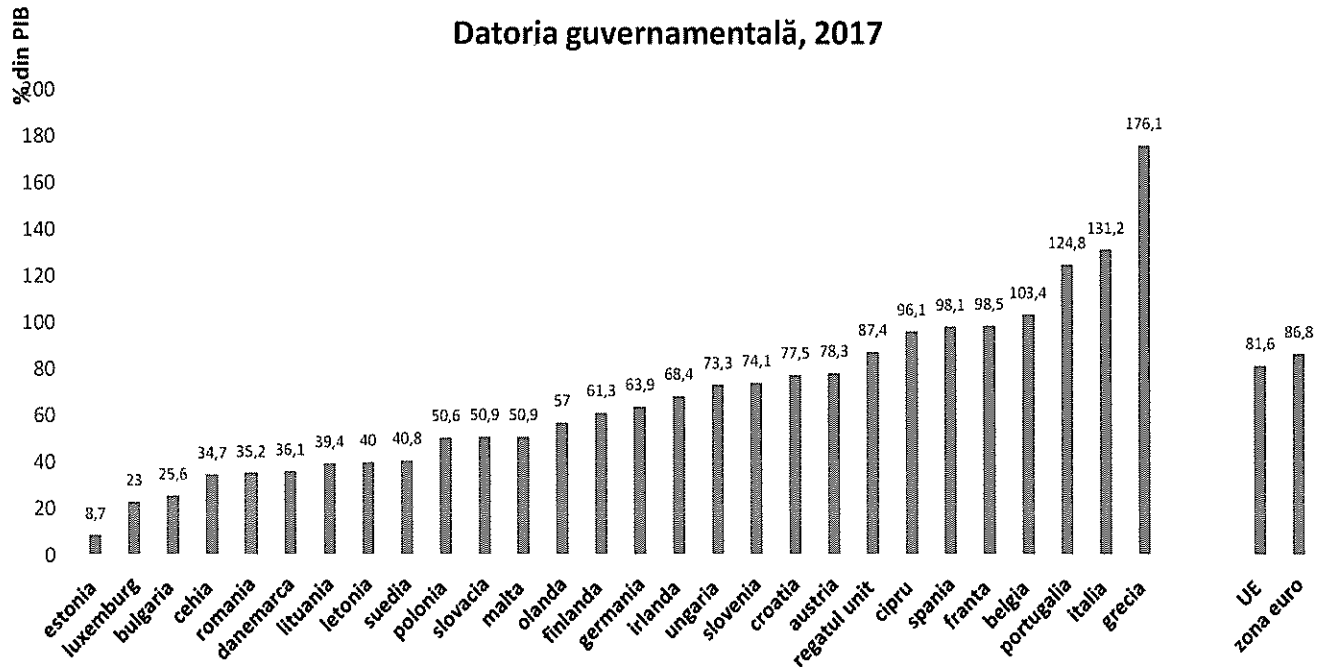
Indicatori bugetari comparativ cu alte state ale UE

- ✓ În anul 2017, Malta, Cipru, Suedia, Republica Cehă, Luxemburg, Olanda, Bulgaria, Danemarca, Germania, Croația, Grecia, Lituania și Slovenia au înregistrat un surplus bugetar.
- ✓ **România** a înregistrat un deficit bugetar de 2,9% din PIB.
- ✓ *Cele mai mici deficite au fost înregistrate de Irlanda, Estonia, Letonia și Finlanda.*
- ✓ Două state au înregistrat deficite egale sau mai mari de 3% din PIB, respectiv Spania, și Portugalia.
- ✓ În anul 2017 cele mai mici procente ale datoriei publice în PIB au fost înregistrate de Estonia, Luxemburg, Bulgaria, Cehia, **România** și Danemarca.
- ✓ Cele mai mari procente ale datoriei publice au fost înregistrate de Grecia, Italia, Portugalia, Belgia, Franța și Spania.

Deficit bugetar ESA , 2017

Eurostat: Notificarea fiscală octombrie 2018

Eurostat: Notificarea fiscală octombrie 2018

Cadrul economic intern – principalele realizări 2017-2018

România a înregistrat în ultimii ani progrese considerabile în direcția reducerii dezechilibrelor macroeconomice, care împreună cu politicile monetare și reformele structurale implementate sau în curs de implementare, au contribuit la menținerea stabilității macroeconomice și financiare.

- Evoluțiile macroeconomice interne au consolidat baza pentru continuarea aplicării măsurilor de politică economică.

Datele statistice semidefinite relevă performanțele deosebite înregistrate de economia românească în anul 2017, când dinamica produsului intern brut a fost de 7,0% fiind al șaptelea an consecutiv de creștere. Creșterea economică a României a fost de 4,2% în primele 9 luni ale anului 2018, iar pentru întreg anul curent s-a estimat o dinamică de 4,5% fiind susținută, pe partea ofertei, în principal de sectorul industriei și cel al serviciilor, iar pe partea cererii de o contribuție mai echilibrată a consumului și investițiilor brute.

- Deficitul de cont curent

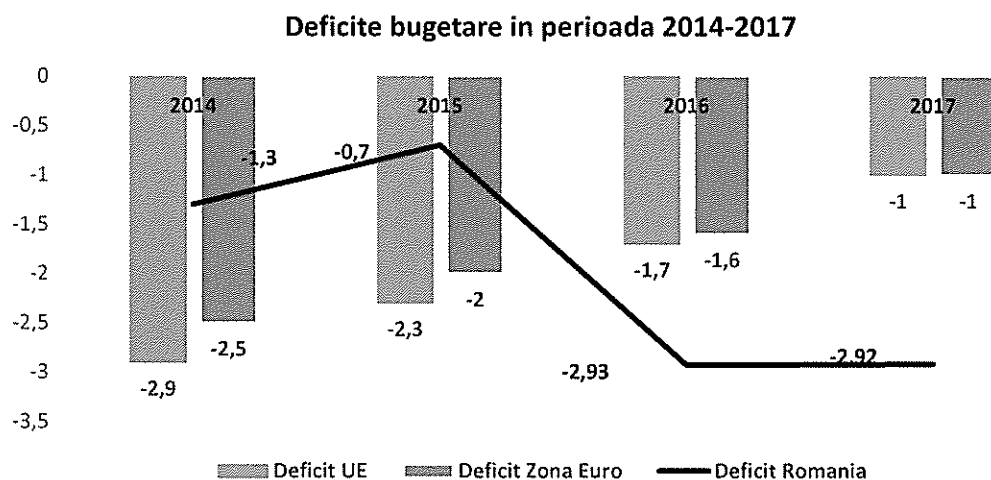
În anul 2017, deficitul de cont curent a atins 3,2% din PIB, urmând să crească la 4,5% din PIB în anul 2018 pe fondul accelerării semnificative a consumului.

- Creșterea economică robustă din primele nouă luni ale anului 2018, s-a reflectat pozitiv și pe piața muncii. Rata șomajului va continua să scadă în perioada 2018-2019, iar rata de ocupare a forței de muncă urmează să crească într-un ritm moderat.
- De la momentul culminant al crizei, dezechilibrele bugetare s-au atenuat treptat.

În 2009, deficitul bugetar a atins 9,5% din PIB, însă cu sprijinul măsurilor puse în aplicare în cadrul a trei programe consecutive de asistență financiară UE/FMI, deficitul bugetar (metodologie ESA) s-a redus progresiv, atingând în anul 2015 un nivel de 0,7% din PIB, 2,93% în anul 2016 și 2,92% din PIB în anul 2017, respectiv o ajustare de aprox. 6,6 puncte procentuale în perioada 2009-2017.

Astfel, chiar dacă anii 2016 și 2017 au adus mai multe reduceri de taxe și impozite, modelul economic promovat constant de Guvernul României fiind unul care vizează îmbunătățirea mediului de afaceri, soldul bugetului general consolidat realizat în anul 2017, exprimat ca procent în PIB, a fost de -2,84%, sub ținta stabilită în Legea nr.5/2017, pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2017 și la bugetul inițial.

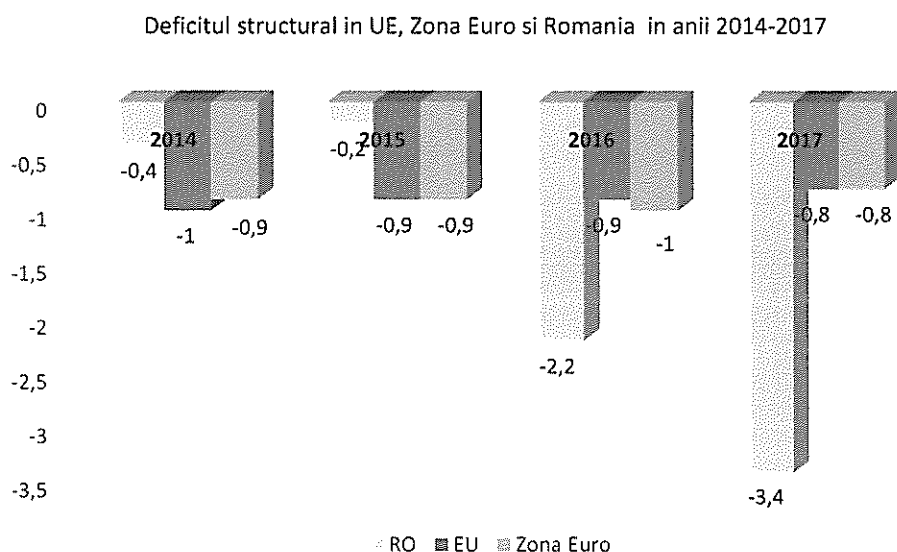
După cum se observă în graficul de mai jos, deficitul calculat pe baza metodologiei europene (ESA) în anii 2014-2015 pentru România a fost mai mic decât cele înregistrate la nivelul Zonei Euro și Uniunii Europene.

Sursa: EUROSTAT - Notificarea fiscală octombrie 2018

Începând cu anul 2009, România a adoptat măsuri vizând o consolidare fiscal-bugetară semnificativă, care au condus la atingerea obiectivului pe termen mediu în 2013, 2014 și 2015, ceea ce corespunde prevederilor Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare.

Măsurile de relaxare fiscală începute în perioada 2015-2016 (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuate prin măsurile adoptate de noul Guvern în anul 2017, dar și implementarea unor măsuri fiscal-bugetare în anul 2018 au reflectat în continuare o deviere de la obiectivul bugetar pe termen mediu.

Sursa Prognoza de toamnă a Comisiei Europene 2018

În anii 2014-2015 deficitul structural al României se situa sub cel înregistrat la nivelul zonei Euro și UE, însă începând cu anul 2016 acesta devansează deficitul structural al celor două structuri.

În acest sens, **Codul fiscal**, actul legislativ de bază al României în materie de politică fiscală, modificat în mod substanțial și adoptat prin Legea nr.227/2015 privind Codul fiscal cu aplicabilitate începând cu data de 1 ianuarie 2016, cuprinde prevederi stimulative atât pentru populație cât și pentru mediul investițional, iar **majorările salariale** întreprinse au avut impact asupra consumului și investițiilor. Anul 2017 a adus măsuri suplimentare care accentuează, per ansamblu, relaxarea fiscală demarată în anii anteriori, cu scopul de a stimula creșterea economică.

În anul 2018 au fost implementate măsuri noi în ceea ce privește cadrul fiscal aferent impozitelor directe și contribuțiilor de asigurări sociale.

- ✓ O modificare importantă este reducerea cotei impozitului pe venit de la 16% la 10%, măsură anunțată anterior prin Programul de guvernare.
- ✓ În ceea ce privește contribuțiile de asigurări sociale, sarcina fiscală aferentă angajatorului a fost transferată angajatului cu scopul de a asigura o mai bună colectare a veniturilor la bugetele de asigurări sociale și de a reechilibra Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat. Transferul contribuțiilor în sarcina angajatului a fost precedată de creșterea salariilor din sectorul bugetar cu 25% astfel încât venitul net nu a fost influențat de acest transfer.
- ✓ Pe partea de cheltuieli, Guvernul a adoptat o serie de măsuri destinate creșterii nivelului de trai al populației precum creșterea salariului minim brut pe economie (de la 1450 lei la 1900 lei, începând cu 1 ianuarie 2018).
- ✓ De asemenea salariile personalului plătit din fonduri publice s-a majorat cu 25% începând cu 2018, creștere care a fost însă acoperită în mare parte de transferul contribuțiilor în sarcina angajatului.
- ✓ Începând cu 1 martie 2018, salariile medicilor și asistentelor medicale s-au majorat la nivelul salariului de bază stabilit pentru anul 2022, iar salariile personalului care ocupă funcții didactice din unitățile de învățământ preuniversitar și universitar de stat s-au majorat cu 20% față de nivelul din luna februarie 2018 (conform Legii nr. 153/2017).
- ✓ În ceea ce privește sistemul de pensii, la data de 1 iulie 2017, valoarea punctului de pensie s-a majorat cu 9%, respectiv la 1000 lei. În anul 2018, în perioada 1 ianuarie – 1 iulie, valoarea punctului de pensie este 1000 lei (Legea nr. 3/2018), iar începând cu 1 iulie 2018 este de 1100 lei (OUG nr. 82/2017).

Păstrarea echilibrelor macroeconomice, printr-un dozaaj adecvat de politici fiscal-bugetare și monetare orientate către stabilitate, reforme structurale și menținerea stabilității financiare reprezintă un element definitoriu care trebuie avut în vedere în perioada următoare, pentru a menține economia pe un parcurs ascendent.

---

2. Coordonate ale construcției bugetare pe anul 2019

2.1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe anul 2019

În condițiile unui cadru european incert, marcat de creșterea prețurilor la energie, volatilitatea piețelor financiare, tensiuni comerciale, precum și de riscuri geopolitice, statele membre sunt conștiente că trebuie să întreprindă măsuri concrete pentru consolidarea rezilienței economiilor lor pentru a răspunde provocărilor viitoare.

În acest context, România stabilește următoarele obiective ale construcției bugetare pentru anul 2019 și orizontul 2020-2022:

- 1. Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească;**
- 2. Alocarea unor sume importante pentru susținerea investițiilor publice prin prioritizarea investițiilor publice semnificative pentru asigurarea infrastructurii și serviciilor, pentru îmbunătățirea calității vieții, cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;**
- 3. Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne, pentru a crea premisa unei creșteri economice sustenabile;**
- 4. Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului prin adoptarea unor măsuri salariale, sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari și categoriile cele mai vulnerabile.**
- 5. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice;**
- 6. Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernanței bugetare, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice**

PREZENTAREA PE LARG A OBIECTIVELOR ȘI INDICATORILOR MACROECONOMICI

- 1. Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească**

Cadrul macroeconomic configurat pentru perioada 2019 -2022 a luat în considerare: (i) impactul pozitiv al măsurilor fiscal-bugetare întreprinse până în prezent asupra mediului de afaceri și asupra puterii de cumpărare a populației; (ii) contextul european și global, evidențiat în previziunile de toamnă 2018 ale Comisiei Europene, caracterizat prin creștere economică, dar mai puțin dinamică,

pe fondul unui grad ridicat de incertitudine, creșterea tensiunilor comerciale, creșterea prețurilor la petrol, piețe financiare tensionate, caracterizat de multiple riscuri interconectate de evoluție negativă; (iii) realizările economico-sociale din anul 2017 și din anul 2018 până la momentul actual, aspecte care vor sta la baza fundamentării indicatorilor bugetari pentru anul 2019 și orizontul de referință 2020-2022, asigurându-se astfel caracterul predictibil și sustenabil al acestora. Pentru perioada 2020-2022 se estimează că economia românească va înregistra creșteri susținute cu un ritm mediu anual de 5,2%.

Proiecția indicatorilor bugetari pentru perioada 2017-2022							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
VENITURI buget general consolidat (cash)	29,40	31,08	33,51	32,23	31,97	33,12	
CHELTUIELI buget general consolidat (cash)	32,24	33,96	36,07	34,32	33,76	34,72	
SOLD buget general consolidat (cash)	-2,84	-2,88	-2,55	-2,10	-1,79	-1,60	
SOLD buget general consolidat (ESA)	-2,92	-2,96	-2,57	-2,45	-2,23	-1,80	
SOLD structural	-3,4	-3,03	-2,76	-2,80	-2,55	-2,18	

Planificarea bugetară pe anii 2019 -2022 a avut la bază măsurile de relaxare fiscală începute în perioada 2015-2016 în scopul stimulării creșterii economice (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuate prin actele normative adoptate în anul 2017 prin care s-au reglementat măsuri în domeniul salarizării personalului din sectorul bugetar, legislația în domeniul drepturilor cu caracter social, legislația în domeniul pensiilor, cu impact suplimentar asupra cheltuielilor de personal, a celor cu asistența socială, implementate în anul 2018, dar și măsurile fiscal-bugetare luate pe parcursul anului 2018, care vor influența cadrul macroeconomic și indicatorii bugetari pe orizontul 2019-2022.

De asemenea planificarea bugetară a avut în vedere:

- realizările veniturilor bugetare la nivelul anului 2018.
- prognoza pe termen mediu 2018-2022 (prognoza de iarnă 2019)) elaborată de Comisia Națională de Strategie și Prognoză conform căreia creșterea reală a PIB în anul 2019 va fi de 5,5%.
- angajamentul ANAF de a colecta venituri suplimentare de aproximativ 7,5 mld lei prin intensificarea acțiunilor de îmbunătățire a colectării și reducerea evaziunii fiscale.
- prevederile legislative actuale, inclusiv pentru TVA (cotă standard 19%, cotă redusă de 9% pentru alimente) și accize (menținerea nivelului accizei pentru produsele energetice);
- proiecția veniturilor bugetare include și impactul generat de OUG 114/2018 prin:
  - (i) creșterea taxării în domeniul jocurilor de noroc (0,5 mld lei);
  - (ii) creșterea nivelului accizelor pentru produsele din tutun (0,6 mld lei);

- (iii) Operatorii economici cu capital integral sau majoritar de stat care aplică prevederile OG nr. 26/2013, distribuie și virează în condițiile legii, în termen de 60 de zile de la data aprobării situațiilor financiare aferente anului 2018, sub formă de dividende sau vărsăminte la bugetul de stat, în cazul regiilor autonome, 35% din sumele repartizate la alte rezerve, în condițiile art. 1 alin. (1) lit. g) din OG nr. 64/2001, regăsite în conturile de disponibilități bănești existente în casă și conturi la bănci precum și cele aferente investițiilor pe termen scurt la data de 31 decembrie 2018 și care la aceeași dată nu sunt angajate, prin contracte de achiziție, pentru a fi utilizate ca surse proprii de finanțare, conform art 43 din OUG 114/2018 (1,5 mld lei);
- veniturile estimate a fi încasate în urma vânzării licențelor de telecomunicații de tip 5G de către ANCOM (2,1 mld lei);
  - aplicarea și în 2019 a măsurilor de repartizare a minimum 90% din profitul net realizat sub formă de vărsăminte la bugetul de stat sau local, în cazul regiilor autonome, sau dividende, în cazul societăților naționale, companiilor naționale și societăților cu capital integral sau majoritar de stat ;
  - termenul prevăzut la art. 6 din Ordonanța Guvernului nr. 5/2013 privind stabilirea unor măsuri speciale de impozitare a activităților cu caracter de monopol natural din sectorul energiei electrice și al gazului natural, cu modificările și completările ulterioare, precum și termenul prevăzut la art. 6 din Ordonanța Guvernului nr. 6/2013 privind instituirea unor măsuri speciale pentru impozitarea exploatării resurselor naturale, altele decât gazele naturale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 261/2013, se prorogă până la data de 31 decembrie 2021, inclusiv;
  - estimarea Pilonului II de pensii pe perioada 2019 - 2022 a fost realizată în condițiile menținerii, ca și în anul 2018, a unei cote de contribuție la fondul de pensii de 3,75%, în conformitate cu prevederile art. 43 alin. (3) din *Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, cu modificările și completările ulterioare.*
- ✓ **La estimarea cheltuielilor s-au avut în vedere:**
- începând cu 1 septembrie 2019, valoarea punctului de pensie se majorează cu 15%, respectiv de la 1.100 lei la 1.265 lei;
  - începând cu 1 septembrie 2019, indemnizația socială pentru pensionari garantată se majorează cu 10%, respectiv de la 640 lei la 704 lei;
  - începând cu data de 1 ianuarie 2019, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, prevăzut la art. 164 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se stabilește în bani, fără a include sporuri și alte adaosuri, la suma de 2.080 lei lunar;
  - începând cu 1 ianuarie 2019, salariile de bază, soldele de funcție/salariile de funcție, indemnizațiile de încadrare se majorează cu 1/4 din diferența dintre salariul de bază, solda de funcție/salariul de funcție, indemnizația de încadrare prevăzute de lege pentru anul 2022 și cel/cea din luna decembrie 2018;
  - începând cu 1 ianuarie 2019, cuantumul sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul brut lunar, solda lunară de care beneficiază personalul plătit din fonduri publice, se menține cel mult la nivelul cuantumului acordat pentru luna decembrie 2018;

- acordarea, în perioada 2019 – 2020, de vouchere de vacanță potrivit prevederilor OUG nr.8/2009;
  - acordarea, in perioada 2019 – 2020, a indemnizației de hrană prevăzută la art. 18 din Legea-cadru nr. 153/2017;
  - în perioada 2019-2021, pentru personalul militar, poliștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, indemnizațiile, compensațiile, primele, ajutoarele, plățile compensatorii, despăgubirile, compensațiile lunare pentru chirie și alte drepturi acordate potrivit actelor normative în vigoare, care nu fac parte din solda lunară brută/salariul lunar brut, se mențin la nivelul lunii decembrie 2018;
  - în perioada 2019-2021, cuantumul compensației bănești, respectiv al alocației valorice pentru drepturile de hrană și, respectiv, valoarea financiară anuală a normelor de echipare, precum și valoarea financiară a drepturilor de echipament se mențin în plată la nivelul stabilit pentru luna decembrie 2018;
  - în perioada 2019-2021 se mențin în plată la nivelul acordat/cuvenit pentru luna decembrie 2018 anumite indemnizații platite unor persoane defavorizate cum ar fi: indemnizații pentru persoane persecutate politic și etnic, indemnizații membrii Academiei Române, ș.a.
  - În perioada 2019-2021 rețelele viagere prevăzute la art. 64 din Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000, cu modificările și completările ulterioare, se acordă în cuantumul aflat în plată în luna decembrie 2018;
- ✓ De asemenea, la stabilirea cheltuielilor de personal pe anul 2019 s-a avut în vedere continuarea aplicării unora dintre măsurile care vizează limitarea cheltuielilor aprobate în anii anteriori, astfel:
- munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru sau în zilele libere se va compensa numai cu timp liber, cu anumite excepții în cazul personalului din domeniile apărării, siguranței și ordinii publice sau personalului cu statut special;
  - în perioada 2019-2021, instituțiile și autoritățile publice nu acordă personalului din cadrul acestora premii, cu anumite excepții în cazul sportivilor și colectivelor tehnice, studenților, elevilor și profesorilor;
  - În perioada 2019-2021 nu se acordă ajutoarele sau, după caz, indemnizațiile la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă;
  - În perioada 2019-2021 instituțiile și autoritățile publice nu acordă personalului bilete de valoare, cu excepția tichetelor de creșă reglementate de Legea 165/2018.

În aceste condiții **veniturile bugetare** proiectate pentru anul 2019 reprezintă 33,51 % din PIB, 32,23% în anul 2020 urmând ca în anul 2022 să reprezinte 33,1% din PIB, evoluție determinate de evoluția indicatorilor macroeconomici pe orizontul de referență, precum și de actele normative adoptate până la acest moment iar **cheltuielile bugetare** proiectate pentru anul 2019 reprezintă din 36,07% din PIB, ajungând la 34,72% în 2022.

De remarcat că pentru anul 2017 **deficitul bugetar cash** a fost de 2,84% din PIB, **ceea ce corespunde unui deficit ESA înregistrat de 2,92 % din PIB și unui deficit structural de 3,4 % din PIB**, iar în anul 2018 **deficitul cash este estimat la 2,88 % din PIB, căruia îi corespunde un deficit ESA de 2,96 % din PIB.**

Planificarea bugetară pe anul 2019 și estimările pe perioada 2020-2022 stabilește deficitul bugetar ESA în anul 2019 la 2,57 % din PIB, primul an când începe ajustarea deficitului bugetar, respectiv o ajustare de 0,39 puncte procentuale față de anul 2018, care va continua pe orizontul 2020-2022, urmând ca acesta să ajungă în anul 2022 la 1,80 % din PIB, respectiv o ajustare de 0,77 puncte procentuale față de anul 2019.

Pe orizontul 2019-2022, politica de deficit bugetar continuă să susțină în mod direct creșterea economică, situându-se sub marja permisă de Pactul de Stabilitate și Creștere, **respectiv un deficit bugetar ESA de 3% din PIB, ce prezintă o importanță deosebită pentru** păstrarea capacității economiei românești de a rezista la eventuale șocuri externe adverse.

În termeni structurali, se estimează că deviația semnificativă înregistrată în anul 2016 de la OTM stabilit pentru România (respectiv 1% din PIB) se va ajusta începând cu anul 2019.

Devierea de la OTM s-ar produce în condițiile menținerii, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB, România înregistrând în anul 2017 un procent al datoriei publice de 35,2%, în scădere față de anul 2016 cu 2,1 puncte procentuale. Perspectiva de creștere moderată a datoriei guvernamentale pe termen mediu și menținerea la un nivel relativ stabil și sustenabil se datorează creșterii economice susținute și unor deficite bugetare calculate conform metodologiei UE de până la 3,0 % din PIB, în perioada 2019-2022.

Estimarea soldului bugetar structural, în pofida faptului că reflectă mai fidel poziția fiscală a unei economii, prezintă o anumită incertitudine asociată proiecției acestuia. Astfel, valoarea soldului structural este dependentă de nivelul decalajului de producție, la rândul său dependent de PIB potențial, o mărime neobservabilă care este supusă deseori unor revizuri mai mult sau mai puțin semnificative în funcție de revizuirea datelor statistice și de metodologia folosită.

Estimările pentru anul 2019 a principalilor indicatori macroeconomici și bugetari sunt:

INDICATORI MACROECONOMICI AI CONSTRUCȚIEI BUCETARE	
PRINCIPALII INDICATORI MACROECONOMICI - SINTEZĂ	
Indicatori	Anul 2019
PIB - milioane lei	1.022.472,2
Creștere economică %	5,5
Inflația medie anuală %	2,8
Venituri BGC - milioane lei	342.675
Ponderea veniturilor totale în PIB	33,51
Cheltuieli BGC - milioane lei	368.793
Ponderea cheltuielilor totale în PIB	36,07
Deficit - milioane lei	-26.118
Deficit - pondere în PIB	-2,55
Șomeri (număr total persoane)	287.000
Câștig salarial mediu net lei lunar	3.085

Contribuția componentelor de utilizare la creșterea reală a PIB		
	- procente -	
	2018	2019
PRODUSUL INTERN BRUT	4,5	5,5
Cererea internă	6,0	6,1
Consum final	3,8	4,7
- Cheltuielile cu consumul privat, din care:	3,3	4,0
-- Cheltuielile cu consumul final al populației	3,3	4,0
- Cheltuielile cu consumul guvernamental*, din care:	0,5	0,7
-- Consumul colectiv efectiv al administrației publice	0,3	0,4
Formarea brută de capital	2,2	1,4
- Formarea brută de capital fix	0,3	1,5
- Modificarea stocurilor	1,8	0,0
Exportul net	-1,5	-0,6
Exportul de bunuri și servicii	2,8	2,9
Importul de bunuri și servicii	4,3	3,5

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

*) Consumul guvernamental include consumul individual și consumul colectiv al administrației publice

Contribuția ramurilor la creșterea reală a PIB		
	- procente -	
	2018	2019
Industrie	1,1	1,3
Agricultură, silvicultură, pescuit	0,4	0,1
Construcții	0,0	0,4
Total servicii	2,3	3,3
Impozite nete pe produs	0,8	0,4
PRODUS INTERN BRUT	4,5	5,5

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Creșterea economică pentru anul 2019 este estimată la 5,5% cu contribuția următorilor factori:

- ✓ **Cererea internă** va reprezenta motorul creșterii economice, iar pe latura ofertei se estimează o îmbunătățire a activității economice, în special în sectorul serviciilor și în ramurile industriale cu potențial ridicat de export.
- ✓ **Ritmul anual de creștere a formării brute de capital fix** va fi de 6,9%
- ✓ **Cheltuielile cu consumul final al populației** se vor majora cu 6,5%.
- ✓ **Măsuri care să asigure o mai bună participare pe piața muncii** în scopul atingerii până în 2020 a unei rate de ocupare de 70% pentru populația în vârstă de 20-64 ani, în concordanță cu prioritățile Strategiei Europa 2020. Se așteaptă continuarea îmbunătățirii pieței muncii prin

majorarea populației ocupate 1,4%, concomitent cu reducerea ratei șomajului la 4,1%.

În acest context, vor fi finanțate următoarele programe:

✚ **Programul guvernamental "INVESTEȘTE ÎN TINE"** are ca obiect facilitarea accesului la finanțare pentru tinerii cu vârsta cuprinsă între 16 ani și până la 26 de ani și care sunt cuprinși în sistemul de învățământ sau care efectuează cursuri de specializare, autorizate de către Ministerul Educației Naționale, și după caz, de către Ministerul Muncii și Justiției Sociale. De asemenea, programul poate fi accesat și de persoane cu vârsta cuprinsă între 26 și 55 de ani, dacă acestea sunt cuprinse în sistemul de învățământ sau efectuează cursuri de reconversie și/sau specializare profesională.

- Facilitarea accesului la finanțare constă în garantarea unui credit în valoare de maximum 40.000 lei, în proporție de 80% de către stat prin Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și prin Fondul Român de Contragarantare, exceptând dobânzile, comisioanele și spezele bancare, precum și în suportarea dobânzilor și a cheltuielilor adiacente creditului.
- Creditul acordat poate fi suplimentat cu până la 20.000 lei în cazul în care beneficiarul este angajat sau se angajează pe perioada derulării creditului.
- Creditul se acordă pentru o perioadă maximă de 10 ani, inclusiv perioada de grație.
- Destinația creditului este de a acoperi nevoile beneficiarilor și familiilor acestora privind educația, sănătatea, cultura, sportul și de habitat.
- În prezent programul se derulează prin CEC Bank, la care deja s-au primit și s-au aprobat circa 2500 de cereri. S-a aprobat ca Programul să se desfășoare și prin Banca Transilvania și Banca Comercială Română S.A.
- În conformitate cu prevederile art.1 alin.(3) din OUG nr.50/2018 privind implementarea Programului guvernamental „INVESTEȘTE ÎN TINE” plățile de dobândă pentru creditul acordat, precum și cheltuielile privind comisioanele de analiză și de gestiune a garanțiilor vor fi suportate din bugetul de stat prin bugetul Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză. Pentru anul 2019 sunt prevăzute credite de angajament în valoare de 60 mil. lei și credite bugetare în valoare de 10 mil. lei.

✚ **Programul prima Chirie** este un program prin care șomerii care își găsesc un loc de muncă la o distanță mai mare de 50 kilometri de domiciliu pot beneficia de o subvenție de maximum 75% din valoarea chiriei, dar nu mai mult de 900 de lei pe lună.

✚ **Programul Start-up Nation** având ca obiectiv creșterea numărului întreprinderilor și a locurilor de muncă, inserția pe piața muncii a persoanelor defavorizate, șomerilor și absolvenților, creșterea investițiilor în tehnologii noi inovative. Prin acest program se acordă un ajutor de minimis unui număr maxim anual de 10.000 de beneficiari întreprinderi mici și mijlocii în sumă maximă de 200.000 lei/beneficiar, reprezentând 100% din valoarea cheltuielilor eligibile.

✓ **Sustținerea mediului de afaceri pentru a crea premisele unei creșteri sustenabile.**

- La începutul anului 2018 au fost implementate următoarele măsuri:

- ✦ Reducerea cotei impozitului pe venit de la 16% la 10% începând cu 1 ianuarie 2018;
- ✦ Reforma contribuțiilor sociale: reducerea cotei totale a contribuțiilor sociale obligatorii, per total cu 2 puncte procentuale, de la 39,25% la 37,25%, reducerea numărului contribuțiilor sociale la 2 contribuții datorate de angajat (CAS, CASS); introducerea contribuției asiguratorii de muncă datorate de angajator, modificarea sarcinii fiscale a obligațiilor privind contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajat și angajator, în sensul că CAS și CASS sunt datorate numai de către angajat;
- ✦ Începând cu anul 2018, au fost modificate condițiile de încadrare a persoanelor juridice române în categoria micro întreprinderilor: i) majorarea nivelului veniturilor realizate la data de 31 decembrie a anului fiscal precedent de la 500.000 euro la 1.000.000 euro; ii) eliminarea condiției privind realizarea veniturilor din consultanță și management; iii) eliminarea activităților pentru care contribuabilii nu aplică acest sistem de impunere (Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, Fondul de compensare a investitorilor, Fondul de garantare a pensiilor private, Fondul de garantare a asiguraților).
- ✦ Reducerea cotei de transfer către pilonul II de la 5,1% la 3,75% începând cu 1 ianuarie 2018;.

- ✦ **Programul "Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții"**, include scheme de ajutor de stat care se aplică atât întreprinderilor mari cât și IMM-urilor, având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții, creării de noi locuri de muncă, precum și modernizarea sau dezvoltarea IMM-urilor, care cuprinde 6 scheme de ajutor de stat, din care:
  - 4 scheme de ajutor de stat care sunt închise pentru emiterea de acorduri pentru finanțare, dar pentru care se continuă procedurile de plată a ajutorului de stat și de monitorizare a realizării investițiilor și a creării locurilor de muncă (H.G. nr. 1165/2007, H.G. nr. 1680/2008, H.G. nr. 753/2008, H.G. nr. 797/2012);
  - două scheme de ajutor de stat deschise pentru emiterea de acorduri pentru finanțare, instituite prin H.G. nr. 332/2014 *privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de locuri de muncă*, cu modificările și completările ulterioare și H.G. nr. 807/2014 *pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat având ca obiectiv stimularea investițiilor cu impact major în economie*, cu modificările și completările ulterioare.

- ✦ **Programul "Transferuri în cadrul schemelor de ajutor de stat reprezentând sume restituite la acciză pentru motorina utilizată drept combustibil"**, derulat în perioada 2014-2017 conform prevederilor H.G. nr. 537/2014. Pentru a veni în sprijinul operatorilor economici, Guvernul a decis **continuarea acestei măsuri de ajutor de stat**.
  - Schema de ajutor de stat are un buget maxim estimat de 60.000 mii lei, cu un buget anual de 20.000 mii lei.
  - Numărul total estimat al operatorilor economici care urmează să beneficieze de ajutor de stat în baza schemei este de 1500.

- ✦ **Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii – IMM Invest România.**

- Prin Programul de susținere a IMM-urilor se are în vedere acordarea de garanții de stat, prin intermediul FNGCIMM, pentru creditele bancare pentru capital de lucru și credite de investiții contractate de IMM-uri. Procentul de garantare este de 50% din valoarea finanțării, cu excepția proiectelor de centre de agreement pentru care procentul de garantare este de 80%.
- Valoarea maximă cumulată a finanțărilor garantate de stat care pot fi acordate unui beneficiar este de 10.000.000 lei, iar valoarea maximă a fiecărei finanțări acordate unui beneficiar nu poate depăși 5.000.000 lei pentru creditele/liniile de credit pentru finanțarea capitalului de lucru, respectiv 10.000.000 lei pentru creditele de investiții.
- Durata maximă a finanțării este de 120 luni, în cazul creditelor pentru investiții și de maxim 24 luni în cazul creditelor/liniilor de credit pentru finanțarea capitalului de lucru. Liniile de credit pot fi prelungite cu maximum 24 luni.

Principalele avantaje ale Programului:

- stimularea instituțiilor de credit în crearea de produse de finanțare care să se adreseze unui segment de IMM-uri cu profil de risc ridicat prin oferirea unui produs de garantare în nume și cont stat;
- sprijinirea dezvoltării sectorului IMM atât prin consolidarea societăților existente cât și prin stimularea înființării de noi întreprinderi mici sau mijlocii;
- creșterea gradului de accesare a fondurilor europene în actualul exercițiu de programare 2014-2020.

⚡ Programe guvernamentale de sprijin a populației și mediului de afaceri

→ Schemă de ajutor de stat privind sprijinirea industriei cinematografice

- Schema de ajutor de stat pentru sprijinirea industriei cinematografice a fost reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 421/2018 având ca obiective dezvoltarea cooperării cinematografice europene și internaționale, susținerea producătorilor de film, în vederea creșterii producției autohtone de film, crearea de noi locuri de muncă în industriile creative și cele conexe, promovarea identității culturale naționale și a minorităților naționale din România prin realizarea filmelor cinematografice și promovarea în circuitul mondial de valori și sprijinirea formării profesionale în domeniul industriei filmului.
- De la lansarea sesiunii de deschidere a schemei până la finalul anului 2018 a fost depus un număr de 41 cereri de finanțare în valoare totală de 209,5 milioane lei, din care 19 au fost aprobate, valoarea ajutorului de stat aprobat ridicându-se la 147,3 mil. lei. Un număr de 16 cereri de finanțare care au solicitat un ajutor de stat în valoare de 53,5 milioane lei se află încă în analiză.
- Proiectele cinematografice sunt în marea lor majoritate co-producții în parteneriat cu companii din România ceea ce înseamnă angrenarea capacităților autohtone în crearea unor produse culturale care vor intra în circuitul internațional. Este de subliniat că toate producțiile vor avea pe genericul filmului și în toate materialele publicitare, precizarea: "Film realizat cu sprijinul Guvernului României".

- Obiectivele urmărite, odată cu introducerea acestui nou mecanism de sprijin, au fost atinse de Guvern care a reușit să aducă România în prim-planul lumii artistice promovând atât peisajele, tradițiile și valorile noastre naționale, cât și specialiștii care activează în industriile creative.
- Având în vedere și prevederile HG nr. 421/2018 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat privind sprijinirea industriei cinematografice, se preconizează a se efectua în cursul anului 2019 angajamente în valoare de 233 milioane lei.

→ **Programul guvernamental "gROWth – Contul individual de economii Junior Centenar"**

- Programului guvernamental "gROWth – Contul individual de economii Junior Centenar" care are ca principal obiectiv asigurarea de către stat pentru toți copiii din România a unui sprijin financiar, astfel încât, atunci când aceștia vor împlini vârsta de 18 ani să aibă într-un cont o sumă de bani suficientă pentru educație, pregătire profesională sau pentru orice alte necesități vor avea.
- Programul își propune să stimuleze pe toți părinții, ca împreună cu statul, să contribuie la acest cont de economie al copiilor.
- În acest sens, prin ordonanță s-a conceput un mecanism extrem de simplu de deschidere a conturilor pentru fiecare copil din România, respectiv deschiderea automată la unitățile Trezoreriei Statului.
- Programul guvernamental "gROWth - Contul individual de economii Junior Centenar" are ca obiect înființarea unui cont special de economisire sub forma de depozit și se adresează oricărui copil care este cetățean român și nu a împlinit vârsta de 18 ani.
- Începând cu anul 2019, titularii de cont beneficiază de o primă de stat în valoare de 600 lei anual până la vârsta de 18 ani, cu condiția ca suma depusă în anul respectiv în cont să fie de minim 1.200 lei.
- Sumele depuse în contul individual de economii Junior Centenar, cu excepția sumelor reprezentând prima de stat, sunt purtătoare de dobândă.
- Prin ordonanță se prevede că statul va depune în contul fiecărui copil o primă de stat de 600 lei, dacă părinții sau reprezentanții legali ai acestora depun o sumă minimă de 1200 lei.
- a doua modalitate de sprijin constă în acordarea de la buget a unei dobânzi de 3% pe an, dobândă stimulativă și constantă până la vârsta de 18 ani.

Este de subliniat că s-a prevăzut ca de acest program să beneficieze și copiii ocrotiți prin serviciile publice specializate, caz în care și depunerea minimă de 1200 lei va fi de la buget. Practic acești copii vor primi în contul deschis pe numele lor 1800 lei anual, până la împlinirea vârstei de 18 ani.

Pentru acest program se preconizează a se efectua în cursul anului 2019 angajamente în valoare de 2 milioane lei și plăți în valoare de 2 milioane lei.

→ **Inființarea programului "gROWth - investim în copii, investim în viitor"** ca program guvernamental având ca obiect susținerea financiară a investițiilor private în construcția și/sau înființarea, amenajarea și dotarea de grădinițe cu profil sportiv.

- Susținerea financiară constă atât într-un ajutor nerambursabil privind o parte din cheltuielile eligibile, cât și în garantarea de către stat a unei părți din creditul utilizat de către investitor pentru construcția și/sau înființarea, amenajarea și dotarea grădinițelor cu profil sportiv.
- Beneficiarii Programului sunt persoane juridice de drept privat, inclusiv organizații neguvernamentale, asociații, fundații și/sau grupuri fiscale, precum și Comitetul Olimpic și Sportiv Român, asociațiile și fundațiile, federațiile sau cluburile sportive care iau inițiativa construirii de grădinițe cu profil sportiv.
- Pentru construcția clădirii, înființarea, amenajarea și dotarea grădinițelor cu profil sportiv, plafonul maxim al sprijinului din surse publice ce poate fi acordat unui beneficiar este de maximum 500.000 euro.
- Ajutorul nerambursabil, plătit în conformitate cu schema de ajutor de stat constituită în baza prezentei ordonanțe de urgență, va fi suportat din bugetul de stat, respectiv din bugetul Secretariatului General al Guvernului prin bugetul Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză.
- Ministerul Finanțelor Publice este autorizat să mandateze Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Fondul Român de Contragarantare în vederea emiterii de garanții în numele și în contul statului, în favoarea băncilor care acordă credite în cadrul Programului.

Pentru Programul "gROWth - investim în copii, investim în viitor" se preconizează a se efectua în cursul anului 2019 angajamente în valoare de 300 milioane lei.

- ✚ **Adoptarea Legii prevenirii nr.270/2017**, pentru eliminarea cauzelor care frânează mediul de afaceri în România, în special legislația stufoasă și modificările frecvente și care creează premisele pentru prevenirea săvârșirii de contravenții, fapt ce are un impact macroeconomic semnificativ pe termen mediu și lung, mai ales asupra IMM-urilor, categorie ce reprezintă motorul oricărei economii moderne, datorită faptului că sunt mai dinamice și mai flexibile decât întreprinderile mari. Prin această lege s-au instituit instrumente care asigură prevenirea săvârșirii unor contravenții.

Ministerul Finanțelor Publice **va continua susținerea mediului de afaceri** prin intermediul măsurilor de sprijin de natura ajutorului de stat, cu respectarea reglementărilor comunitare în domeniu, urmărind cu predilecție:

- ✚ selectarea investițiilor cu real impact asupra dezvoltării regionale prin crearea de noi locuri de muncă și, implicit, creșterea contribuțiilor întreprinderilor finanțate prin plata de taxe și impozite la bugetul general consolidat al statului, precum și la bugetele locale;
- ✚ alocarea eficientă și transparentă a resurselor bugetare prin politica ajutorului de stat, conform prevederilor comunitare și naționale în domeniu;
- ✚ îmbunătățirea planificării activității de analiză și control în vederea eficientizării emiterii acordurilor de finanțare și efectuării plăților, îmbunătățirea comunicării cu mediul de afaceri;
- ✚ sprijinirea tuturor întreprinderilor care realizează investiții și creează noi locuri de muncă, participând astfel activ la reducerea decalajelor economice dintre regiuni și la scăderea somajului;

- ✚ creșterea cifrei de afaceri, datorită dezvoltării și modernizării întreprinderilor mari și a IMM-urilor, respectiv dezvoltarea furnizorilor de active, materii prime, materiale;

→ alte măsuri pentru stimularea creșterii economice

- **Reforme structurale în sectorul companiilor, respectiv îmbunătățirea guvernancei corporative** reprezintă o prioritate pentru guvern, vizând reforma managementului privat la companiile de stat din domenii strategice. Se va avea în vedere:
  - ✚ întărirea **disciplinei financiare la nivelul ÎP**, continuarea **procesului de consolidare/creare a structurilor responsabile în gestionarea ÎP din cadrul autorităților tutelare**, având ca principale obiective asigurarea transparenței și integrității în aplicarea principiilor guvernancei corporative la nivelul ÎP, monitorizarea rezultatelor operaționale ale ÎP din subordine, precum și asigurarea unui management stabil și eficient la nivelul acestora.
  - ✚ Continuarea activităților derulate în scopul **selectării managementului profesionist la ÎP din domeniul transporturilor**.
  - ✚ În vederea creșterii performanțelor economice a unor **ÎP din domeniul energiei, transporturilor și industriei de apărare** se au în vedere acțiuni pentru continuarea **procesului de restructurare/reorganizare și eficientizare a acestora**;
- **Consolidarea investițiilor publice, în special în infrastructură**, este esențială pentru o expansiune economică mai echilibrată.
  - ✚ În **domeniul transporturilor**, prioritățile strategice în domeniul infrastructurilor și serviciilor de transport, pentru perioada 2019- 2022, vizează: **coeziunea teritorială**, asigurând interconectarea teritoriului național la rutele internaționale, precum și interconectivitatea regională, asigurând infrastructura de bază necesarului economiilor moderne de transport, **eficiența**, prin eliminarea blocajelor și întârzierilor cu impact asupra mediului economic și social; **durabilitatea**, prin promovarea și introducerea mijloacelor inteligente de transport, puțin poluante contribuind astfel, la îndeplinirea obiectivelor Strategiei Europa 2020. **Master Planul General de Transport (MPGT)** elaborat pentru perioada până în 2020 și 2030 furnizează elementele necesare pentru prioritizarea investițiilor în domeniul transportului, pentru toate modurile de transport (rutier, feroviar, naval, aerian), pe baza unei analize multicriteriale.
  - ✚ **Infiintarea Fondului de Dezvoltare și investitii gestionat de Comisia Națională de Strategie și Prognoză**, pentru finanțarea proiectelor de investiții ale unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale în domenii prioritare principale și secundare, cum sunt: sănătate, educație, apă – canalizare, rețea de energie electrică, și rețea de gaze, transport, drumuri, salubritate, cultură, culte, sport și locuințe. Deasemenea Fondul se utilizează și pentru finanțarea proiectelor de investiții ale universităților.
    - Finanțarea acestor proiecte se asigură sub formă de granturi, acordate din Fond.
    - Sursa de finanțare a fondului o reprezintă împrumuturile în lei, acordate din disponibilitățile contului curent general al trezoreriei statului în limita sumei de 10.000 mil. Euro echivalent lei calculat la cursul de schimb al BNR la data intrării în vigoare a prezentului act normativ, pe un interval de 20 de ani.
    - Investiții eligibile a fi finanțate din Fond sunt investițiile noi și extinderea/finalizarea investițiilor existente, constând în construcții, modernizări și dotări.

- Unitățile/subdiviziunile administrative-teritoriale și universitățile beneficiare de granturi din Fond, au obligația de a restitui anual pe o perioadă fixă de 20 de ani o sumă reprezentând contribuția proprie la proiect.

✚ **Inființarea Programului de finanțare a investițiilor pentru modernizarea și dezvoltarea stațiunilor balneare, denumit în continuare "Programul stațiuni balneare",** finanțat integral din bugetul Secretariatului General al Guvernului, prin bugetul Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză. Beneficiarii Programului stațiuni balneare sunt unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale, denumite în continuare UAT, și societățile înființate în conformitate cu prevederile Legii societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, iar sumele alocate se folosesc potrivit destinațiilor prevăzute de OUG 114/2018.

- Profilul și conținutul activității în investițiile efectuate de către beneficiarii Programului stațiuni balneare vor fi menținute cel puțin 10 ani de la accesarea sumelor din acest program; în caz contrar, beneficiarii vor rambursa integral sumele obținute ca sprijin financiar potrivit legislației în domeniul ajutorului de stat.
- Proiectele de investiții efectuate în cadrul Programului stațiuni balneare trebuie să fie realizate în cel mult 12 luni de la încheierea acordului de finanțare.

Pentru acest program se preconizează a se efectua în cursul anului 2019 angajamente în valoare de 400 milioane lei și plăți în valoare de 80 milioane lei.

✚ Pentru **Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL)** a fost instituită etapa a II-a, urmărindu-se, mai întâi, repartizarea echilibrată a fondurilor de la bugetul de stat pe județe, pe bază de indicatori, iar apoi, alocarea acestora în interiorul județelor, în mai mulți pași, luându-se în considerare principiile directe pentru selecția proiectelor. Corelarea surselor de finanțare, evitarea dublei finanțări și armonizarea criteriilor tehnice de selecție pentru proiectele de investiții rămân în atenția MDRAP și în perioada următoare.

→ **Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune;**

Fondurile europene reprezintă un element central al sustenabilității bugetare prin prisma strategiei investiționale și a caracterului nerambursabil al acestora. Crearea cadrului legislativ și instituțional în domeniul fondurilor ESI va permite creșterea absorbției pe orizontul de referință, cu rol de stimulare a activității economice.

- ✚ Valoarea aplicațiilor de plată care a fost declarată Comisiei Europene este de 16,73 miliarde euro, ceea ce reprezintă o rată de absorbție curentă³ de aprox. 95,23% din alocarea UE pentru perioada 2007 - 2013.
- ✚ Suma totală primită de România de la Comisia Europeană pentru perioada 2007 - 2013 este de 16,99 miliarde euro, ceea ce reprezintă aprox. 96,69% din alocarea UE pentru perioada 2007 - 2013, rata rambursărilor⁴ fiind de 84,7% din totalul alocat pentru perioada 2007 - 2013.

³ Rata de absorbție curentă reprezintă raportul dintre valoarea declarațiilor de cheltuieli transmise Comisiei Europene și alocarea totală aferentă perioadei 2007-2013.

⁴ Rata rambursărilor reprezintă raportul dintre valoarea sumelor plătite de către Comisia Europeană și alocarea totală aferentă programelor operaționale.

În exercițiul financiar 2014-2020 alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro, din care 22,9 miliarde euro prin Politica de Coeziune și aproximativ 20 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată.

Programelor Operaționale sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate, cu finanțare din Fondul European pentru Ajutorarea Persoanelor cele mai Defavorizate (FEAD), cu o alocare totală de 519 milioane euro (din care contribuția UE este de 441 milioane euro) pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de aprox. 787 (din care contribuția UE este de aprox. 670 milioane euro) milioane euro din fondurile aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

→ Guvernul își propune accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru a ajunge la o rată de 72,5% până la 31 decembrie 2020 și 100% până la 31 decembrie 2023⁵.

2. Alocarea unor sume importante pentru sustinerea investițiilor publice prin prioritizarea investițiilor publice semnificative pentru asigurarea infrastructurii și serviciilor, pentru îmbunătățirea calității vieții cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;

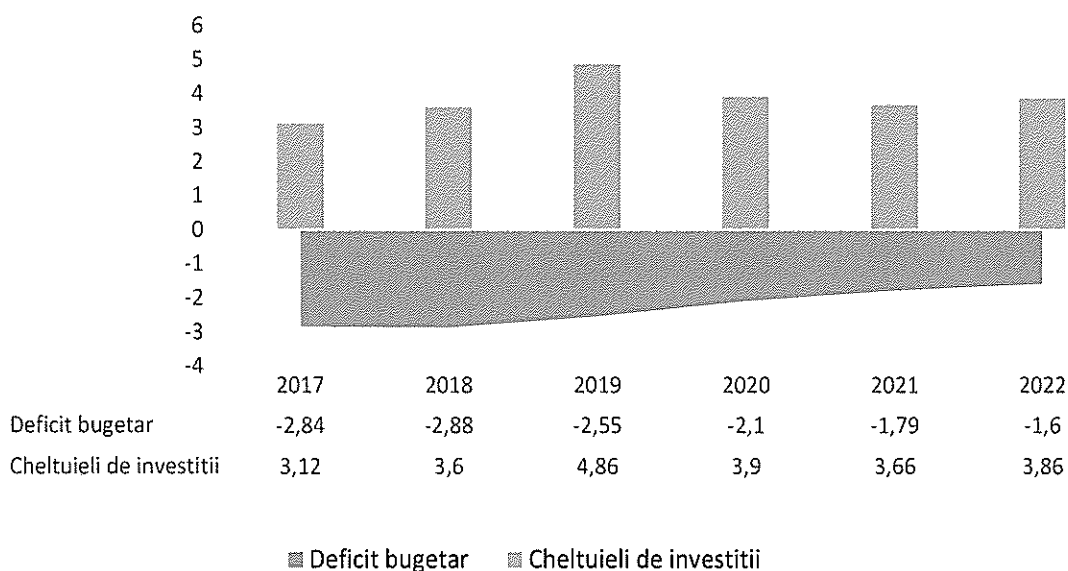
Cheltuielile de investiții în perioada 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	realizari	execuție preliminată	propuneri	estimări	estimări	estimări
Cheltuieli totale BGC (mil. lei)	276.161	322.454	368.793	377.876	397.943	437.952
- % din PIB	32,24	33,96	36,07	34,32	33,76	34,72
Cheltuieli de investiții BGC (mil. lei)	26.753	34.229	49.652	42.978	43.182	48.690
% din cheltuieli totale	9,68	10,61	13,46	11,37	10,85	11,11
- % in PIB	3,12	3,60	4,86	3,90	3,66	3,86

Notă: Cheltuielile de investiții cuprind cheltuielile aferente programelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare (FEN postaderare), cheltuieli de capital și cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă.

⁵ Program de Guvernare 2017-2020

Deficitul bugetar(cash) și Cheltuielile cu investițiile în perioada 2017 - 2022
% in PIB

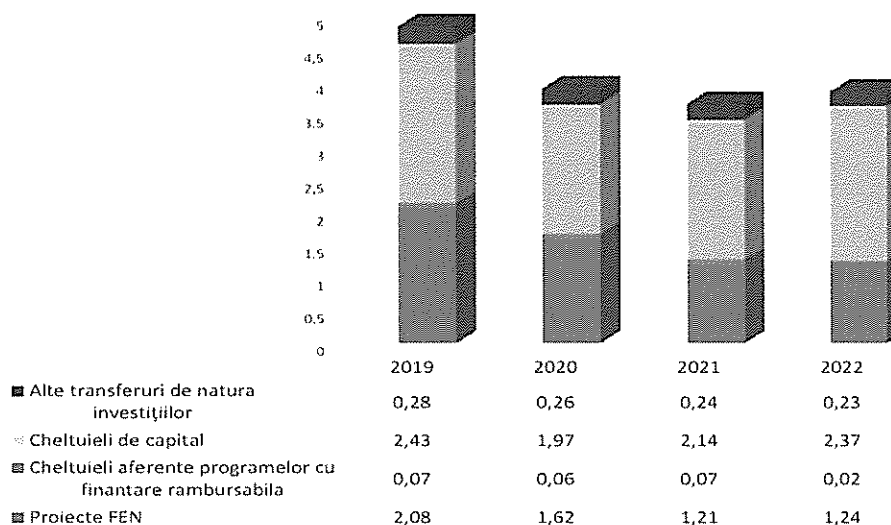

Sursa MFP

În perioada 2017-2022 cheltuielile de investiții s-au situat în permanență peste nivelul deficitului bugetar, deși se constată o adâncire a deficitului în anul 2018, acesta intră pe traiectoria de ajustare începând cu anul 2019.

O prioritate majoră a Guvernului o reprezintă îmbunătățirea procesului de evaluare, selecție, prioritarizare și implementare a investițiilor publice, pentru a spori absorbția fondurilor europene, în vederea desconggestionării spațiului fiscal și a susținerii creșterii economice.

Structura cheltuielilor de investiții în perioada 2019-2022

În anul 2019 cheltuielile destinate investițiilor însumează 49,7 miliarde lei, reprezentând aproximativ 4,86% în PIB.

3. Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, simplificarea fiscalității, care să creeze premisa unei creșteri economice sustenabile;

Conform Programului de Guvernare modelul economic pe care Guvernul 1 va aplica este unul care vizează îmbunătățirea mediului de afaceri din România, precum și creșterea bunăstării tuturor românilor.

Principalele măsuri fiscale sunt prezentate în detaliu în capitolul 4 din Raport.

4. Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului prin adoptarea unor măsuri salariale, concomitent cu adoptarea unor măsuri sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari, studenți și categoriile cele mai vulnerabile.

- Începând cu data de 1 ianuarie 2019, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, prevăzut la art. 164 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se stabilește în bani, fără a include sporuri și alte adaosuri, la suma de 2.080 lei lunar.
- Începând cu 1 ianuarie 2019, salariile de bază, soldele de funcție/salariile de funcție, indemnizațiile de încadrare se majorează cu 1/4 din diferența dintre salariul de bază, solda de funcție/salariul de funcție, indemnizația de încadrare prevăzute de lege pentru anul 2022 și cel/cea din luna decembrie 2018;
- Asigurarea unor venituri decente, pentru pensionari care să le permită acestora să ducă o viață demnă și decentă și după pensionare este prioritate a Programului de Guvernare 2018-2020;
  - Începând cu 1 septembrie 2019, valoarea punctului de pensie se majorează cu 15%, respectiv de la 1.100 lei la 1.265 lei;
  - Începând cu 1 septembrie 2019, indemnizația socială pentru pensionari garantată se majorează cu 10%, respectiv de la 640 lei la 704 lei;
- Politica în domeniul asistenței sociale, incluziune socială și reducerea sărăciei
Obiectivul strategic al acestei politici este **scăderea numărului persoanelor în risc de sărăcie și excluziune socială, în contextul creării unei rețele de servicii sociale integrate, ample și bine coordonate.**

5. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice

Pe termen mediu, în vederea îndeplinirii obiectivului de dezvoltare a pieței titlurilor de stat, finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale se va realiza în principal din surse interne și, în completare, din surse externe, prin emisiuni de titluri de stat. MFP

va continua să mențină o abordare flexibilă și transparentă în realizarea procesului de finanțare, reactionând cu promptitudine la modificările contextului de piață și comportamentul investitorilor.

În scopul creșterii accesibilității persoanelor fizice la cumpararea titlurilor de stat se are în vedere continuarea emisiunilor de titluri de stat pentru populație prin Programul Tezaur, în limita unui plafon anual, atât prin unitățile operative ale Trezoreriei Statului, cât și prin oficiile poștale ale Companiei Naționale Poșta Română, și instituțiilor de credit, precum și flexibilizarea acestuia prin introducerea posibilității de răscumpărare anticipată și a transferului de proprietate între persoanele fizice.

Pentru evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, Trezoreria Statului va menține ca și în anii precedenți rezerva financiară (buffer) în valută, la o valoare echivalentă care acoperă necesitățile brute de finanțare, determinate de deficitul bugetar și refinanțarea datoriei publice pentru circa 4 luni.

6. Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernantei bugetare, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice

Transparentizarea și eficientizarea cheltuielilor publice vor contribui la creșterea spațiului fiscal pentru investiții, îmbunătățirea sustenabilității finanțelor publice pe termen mediu și lung, creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene și creșterea predictibilității politicii bugetare pe termen mediu.

Ministerul Finanțelor Publice acordă o atenție deosebită procesului de instituționalizare a analizei cheltuielilor publice, prin crearea unei structuri responsabile cu realizarea acestor analize și elaborarea unor recomandări pertinente pentru ministere care să conducă la o alocare optimă a resurselor.

S-au efectuat analize pilot de cheltuieli în domeniile transporturi, sănătate, educație, în vederea prioritizării și eficientizării alocării acestora și a identificării unor modalități de realizare de economii. De asemenea, în 2017 a început implementarea unui proiect de asistență tehnică privind consolidarea capacității de a efectua analiza cheltuielilor publice, prin intermediul CE-Programului de Sprijin pentru Reforme Structurale. Scopul final al proiectului este elaborarea unui Manual de analiză a cheltuielilor publice, care detaliază practicile de urmat în cadrul procesului de analiză a cheltuielilor publice.

Măsuri pentru limitarea cheltuielilor după caz pentru respectarea țintei de deficit de sub 3% din PIB prin continuarea aplicării și în anul 2018 a unora dintre măsurile aprobate în anii anteriori, respectiv:

- munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru sau în zilele libere se va compensa numai cu timp liber, cu anumite excepții în cazul personalului din domeniile apărării, siguranței și ordinii publice sau personalului cu statut special;
- în perioada 2019-2021, instituțiile și autoritățile publice nu acordă personalului din cadrul acestora premii, cu anumite excepții în cazul sportivilor și colectivelor tehnice, studenților, elevilor și profesorilor;
- în perioada 2019-2021 nu se acordă ajutoarele sau, după caz, indemnizațiile la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă;

- ◆ În perioada 2019-2021 instituțiile și autoritățile publice nu acordă personalului bilete de valoare, cu excepția tichetelor de creșă reglementate de Legea 165/2018.

2.2. Obiectivul bugetar pe termen mediu

Evoluția deficitului structural în perioada 2014-2022

În anul 2017 deficitul structural din România a fost de 3,4% din PIB, după ce în anul 2015 a fost de 0,2 din PIB.

Având în vedere măsurile de stimulare economică adoptate prin Programul de guvernare, măsuri care se adresează atât creșterii veniturilor și nivelului de trai al populației, cât și mediului de afaceri, creșterea PIB, mai accelerată decât PIB potențial conduce la un ouput gap pozitiv începând cu anul 2017.

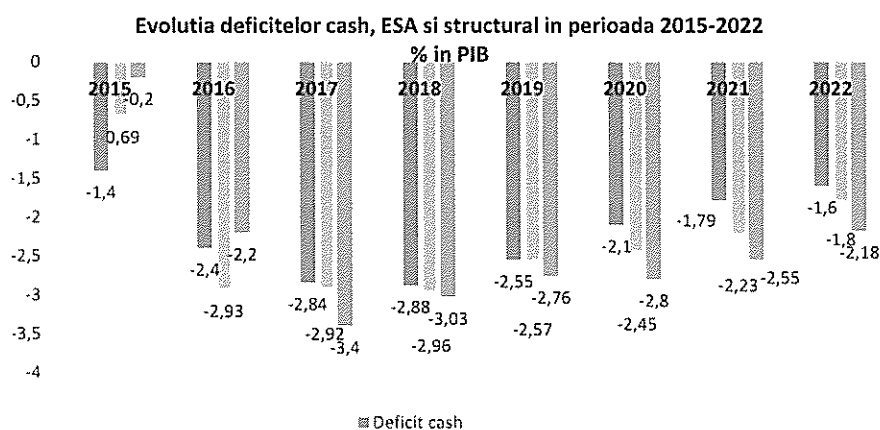
În consecință, din cauza componentei ciclice nefavorabile, deficitul structural va fi, pe termen mediu, ușor mai mare decât deficitul ESA.

Deficite bugetare în perioada 2015-2022

	- % din PIB							
Deficite bugetare	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Deficit ESA	-0,69	-2,93	-2,92	-2,96	-2,57	-2,45	-2,23	-1,80
Deficit Structural*)	-0,2	-2,2	-3,4	-3,03	-2,76	-2,80	-2,55	-2,18
Deficit cash	-1,4	-2,4	-2,84	-2,88	-2,55	-2,10	-1,79	-1,60

*) 2018 - 2022 estimări ale CNSP

Sursă : prognoza de toamna a CE 2018, AMECO, MFP

sursă : prognoza de toamna a CE 2018, AMECO, MFP, CNSP

În perioada 2011 – 2015, țara noastră a implementat măsuri de consolidare fiscală de amploare, ce au vizat reducerea deficitului bugetar ESA cât și a celui structural, situație ce a condus la îmbunătățirea situației finanțelor publice.

Ajustarea realizată după criza economică și financiară s-a situat preponderent pe partea de cheltuieli, reformele structurale fiind promovate în special în domeniul salarizării personalului bugetar, sistemului public de pensii și programării bugetare. România fiind o țară care a avut dezechilibre mai mari la începutul crizei mondiale au fost necesare eforturi de ajustare mai mari decât în alte țări din regiune. Ajustarea întreprinsă de țara noastră este una foarte ambițioasă, iar performanța realizată în ceea ce privește corectarea dezechilibrelor fiscale judecată prin prisma deficitului structural este foarte bună considerând amploarea acestora.

- ✓ Datele statistice semidefinite relevă performanțele deosebite înregistrate de economia românească în anul 2017, când dinamica produsului intern brut a fost de 7,0% fiind al șaptelea an consecutiv de creștere. Creșterea economică a României a fost de 4,2% în primele 9 luni ale anului 2018, iar pentru întreg anul curent s-a estimat o dinamică de 4,5% fiind susținută, pe partea ofertei, în principal de sectorul industriei și cel al serviciilor, iar pe partea cererii de o contribuție mai echilibrată a consumului și investițiilor brute.
- ✓ În anul 2015 deficitul structural a fost de 0,2 % din PIB, nivelul înregistrat fiind în concordanță cu prevederile Tratatului fiscal.
- ✓ Având în vedere măsurile adoptate, de relaxare fiscală, precum și cele în domeniul cheltuielilor proiecția bugetului general consolidat se abate de la Obiectivului Bugetar pe Termen Mediu (MTO) începând cu anul 2016 și perioada următoare, respectiv 2017-2022, deficitul bugetar structural fiind peste 1% din PIB.
- ✓ Deficitul bugetar în anul 2019, definit în termeni structurali, este de 2,76% din PIB, față de Obiectivul bugetar pe termen mediu.
- ✓ Deși în anul 2016 se înregistrează o deviere care se menține și în anii următori, totuși începând cu anul 2019 acesta intră pe o traiectorie de ajustare, ceea ce înseamnă aplicarea unor măsuri de recuperare din devierea estimată.

Devierea de la OTM s-ar produce în condițiile menținerii, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB.

3. Evoluții macroeconomice și bugetare

3.1. Execuția bugetară în anul 2017 și execuția preliminară a anului 2018

Execuția bugetară pe anul 2017

Conform datelor definitive, execuția bugetului general consolidat, în perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2017, s-a încheiat cu un deficit cash de 24,29 miliarde lei, respectiv 2,84% din PIB, sub ținta stabilită, respectiv un deficit anual prevăzut de 24,97 miliarde lei.

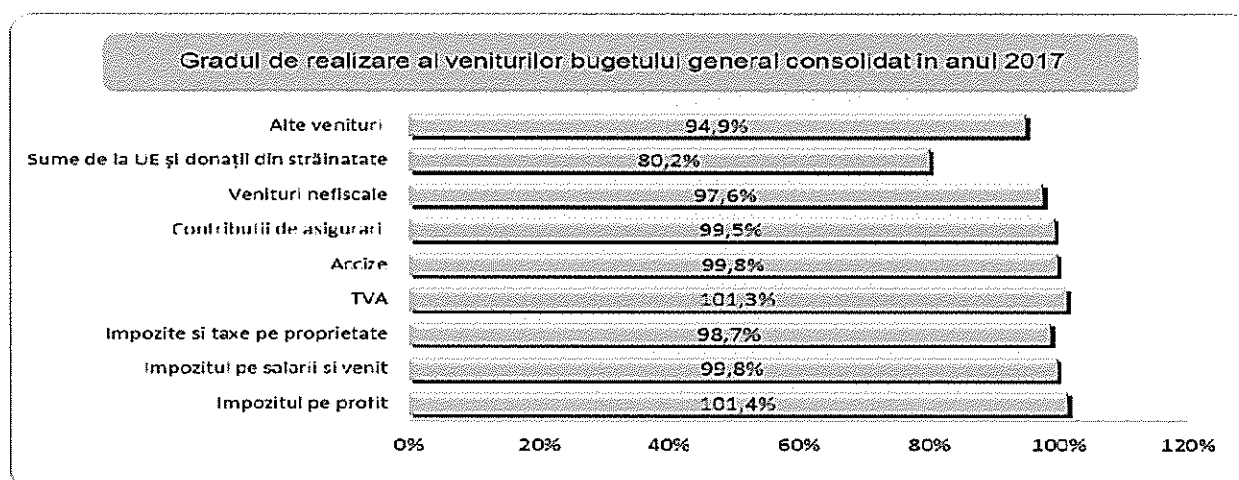
Comparativ cu anul anterior deficitul bugetului general consolidat în anul 2017, în bază cash, a crescut, ca procent în PIB, cu 0,45 puncte procentuale de la 2,39% în 2016 la 2,84%.

Deficitul bugetar cash

		2016	2017	Diferențe 2017 față de 2016
Deficit	mil. lei	-18.304,3	-24.294,7	-5.990,4
	% din P.I.B.	-2,39	-2,84	-0,45

Veniturile bugetului general consolidat

Veniturile bugetului general consolidat, în anul 2017, au totalizat 251,9 miliarde lei, reprezentând 29,4% din PIB și un grad de realizare față de estimările anuale de 98,0%.

Comparativ cu programul anual de încasări veniturile bugetare au înregistrat următoarele evoluții:

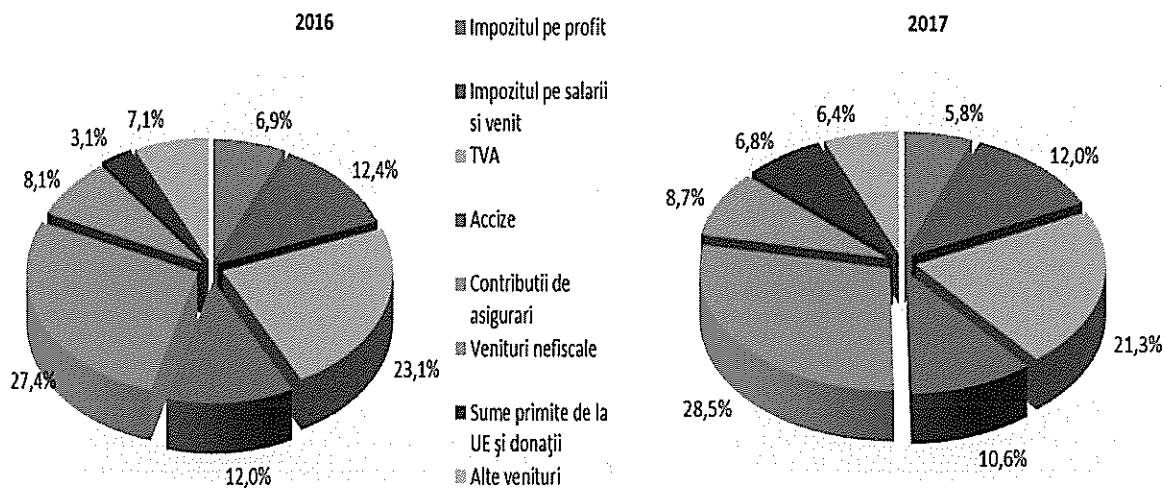
- Încasările din veniturile fiscale au fost superioare programului anual, gradul de realizare fiind de 100,2%, fiind influențate de evoluția pozitivă a încasărilor din impozitul pe profit (101,4%); alte impozite pe venit, profit și câștiguri din capital (102,5%), precum și din taxa pe valoarea adăugată (101,3%). Evoluții mai puțin favorabile s-au înregistrat în cazul încasărilor din impozitul pe venit și salarii (99,8%); impozitele și taxele pe proprietate (98,7%); accize (99,8%); alte impozite și taxe pe bunuri și servicii (90,9%); impozitul pe comerțul exterior și tranzacțiile internaționale (98,7%), precum și în cazul altor impozite și taxe fiscale (83%).
- Încasările din contribuții de asigurări au fost inferioare programului de încasări, gradul de realizare fiind de 99,5%. Nerealizarea programului a fost determinată de încasările inferioare programului anual în cazul veniturilor din contribuții de asigurări încasate la

bugetul asigurărilor pentru șomaj (98,5%), precum și a celor de la bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate (98,6%), în timp ce în cazul bugetul asigurărilor sociale de stat veniturile din contribuții s-au situat aproape de nivelul programului anual de încasări, gradul de realizare fiind de 99,97%;

- Încasările din veniturile nefiscale s-au situat sub programul anual, gradul de realizare fiind de 97,6%;
- Încasările din sumele primite de la UE și alți donatori în contul plăților efectuate s-au situat sub programul anual, gradul de realizare înregistrat fiind de 79,5%.

Încasările bugetare au fost influențate atât de evoluțiile economice, cât și de deciziile de politică fiscală adoptate, cum ar fi: creșterea salariului minim, reducerea cotei standard de TVA, majorarea salariilor pentru unele categorii de salariați din sectorul bugetar, creșterea punctului de pensie, creșterea plafonului neimpozabil lunar la veniturile din pensii de la 1000 lei la 2000 lei și scutirea pensionarilor de la plata contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate, precum și de modificarea cuantumului accizelor.

Structura veniturilor bugetare

Din punct de vedere al ponderii principalelor categorii de impozite în total venituri încasate, s-au înregistrat creșteri, comparativ cu anul anterior, în principal în cazul veniturilor din contribuții de asigurări cu 1,1 pp, a veniturilor nefiscale cu 0,6 pp și sumelor primite de la UE în contul plăților efectuate aferente cadrului financiar 2014-2020 cu 3,7 puncte procentuale.

În paralel, s-au înregistrat diminuări, în principal, în cazul veniturilor din impozitul pe profit cu 1,1 pp, impozite și taxe pe proprietate 0,5 pp, taxa pe valoarea adăugată cu 1,8 pp, a veniturilor din accize cu 1,4 pp, alte impozite și taxe pe bunuri și servicii cu 0,2 pp.

Comparativ cu anul anterior, **veniturile bugetului general consolidat**, în anul 2017, au crescut cu 12,5%, iar ca procent în PIB s-au majorat cu 0,1 pp.

Veniturile fiscale au crescut, în termeni nominali, cu 2,8% față de anul precedent, iar ca procent în PIB s-au redus cu 1,5 puncte procentuale.

Încasările din **impozitul pe profit** s-au redus comparativ cu anul 2016 cu 4,6%, pe fondul reducerii încasărilor de la agenții economici în timp ce încasările de la băncile comerciale ce au fost superioare comparativ cu anul anterior.

Evoluția impozitului pe profit la bugetul de stat, în structură, este următoarea:

- impozitul pe profit virat de agenții economici⁶ prezintă o dinamică negativă în anul 2017 comparativ cu anul precedent, încasările înregistrând un nivel de 14,0 mld. lei, mai puțin cu 1,1 mld. lei comparativ cu anul precedent, reprezentând un grad de realizare de de 101,2% în program;

Dintre potențialii factori ce au exercitat influențe asupra evoluției încasărilor pentru acest impozit, pot fi consemnați:

- ✓ modificări ale sistemului de plată a impozitului datorat de societăți, conform dispozițiilor Legii nr. 170/2016⁷ privind impozitul specific unor activități

Actul normativ menționat cuprinde derogarea de la prevederile titlului II⁸ din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, reglementând impozitul specific pentru persoanele juridice române care desfășoară activități corespunzătoare codurilor CAEN: 5510 - "Hoteluri și alte facilități de cazare similare", 5520 - "Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată", 5530 - "Parcuri pentru rulote, campinguri și tabere", 5590 - "Alte servicii de cazare", 5610 - "Restaurante", 5621 - "Activități de alimentație (catering) pentru evenimente", 5629 - "Alte servicii de alimentație n.c.a.", 5630 - "Baruri și alte activități de servire a băuturilor". La finele anului 2017 s-au încasat 0,1 mld. lei, în condițiile în care prevederea privind plata acestui impozit a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2017, declararea și plata impozitului specific se efectuează pentru un semestru.

- ✓ extinderea sferei de aplicare a prevederilor din "TITLUL III Impozitul pe veniturile micro întreprinderilor"⁹ pentru persoanele juridice române care au realizat venituri între echivalentul în lei a 100.000 euro și echivalentul în lei a 500.000 euro, totodată abrogându-se aplicarea cotei de 2% pentru micro întreprinderile care au un salariat și intrând în vigoare aplicarea cotei de 1% pentru micro întreprinderile care au unul sau mai mulți salariați¹⁰

Astfel, încasările din impozitul pe venitul micro întreprinderilor în anul 2017 au fost de 1,3 mld. lei, prezentând o creștere cu 0,5 mld. lei (+59,1%) comparativ cu anul 2016.

Cu toate că nivelul încasărilor din impozitul pe profit de la agenții economici s-a redus comparativ cu anul precedent, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, în termeni nominali, cifra de afaceri din

---

⁶ Încasările din "Impozit pe profit de la agenții economici" reprezintă 95,3% din total încasări "Impozit pe profit"

⁷ Legea a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2017.

⁸ TITLUL II*) Impozitul pe profit

⁹ Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal

¹⁰ intră în vigoare la data publicării ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ Nr. 3/2017 din 6 ianuarie 2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal

serviciile de piață prestate în principal întreprinderilor, serie brută, a crescut pe ansamblu cu 12,8%, datorită creșterilor înregistrate la transporturi (+15,7%), alte servicii furnizate în principal întreprinderilor (+15,4%), activitățile de producție cinematografică, video, programe de televiziune; difuzare și transmitere de programe (+14,0%), activitățile de servicii informatice și în tehnologia informației (+4,3%) și la comunicații (+4,2%).¹¹

De asemenea, cifra de afaceri din comerțul cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletele), serie brută, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, în termeni nominali, a înregistrat o creștere cu 7,5% datorită creșterii comerțului cu ridicata nespecializat (+16,5%), comerțului cu ridicata specializat al altor produse (+14,6%), comerțului cu ridicata al bunurilor de consum, altele decât cele alimentare (+6,8%), comerțului cu ridicata al produselor alimentare, al băuturilor și al tutunului (+5,9%), comerțului cu ridicata al produselor agricole brute și al animalelor vii (+5,2%) și comerțului cu ridicata al altor mașini, echipamente și furnituri (+5,0%).¹²

- impozitul pe profit virat de băncile comerciale¹³ prezintă un trend crescător în anul 2017 comparativ cu anul 2016, cu un nivel al încasărilor de 0,7 mld. lei, având un grad de realizare 107,1% în programul.

Încasările din **impozitul pe venit și salarii** au înregistrat o creștere cu 8,6%, dinamica pozitivă fiind influențată de creșterea fondului brut de salarii la nivel național cu 18%¹⁴ precum și de majorarea de la 1 februarie 2017 a salariului de bază minim brut pe țară de la 1250 lei la 1450 lei.

O evoluție negativă a înregistrat impozitul pe veniturile din pensii (-35%) influențată de măsurile legislative privind creșterea plafonului neimpozabil lunar la veniturile din pensii de la 1000 lei la 2000 lei și scutirea pensionarilor de la plata contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate (începând cu luna februarie 2017).

Încasările din **impozitele și taxele pe proprietate** s-au diminuat cu 9,1% comparativ cu anul 2016, iar ca raport în PIB s-au diminuat cu 0,2 pp, gradul de realizare al programului fiind de 98,7%.

Diminuarea încasărilor comparativ cu anul precedent s-a datorat reducerii încasărilor din impozite și taxe pe proprietate la bugetul de stat (-91,0%) pe fondul eliminării impozitului pe construcții speciale începând cu anul 2017.

Încasările din **TVA** au înregistrat o creștere cu 3,6% comparativ cu anul anterior gradul de realizare al programului de încasări fiind de 101,3%.

Comparativ cu veniturile încasate în aceeași perioadă a anului precedent, veniturile din taxa pe valoare adăugată au înregistrat o creștere de 1,9 mld. lei, în condițiile în care a fost aplicată măsura de reducere a cotei standard de TVA de la 20% la 19% începând cu 1 ianuarie 2017, măsură care s-a reflectat în încasări începând cu luna februarie 2017.

În structură, veniturile încasate din TVA în anul 2017 se prezintă astfel:

¹¹ INS – Comunicat de presa nr.41 / 14 februarie 2018

¹² INS – Comunicat de presa nr.40 / 14 februarie 2018

¹³ Încasările din " Impozit pe profit de la băncile comerciale" reprezintă 4,7% din total încasări "Impozit pe profit" la bugetul de stat

¹⁴ În anul 2017 comparativ cu anul precedent numărul mediu de salariați a crescut cu 3,1% iar salariul mediu brut la nivelul economiei cu 14,5%

- încasările din operațiuni interne au crescut cu 1,7%, în condițiile în care volumul cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul (cu excepția comerțului cu autovehicule și motocicletele), serie brută, în perioada 1.I-30.XI.2017, comparativ cu perioada 1.I-30.XI.2016¹⁵ a înregistrat o creștere cu 10,3%,
- încasările din importurile de bunuri au crescut cu 7%,
- valoarea restituirilor de taxă pe valoare adăugată a scăzut cu 3%.

Referitor la valoarea schimburilor extracomunitare de bunuri¹⁶ (Extra-UE28) aceasta a crescut cu 21,2% la importuri și cu 8,7% la exporturi (la valori exprimate în lei) în perioada 1.I-30.XI. 2017 comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Încasările din **accize** au fost în sumă de 26,6 miliarde lei în scădere cu 1,3% comparativ cu anul anterior și un grad de realizare al programului anual de 99,8%.

Încasările din accize la produse energetice pentru anul 2017 au înregistrat 14,3 mld. lei reprezentând 53,8 % din total încasări an, fiind diminuate cu 6,0 % față de aceeași perioadă a anului precedent. Încasările din accize la produse energetice au fost influențate din punct de vedere legislativ de intrarea în vigoare începând cu 1 ianuarie 2017 a prevederilor Legii nr 227/2015 referitoare la micșorarea nivelului accizelor la produsele energetice.

Încasările din accize la tutun la bugetul de stat pentru anul 2017 au înregistrat 9,8 mld. lei reprezentând 39,1 % din total încasări an, fiind mai mari cu 5,3 % față de aceeași perioadă a anului precedent.

Încasările din accizele la tutun din anul 2016 au prezentat un trend atipic față de cele din anii anteriori, fiind influențate de incertitudinile legate de data aprobării transpunerii Directivei tutunului în legislația națională, care aducea modificării majore condițiilor de fabricație și vânzare a produselor din tutun. În noiembrie 2016 a fost aprobată Legea 201/2016 care a eliminat incertitudinile existente. Nivelul accizei a crescut de la 430,71 lei/1000 de țigarete în 2016 la 435,58 lei/1000 țigarete în 2017 conform unui calendar aprobat pentru perioada 2017-2022, al accizelor pentru unele produse din tutun prelucrat, precum: țigarete, tutun de fumat fin tăiat, destinat rulării în țigarete și alte tutunuri de fumat. În acest sens, începând cu 24 iulie 2017, nivelul accizelor pentru țigarete a fost majorat de la 435,58 lei/1000 țigarete la 439,94 lei/1000 țigarete.

Încasările din **alte impozite și taxe pe bunuri și servicii** au crescut cu 37,9% comparativ cu anul 2016, programul de încasări realizându-se în proporție de 90,9% datorită nerealizării veniturilor prevăzute la bugetul fondului național unic de sănătate, respectiv contribuția trimestrială pentru finanțarea unor cheltuieli în domeniul sănătății, (față de un nivel estimat de 2,4 miliarde lei, au fost încasate doar 2,1 miliarde lei, cea mai mare nerealizare provenind din contribuția datorată pentru contractele cost-volum/cost-volum-rezultat).

Încasările din **taxele pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități** au totalizat 2,9 miliarde lei, cu 9,5% mai mici comparativ cu anul anterior.

Diminuarea încasărilor din taxa pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități s-a datorat diminuării cu 86,3%, comparativ cu anul anterior, a încasărilor

¹⁵ INS- Comunicat de presă nr.4/2018 privind comerțul și serviciile

¹⁶ INS- Comunicat de presă nr.6/2018 privind comerțul internațional de bunuri

la bugetul instituțiilor/activităților finanțate integral și/sau parțial din venituri proprii în principal ca urmare a eliminării¹⁷ timbrului de mediu pentru autovehicule.

Încasările din **impozitul pe comerțul exterior și tranzacțiile internaționale** au crescut cu 5,7%, comparativ aceeași perioadă a anului precedent, pe fondul creșterii valorii schimburilor extracomunitare de bunuri¹⁸ (Extra-UE28) cu 21,2% la importuri.

Încasările din **contribuțiile de asigurări** au crescut cu 17,0%, pe fondul evoluției pozitive a numărului de salariați, a câștigului salarial mediu brut, a salariului minim, precum și a majorărilor salariale acordate pentru unele categorii de salariați din domeniul bugetar.

Comparativ cu anul 2016 s-au înregistrat creșteri la bugetul asigurărilor sociale de stat cu 19,1%, la bugetul asigurărilor pentru șomaj cu 16,5% și la bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate cu 11,6%.

Creșterea contribuțiilor sociale în cazul bugetului asigurărilor sociale de stat cu 19,1% se situează peste evoluția fondului brut de salarii la nivel național de 18,1%¹⁹, fiind influențată de măsuri legislative precum eliminarea plafonului maxim de 5 câștiguri salariale medii brute și de introducerea obligației de plată a contribuțiilor datorate de angajatori la nivelul salariului minim brut pe țară garantat în plată pentru salariații cu timp parțial de muncă și cu normă întreagă cu salariul sub nivelul de 1450 lei.

Sumele transferate din bugetul asigurărilor sociale de stat către Pilonul II de pensii au totalizat 7,1 mld. lei, ceea ce a reprezentat 99,3% din programul anual estimat pentru Pilonul II de pensii.

Contribuțiile sociale colectate la bugetul asigurărilor pentru șomaj au fost în sumă de 2,2 mld. lei, cu 16,5% peste încasările înregistrate în aceeași perioadă a anului precedent, gradul de realizare al programului de încasări fiind de 98,5%.

Contribuțiile sociale colectate la fondul național unic de asigurări sociale de sănătate au fost în sumă de 23,8 mld. lei, cu 11,6% peste încasările înregistrate în aceeași perioadă a anului precedent, gradul de realizare al programului de încasări fiind de 98,6%.

O evoluție negativă față de anul precedent au înregistrat încasările din contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de pensionari, influențată fiind de măsura legislativă privind scutirea pensionarilor de la plata contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate (începând cu luna februarie 2017).

Veniturile nefiscale încasate în anul 2017 au totalizat 21,9 miliarde lei (2,6% din PIB) cu 21,2% mai mari comparativ cu încasările anului 2016.

Evoluția pozitivă a încasărilor în cazul veniturilor nefiscale, comparativ cu anul anterior s-a datorat în principal creșterii înregistrate în cazul veniturilor din proprietate(+87%), la bugetul de stat, ca urmare a creșterii veniturilor din dividende și a vărsămintelor din profitul net al regiilor autonome (+3,2 mld. lei), a vărsămintelor din veniturile nete ale B.N.R. (+ 0,1 mld. lei), precum și a veniturilor și a sumelor din vânzarea certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră (+0,2 mld. lei). O măsură cu

¹⁷ Conform prevederilor art. XII din Legea nr.1/2017

¹⁸ INS- Comunicat de presă nr.6/2018 privind comerțul internațional de bunuri

¹⁹ În anul 2017 comparativ cu anul precedent numărul mediu de salariați a crescut cu 3,1% iar salariul mediu brut la nivelul economiei cu 14,5%

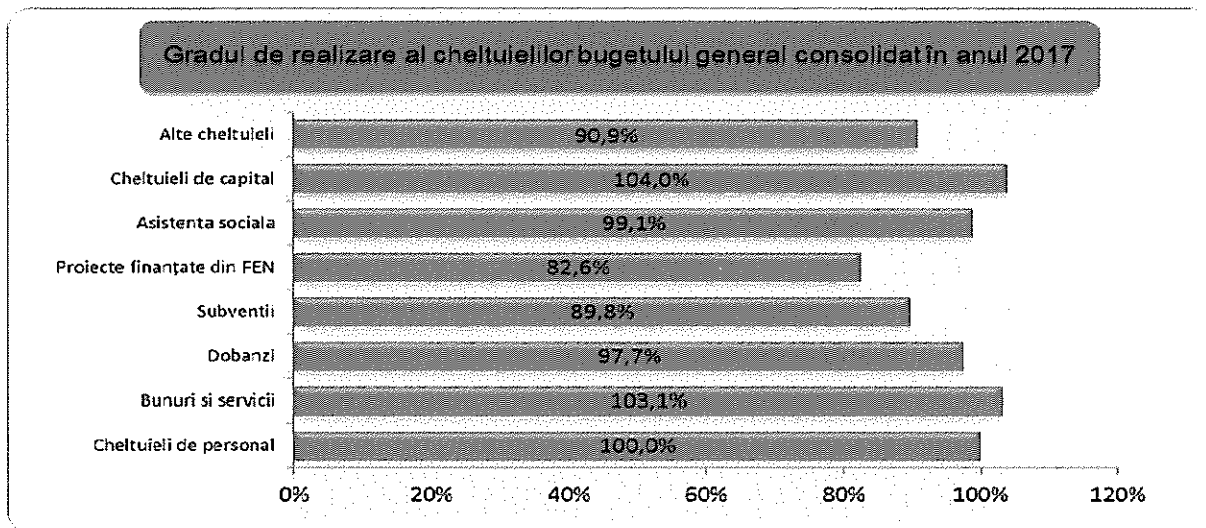
impact pozitiv asupra veniturilor din proprietate a fost reprezentată de introducerea, în anul 2017, în sfera de distribuire a veniturilor din dividende a sumelor repartizate în anii anteriori la alte rezerve, precum și a distribuirii rezultatului reportat existent în sold la finele fiecărui an.

Sumele primite de la Uniunea Europeană în contul plăților efectuate (inclusiv donațiile), în anul 2017, au fost în valoare de 17,3 miliarde lei, cu 247,6% peste nivelul înregistrat în anul 2016.

De asemenea, ca raport în PIB, acestea au înregistrat o creștere cu 1,1 puncte procentuale de la 0,9% în anul 2016 la 2,0% în anul 2017.

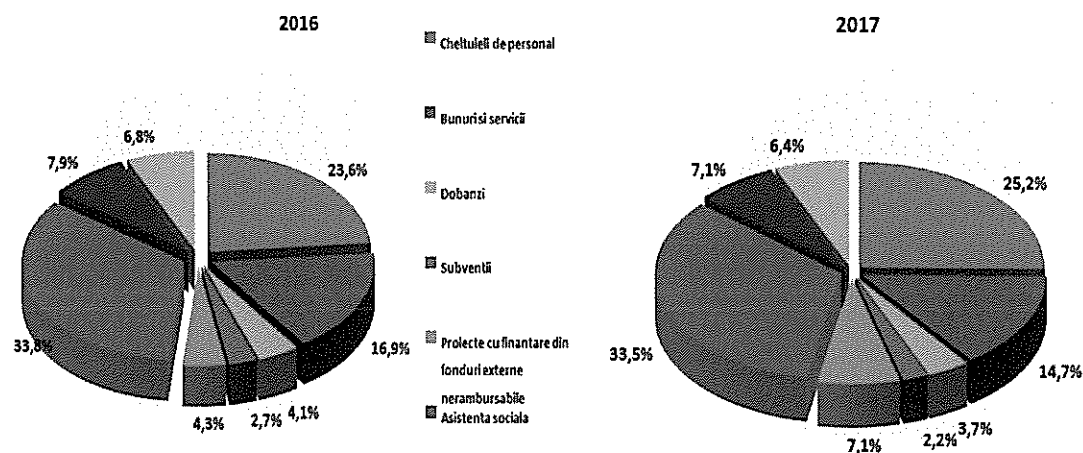
Cheltuielile bugetului general consolidat

Cheltuielile bugetului general consolidat au totalizat, în anul 2017, 276,2 miliarde lei, ceea ce reprezintă 32,2% din PIB și un grad de realizare față de nivelul prevăzut de 98,0%.

Din punct de vedere al gradului de realizare al programului anual, principalele categorii de cheltuieli bugetare au înregistrat următoarele evoluții: cheltuielile de personal 100%, cheltuielile cu bunuri și servicii 103,1%, cheltuielile cu dobânzile 97,7%, cheltuielile cu subvențiile 89,8%, cheltuielile cu asistența socială 99,1%, cheltuielile de capital 104%.

Structura cheltuielilor bugetare

Comparativ cu anul 2016 structura economică a cheltuielilor prezintă o creștere a ponderii în total cheltuieli a cheltuielilor de personal cu 1,6 pp și a cheltuielilor aferente proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile cu 2,8 pp, diminuări ale ponderii înregistrându-se în cazul cheltuielilor cu bunuri și servicii cu 2,2 pp, la subvenții cu 0,5 și dobânzi cu 0,4 pp, precum și a cheltuielilor de capital cu 0,8 puncte procentuale.

Comparativ cu anul precedent, **cheltuielile bugetului general consolidat** s-au majorat cu 14%, iar ca procent în PIB cu 0,4 puncte procentuale de la 31,7% cât au fost în anul 2016 la 32,2% în anul 2017.

În anul 2017 s-au înregistrat diminuări ale cheltuielilor bugetare față de anul precedent în cazul proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2007-2013 (-78,3%), a cheltuielilor aferente programelor cu finanțare rambursabilă (-30%), dar și a cheltuielilor cu subvenții acordate (-6,1%).

Cheltuielile de personal ale bugetului general consolidat, în anul 2017, au crescut cu 22% față de anul precedent, iar ca procent în PIB cu 0,7 puncte procentuale, fiind determinate de majorările salariale acordate în a doua parte a anului 2016, respectiv aplicarea, începând cu luna august 2016, a prevederilor O.U.G. nr. 20/2016 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal- bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și de creșterile salariale acordate în 2017, respectiv creșterea cu 15 % a salariilor din sănătate și din educație de la 1 ianuarie 2017, a personalului plătit din fonduri publice din instituțiile și autoritățile publice ale administrației publice locale care beneficiază de majorarea cu 20% începând cu 1 februarie 2017, majorarea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată de la 1.250 lei la 1.450 lei din 1 februarie 2017, majorarea cu 30% a salariilor personalului din bibliotecile naționale și muzee naționale începând cu iunie 2017, majorarea cu 15% a soldelor de funcție ale personalului militar începând cu iunie 2017, majorarea cu 10% a salariilor de funcție ale polițiștilor începând cu 1 octombrie 2017, precum și intrarea în vigoare începând cu 1 iulie 2017 a prevederilor din Legea-cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice.

Comparativ cu programul anual cheltuielile de personal s-au efectuat în proporție de 100%.

Cheltuielile cu bunuri și servicii au înregistrat o ușoară diminuare cu 0,6% față de anul precedent, iar ca pondere în PIB au scăzut cu 0,6 pp. Comparativ cu programul anual cheltuielile cu bunuri și servicii s-au efectuat în proporție de 103,1%.

Cheltuielile cu dobânzile au crescut cu 1,1% față de anul precedent, iar ca pondere în PIB s-au redus cu 0,1 pp. Acestea nu au reușit să atingă nivelul prevăzut a se efectua în anul 2017, gradul de efectuare fiind de 97,7%.

Cheltuielile cu subvențiile s-au diminuat față de anul precedent cu 6,1%, ponderea în PIB fiind, de asemenea redusă cu 0,1 puncte procentuale. Se poate menționa că gradul de efectuare a fost de 89,8%. Din totalul cheltuielilor cu subvențiile o pondere de 60,5% o reprezintă cheltuielile cu

subvențiile ale bugetului de stat, iar în cadrul acestora o pondere mai însemnată o dețin cheltuielile pentru sprijinirea producătorilor agricoli 51,9% (1.944,7 milioane lei), subvențiile pentru susținerea transportului feroviar public de călători 35,5% (1.332,85 milioane lei), subvențiile pentru transportul de călători cu metroul 7,1% (266,85 milioane lei), programe de conservare sau de închidere a minelor 3% (111,7 milioane lei).

Cheltuielile cu asistența socială au crescut în termeni nominali cu 13,1% comparativ cu anul anterior, iar ponderea în PIB s-a majorat cu 0,1 puncte procentuale.

Evoluția cheltuielilor cu asistența socială în anul 2017 a fost influențată, în principal, de majorarea cu 5,25% a punctului de pensie de la 1 ianuarie 2017, acesta ajungând la 917,5 lei, și cu 9% de la 1 iulie 2017 a punctului de pensie, ajungând la 1000 lei, precum și de măsurile ce au fost aprobate în timpul anului 2016 care au contribuit la sporirea cheltuielilor sociale; majorarea și modificarea modalității de stabilire a indemnizației lunare pentru creșterea copilului și stimulentele de inserție.

Comparativ cu programul anual cheltuielile cu asistența socială s-au efectuat în proporție de 99,1%.

La bugetul de stat cheltuielile cu asistența socială au fost în sumă de 27,8 miliarde lei și au reprezentat 19,2% din totalul cheltuielilor bugetului de stat. Din totalul plăților, suma de 19,2 miliarde lei, respectiv 69,1%, a fost utilizată de Ministerul Muncii și Justiției Sociale.

Cheltuielile privind asistența socială la bugetul de stat au înregistrat o creștere cu 19,7% comparativ cu anul precedent.

Cheltuielile aferente proiectelor cu finanțare externă rambursabilă s-au diminuat cu 30%.

Cheltuielile aferente proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă aferente cadrului financiar 2014-2020 au crescut, comparativ cu anul precedent, cu 12,4 miliarde lei (196,0%), iar ca pondere în PIB s-au majorat cu 1,4 puncte procentuale.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, în anul 2017 au fost în sumă de 26,8 miliarde lei, respectiv 3,1% din PIB.

Evoluția principalelor domenii finanțate din bugetul general consolidat

	Realizări 2016		Realizări 2017		Diferențe 2017 față de 2016	
	mil. lei	% din PIB	mil. lei	% din PIB	mil. lei	
PIB	765.135,4		856.700,0			
CHELTUIELI TOTALE	242.204,4	31,7	276.161,2	32,2	33.956,8	14,0%
Autoritati publice si actiuni externe	18.927,9	2,5	20.351,1	2,4	1.423,2	7,5%
Tranzactii privind datoria publica si imprumuturi	10.007,2	1,3	10.197,1	1,2	189,9	1,9%
Aparare	6.848,9	0,9	10.120,8	1,2	3.271,8	47,8%
Ordine publica si siguranta nationala	15.549,8	2,0	16.789,9	2,0	1.240,2	8,0%
Invatamant	21.678,0	2,8	24.715,3	2,9	3.037,3	14,0%
Sanatate	30.265,1	4,0	34.248,1	4,0	3.983,0	13,2%
Cultura, recreere si religie	6.598,7	0,9	8.553,6	1,0	1.954,9	29,6%
Asigurari si asistenta sociala	86.718,5	11,3	98.561,7	11,5	11.843,2	13,7%
Locuinte, servicii si dezvoltare publica	6.891,9	0,9	6.860,5	0,8	-31,4	-0,5%
Protectia mediului	4.285,3	0,6	3.889,2	0,5	-396,1	-9,2%
Combustibil si energie	1.824,7	0,2	1.878,2	0,2	53,5	2,9%
Agricultura, silvicultura, piscicultura si vanatoare	7.843,9	1,0	16.774,6	2,0	8.930,7	113,9%
Transporturi	18.874,2	2,5	17.121,0	2,0	-1.753,2	-9,3%
Alte domenii bugetare (alte servicii generale, comunicatii etc.)	5.890,4	0,8	6.100,1	0,7	209,7	3,6%

În ceea ce privește cheltuielile pe principalele domenii în anul 2017 comparativ cu 2016 se constată creșteri în cazul majorității domeniilor, cele mai semnificative înregistrându-se în domeniul agriculturii, silviculturii, pisciculturii și vânătorii (+113,9%), apărării (+47,8%), sănătății (+13,2%), asigurări și asistență socială (+13,7%), învățământului +14%), culturii recreerii și religiei +29,6%). Diminuări s-au înregistrat în domeniile: locuințe, servicii și dezvoltare publică (-0,5%), transporturi (-9,3%), protecția mediului (-9,2%).

Execuția bugetară preliminară a anului 2018

Execuția bugetului general consolidat, pe baza datelor operative de execuție, pe anul 2018 s-a încheiat cu un deficit de 27,3 miliarde de lei, respectiv 2,88% din PIB, sub ținta anuală stabilită de 2,97% din PIB.

1. Veniturile bugetului general consolidat, în sumă de 295,1 miliarde lei, reprezentând 31,1% din PIB, comparativ cu 29,4% din PIB în 2017. Procentual, veniturile au fost cu 17,2% mai mari, în termeni nominali, față de anul trecut.

Se înregistrează creșteri față de anul precedent în cazul încasărilor din contribuțiile de asigurări (+36,8%). Încasările din contribuțiile de asigurări au fost influențate de creșterea efectivului de salariați din economie, a câștigului salarial mediu brut, a salariului minim pe economie, dar și de condițiile legislative privind transferul contribuțiilor din sarcina angajatorului în sarcina angajatului,

reglementate prin OUG nr. 79/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal.

Începând cu luna mai, se constată o îmbunătățire a colectării veniturilor din TVA, astfel, acestea au crescut cu 11,3% față de realizările anului 2017, ajungând la o valoare de 59,6 miliarde lei pe întreg anul 2018.

Veniturile din **accize** au fost în sumă de 28,5 miliarde lei (3% din PIB) cu 7,2% mai mari comparativ cu anul precedent.

De asemenea, încasările din **impozite și taxe pe proprietate** au crescut cu 2% față de 2017, iar încasările din veniturile nefiscale au crescut cu 24%, influențate pozitiv de încasările din dividende.

S-au înregistrat scăderi ale încasărilor din **impozitul pe salarii și venit** cu 24,8% pe fondul reducerii, începând cu 1 ianuarie 2018, a cotei impozitului pe venit de la 16% la 10%, măsură care s-a reflectat în încasări începând cu luna februarie 2018.

De asemenea, se înregistrează o diminuare cu 42% față de anul precedent la **taxa pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități** ca urmare a aplicării *OUG nr. 52/2017 privind restituirea sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și timbrul de mediu pentru autovehicule.*

Sumele de la Uniunea Europeană în contul plăților efectuate sunt 27,1 miliarde lei, fiind cu 57,8% mai mari față de anul 2017.

2. Cheltuielile bugetului general consolidat sunt în sumă de **322,4 miliarde lei**, cu 16,8% mai mari față de anul precedent.

Cheltuielile de personal sunt cu 23,7% mai mari față de anul 2017, creșterea fiind determinată de majorările salariale acordate în temeiul Legii cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice.

Cheltuielile cu **bunuri și servicii** au crescut cu 9,8% față anul precedent. Creșteri semnificative se înregistrează atât la bugetele locale, cât și la bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate și la bugetele instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții bugetare.

Subvențiile sunt mai mari cu 7,6% față de anul 2017, menținându-se la același nivel ca procent din Produsul Intern Brut, respectiv 0,7%.

Dobânzile sunt cu 27,8% mai mari față de anul trecut, reprezentând 1,4% din PIB, întrucât în luna octombrie 2018 s-a înregistrat un vârf de plată al dobânzilor, avându-se în vedere cumularea datelor de plată a dobânzilor aferente mai multor titluri de stat de tip benchmark.

Cheltuielile cu asistența socială au crescut față de anul precedent cu 9,5%, fiind influențate, în principal, de majorarea cu 9% a punctului de pensie de la 1 iulie 2017, ajungând la 1000 lei, respectiv cu 10% de la 1 iulie 2018, ajungând la 1100 lei, de creșterea nivelului indemnizației sociale pentru pensionari de la 520 lei la 640 lei, precum și majorarea și modificarea modalității de stabilire a indemnizației lunare pentru creșterea copilului și stimulentele de inserție.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și pe cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, au fost de 34,2 miliarde lei, cu 27,9% mai mari față de anul 2017.

3.2. Evoluții și tendințe macroeconomice interne 2018-2022

Creșterea economică în primele 9 luni din 2018 a fost de 4,2%

Creșterea economică în primele 9 luni din 2018 a fost de 4,2% comparativ cu aceeași perioadă din 2017 (serie brută, date provizoriu 1). Din punct de vedere al creșterii economice, România se situează printre primele state membre UE. Pe ansamblul Uniunii Europene avansul economic a fost de 2,1%. Pe serie ajustată sezonier, produsul intern brut trimestrial și-a accelerat creșterea la 1,9% în trimestrul III 2018 față de trimestrul II 2018 (de la 0,3% în trimestrul I și 1,5% în trimestrul II). Pe serie brută creșterea economică a accelerat ușor la 4,4% în trimestrul III 2018, de la 4,1% în trimestrul II și 4,0% în trimestrul I 2018 comparativ cu perioadele similare din anul precedent. **Pe partea ofertei**, s-au înregistrat evoluții pozitive în agricultură (10,7%), industrie (4,4%) și servicii (3,1%), ceea ce arată caracterul sustenabil al creșterii economice, în timp ce valoarea adăugată brută din construcții s-a diminuat (-4,6%). De remarcat majorarea valorii adăugate brute din industrie (4,4%), peste cea a creșterii economice, contribuția acestei ramuri la creșterea reală a PIB fiind de 1,1 puncte procentuale. În ceea ce privește serviciile în ansamblul lor, a căror contribuție la creșterea reală a PIB a fost de 1,8 puncte procentuale, se evidențiază detașat contribuția ramurii „comerț, transport și depozitare, hoteluri și restaurante” cu 0,6 puncte procentuale. Majorarea semnificativă a impozitelor nete pe produs (10%) a susținut creșterea economică cu 1 punct procentual.

Cererea internă, cu o contribuție la creșterea produsului intern brut de 5,8 procente, s-a bazat, în principal, pe cheltuiala pentru consumul final al gospodăriilor, care pe fondul unei inflații cu trend ascendent și a unei politici monetare mai restrictive și-a temperat creșterea manifestată în ultimii 2 ani, majorându-se cu 5,1% în primele 9 luni din 2018 comparativ cu primele 9 luni din 2017. În cadrul acesteia, cumpărările de mărfuri au crescut cu 5,5%. Totodată, consumul final colectiv efectiv al administrației publice a crescut cu 5,5%.

Acumularea brută (formarea brută de capital) s-a majorat cu 11,7% comparativ cu primele 9 luni din 2017, având o contribuție de 2,7 procente la creșterea reală a PIB. Pe componente, investițiile brute (formarea brută de capital fix) s-au redus cu 1,1%. Trebuie remarcat faptul că România înregistrează printre cele mai mari rate ale investițiilor din rândul statelor membre UE; în trimestrul al III lea 2018 ponderea FBCF în PIB a fost de 25,4%, doar în Ungaria și Cehia înregistrându-se o valoare mai mare, respectiv de 28,9 și 26,5%. În același timp, variația stocurilor a înregistrat o contribuție pozitivă de 2,9 procente ca urmare a tendinței agenților economici, manifestate începând cu trimestrul I 2018, de constituire de rezerve pentru a răspunde la cererea pieței, precum și a unor producții record de cereale din agricultură.

Exportul net a înregistrat o contribuție negativă de 1,6 procente ca urmare a faptului că importul de bunuri și servicii a crescut cu 9,1%, în timp ce exportul de bunuri și servicii a crescut cu 5,8%.

**Creșterea economică
pe întregul an va fi de 4,5%**

Având în vedere accelerarea creșterii economice în trimestrul al treilea 2018 la 4,4% față de perioada corespunzătoare din anul 2017, se asigură premisele atingerii unei creșteri economice de 4,5% la nivelul întregului an. Mai mult, pe serie ajustată sezonier, **dinamica PIB s-a accentuat semnificativ în trimestrul al treilea, acesta crescând cu 1,9% față de trimestrul precedent, reprezentând cea mai mare creștere economică trimestrială din UE în trimestrul trei din 2018.**

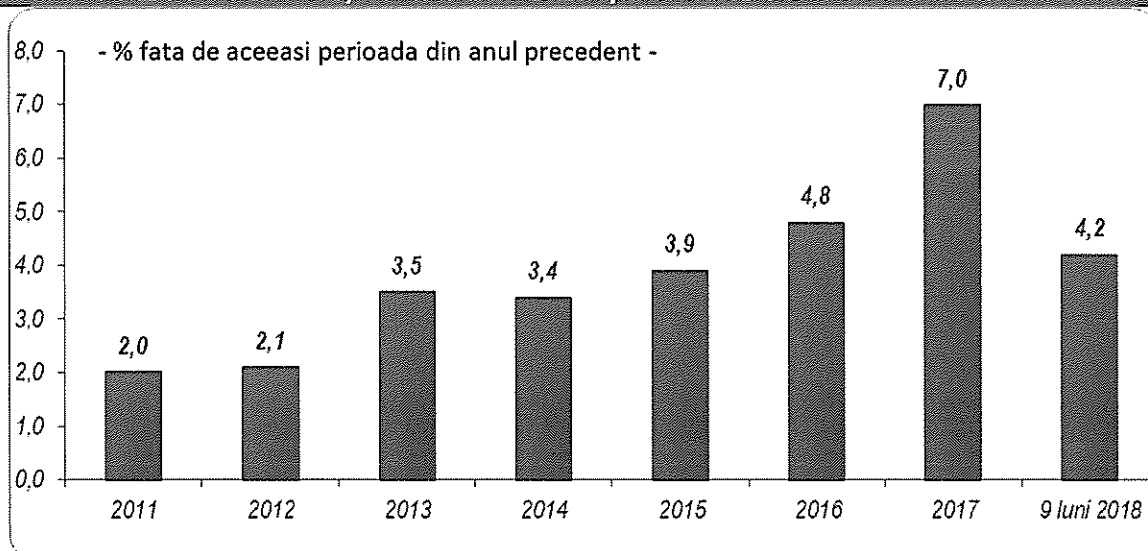
**A continuat crearea de noi locuri
de muncă, iar ocuparea a
depășit ținta aferentă Strategiei
2020**

Numărul mediu de salariați (media efectivelor lunare, conform INS, conform metodologiei naționale) a fost de 4.929,4 mii persoane în primele 11 luni ale anului 2018, în creștere cu 1,8% față de perioada corespunzătoare a anului 2017 (respectiv 87,4 mii persoane). Ponderea cea mai mare în total economie o reprezintă numărul salariaților din industrie care a ajuns la 28,1%, respectiv 1.386,1 mii persoane .

Ocuparea se îmbunătățește, România îndeplinindu-și angajamentul asumat în cadrul Strategiei "Europa 2020". Șomajul a ajuns la minime istorice.

În trimestrul III 2018 rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani a fost de 71,3% (conform definiției AMIGO), depășind cu 1,3 puncte procentuale ținta națională de 70% stabilită în contextul Strategiei 2020.

Evoluția în termeni reali a produsului intern brut

**În anul 2018 prețurile de
consum au crescut cu 4,63%.**

În anul 2018 prețurile de consum s-au majorat în medie cu 4,63%, comparativ cu anul anterior, pe seama creșterii prețurilor la mărfurile nealimentare (6,20%), în timp ce prețurile mărfurilor

alimentare au crescut cu 3,75%, iar tarifele la servicii cu 2,53%. Inflația anuală în luna decembrie a atins nivelul minim din acest an de 3,27%, cu 0,16 puncte procentuale mai puțin decât în noiembrie.

Creșterea înregistrată în anul 2018 s-a datorat atât depășirii efectului statistic asociat măsurilor de relaxare fiscală de la începutul anului 2017 (reducerea cotei de TVA și eliminarea supraaccizei și a unor taxe nefiscale), cât și datorită majorării cotațiilor internaționale la țitei (+33,1% față de anul 2017), dar și la grupa de energie (+10,4% în anul 2018 față de anul anterior). O contribuție importantă a avut-o și deprecierea nominală a monedei naționale care a fost de 1,84%.

Cadrul macroeconomic în 2019 și pe termen mediu

<i>Indicatori</i>	<i>UM</i>	<i>Estimări 2019</i>
Produsul intern brut, prețuri curente	mld lei	1022,5
- creșterea reală	%	5,5
Creșterea medie a prețurilor de consum (IPC)	%	2,8
Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului	mii pers	287
- rata șomajului înregistrat	%	3,2
Câștigul salarial mediu brut	lei/ luna	5163
Soldul contului curent	% PIB	-3,3

Creșterea economică va fi de 5,5% în anul 2019 Evoluția economică estimată pentru anul 2019 se va caracteriza printr-o creștere economică de 5,5%, bazată pe majorarea atât a investițiilor cât și a consumului. Cererea internă va reprezenta motorul creșterii economice, iar pe latura ofertei se estimează o îmbunătățire a activității economice în toate sectoarele.

- Ritmul de creștere a formării brute de capital fix va fi de 6,9%
- Cheltuielile cu consumul final al populației se vor majora cu 6,5%.

Deficitul contului curent al balanței de plăți externe va reprezenta, în anul 2019, 3,3% din PIB Deficitul de cont curent este prognozat la 7,3 mld. euro în anul 2019, având o pondere în PIB în scădere față de anul precedent, respectiv de 3,3%, cu un deficit al balanței de bunuri de 6,5% din PIB.

Presiunile pe piața muncii se vor atenua Se așteaptă o majorare a numărului de salariați de 3,4%, concomitent cu reducerea ratei șomajului înregistrat la 3,2% la sfârșitul anului 2019.

Inflația în 2019 se va reduce Pentru anul 2019, se estimează că inflația se va reduce atât ca medie anuală cât și la sfârșitul anului până la valoarea de 2,8%.

Creșterea economică pe termen mediu se va accelera Pentru perioada 2020 - 2022 se estimează că economia românească va înregistra creșteri susținute, cu un ritm mediu anual de 5,2%. Cererea internă va continua să reprezinte motorul creșterii economice.

- Cheltuielile cu consumul populației se vor majora, în medie, cu 5,7% anual.
- Formarea brută de capital fix se va accelera pe fondul îmbunătățirii finanțării din economie, cu un ritm mediu anual de 7,6%.

Evoluția indicatorilor macroeconomici pe termen mediu					
<i>- modificare procentuală față de anul anterior -</i>					
	2018	2019	2020	2021	2022
Produsul intern brut,					
- prețuri curente – mld. lei	949,6	1022,5	1101,0	1178,6	1261,5
- creșterea reală, %	4,5	5,5	5,7	5,0	5,0
Contul curent – mil. euro	-9.125	-7.270	-6.910	-6.725	-6.550
- % din PIB	-4,5	-3,3	-2,9	-2,6	-2,4
Creșterea prețurilor de consum, %					
- sfârșitul anului	3,27	2,8	2,5	2,3	2,2
- media anuală	4,63	2,8	2,6	2,5	2,4
Câștigul salarial mediu brut lunar - lei	4502	5163	5545	5944	6360
Câștigul salarial mediu net lunar - lei	2685	3085	3316	3558	3811
Câștigul salarial real, %	9,7	11,8	4,8	4,7	4,6
Numărul mediu de salariați-mii persoane	5109	5282	5458	5631	5805
Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului					
- mii persoane	288,9	287	275	265	256
- rata șomajului înregistrat, %	3,31	3,2	3,0	2,8	2,7

Deficitul contului curent se va menține în limite sustenabile

Ponderea în PIB a deficitului de cont curent se va reduce de la 3,3% din PIB în anul 2019 la 2,4% în anul 2022.

Piața muncii va continua să se îmbunătățească

Ocuparea forței de muncă se va îmbunătăți, în principal, prin creșterea numărului de salariați cu 523 mii persoane în perioada 2020 - 2022, fiind posibilă creșterea productivității muncii.

Numărul șomerilor înregistrați se va reduce, rata șomajului scăzând până la 2,7% la sfârșitul anului 2022.

Inflația va continua să se reducă

În perioada 2020-2022 se așteaptă ca inflația să-și continue trendul descendent ajungând în anul 2022 la 2,2% la sfârșitul anului și 2,4% ca medie anuală.

Estimările au luat în calcul ani agricoli normali și o ușoară creștere pentru prețul internațional al petrolului.

3.3. Potențiale riscuri asociate construcției bugetare pe anul 2019 și orizontul 2020-2022

Estimările bugetare și prognozele economice care stau la baza construcției bugetare aferente anului 2019 și orizontul 2020-2022 se pot abate de la nivelurile din scenariul de bază, ca urmare a posibilei materializări a numeroase riscuri ce pot apărea atât din surse externe cât și interne, cu implicații diferite pentru evoluția finanțelor publice.

Riscuri macroeconomice

Riscuri asociate perspectivei economice pentru România

Riscurile care pot afecta economia reală și implicit obiectivul de creștere economică sunt în principal de natură externă. Economia românească, ca parte a economiei europene, depinde de contextul economic internațional și în special, de creșterea economică din principalele țări partenere din punct de vedere comercial.

Un prim risc pe termen mediu 1 reprezintă condițiile în care se realizează ieșirea Marii Britanii din UE. Prevederile proiectului de acord arată că din punct de vedere al schimbărilor comerciale nu există factori adversi, cel puțin până în anul 2022. Astfel, estimările Comisiei Europene și ale Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză care indică un impact moderat al Brexit, apreciat până la maxim 0,2% din PIB pe ansamblul UE și (mai redus în cazul României), s-ar putea dovedi în final chiar mai mici. Mai mult, protejarea drepturilor lucrătorilor români din Marea Britanie, conform proiectului de acord, va avea un efect pozitiv asupra contului curent al balanței de plăți.

Pentru anii 2019 și 2020, se așteaptă o creștere robustă a economiei globale, în ușoară încetinire față de anii 2017 și 2018, respectiv de 3,7% în fiecare an conform WEO publicat de FMI în octombrie 2018 și de 3,5% anual în cazul Prognozei de toamnă a Comisiei Europene.

Totuși, riscurile negative la adresa contextului mondial sunt în creștere în condițiile unei incertitudini ridicate cu privire la politicile economice și comerciale ale Statelor Unite. O posibilă supraîncălzire a economiei americane ar putea declanșa o înăsprire mai rapidă a politicii monetare cu impact negativ asupra piețelor emergente, determinată de migrarea fluxurilor de capital din aceste zone către SUA, atrase de dobânzile mai mari. Având în vedere caracterul deschis al economiei UE, aceasta ar fi de asemenea, afectată.

Deteriorarea contului curent al Statelor Unite ar putea escalada disputele comerciale, acest lucru afectând în principal China. La nivel mondial, de asemenea, ar putea avea loc o amplificare a incertitudinii, cu efect asupra încrederii investitorilor, investițiilor și creșterii economice.

Pe plan intern, riscurile sunt în general pozitive.

De asemenea, redresarea cererii pe piața imobiliară, pe segmentul locuințelor, ar putea antrena o relansare a activității în construcții.

Riscurile interne asociate evoluției inflației sunt date de apariția unor condiții meteorologice nefavorabile cu efect asupra prețurilor produselor agroalimentare, în contextul în care prognoza are în vedere ani agricoli normali și de consecințele pestei porcine africane. Totodată, evenimentele internaționale, care amplifică tensiunile geopolitice, ar putea conduce la o depreciere a cursului de schimb. Aceste riscuri pot conduce la rate ale inflației peste nivelul prognozat.

Senzitivitatea unor proiecții bugetare la variația unor variabile macroeconomice-cheie

Senzitivitatea veniturilor guvernamentale pentru diferite scenarii și ipoteze

În condițiile în care încasările din impozite și taxe sunt strâns corelate cu evoluția ratei de ocupare în economie, a câștigului mediu și creșterea economică, în tabelul următor se prezintă impactul asupra veniturilor bugetare a variației variabilelor economice considerate independente, având ca bază anul 2017.

Comparativ cu scenariul de bază, cel mai ridicat risc în cazul reducerii indicatorilor economici este asociat cu încasările din taxa pe valoarea adăugată și contribuțiile de asigurări sociale.

Tabel - Senzitivitatea proiecțiilor bugetare pentru diferite scenarii și ipoteze

Categoria de impozite și taxe	Baza macroeconomică	Modificări ale bazei macroeconomice (puncte procentuale)	Modificări ale veniturilor (% din PIB) 2018
1. Impozitul pe venit	Salariul mediu brut	Redus cu 1 pp	-0,034
	Nivelul de angajare	Redus cu 1 pp	-0,029
2. Contribuțiile la asigurări sociale	Salariul mediu brut	Redus cu 1 pp	-0,081
	Nivelul de angajare	Redus cu 1 pp	-0,083
3. Impozitul pe profit	PIB	Redus cu 1 pp	-0,022
4. Taxa pe valoarea adăugată	PIB	Redus cu 1 pp	-0,096

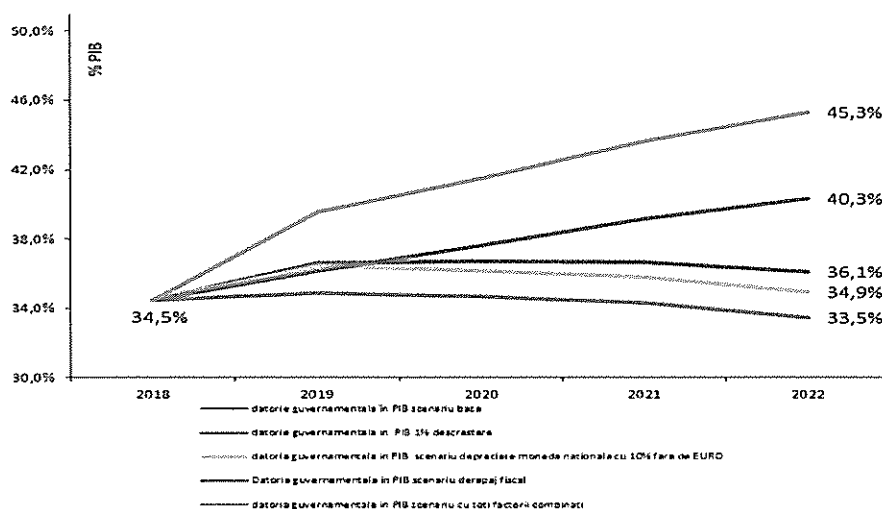
Sursa: MFP

Senzitivitatea datoriei guvernamentale brute și a plăților de dobândă față de modificările unor variabile macroeconomice

Analizele de sensibilitate asupra portofoliului datoriei publice guvernamentale²⁰ au în vedere următorii factori:

- 1) influența creșterii economice, a deprecierei monedei naționale, precum și a derapajului fiscal asupra soldului datoriei guvernamentale, și
- 2) influența deprecierei monedei naționale și a modificării ratelor de dobândă asupra plăților de dobânzi conform metodologiei UE (SEC2010).

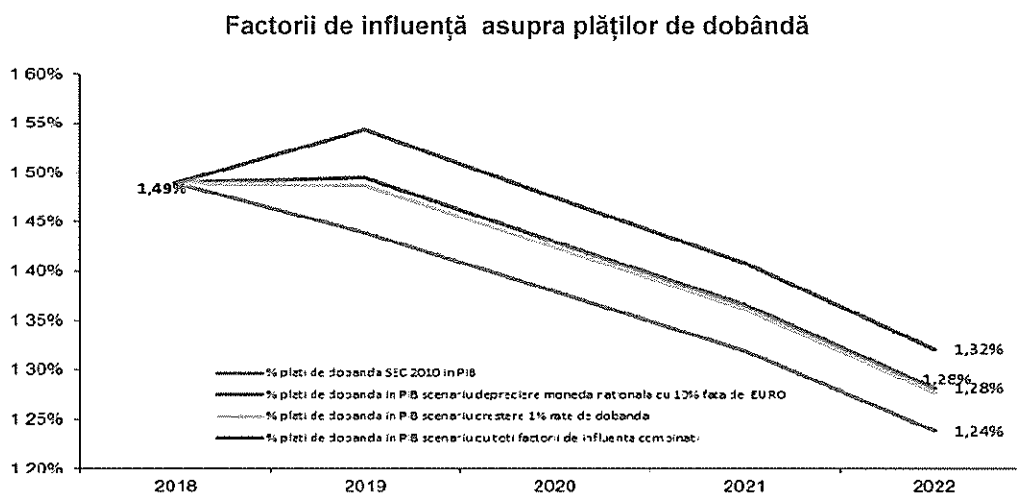
Factori de influență asupra datoriei guvernamentale

Sursă: MFP

²⁰ Toți indicatorii sunt calculați în conformitate cu metodologia UE

În graficul de mai sus se observă că influența unei scăderi economice cu 1% din PIB ar avea un impact negativ asupra nivelului de îndatorare, de creștere cu 2,6% din PIB în anul 2022, iar deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro²¹, principala valută în care este denominată datoria guvernamentală în valută, ar determina creșterea ponderii datoriei guvernamentale în PIB de până la 1,4% din PIB în 2022. Un derapaj fiscal transpus într-un deficit în numerar de finanțat de 3,8%²² din PIB în perioada 2019 – 2022, ar conduce la o creștere a nivelului de îndatorare cu până la 6,8% din PIB în 2022, în timp ce influența combinată a acestor factori asupra ponderii datoriei guvernamentale în PIB determina o creștere a acestui indicator cu 11,8 % din PIB în anul 2022.

Sursă: MFP

În graficul de mai sus se observă că deprecierea monedei naționale față de Euro²³ ar avea un impact negativ scăzut asupra plăților de dobândă, în sensul creșterii ponderii acestora în PIB cu până la 0,04% din PIB în anul 2022, iar creșterea ratelor de dobândă cu 1% ar conduce la o creștere similară a ponderii plăților de dobândă în PIB cu până la 0,04% în anul 2022. Influența combinată a acestor factori asupra plăților de dobândă ar determina o creștere a acestor plăți cu 0,08% din PIB în anul 2022.

Sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice²⁴

Viabilitatea finanțelor publice pentru statele membre ale Uniunii Europene este analizată o dată la trei ani, atât în cadrul Raportului de sustenabilitate fiscală cât și în cadrul Raportului privind îmbătrânirea populației care cuprinde proiecții economice și bugetare pentru cele 28 de state membre ale Uniunii Europene până în anul 2060. Din actualizarea proiecțiilor pentru noul exercițiu din 2015, în cazul României se estimează că ponderea cheltuielilor cu pensiile în PIB se va menține până la finele perioadei de proiecție sub media UE. Riscurile s-ar amplifica, dacă balanța structurală primară ar reveni la valorile înregistrate în perioada 1998-2012. Nivelul datoriei publice este prognozat a rămâne semnificativ sub valoarea de referință de 60% din PIB pe termen mediu.

În ceea ce privește Raportul privind îmbătrânirea populației, proiecțiile pentru noul exercițiu care începe în 2018 estimează că ponderea cheltuielilor cu pensiile în PIB se va menține până la finele

²¹ Și celelalte valute în care este denominată datoria urmează aceeași tendință de apreciere

²² La determinarea acestui indicator s-a avut în vedere prognoza de vară a CE care estimează pentru 2019 un deficit ESA2010 de 3,8% din PIB

²³ Și celelalte valute în care este denominată datoria urmează aceeași tendință de apreciere

²⁴ RECOMANDARE A CONSILIULUI privind orientările generale pentru politicile economice ale statelor membre și ale Uniunii

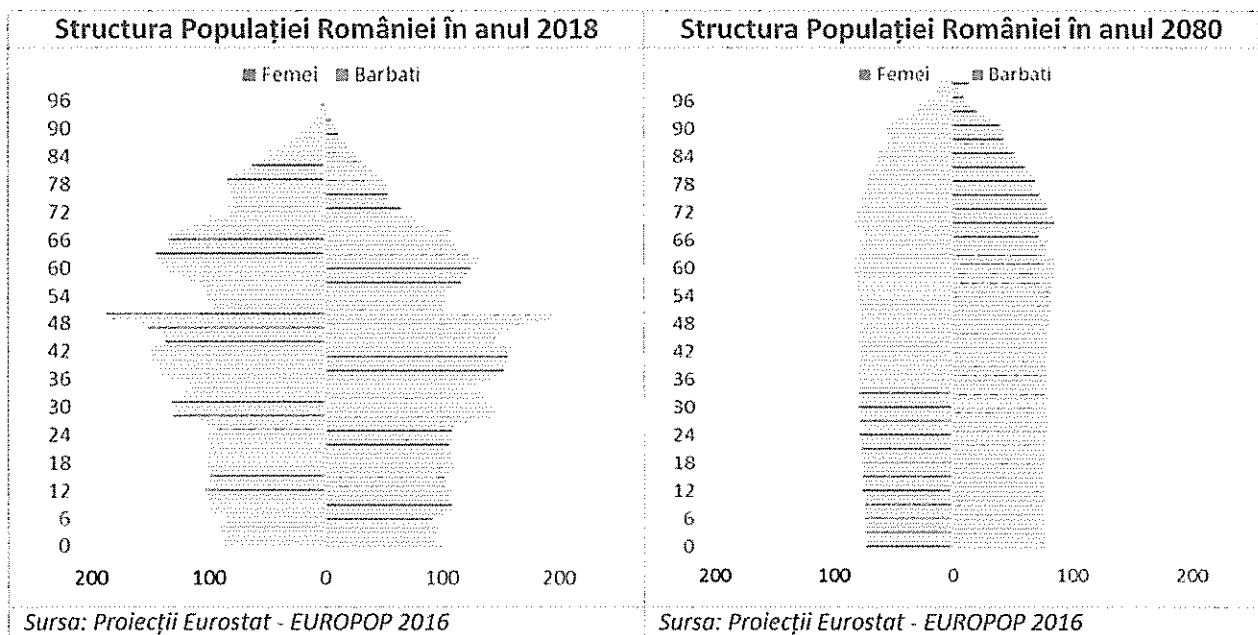
perioadei de proiecție (anul 2070, începând cu actuala rundă de proiecții) sub media UE. Riscurile s-ar amplifica, dacă balanța structurală primară ar reveni la valorile înregistrate în perioada 1998-2012.

Față de exercițiul 2015, în cadrul căruia 26 din cele 28 state membre au preconizat o variație totală a costurilor bugetare legate de îmbătrânirea populației în scădere, comparativ cu exercițiul precedent (2012), actuala rundă de proiecție prezintă o pondere echilibrată, desigur și în contextul extinderii orizontului de prognoză cu 10 ani. Efortul general în rândul statelor membre rămâne și mai departe în direcția ajustărilor și reformelor din sectoarele pensiilor, sănătății și asistenței sociale.

Proiecția actualizată a creșterii cheltuielilor strict legate de îmbătrânirea populației, indică, pentru România, un spor de 2,2 pp din PIB pentru perioada 2016-2070 (față de 2,1 pp variație prognozată în cadrul exercițiului anterior pentru perioada 2013-2060). Media europeană fiind de 1,8 pp în ambele runde). Pe principalele componente de cheltuieli:

- 0,7 pp din PIB reprezintă majorarea cheltuielilor cu pensiile (media europeană fiind de -0,2 pp)
- 1,2 pp din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor cu sănătatea și îngrijirile pe termen lung (media europeană 2,1 pp)
- 0,3 pp din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor din învățământ (media europeană 0,0 pp).

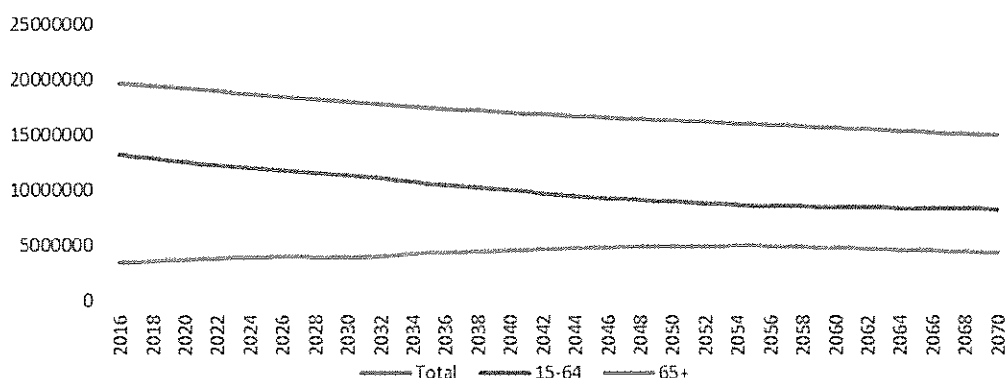
Comparativ cu evoluțiile la nivel european, ritmul de majorare a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației este marcat în România de o răsturnare mai accentuată a piramidei vârstelor.

Schimbările demografice vor modifica structura populației României. Amploarea și viteza de îmbătrânire a populației depind de tendințele viitoare în ceea ce privește speranța de viață, fertilitatea și migrația.

Procesul de îmbătrânire rapidă va modifica raportul dintre populația la vârsta de pensionare și populația activă, ceea ce va aduce schimbări majore în structura pe vârste și implicații negative pe piața forței de muncă. Raportul dintre persoanele în vârstă de peste 65 de ani și cele în vârstă de muncă (15-64 de ani) crește semnificativ, ceea ce înseamnă că în perspectiva următorilor ani sistemul public de pensii va avea resurse mult diminuate în raport cu cheltuielile.

Grafic - Evoluția populației

Sursa: Eurostat- EUROPOP 2016

Compoziția pe vârste a populației va fi profund afectată în perioada 2016-2070: ponderea populației în vârstă de muncă (15-64 ani) va înregistra o scădere semnificativă de 11,8 puncte procentuale în perioada intervalului de prognoză în timp ce ponderea populației cu vârsta peste 65 de ani va crește în acest interval cu 11,6 puncte procentuale.

Procesul de îmbătrânire a populației este și o consecință a nivelului scăzut al fertilității: în anul 2015 rata de fertilitate a fost de 1,58 copii per femeie, situându-se sub nivelul optim de reproducere, aceasta urmând, conform estimărilor Eurostat, să crească la 1,89 în anul 2070.

Rezultatele previziunii demografice oferite de Eurostat pentru România²⁵, indică o scădere semnificativă a populației, cu 4,7 milioane persoane mai puțin în 2070 comparativ cu anul 2016. Deși populația tânără este în scădere ca urmare a numărului tot mai redus al femeilor aflate la vârsta de fertilitate, există totuși o serie de semnale pozitive din creșterea ratei fertilității.

Tabel - Indicatori demografici

	2013	2020	2030	2040	2050	2060
Rata de fertilitate	1,65	1,73	1,79	1,81	1,82	1,83
Populație - total mil.	20,02	19,69	19,00	18,46	17,97	17,44
din care:						
Bărbați	9,76	9,59	9,26	9,02	8,81	8,57
Femei	10,26	10,10	9,74	9,44	9,16	8,87
Speranța de viață la naștere						
Bărbați	70,8	72,8	75,4	77,8	80,0	82,0
Femei	77,9	79,5	81,6	83,5	85,1	86,7
Speranța de viață la vârsta de 65 ani						
Bărbați	14,5	15,5	16,9	18,3	19,6	20,8
Femei	17,8	18,8	20,1	21,4	22,7	23,9

Sursa: Eurostat-EUROPOP 2013

Conform estimărilor Eurostat (EUROPOP2016), în România, speranța de viață la naștere pentru bărbați este estimată să crească cu aproximativ 12 ani pe parcursul perioadei de proiecție, de la 71/2 în 2013 la 83/6 ani în 2070. Speranța de viață la naștere este estimată să crească cu 10 ani pentru

²⁵ Eurostat – EUROPOP 2013

femei, de la 78/5 ani în 2015 la 88/3 în 2070, ceea ce indică o ușoară convergență a speranței de viață între bărbați și femei. Speranța de viață la 65 de ani se prognozează a evolua astfel:

- Bărbați 14/5 ani (2015) – 22/0 ani (2070)
- Femei 17/9 ani (2015) – 25/1 ani (2070)

Pe termen mediu și lung, evoluția sectorului de pensii este puternic influențată de perspectivele demografice date de evoluția ratei natalității și a speranței de viață și de procesul inevitabil de îmbătrânire a populației.

Tabel - Prognoza pe termen lung a cheltuielilor cu pensiile

	2016	2017	2020	2030	2040	2050	2060	2070
Pilonul 1 de pensii	8,0	7,3	7,3	6,6	7,7	8,7	8,9	8,7
Pilonul 2 de pensii	-	-	-	0,2	0,5	0,8	1,0	1,1

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Rezultatele estimate prin modelul de pensii indică o creștere a ponderii cheltuielilor cu pensiile din pilonul 1, de la 8,0% din PIB în anul 2016 la circa 9,0% din PIB la mijlocul decadei 2050-60, urmată de o scădere treptată, către finele perioadei de prognoză, până la ponderile de la finalul anilor 2040 (8,7%).

Pilonul 2 de pensii va avea o pondere din ce în ce mai semnificativă în totalul cheltuielilor cu pensiile, cu atingerea unei ponderi de 1,1% din PIB la sfârșitul orizontului de prognoză.

Proiecțiile incluse în Raportul privind îmbătrânirea populației, ediția 2018, ale căror rezultate sunt prezentate în acest capitol, au fost efectuate înaintea promovării măsurilor fiscale intrate în vigoare la începutul anului 2018 și fără a ține cont de propunerile de creștere a punctului de pensie conform noului proiect a Legii pensiilor.

Analiza din perspectiva Raportului Comisiei Europene, privind Sustenabilitatea Fiscală, ediția 2015, confirmă absența unor riscuri semnificative pe termen scurt, în ciuda unor sensibilități legate de poziția investițională internațională netă, datoria publică și creditele neperformante. Cu toate acestea, pe termen mediu se prefigurează riscuri considerabile. Analiza de sustenabilitate a datoriei relevă o creștere a datoriei până la peste 60% din PIB la orizontul anului 2026, combinată cu riscurile scoase în evidență de testele de sensibilitate, în special de șocurile negative ce pot amenința balanța primară. Simularea unor șocuri simultane la adresa creșterii, ratei dobânzii și a balanței primare conduce la o pondere mai mare de 70% a datoriei publice în PIB, în anul 2020. Totuși, se apreciază că printr-o convergență către Obiectivul pe Termen Mediu în conformitate cu instrumentul preventiv al Pactului de Stabilitate și Creștere și urmând linia ajustării fiscale indicate de Comunicarea Comisiei privind flexibilitatea Pactului de Stabilitate și Creștere, datoria publică a României s-ar reduce la 35% din PIB în 2026. Pe de altă parte, analiza indicatorului de decalaj al sustenabilității pe termen mediu atrage atenția asupra riscurilor determinate de poziția bugetară inițială nefavorabilă și parțial, de către proiectatele cheltuieli publice legate de îmbătrânirea populației. În concluzie, Comisia Europeană consideră că riscurile României în privința sustenabilității sunt ridicate pe termen mediu. Pe termen lung, aceste riscuri sunt apreciate la nivel mediu și derivă în particular din poziția bugetară inițială nefavorabilă, fiind sporite de cheltuielile publice cu îmbătrânirea populației, mai ales cele legate de îngrijirea sănătății și îngrijirea pe termen lung.

Riscuri fiscal-bugetare specifice

Riscul bugetar rezultat din plățile ce ar putea fi efectuate de MFP în calitate de garant, pentru garanțiile emise de stat

Având în vedere stocul în descreștere al garanțiilor de stat emise în trecut pentru împrumuturile contractate de companii și gradul foarte redus al plăților efectuate de MFP în calitate de Garant în contul garanțiilor emise în cadrul programelor guvernamentale, estimările privind plățile ce urmează a se efectua din bugetul de stat în contul acestor garanții se situează sub 0,01 % din PIB în perioada 2019 - 2022. Ipotezele acestui scenariu au în vedere și garanțiile de stat emise în cadrul programelor guvernamentale de garanții, dintre care programul guvernamental "Prima casă" este cel mai important.

Plăți MFP în calitate de garant pentru garanțiile emise de stat

	2017	2018 est.	2019 prog.	2020 prog.	2021 prog.	2022 prog.
<i>I. Plati MFP in calitate de garant pentru garantiile emise de stat *)</i>						
- milioane lei	109,2	83,5	98,6	77,2	79,6	83,1
- % din PIB	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
<i>II. PIB (milioane lei)</i>						
	856.700	949.600	1.022.500	1.101.000	1.178.600	1.261.500

*) Include toate platile MFP in calitate de garant, inclusiv cele din fondul de risc

Sursa : MFP

Riscuri aferente absorbției fondurilor europene nerambursabile

Principalele riscuri care vizează absorbția fondurilor europene nerambursabile se referă la capacitatea scăzută de absorbție și riscul dezangajării fondurilor alocate României.

Totodată, pot interveni riscuri de natură operațională. Exemple de astfel de riscuri, care pot interveni în perioada 2018-2020, sunt redate mai jos și se referă la implementarea Programului Operațional de Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM):

- lipsa disponibilităților financiare ale solicitanților/ beneficiarilor POPAM;
- beneficiarii privați, în speță pescarii comerciali, nu au venituri suficiente pentru susținerea unor astfel de investiții (ei sunt limitați ca venituri la cota de pescuit alocată pe autorizația de pescuit), rata de cofinanțare fiind de 50%. Pentru a intensifica informarea acestora cu privire la măsurile ce au fost prevăzute în legislația națională referitoare la plăți, AM va proceda la elaborarea unei fișe de prezentare a facilităților privind plata la factură și avansul de până la 50% din cuantumul sprijinului financiar nerambursabil și distribuirea acesteia pescarilor prin inspectorii ANPA;
- inoperabilitatea pe perioade semnificative a sistemului electronic de transmitere a datelor utilizat de DGP-AMPOPAM;
- interesul scăzut al autorităților publice locale pentru infrastructura portuară de pescuit, datorită faptului că se poate finanța numai modernizarea infrastructurii existente și nu crearea de noi porturi de pescuit, locuri de debarcare sau centre de licitații deși cuantumul sprijinului financiar pentru autorități publice este de 100%. În acest sens, AM a inițiat discuții cu autoritatea portuară din Constanța și cu organizațiile de pescari pentru identificarea unei posibile locații;
- întâzieri semnificative la nivelul MDRAPFE în operaționalizarea tuturor modulelor sistemului integrat de management SMIS2014+/MySMIS 2014;

- dificultăți ale beneficiarilor în operarea datelor în MySMIS 2014;
- disfuncționalități temporare ale sistemelor informatice MySMIS 2014, SMIS2014 ș.a.
- întârzierea/lipsa aprobării CE a modificării țințelor/ operațiunilor sau realocărilor bugetare POPAM;
- modificări frecvente ale cadrului legislativ și instituțional;
- birocrăția excesivă.

Măsurile implementate sau în curs de implementare

Pentru a evita riscul dezangajării fondurilor alocate României - principalul risc ce vizează absorbția de fonduri europene - a fost luată măsura realocării de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție atât în cadrul, cât și între programele operaționale.

Astfel, au fost suplimentate alocările pentru Programul Operațional Regional (POR), fiind susținute suplimentar cheltuielile pentru entitățile de transfer tehnologic, activități antreprenoriale și tranziția către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon, precum și cele pentru creșterea eficienței resurselor umane implicate în sistemul de coordonare, gestiune și control al fondurilor ESI.

O altă măsură a fost implementarea instrumentelor financiare în cadrul Programului Operațional Competitivitate bazate pe creditare cu partajarea riscului și a instrumentelor de capital de risc – acceleratoare, iar în cadrul Programului Operațional Regional a instrumentelor de garantare neplafonată și a instrumentului financiar de tip equity.

De asemenea, pentru creșterea capacității de absorbție la nivelul Programului Operațional de Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM), printre celelalte măsuri au fost prevăzute evaluarea și gestionarea riscurilor și implementarea mecanismelor de control intern.

Măsurile planificate

Printre măsurile planificate pentru implementarea fondurilor ESI, în vederea reducerii sumelor aflate în risc de dezangajare (Ordonanța de urgență nr. 43/2018 – măsuri privind reducerea riscului de dezangajare a fondurilor europene) sunt prevăzute:

- includerea Programului operațional „Inițiativa pentru IMM-uri” (POIIMM) ca axă prioritară distinctă în cadrul POR, astfel încât cheltuielile deja rambursate de către Comisia Europeană pentru POIIMM pot fi raportate drept cheltuieli realizate la nivelul POR, ceea ce contribuie la reducerea sumelor aflate în risc de dezangajare;
- Analiza fiecărui program operațional și realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție, atât în interiorul cât și între programele operaționale, pentru a evita riscul dezangajării fondurilor alocate României;
- Inițierea unui proces de instruire a beneficiarilor, pe baza unui ghid privind principalele riscuri identificate în domeniul achizițiilor publice, în vederea prevenirii greșelilor constatate în aplicarea procedurilor privind achizițiile publice în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale, precum și asigurarea unei practici unitare pe viitor;
- Inițierea de Programe de cooperare aferente politicii de coeziune a UE, finanțate din FEDR în vederea îmbunătățirii prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor (Cooperare în domeniul prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor);
- Derularea Programului IPA de cooperare transfrontalieră România-Serbia 2014-2020, una din cele patru axe prioritare fiind protecția mediului și managementul riscurilor.

Datele privind sectorul companiilor de stat au fost obținute pe baza situațiilor financiare pentru anul 2017 depuse până la data de 11.01.2019 la Ministerul Finanțelor Publice de întreprinderile publice de subordonare centrală și locală, furnizate de CENTRUL NAȚIONAL PENTRU INFORMAȚII FINANCIARE.

Numărul întreprinderilor publice nefinanciare (operatori economici) care au depus situații financiare este de 1565.

Întreprindele publice au fost grupate astfel:

- **334** întreprinderi publice de *subordonare centrală*. Dintre acestea:
  - * 220 întreprinderi publice au fost active
  - * 114 întreprinderi publice *aflăte în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014, cu modificările și completările ulterioare;*
- **1231** întreprinderi publice de *subordonare locală*. Dintre acestea:
  - * 1096 întreprinderi publice *au fost active*
  - * 135 întreprinderi publice *aflăte în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014, cu modificările și completările ulterioare;*

Principalii indicatori economico-financiar raportați de întreprinderile publice nefinanciare (operatori economici)

1. Capitalul propriu al întreprinderilor publice nefinanciare a fost în sumă totală de **60,96 mld. lei** și reprezintă 7,10 % din Produsul Intern Brut (PIB.) din care capitalul propriu al întreprinderilor de *subordonare centrală* a fost în sumă de **60,93 mld. lei** și reprezintă 7,10 % din PIB iar capitalul propriu al întreprinderilor publice de *subordonare locală* a fost în sumă de 0,03 mld. lei;

2. Activele totale ale întreprinderilor publice nefinanciare au fost în sumă totală de **180,80 mld. lei** din care activele totale ale întreprinderilor publice de *subordonare centrală* au fost în sumă de **148,83 mld. lei**, iar activele totale ale întreprinderilor publice de *subordonare locală* au fost în sumă de **31,97 mld. lei**.

3. Datoriile totale (sume ce trebuie plătite într-o perioadă de până la 1 an și peste 1 an) ale întreprinderilor publice nefinanciare au fost în sumă totală de **55,13 mld. lei** din care datoriile totale ale întreprinderilor publice de *subordonare centrală* au fost în sumă de **39,43 mld. lei** iar datoriile totale ale întreprinderilor publice de *subordonare locală* au fost în sumă de **15,70 mld. lei**.

Din totalul datoriilor, **plățile restante** ale întreprinderilor publice nefinanciare au fost în sumă totală de **23,87 mld. lei** și reprezintă **2,78% din PIB**. Dintre acestea, plățile restante ale întreprinderilor publice de *subordonare centrală* au fost în sumă de **15,85 mld. lei** și reprezintă 1,84% din PIB iar plățile restante ale întreprinderilor de *subordonare locală* au fost în sumă de **8,02 mld. lei** și reprezintă **0,93% din PIB**.

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor de *subordonare centrală*, suma de **3,89 mld. lei** a fost înregistrată de 220 întreprinderi publice *active* și suma de **11,96 mld. lei** a fost înregistrată de 114 întreprinderi publice *aflăte în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014;*

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor de *subordonare locală*, suma de **1,13 mld. lei** a fost înregistrată de 1096 întreprinderi publice *active*, suma de **6,89 mld. lei** a fost înregistrată de 135

întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014.

4. Gradul de îndatorare calculat conform formulei (Total Datorii /Total Active) al întreprinderilor publice nefinanciare a fost de 30,49% din care întreprinderile publice de subordonare centrală înregistrează un grad de îndatorare de 26,50% iar întreprinderile publice de subordonare locală înregistrează un grad de îndatorare de 49,10%.

5. Referitor la pierderea brută / profitul brut înregistrat de întreprinderile publice nefinanciare în anul 2017 din analiza datelor se desprind următoarele:

a) Din cele 334 întreprinderi publice de subordonare centrală un număr de 209 întreprinderi publice au înregistrat profit brut în sumă totală de 9,47 mld. lei reprezentând 1,10% din PIB. iar un număr de 125 întreprinderi publice au înregistrat pierdere brută în sumă totală de 1,50 mld. lei reprezentând 0,17% din PIB.

b) Din cele 1231 de întreprinderi publice de subordonare locală un număr de 700 întreprinderi publice au înregistrat profit brut în sumă totală de 0,58 mld. lei reprezentând 0,07% din PIB. iar un număr de 531 întreprinderi publice au înregistrat pierdere brută în sumă totală de 0,45 mld. lei reprezentând 0,05% din PIB.

6. Valoarea participațiilor statului la întreprinderilor publice nefinanciare de subordonare centrală care au depus situațiile financiare pentru anul 2017 au fost în sumă totală de 27,94 mld. lei din care participațiile directe au fost în sumă de 26,41 mld. lei și participațiile indirecte au fost în sumă de 1,53 mld. lei;

La nivelul Ministerului Finanțelor Publice au fost monitorizate un număr de 405 întreprinderi publice nefinanciare de subordonare centrală care au înregistrat la finele anului 2017 plăți restante în sumă totală de 15,24 mld. lei și rezultat brut în sumă totală de 7,80 mld. lei.

Din cele 405 întreprinderi publice de subordonare centrală, plățile restante în sumă de 3,97 mld. lei au fost înregistrate de 220 întreprinderi publice active, și cele în sumă de 11,27 mld. lei au fost înregistrate de 185 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014;

De asemenea au fost monitorizate și un număr de 1441 întreprinderi publice nefinanciare de subordonare locală care au înregistrat la finele anului 2017 plăți restante în sumă totală de 8,47 mld. lei și rezultat brut în sumă totală de 0,32 mld. lei.

Din cele 1441 întreprinderi publice de subordonare locală, plățile restante în sumă de 1,15 mld. lei a fost înregistrată de 1228 întreprinderi publice active și suma de 7,32 mld. lei a fost înregistrată de 213 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014.

Principali indicatori economico-financiar raportați de întreprinderile publice financiare

Statul deține capital social în proporție majoritară sau integrală la 7 întreprinderi publice financiare.

1. Capitalul propriu al acestora a fost în sumă totală de 3,27 mld. lei și reprezintă 0,38 % din PIB;

2. Activele totale au fost în sumă totală de 39,06 mld. lei.

3. Datoriile totale (sume ce trebuie plătite într-o perioadă de până la 1 an și peste 1 an) au fost în sumă totală de 33,97 mld. lei.

4. Gradul de îndatorare calculat conform formulei (Total Datorii /Total Active) a fost de 86,96 %.

5. Profitul brut a fost în sumă totală de 0,26 mld. lei și reprezintă 0,03% din PIB;

6. Valoarea participațiilor statului a fost în sumă totală de 2,96 mld. lei din care *participațiile directe* au fost în sumă de 2,88 mld. lei și *participațiile indirecte* au fost în sumă de 0,08 mld. lei; PIB-ul folosit este de 858,7 mld. lei (potrivit proiecției principalilor indicatori macroeconomici 2018-2022 prognoza intermediară de vară 2018 – sursa Comisia Națională de Strategie și Prognoză.

Riscuri generate de situații de urgență (dezastre naturale, accidente)

Sistemul de gestionare a riscurilor generate de situații de urgență din România

În România, *sistemul²⁶ de gestionare a riscurilor* cuprinde o serie de instituții aparținând administrației publice centrale precum și celei locale. Capacitatea instituțională și resursele acestora sunt importante datorită iminenței anumitor tipuri de situații de urgență, care au un model repetitiv în România și un impact important asupra oamenilor, mediului și stabilității socio-politice. Sistemul a fost creat pentru a asigura o gestionare eficientă a oricărui tip de situație de urgență și, de asemenea, pentru a acoperi obligațiile pe care România le are ca parte a tratatelor și acordurilor internaționale, în special ca stat membru al Uniunii Europene, care include un sistem European de prevenire a riscurilor, având în vedere caracterul transfrontalier al riscurilor contemporane.

Ministerul Afacerilor Interne *elaborează principalele politici publice cu privire la situațiile de urgență*, precum și *centralizarea evaluării și gestionarea riscurilor al căror management se află sub responsabilitatea ministerelor de resort*. Câteva dintre ministerele de resort ce trebuie să îndeplinească funcții de sprijin în managementul situațiilor de urgență sunt: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Sănătății, Ministerul Economiei.

Piesa principală a legislației ce reglementează domeniul situațiilor de urgență este Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2004 privind Sistemul Național de Management pentru Situații de Urgență, modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2014 privind unele măsuri în domeniul gestionării situațiilor de urgență. În completarea cadrului legislativ, a fost adoptată Hotărârea de Guvern (G.D.) nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc. Conform acestor acte normative, instituțiile au definit obligația de a întocmi planuri sectoriale pentru a oferi baza gestionării specifice situațiilor de urgență. Coordonarea întregului proces este asigurată de Comitetul Național pentru Situații de Urgență Speciale (CNSUS).

În conformitate cu reglementările în vigoare, există o serie de riscuri recunoscute de legislația românească care sunt luate în considerare ca fiind probabile să aibă loc pe teritoriul României.

Un număr de 10 tipuri de hazarduri au fost selectate pe baze științifice din această listă pentru a fi supuse unei evaluări. Evaluările s-au bazat pe date istorice cu privire la impactul fiecărui risc, precum și pe diferite evaluări elaborate la nivelul instituțiilor relevante.

În tabelul de mai jos sunt prezentate cele 10 tipuri de hazarduri selectate în urma evaluărilor.

²⁶ În conformitate cu prevederile legislative: HG nr. 762/2008 privind aprobarea Strategiei naționale de prevenire a situațiilor de urgență; Hotărârea Guvernului nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc; Ordonanța de urgență nr. 1/2014 privind unele măsuri în domeniul gestionării situațiilor de urgență și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2004 privind Sistemul Național de Management pentru Situații de Urgență.

Tabel - Caracteristici privind riscurile generate de situații de urgență, selectate pentru România

10 tipuri de hazarduri selectate dintre hazardurile probabile să aibă loc pe teritoriul României	Axa impactului		Axa probabilității		Coordonatele poziției în matricea de riscuri: (scor impact, scor probabilitate)	Simbol
	Nivel de impact	Scor impact	Probabilitatea asociată tipului de risc	Scor probabilitate		
Hazarduri naturale						
Inundații	ridicat	3	medie	3	(3,3)	
Secetă	mediu	3	scăzută	2	(3,2)	
Incendii forestiere	scăzut	2	ridicată	4	(2,4)	
Alunecări de teren	scăzut	2	medie	3	(2,3)	
Cutremure de pământ	ridicat	4	moderată până la scăzută	2	(4,2)	
Hazarduri tehnologice						
Accidente nucleare și radiologice	ridicat	4	scăzută	1	(4,1)	
Accidente de tip Seveso	mediu	3	scăzută	1	(3,1)	
Riscuri și accidente majore implicând substanțe periculoase	mediu	3	scăzută	1	(3,1)	
Riscuri biologice						
Epidemii	scăzut	2	mare	5	(2,5)	
Epidemii la animale și Zoonoze	scăzut	1	ridicată	4	(1,4)	

Sursa: MAI - "Evaluarea riscurilor de dezastre la nivel național (RO-RISK)"²⁷

Evaluarea impactului în cazul producerii unui eveniment de tip dezastru

MAI, prin IGSU, împreună cu alte autorități publice centrale și cu sprijinul mediului academic, după derularea proiectului RO-RISK²⁷ a asigurat îndeplinirea unei condiționalități ex-ante impuse României și dispune de evaluarea națională a riscurilor concretizată prin cuantificarea impactului fizic, economic, social și psihologic, generat de următoarele 10 tipuri de risc majore/dezastre: cutremur, inundații, secetă, incendii de pădure, alunecări de teren, accident nuclear și radiologic, accidente industriale majore ce implică substanțe periculoase (SEVESO), transportul substanțelor periculoase, epidemii și zoonoze.

Evaluarea riscurilor de dezastre la nivel național prin proiectul Ro-Risk furnizează informații valoroase prin aceea că arată măsura în care populația este expusă riscurilor naturale și tehnologice. Proiectul presupune dezvoltarea unui set de instrumente pentru evaluarea unitară a riscurilor și de integrare a rezultatelor evaluărilor pe fiecare risc în parte (metodologie, baze de date, portal GIS), precum și o primă evaluare a acestora. Aceste instrumente vor facilita accesul tuturor factorilor

²⁷ Evaluarea riscurilor la nivel național efectuată în cadrul proiectului "Evaluarea riscurilor de dezastre la nivel național (RO-RISK)"-cod SIPOCA 30

interesați la informații importante privind expunerea la risc, vulnerabilitățile și riscurile existente și vor asigura schimbul de informații între autorități.

În cadrul proiectului menționat, **impactul direct** a fost evaluat prin contribuția consorțiului format din Universitatea Tehnică de Construcții – București, Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare în Construcții, Urbanism și Dezvoltare pentru Fizica Pământului, iar **impactul economic** a fost evaluat de Institutul de prognoză al Academiei Române.

Dintre tipurile de risc menționate, considerăm relevant cutremurul care, potrivit scenariului cu cel mai mare nivel de gravitate asupra comunităților (dezastru major), ar produce pierderi directe în valoare totală de aproximativ 14 miliarde euro (peste 2/3 din suprafața țării, afectată grav, 14% din totalul clădirilor dispuse în UAT-urile din zonă, afectate semnificativ, pierderi semnificative de vieți omenești).

În cazul materializării hazardurilor selectate, **impactul poate fi: fizic, economic, social sau psihologic.**

Impactul fizic face referire la efectele fizice, negative ale unui eveniment de risc asupra elementelor expuse.

Impactul economic se referă la costurile asociate cu pierderi umane, costurile asociate cu pierderi materiale directe, costurile asociate cu pierderi de mediu, costurile pentru intervenția forțelor de sarcini și **costurile indirecte**.

Impactul social și psihologic constă din perturbări ale vieții de zi cu zi și impactul psihologic.

Probabilitatea

Calculul probabilității are ca rezultat *identificarea probabilității ca un eveniment de risc să aibă loc într-un interval de timp prestabilit, ținând cont de informațiile disponibile.*

Probabilitatea evenimentelor este măsurată în trepte pe o scală de la 1 la 5 (1 – scăzut, 5 - mare).

Matricea de risc

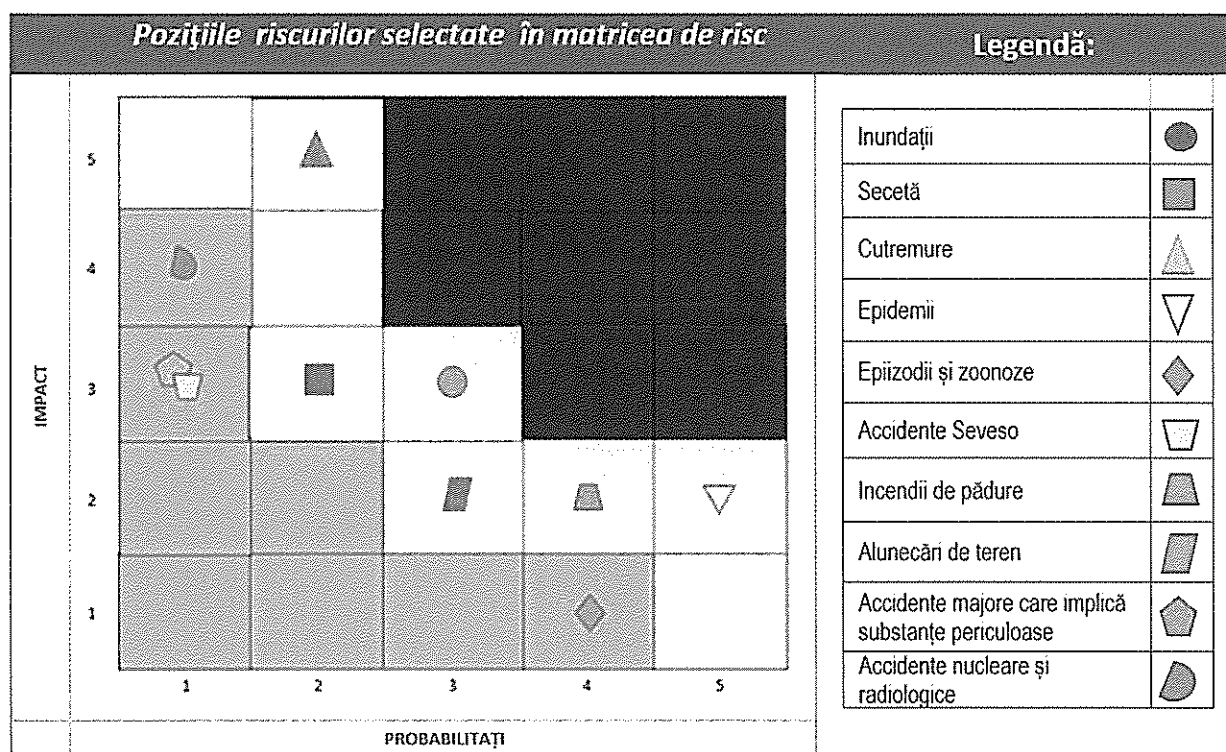
Matricea de risc este instrumentul recomandat pentru *reprezentarea, compararea și ulterior prioritizarea* scenariilor de risc singular sau multiplu. Matricea este o reprezentare grafică a scorurilor de impact și probabilități agregate. Comisia Europeană a recomandat acest instrument pentru a asigura posibilitatea comparării evaluării riscurilor în Statele Membre.

Conform matricei, impactul a fost plasat pe axa verticală și probabilitatea pe axa orizontală.

Poziționarea scenariilor pe matricea de risc cotează un risc în funcție de valoarea riscurilor prin plasarea lor pe cele trei zone ale matricei: **acceptabil - "verde", măsuri necesare ce trebuie puse în aplicare - "galben", nu este acceptabil - "roșu".**

Reprezentarea scenariilor pe matricea de risc a furnizat o listă finală a principalelor riscuri la nivel național, în funcție de probabilitatea de apariție și aria de impact.

Matricea de risc

Sursa: MAI - "Evaluarea riscurilor de dezastre la nivel național (RO-RISK)"

Din matricea riscurilor²⁸ de mai sus rezultă că următoarele riscuri: cutremurele, seceta, inundațiile, alunecările de teren, incendiile de pădure, epidemiile necesită măsuri ce trebuie puse în aplicare în cadrul managementului acestora.

Măsuri implementate sau în curs de implementare pentru prevenirea riscurilor generate de situații de urgență

În vederea sprijinirii eforturilor României de a reacționa în mod eficient în cazul apariției unor dezastre naturale și al schimbărilor climatice, pe de o parte, prin intermediul unui management performant al riscurilor de dezastre, prin dezvoltarea de politici specifice și pe de altă parte, prin asigurarea resurselor financiare în cazul producerii unor dezastre naturale, în luna iunie 2018, a fost încheiat **Acordul de împrumut pentru politici de dezvoltare privind managementul riscurilor de dezastru, cu opțiune de amânare a tragerii până la apariția unei catastrofe (CAT-DDO)**, în valoare de 400 milioane de euro, încheiat între Ministerul Finanțelor publice și BIRD (Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare).

Împrumutul este acordat pe o perioadă de până la 20 ani, cu 19,5 ani perioadă de grație, rambursarea efectuându-se într-o singură tranșă la 1 mai 2038 și este disponibil până la data de 31 decembrie 2021, cu posibilitatea extinderii acestei perioade de 4 ori, dar fără a depăși în total 15 ani.

Punerea în aplicare a acțiunilor prevăzute în Acordul de Împrumut se asigură de către: **Ministerul Finanțelor Publice**, în calitate de împrumutat, **Ministerul Afacerilor Interne**, în calitate de

²⁸ Riscuri selectate pentru România

coordonator al Comitetului Național pentru Situații Speciale de Urgență, prin Departamentul pentru Situații de Urgență, precum și de către **Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice**.

Ministerul Afacerilor Interne, prin IGSU, împreună cu alte autorități publice centrale și cu sprijinul mediului academic, după derularea proiectului RO-RISK a asigurat îndeplinirea unei condiționalități ex-ante impuse României și dispune de evaluarea națională a riscurilor concretizată prin cuantificarea impactului fizic, economic, social și psihologic, generat de următoarele 10 tipuri de risc majore/dezastre: *cutremur, inundații, secetă, incendii de pădure, alunecări de teren, accident nuclear și radiologic, accidente industriale majore ce implică substanțe periculoase (SEVESO), transportul substanțelor periculoase, epidemii și zoonoze*.

Ministerul Apelor și Pădurilor asigură managementul riscului la **inundații** care constă în asigurarea implementării strategiilor, politicilor și proiectelor în domeniul riscului la inundații.

În promovarea construcțiilor și amenajărilor hidrotehnice, **Ministerul Apelor și Pădurilor** urmărește respectarea principiilor prevăzute prin Hotărârea Guvernului nr. 846/2010 pentru aprobarea Strategiei naționale de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung ce cuprinde un ansamblu de acțiuni la nivel național și bazinal care include planificare, programe, politici cadru, coordonare, facilitare, sporirea conștientizării și consolidarea socială, reziliența, precum și a principiilor aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 972/2016 pentru aprobarea planurilor de management al riscului la inundații aferent celor 11 administrații bazinale de apă și a fluviului Dunărea de pe teritoriul României.

Planurile de management al riscului la inundații constituie un document de planificare a măsurilor pentru managementul riscului la inundații și cu prioritate, pentru reducerea efectelor acestora, ce trebuie realizate în perioada 2016-2021 de către fiecare instituție cu atribuții în domeniu, pentru reducerea riscului la inundații în zonele cu risc potențial semnificativ la inundații la nivelul fiecărui bazin hidrografic.

Planul cuprinde măsuri specifice, concrete, inclusiv lucrări de investiții, care urmăresc cele 5 domenii de acțiune din ciclul de management al riscului la inundații: Prevenire, Protecție, Pregătire, Conștientizarea riscului la inundații și Refacere/Reconstrucție, care vor fi implementate de către toate instituțiile cu atribuții în managementul acestui tip de risc.

Costurile medii estimate în Strategia Națională de Management al Riscului la inundații pe termen mediu și lung pentru contracararea dezastrelor provocate de inundații sunt de aproximativ 700 milioane Euro/an, respectiv 2100 milioane Euro pentru perioada 2019-2021 pentru toate instituțiile cu responsabilități în implementarea acestor strategii (**Ministerul Apelor și Pădurilor**, **Ministerul Transporturilor**, **Ministerul Mediului**, **Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale**, **Ministerul Economiei**, precum și administrațiile regionale/județene și locale).

De asemenea, la nivelul fiecărui bazin hidrografic au fost identificate un număr de proiecte majore integrate – ca un ansamblu de măsuri pentru amenajarea zonelor cu risc potențial maxim la inundații de tip flash-flood, înregistrate în ultimii ani, proiecte care sunt propuse a fi realizate cu finanțare externă, în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare 2014-2020.

Ministerul Mediului

În România, datele climatice din ultimele decenii evidențiază o creștere progresivă a temperaturii aerului, precum și o creștere a frecvenței evenimentelor extreme, fiind din ce în ce mai evidentă alternanța rapidă între caniculă severă, secetă accentuată și precipitații abundente generatoare de viituri rapide și inundații.

Proiecțiile climatice indică și pentru viitor o creștere semnificativă a temperaturilor extreme, în special în lunile de vară, precum și a perioadelor secetoase sau a intervalelor cu precipitații abundente generatoare de viituri rapide la scară regională/locală, fiind din ce în ce mai evidente diferențierile regionale în evoluția acestor fenomene. Ca o consecință, efectele asupra activității socio-economice ale fenomenelor meteorologice periculoase (valuri de căldură, secete, furtuni, ploi torențiale, etc) vor fi tot mai pregnante.

În următorii 3 ani, din analiza hazardurilor climatice observate și a proiecțiilor viitoare în condițiile schimbării climatice, se estimează apariția de episoade cu precipitații intense pe întreg teritoriul țării, creșterea intensității precipitațiilor fiind mai accentuată în special în zonele de munte. Creșterea frecvenței și intensității valurilor de căldură legată de schimbarea climei va fi mai accentuată în zonele extracarpătice din vestul, sudul și sud-estul țării.

Valurile de căldură și episoadele cu precipitații intense sunt hazarduri amplificate în mediul urban de caracteristicile mediului construit.

Seceta meteorologică este, din punct de vedere statistic, mai frecventă în sud-estul teritoriului și izolat, în regiuni din Câmpia Română și Moldova. Proiecțiile viitoare în condițiile schimbării climatice sugerează o probabilitate crescută de apariție a episoadelor de secetă meteorologică în lunile de vară, datorită intensificării evapotranspirației și reducerii cantității de precipitații.

Impactul economic asociat secetei meteorologice a fost cuantificat în cadrul Proiectului „Evaluarea riscurilor de dezastre la nivel național” – RO-RISK, finanțat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020.

În cadrul proiectului au fost analizate 4 scenarii pentru seceta meteorologică din care 2 scenarii la nivel național și 2 scenarii la nivel regional, după cum urmează:

- Scenariul 1 – Anul 2011-2012, an excesiv secetos la nivel național, cu o perioadă de revenire de 3 evenimente la 10 ani;
- Scenariul 2 – Anul 2006-2007, an excesiv secetos la nivel național, cu o perioadă de revenire de 1 eveniment la 25 ani, respectiv 4 evenimente la 100 de ani;
- Scenariul 3 – Sudul României (Oltenia și Muntenia), cu o perioadă de revenire între 10 și 100 de ani;
- Scenariul 4 – Sudul Moldovei, cu o perioadă de revenire între 10 și 100 de ani.

Din calculul impactului economic aferent scenariilor de secetă meteorologică analizate, rezultă următoarele valori aferente pierderilor de producție vegetală și pierderi de PIB:

mil. Euro			
Nr. crt.	Scenariul	Pierderi de producție	Pierderi de PIB
1	Scenariul național 2006-2007	4606,1	4978,2
2	Scenariul național 2011-2012	4376,4	4686,5
3	Scenariul Regional Sudul României (Oltenia și Muntenia)	2177,8	2098,4
4	Scenariul Regional Sudul Moldovei	537,0	500,0

Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale

Referitor la evaluarea impactului bugetar pe care l-ar putea determina producerea unui eveniment de tip dezastru, la nivelul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Centrul Operativ pentru Situații de Urgență, sunt monitorizate suprafețele de culturi agricole afectate în urma fenomenelor meteo nefavorabile. În ultimii 3 ani, autoritățile s-au confruntat cu o serie de probleme din cauza acestor fenomene, după cum urmează:

Anul	Fenomenul	Suprafata (ha)	Valoarea pagubelor	Actul normativ
2015	fenomene meteo nefavorabile (inundații, grindina, furtuni, vijelii, îngheț târziu de primăvară, secetă)	1.752.507	Estimat 326.987,9 mii lei	Nu s-au acordat despăgubiri
	d.c. <u>secetă</u> severă aprilie - septembrie	1.584.088	Platit 295.563,8 mii lei	OUG nr.45/2015
2016	fenomene meteo nefavorabile	1.185.822	Estimat 221.254,2 mii lei	Nu s-au acordat despăgubiri
	d.c. <u>seceta</u>	1.040.000	Estimat 198.558 mii lei	Nu s-au acordat despăgubiri
	Pagube produse infrastructurii de îmbunătățiri funciare		Estimat 803,6 mii lei	Nu s-au acordat despăgubiri
2017	fenomene meteo nefavorabile	411.382	Estimat 76.756,86 mii lei	Nu s-au acordat despăgubiri
	d.c. <u>seceta</u>	298.364	Estimat 56.964 mii lei	Nu s-au acordat despăgubiri
Total			625.802,6 mii lei	

Față de valoarea estimată a pagubelor, nivelul pierderilor pe ultimii 3 ani se ridică la circa 133.150 mii euro.

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, prin **Programul anual de acțiuni privind proiectarea și execuția lucrărilor de intervenție pentru reducerea riscului seismic la construcțiile cu destinație de locuință multietajate, încadrate prin raport de expertiză tehnică în clasa I de risc seismic și care prezintă pericol public**, conform OG nr. 20/1994, republicată și-a propus ca principale obiective pentru anul 2018:

- Finalizarea execuției lucrărilor de consolidare pentru 10 clădiri de locuit;
- Continuarea execuției lucrărilor de consolidare pentru 10 clădiri de locuit;
- Începerea execuției lucrărilor de consolidare pentru 30 clădiri de locuit;
- Finalizarea proiectării lucrărilor de consolidare pentru 7 clădiri de locuit;
- Începerea elaborării proiectării lucrărilor de consolidare pentru 46 clădiri de locuit.

Ministerul Muncii și Justiției Sociale

În eventualitatea evaluării unui impact bugetar pe care l-ar putea determina producerea unui eveniment de tip dezastru, Ministerul Muncii și Justiției Sociale acordă ajutoare de urgență potrivit art. 28 alin.(1) din Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat. Potrivit acestuia, Guvernul, la propunerea Ministerului Muncii și Justiției Sociale, poate acorda ajutoare de urgență familiilor și persoanelor care se află în situații deosebite datorate stării de sănătate ori altor cauze care pot conduce la riscul de excludere socială, precum și în alte situații stabilite prin hotărâre a Guvernului, care va cuprinde și procedura și/sau condițiile de acordare.

În conformitate cu politica în domeniul asistenței sociale, **sumele reprezentând ajutoare de urgență prevăzute prin art. 28 alin.(1) din Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat estimate pentru fiecare an din perioada 2018-2021, se ridică la 10.000 mii lei.**

Ministerul Sănătății

În ceea ce privește evaluarea impactului bugetar determinat de producerea unui eveniment de tip dezastru, la Ministerul Sănătății se află în curs de elaborare **Planul Național Generic de Răspuns la Evenimente Epidemiologice de Boală Transmisibilă de Importanță Națională**, care presupune implicit și o componentă bugetară.

Evenimentele epidemiologice care au avut loc de-a lungul timpului, pe teritoriul României și probabilitatea mare de a ne confrunța în viitor cu alte epidemii, inclusiv ca și componentă a unei pandemii, necesită realizarea *Planului Național Generic de Pregătire și Răspuns la Evenimente Epidemiologice de Boală Transmisibilă de Importanță Națională*, numit în continuare "*Planul*".

Planul implică o strategie continuă de management ce cuprinde etape de prevenire, pregătire, răspuns și revenire.

Planul este bazat pe premiza că autoritățile și instituțiile de sănătate publică, precum și furnizorii de servicii de sănătate se află într-o stare constantă de pregătire pentru răspuns la Evenimente Epidemiologice de Boală Transmisibilă de Importanță Națională, numite în continuare "*evenimente*". Tranziția de la răspunsul de rutină la cazuri de boală transmisibilă către răspunsul la un *eveniment* este foarte probabil să reprezinte doar o escaladare, în sensul complexității răspunsului deja existent.

- *Evenimentele* sunt o amenințare constantă pentru populație și serviciile de sănătate.
  - Ele sunt diferite de evenimentele tradiționale de urgență, deoarece, de obicei, dimensiunea unui *eveniment* este mai mică la început și crește în timp, opus față de un incident cu multiple traume. Acțiunile de răspuns vor depinde de particularitățile agentului biologic infecțios și poate fi dificil de pre-definit un set de acțiuni înaintea apariției unui focar, astfel încât planificarea trebuie să rămână flexibilă.
  - Multe acțiuni au nevoie să fie susținute peste un anumit nivel, pentru a avea efect asupra unui *eveniment*. Aceste acțiuni pot fi menținute/prelungite fără decidera clară a unui moment anume de încheiere.
- *Provocările* implicate pe parcursul răspunsului la *eveniment* pot include:
  - Paucitatea informațiilor inițiale, când dimensiunea evenimentului este încă redusă, dar variantele de răspuns pot include acțiuni perturbatoare pentru societate;
  - Potențialul de transmitere pe scară largă poate face dificil controlul bolii într-o anumită zonă, ceea ce înseamnă că poate să nu existe un loc definit al incidentului, o zonă de risc circumscrisă pentru răspuns;
  - Capacitatea pentru un răspuns susținut (săptămâni - luni) trebuie să fie luată în considerare atunci când se angajează resurse care pot fi reorientate de la activitățile de rutină pentru prevenirea și controlul bolilor transmisibile;
  - Unele activități necesare pentru controlul bolilor transmisibile nu sunt parte din activitatea uzuală a sectorului sanitar – ex. distribuirea de medicamente din stocul de rezervă, screening în punctele de frontieră – activități care nu sunt exersate în gestionarea incidentelor obișnuite și nu sunt cunoscute ca fiind parte din serviciile medicale de urgență;
  - Implementarea unor măsuri de sănătate publică implică coordonarea unor părți interesate care, de obicei, nu funcționează sub o structură de comandă comună – medici de familie, medici de spital, funcționari publici, oameni de afaceri, instituții din domeniul educației (inclusiv grădinițe, școli primare, licee, universități), organizații non-guvernamentale și publicul;
  - Acțiunile de răspuns la boli transmisibile pot include solicitarea către populație să reacționeze (ex. să reducă contactul social), ceea ce presupune câștigarea încrederii populației, pentru a obține efectul dorit.
- În cadrul *Planului* sunt incluse și planurile specifice (cum ar fi *Planul Național de Pregătire și Răspuns pentru pandemia de gripă*, *Planul Național pentru Ebola*, HG nr. 557/2016). Acolo unde nu există planuri specifice, acest *Plan* este considerat planul principal de răspuns.

Impactul bugetar depinde de tipul de eveniment generator de epidemii, costurile fiind diferite pentru acțiuni specifice diferite, funcție de nivelul de risc al transmiterii bolii infecțioase în rândul populației și acțiunile necesare a fi întreprins pentru limitarea extinderii acesteia.

3.4. Cheltuieli fiscale

Cheltuielile fiscale²⁹ au fost estimate la un nivel de 41,191 mil. lei (4,3% din PIB) în anul 2018, prognozându-se că acestea vor înregistra o creștere în anul 2019 și o stabilizare pe termen mediu la 4,5% din PIB. Creșterea din anul 2019 este influențată în principal de evoluția cheltuielilor fiscale aferente impozitului pe venit și contribuțiilor sociale care urmează evoluția indicatorilor de pe piața forței de muncă.

Principalele cheltuieli fiscale în cazul României sunt legate de:

1. **impozitul pe profit** (ex.: scutirea de impozit pentru profitul investit în producția și/sau achiziția de echipamente tehnologice - mașini, utilaje și instalații de lucru, cheltuielile de cercetare dezvoltare – deducere suplimentară în proporție de 50% a cheltuielilor eligibile pentru aceste activități, cheltuieli privind sponsorizări și/sau acte de mecenat, precum și burse private etc.)
2. **impozitul pe venit** (ex.: scutirea de impozit pentru veniturile reprezentând avantaje în bani și/sau în natură primite de persoanele cu handicap, veteranii de război, persoanele persecutate din motive politice etc., pentru indemnizațiile pentru risc maternal, maternitate, creșterea copilului, eliminarea din venitul impozabil a contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate și a plafonului neimpozabil de 2000 lei în cazul veniturilor din pensii, deduceri personale pentru persoanele aflate în întreținere, scutirea de impozit pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor în baza contractelor individuale de muncă încheiate cu angajatori care desfășoară activități în sectorul construcții, etc.)
3. **TVA** (cotele reduse de TVA de 9% și 5%)
4. **impozite și taxelor locale** (ex.: scutiri de la plata impozitului pe clădirile aflate în proprietatea publică sau privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, scutiri de la plata impozitului pe clădire în cazul persoanelor fizice și/sau juridice române care reabilitează sau modernizează termic clădirile de locuit pe care le dețin în proprietate, etc.)
5. **contribuții sociale** (ex.: tichetele de masă, tichetele de vacanță, tichetele cadou și tichetele de creșă, acordate potrivit legii, ajutoare, indemnizații și alte forme de sprijin cu destinație specială, veniturile din pensii, excepție de la plata contribuției de asigurări sociale de sanătate persoanele fizice pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor în baza contractelor individuale de muncă încheiate cu angajatori care desfășoară activități în sectorul construcții etc.)

²⁹ *Cheltuielile fiscale* reprezintă totalitatea prevederilor legislației fiscale, reglementări sau norme legislative al căror efect este reducerea veniturilor bugetare sau amânarea încasării acestora, aplicabile anumitor categorii de contribuabili, în raport cu standardele de impozitare stabilite în mod general. Acestea pot include scutiri, deduceri și facilități fiscale, cote reduse de impozitare, reguli diferențiate de calcul al impozitelor, taxelor și contribuțiilor stabilite în scopul acordării unui tratament preferențial unei categorii de contribuabili, precum și orice alte reglementări fiscale de natură să reducă încasările bugetare.

	2018	2019	2020	2021
PIB (mil.lei)	949.600	1.022.500	1.101.000	1.178.600
Cheltuieli fiscale* (mil.lei)	41.191	48.459	49.919	52.607
(% PIB)	(4,3)	(4,7)	(4,5)	(4,5)
din care:				
Impozit pe profit (mil.lei)	1.900	1.981	2.051	2.118
(% PIB)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,2)
Impozit pe venit (mil.lei)	9.713	11.584	11.827	12.665
(% PIB)	(1,02)	(1,13)	(1,07)	(1,07)
Taxa pe valoarea adăugată (mil.lei)	12.606	14.092	15.191	16.311
(% PIB)	(1,33)	(1,38)	(1,38)	(1,38)
Contribuții sociale (mil.lei)	12.569	16.203	16.122	16.716
(% PIB)	(1,32)	(1,58)	(1,46)	(1,42)
Impozite și taxe locale (mil.lei)	4.285	4.405	4.519	4.637
(% PIB)	(0,45)	(0,43)	(0,41)	(0,39)

*Impactul a fost estimat pentru cheltuielile pentru care există raportări statistice.

**Impactul nu cuprinde scutiile care sunt conforme Directivelor UE

Capitolul 4. Politica fiscal-bugetară și de administrare fiscală

4.1 Realizările în anul 2018 față de măsurile asumate prin Raportul anterior

În domeniul impozitelor directe

Impozitul pe profit

- Începând cu 26 aprilie 2018, au fost promovate măsuri care să combată reducerea rezultatului fiscal prin intermediul cesiunilor de creanțe. Astfel, la calculul impozitului pe profit, în cazul creanțelor cesionate, pierderea netă reprezentând diferența dintre prețul de cesiune și valoarea creanței cesionate este deductibilă în limita unui plafon de 30% din valoarea acestei pierderi.
- Începând cu 1 aprilie 2018, s-a instituit obligația contribuabililor care efectuează sponsorizări/mecanat, respectiv acordă burse private și care scad aceste sume din impozitul pe profit, de a declara beneficiarii sumelor respective, cu scopul monitorizării și controlului acestor sume, astfel încât să se asigure cheltuirea fondurilor primite de beneficiari numai în scopul pentru care aceștia s-au înființat sau în scopul pentru care au fost alocate, după caz.
- În cazul sponsorizărilor efectuate către entități persoane juridice fără scop lucrativ, inclusiv unități de cult, începând cu 1 aprilie 2019, sumele aferente acestora se scad din impozitul pe profit datorat, dacă beneficiarul sponsorizării este înscris, la data încheierii contractului, în Registrul entităților/unităților de cult pentru care se acordă deduceri fiscale.
- Pentru deducerea costurilor excedentare ale îndatorării la calculul rezultatului fiscal, potrivit prevederilor Legii nr.30/2019 pentru aprobarea OUG nr.25/2018, s-a majorat plafonul deductibil de la 200.000 euro la 1.000.000 euro, precum și nivelul de deducere în funcție de EBITDA de la 10% la 30%.

Impozitul pe veniturile micro întreprinderilor

Începând cu 1 aprilie 2018:

- Se instituie regula fiscală, potrivit căreia micro întreprinderile pot opta pentru plata impozitului pe profit, în cazul în care acestea îndeplinesc două condiții:
  - au un nivel de capital social minim de 45.000 lei (aprox. 10.000 euro) și
  - au cel puțin 2 salariați.

Măsura a vizat stimularea investițiilor și antreprenoriatului, prin crearea unui mediu de afaceri atractiv pentru întreprinderile mici și mijlocii, cu îndeplinirea concomitentă a unor condiții legate de valoarea capitalului social și a numărului de salariați.

- **Pentru susținerea domeniului social**, s-a instituit măsura care permite micro întreprinderilor să scadă din impozitul datorat cheltuielile cu sponsorizarea efectuate pentru susținerea entităților nonprofit și a unităților de cult, care sunt furnizori de servicii sociale acreditați cu cel puțin un serviciu social licențiat, potrivit legii, în limita valorii reprezentând 20% din impozit.

Pentru monitorizarea folosirii acestor resurse financiare bugetare, s-a instituit obligația, de a declara beneficiarii sumelor respective. Începând cu 1 aprilie 2019, sumele corespunzătoare cheltuielilor cu sponsorizarea se scad din impozitul pe veniturile micro întreprinderilor, doar dacă beneficiarul sponsorizării este înscris, la data încheierii contractului, în Registrul entităților/unităților de cult pentru care se acordă deduceri fiscale.

Alte impozite directe în domeniul resurselor naturale pentru anul 2018:

- S-a prorogată termenul din Ordonanța Guvernului nr. 6/2013 privind instituirea unor măsuri speciale pentru impozitarea exploatarea resurselor naturale, altele decât gazele naturale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 261/2013, cu modificările ulterioare. Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.114/2018 s-a prorogată termenul de aplicare pentru perioada 2019-2021;
- Prin aprobarea ca lege, *Ordonanța Guvernului nr. 7/2013 privind instituirea impozitului asupra veniturilor suplimentare obținute ca urmare a dereglementării prețurilor din sectorul gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare* stabilește un impozit permanent pentru operatorii din acest sector de activitate.
- Prin aprobarea *Legii nr. 256/2018 din 12 noiembrie 2018 privind unele măsuri necesare pentru implementarea operațiunilor petroliere de către titularii de acorduri petroliere referitoare la perimetre petroliere offshore* s-a instituit un impozit asupra veniturilor suplimentare offshore obținute din vânzarea gazelor naturale extrase din perimetrele offshore.

Alte impozite directe în domenii specifice

Începând cu 1 ianuarie 2019, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.114/2018, s-a instituit taxa pe activele financiare ale instituțiilor de credit al cărei eventual impact nu a fost inclus în proiecția de venituri bugetare.

În domeniul impozitului pe venit și contribuțiilor sociale obligatorii

- Reducerea cotei de impozit pe venit, de la 16% la 10%;
- Majorarea nivelului salariului lunar brut în funcție de care se acordă deducerea personală, precum și majorarea nivelului deducerilor personale, în sumă fixă, acordate persoanelor care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor de până la 1.950 lei și majorarea deducerilor personale acordate în mod degresiv persoanelor fizice care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor până la valoarea de 3.600 lei, inclusiv;
- Reducerea cotei totale a contribuțiilor sociale obligatorii, per total cu 2 puncte procentuale de la 39,25%, la 37,25%;
- Reducerea numărului contribuțiilor sociale de la 9 la 3, respectiv contribuția de asigurări sociale (CAS), contribuția de asigurări sociale de sănătate (CASS) – datorate de angajați și contribuția asiguratorie pentru muncă – datorată de angajatori.
- Transferul sarcinii fiscale a obligațiilor privind contribuțiile sociale obligatorii (CAS și CASS) datorate de angajator la angajat, în cazul veniturilor din salarii și asimilate salariilor, respectiv:

- CAS (25%) și CASS (10%) se datorează de către persoana fizică
- cotă suplimentară de CAS (4% sau 8%) pentru condiții deosebite, speciale sau alte condiții de muncă definite potrivit legii și contribuția asiguratorie pentru muncă, datorate de către angajatori (2,25%).
- Simplificarea obligațiilor declarative ale persoanelor fizice, prin comasarea unui număr de 7 declarații, într-o declarație unică și efectuarea plăților oricând în cursul anului până la termenul de 15 martie, inclusiv, al anului următor celui de realizare a veniturilor;
- Reglementarea unui sistem de bonificații pentru achitarea integrală a obligațiilor fiscale estimate, respectiv a impozitului pe venit și contribuțiilor sociale pentru stimularea depunerii declarației unice prin mijloace electronice de transmitere la distanță și pentru plata cu anticipație a obligațiilor fiscale.
- Implementarea unui nou mecanism de stabilire a impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale obligatorii, respectiv autoimpunerea, care presupune eliminarea emiterii deciziilor de impunere de către organul fiscal competent;
- Posibilitatea contribuabililor de a opta ca plătitorii de venituri să distribuie cota de 2% sau de 3,5% din impozitul datorat pentru susținerea entităților nonprofit care se înființează și funcționează în condițiile legii, a unităților de cult, precum și pentru acordarea de burse private sau a entităților nonprofit și a unităților de cult, care sunt furnizori de servicii sociale acreditați cu cel puțin un serviciu social licențiat, în condițiile legii;
- Modificarea modului de stabilire a CAS și a CASS, în cazul persoanelor fizice care desfășoară activități independente sau alte categorii de venituri, în sensul că aceste persoane nu mai datorează contribuțiile sociale asupra venitului realizat:
  - baza de calcul a CAS este venitul ales, care este cel puțin egal cu salariul minim brut pe țară;
  - baza de calcul a CASS este salariul minim brut pe țară.
- Persoanele fizice care au calitatea de pensionari, șomeri, persoane aflate în concedii pentru creșterea copiilor, persoane care obțin ajutoare sociale și alte categorii de persoane aflate sub protecția sau în custodia statului sunt asigurate în sistemul public de sănătate fără plata CASS.

cu aplicabilitate de la data de 1 ianuarie 2019:

- acordarea de facilități fiscale persoanelor fizice, pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor cuprinse între 3.000 și 30.000 lei lunar, inclusiv, realizate în baza contractelor individuale de muncă încheiate cu angajatori care desfășoară activități în sectorul de construcții, precum și în domeniile de producere a materialelor de construcții, în perioada 1 ianuarie 2019-31 decembrie 2028, respectiv:
  - scutirea de la plata impozitului pe venit;
  - reducerea cotei CAS datorată de angajat cu 3,75 puncte procentuale.
  - exceptarea angajatului de la plata CASS;
  - exceptarea de la plata CAS datorată de angajator pentru condiții deosebite/speciale de muncă;
  - reducerea cotei contribuției asiguratorii pentru muncă datorată de angajator la nivelul cotei aferente contribuției la Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale.

cu aplicabilitate de la data de 1 aprilie 2019:

Ca urmare a propunerilor mediului de afaceri: aplicarea unei singure cote (3,5%) ce poate fi distribuită din impozitul pe venit către entitățile nonprofit și unitățile de cult, înscrise în Registrul entităților/unităților de cult.

În domeniul impozitelor și taxelor locale:

- Prin Legea nr. 145/2018 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2018 privind adoptarea unor măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, a fost extinsă scutirea de la plata impozitului pe clădiri și a impozitului pe teren, pentru clădirea de domiciliu, respectiv terenul de la adresa de domiciliu aflată în proprietatea sau coproprietatea persoanelor persecutate pe motive politice.
- Prin Legea nr. 111/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, a fost extinsă scutirea de la plata impozitului pe clădiri și a impozitului pe teren, pentru clădirea de domiciliu, respectiv terenul de la adresa de domiciliu, pentru reprezentanții legali care au în îngrijire, supraveghere și întreținere persoane cu handicap grav sau accentuat și persoane încadrate în gradul I de invaliditate.

În domeniul impozitelor indirecte:

În domeniul TVA au fost adoptate următoarele măsuri:

cu aplicabilitate de la data de 1 aprilie 2018:

- majorarea plafonului de scutire de la plata TVA, de la echivalentul în moneda națională a 65.000 euro, calculat la cursul de schimb din ziua aderării la Uniunea Europeană, respectiv 220.000 lei, la echivalentul în moneda națională a 88.500 euro, calculat la cursul de schimb din ziua aderării la Uniunea Europeană, respectiv 300.000 lei. Această măsură a fost introdusă de Parlamentul României prin Legea nr. 72/2018 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 25/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal.

cu aplicabilitate de la data de 1 noiembrie 2018:

- reducerea cotei de TVA la 5% pentru:
  - cazarea în cadrul sectorului hotelier sau al sectoarelor cu funcție similară, inclusiv închirierea terenurilor amenajate pentru camping;
  - serviciile de restaurant și de catering, cu excepția băuturilor alcoolice, altele decât berea care se încadrează la codul NC 22 03 00 10;
  - serviciile constând în permiterea accesului la bălciuri, parcuri de distracții și parcuri recreative ale căror activități sunt încadrate la codurile CAEN 9321 și 9329, potrivit Clasificării activităților din economia națională - CAEN, actualizată prin Ordinul președintelui Institutului Național de Statistică nr. 337/2007;
  - dreptul de utilizare a facilităților sportive ale căror activități sunt încadrate la codurile CAEN 9311 și 9313, potrivit Clasificării activităților din economia națională - CAEN, actualizată prin Ordinul președintelui Institutului Național de Statistică nr. 337/2007, în scopul practicării sportului și educației fizice, altele decât cele scutite conform art. 292 alin. (1) lit. I).

cu aplicabilitate de la data de 1 ianuarie 2019:

- reducerea cotei de TVA la 9% pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare. Această măsură a fost introdusă de Parlamentul României prin Legea nr. 175/2018 pentru modificarea și completarea art. 291 alin. (2) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal.
- prelungirea până la data de 30 iunie 2022 a aplicării taxării inverse în domeniul TVA pentru livrarea de cereale și plante tehnice, transferul de certificate de emisii de gaze cu efect de seră, livrarea de energie electrică către un comerciant persoană impozabilă, stabilit în România, transferul de certificate verzi, furnizările de telefoane mobile, de dispozitive cu circuite integrate, de console de jocuri, tablete PC și laptopuri, prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene.

- extinderea cotei de TVA de 5% pentru livrarea de locuințe (cele cu o suprafață mai mică de 120 mp și o valoare maximă de 450.000 lei).

cu aplicabilitate de la data de 13 ianuarie 2019:

- extinderea cotei de TVA de 5% pentru:
  - transportul de persoane cu trenurile sau vehiculele istorice cu tracțiune cu aburi pe linii înguste în scop turistic sau de agrement;
  - transportul de persoane utilizând instalațiile de transport pe cablu – telecabină, telegondolă, telescaun, teleski – în scop turistic sau de agrement;
  - transportul de persoane cu vehicule cu tracțiune animală, folosite în scop turistic sau de agrement;
  - transportul de persoane cu ambarcațiuni folosite în scop turistic sau de agrement.

Totodată, având în vedere obligația României, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, de a armoniza legislația națională cu legislația Uniunii Europene, a fost elaborat un proiect de lege prin care au fost transpuse în legislația națională prevederile următoarelor directive:

Directiva (UE) 2016/1065 a Consiliului din 27 iunie 2016 de modificare a Directivei 2006/112/CE în ceea ce privește tratamentul aplicat cupoanelor valorice și **art. 1 al Directivei (UE) 2017/2455** a Consiliului din 5 decembrie 2017 de modificare a Directivei 2006/112/EC și a Directivei 2009/132/CE în ceea ce privește anumite obligații privind taxa pe valoarea adăugată pentru prestările de servicii și vânzările de bunuri la distanță.

În domeniul accizelor au fost adoptate următoarele măsuri:

cu aplicabilitate de la data de 1 ianuarie 2018:

- A fost majorat nivelul accizelor la tutun de fumat fin tăiat destinat rulării în țigarete, precum și la alte tutunuri de fumat de la 383,78 lei/kg la 398,70 lei/kg.

cu aplicabilitate de la data de 1 aprilie 2018:

- A fost majorat nivelul accizei totale pentru țigarete de la 439,94 lei/1000 țigarete la 448,74 lei/1000 țigarete.
- Totodată, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență nr. 25/2018 *privind modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru aprobarea unor măsuri fiscal-bugetare* s-a stabilit un nivel al accizelor diferențiat pentru motorina utilizată drept carburant pentru transportul rutier de mărfuri în cont propriu sau pentru alte persoane precum și pentru transportul de persoane, regulat sau ocazional, exclusiv transportul public local de persoane, prin diminuarea cu 183,62 lei/1.000 litri, respectiv cu 217,31 lei/tonă a nivelului standard prevăzut pentru motorină din anexa nr. 1 de la Titlul VIII din Codul fiscal.

cu aplicabilitate de la data de 1 ianuarie 2019:

- A fost majorat nivelul accizei totale pentru țigarete de la 448,74 lei/1000 țigarete la 483,74 lei/1000 țigarete și fost prevăzut un calendar de creștere graduală a nivelului accizei totale pentru țigarete prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2018 *privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene*.

4.2. Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2019-2022, principalele obiective pe termen mediu

Principalele obiective ale politicii fiscale avute în vedere pe termen mediu vizează în principal următoarele aspecte:

- Continuarea implementării măsurilor cuprinse în Programul de guvernare 2018-2020, pe măsură ce spațiul fiscal-bugetar va permite;
- Continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european;
- Îmbunătățirea și simplificarea legislației fiscale, ca urmare a dialogului cu mediul de afaceri;
- Perfecționarea legislației în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora.

Proiecția **veniturilor bugetului general consolidat pe perioada 2019-2022** s-a realizat pe baza indicatorilor macroeconomici pentru orizontul de referință, precum și a reglementărilor existente în prezent în domeniul fiscal.

Pe termen mediu, pe fondul revigorării economice, veniturile bugetare se vor înscrie pe un trend ascendent în valoare nominală.

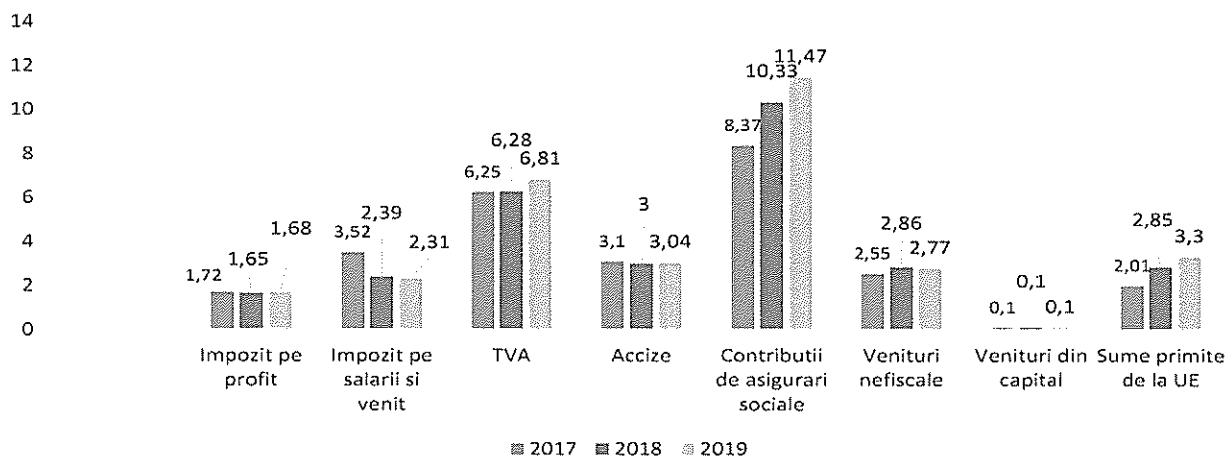
Astfel, în anul 2019 veniturile bugetare în termeni nominali sunt estimate la 342,7 miliarde lei (33,51% din PIB), în creștere în valoare nominală pe orizontul de referință, ajungând în anul 2020 la 354,8 miliarde lei (32,23 % din PIB), și la 417,8 miliarde lei în anul 2022, respectiv o creștere nominală de 75,1 miliarde lei față de anul 2019.

Cele mai mari ponderi în cadrul veniturilor bugetare le înregistrează contribuțiile de asigurări sociale (34,2%) , TVA (20,3 %), sume primite de UE (9,8% din total),accize (9,1% din total) venituri nefiscale (8,3 %) impozit pe venit și salarii (6,9 %).

Ponderea veniturilor in total venituri bugetare pe anii 2018-2019

	2018		2019	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Venituri bugetare total	100,0	295.118	100,0	342.675
Impozit pe profit	5,3	15.653	5,0	17.193
Impozit pe salarii si venit	7,7	22.679	6,9	23.663
Impozite si taxe pe proprietate	1,9	5.469	1,8	6.087
TVA	20,2	59.609	20,3	69.648
Accize	9,7	28.518	9,1	31.071
Impozit pe comert exterior si tranzactiile internationale	0,4	1.050	0,3	1.145
Alte venituri fiscale	3,0	8.959	4,0	13.641
Contributii asigurari sociale	33,2	98.101	34,2	117.246
Venituri nefiscale	9,2	27.122	8,3	28.292
Venituri din capital	0,3	849	0,3	973
Sume primite de la UE	9,2	27.109	9,8	33.716

Evoluția veniturilor bugetare în perioada 2017-2019 % din PIB

4.3 Politica de cheltuieli

Măsurile pe termen mediu

- Asigurarea unui nivel sustenabil pentru cheltuielile cu salariile și pensiile în sectorul public;
- Orientarea resurselor disponibile către investiții publice în domeniile: infrastructură, agricultură și dezvoltarea rurală, energia și tehnologia avansată;
- Reorientarea cheltuielilor de investiții publice în vederea realizării unei treceri treptate de la investițiile finanțate integral din surse naționale la investiții cofinanțate din fonduri europene;
- Accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru îmbunătățirea ratei de absorbție;
- Continuarea finanțării schemelor de ajutor de stat și în perioada 2019-2022, pentru a contribui la crearea de noi locuri de muncă, realizarea de investiții care utilizează tehnologii noi, obținerea de produse, servicii, tehnologii inovative, cu efecte asupra creșterii economice și asigurării stabilității macroeconomice;

Cheltuielile bugetare estimate pentru anul 2019 sunt în sumă de 368,8 miliarde lei, în creștere cu 46,3 miliarde lei față de anul 2018, în anul 2022 acestea ajung la aprox. 438,0 miliarde lei respectiv 34,72% din PIB, înregistrând o tendință de scădere ca pondere în PIB pe orizontul de referință datorită necesității de reducere a deficitului bugetar.

Cea mai mare creștere ca pondere în PIB pe orizontul de referință o înregistrează cheltuielile cu asistența socială datorită măsurilor adoptate pe linia punctului de pensie.

Bunurile și serviciile înregistrează o scădere ca pondere în PIB în anul 2022 față de 2019 respectiv 0,27 puncte procentuale, în timp ce cheltuielile cu datoria publică înregistrează o scădere pe perioada 2019-2022.

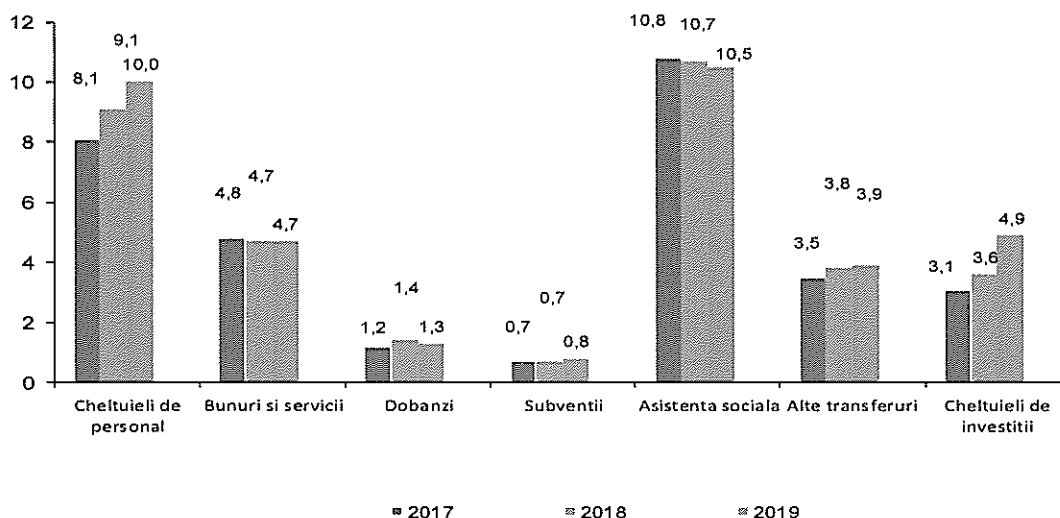
Cheltuielile cu investițiile ajung la 48,7 miliarde lei în anul 2022.

Ponderea cheltuielilor în total cheltuieli bugetare pe anii 2018- 2019

- milioane lei-

	2018		2019	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Cheltuieli total	100,0	322.454	100,0	368.794
Cheltuieli de personal	26,7	86.142	27,8	102.535
Bunuri și servicii	13,9	44.674	13,0	48.120
Dobanzi	4,0	12.941	3,6	13.410
Subvenții	2,1	6.670	2,1	7.667
Asistență socială	31,4	101.364	29,2	107.555
Alte transferuri	11,3	36.434	10,8	39.854
Cheltuieli de investiții	10,6	34.229	13,5	49.652

Evoluția cheltuielilor bugetare în perioada 2017-2019
% în PIB

4.4 Politică de administrare fiscală

Rezultatele obținute de Agenția Națională de Administrare Fiscală în anul 2018 relevă o creștere semnificativă a eficienței și dinamicii activității de administrare fiscală. Astfel, veniturile bugetare totale încasate, în sumă de 244.690,7 mil. lei, au depășit cu 15,1% încasările din anul 2017.

I. Realizările ANAF în anul 2018

Sprijinirea conformării voluntare

În perioada ianuarie – noiembrie 2018 față de aceeași perioadă a anului 2017, gradul de conformare voluntară la plată a crescut cu 0,9 p.p. (de la 85,5% la 86,4%) iar gradul de conformare

voluntară la declarare în perioada ianuarie – noiembrie 2018 a fost de 94,3% față de 95,5% în aceeași perioadă a anului 2017.

În vederea creșterii gradului de conformare voluntară, în domeniul inspecției fiscale, în perioada ianuarie – noiembrie 2018 au fost emise un număr total de 14 soluții fiscale individuale anticipate, fiind emise și 13 decizii de respingere pentru cererile de emitere a unor soluții fiscale individuale anticipate. Totodată, au fost emise 3 acorduri de preț în avans unilateral.

În vederea creșterii conformării voluntare, în domeniul asistenței contribuabililor, a fost actualizată și publicată pe site „Broșura privind procedura de aplicare și contravențiile care intră sub incidența Legii prevenirii nr. 270/2017”.

Totodată, a fost elaborat un document prin care utilizatorii serviciului Spațiul Privat Virtual au fost înștiințați cu privire la posibilitatea de a beneficia de esalonarea la plata a obligațiilor fiscale. Documentul a fost transmis către 103.681 contribuabili, prin Spațiul Privat Virtual, în luna decembrie 2018, contribuabili care figurau înscrisi în evidențele fiscale cu obligații de plată care depășeau cuantumul sumelor prevăzute de art. 184, alin. 7 din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, respectiv 500 lei în cazul persoanelor fizice și 5.000 lei în cazul persoanelor juridice. Prin documentul transmis, contribuabilii au fost informați cu privire la posibilitatea și condițiile necesare pentru a beneficia de esalonarea la plată a obligațiilor fiscale.

De asemenea, în anul 2018 au fost organizate 1.273 întâlniri la care au luat parte aproximativ 24.000 de contribuabili. Totodată, pe pagina de Facebook, au fost publicate 84 de postări care conțin anunțuri privind desfășurarea sesiunilor de asistență, sesiunile efectiv desfășurate privind modalități de îndeplinire a obligațiilor fiscale de declarare și de plată precum și anunțuri relevante pentru contribuabili, impactul acestora fiind de 1.458.354 persoane.

Îmbunătățirea relației cu contribuabilii

În vederea creșterii calității serviciilor destinate contribuabililor, începând cu 1 august 2018 a fost introdus un portofoliu cuprinzător de standarde (cantitative) de oferire a serviciilor la sediile unităților fiscale în cadrul unităților fiscale subordonate DGRFP Brașov, aceste standarde fiind prezente în cadrul unităților fiscale subordonate DGRFP Galați și DGRFP Cluj Napoca de la 1 noiembrie 2016, respectiv 1 septembrie 2017. De asemenea, în 54 de unități fiscale interacțiunea cu contribuabilii se desfășoară exclusiv prin intermediul „ghișeului unic”.

În toate unitățile fiscale teritoriale a fost implementat conceptul de „self service” care presupune instalarea unui calculator în spații dedicate pentru a fi utilizate de către contribuabili, cu asistență din partea personalului ANAF, în vederea educării acestora în utilizarea serviciilor la distanță.

În perioada aprilie – noiembrie 2018 s-au înregistrat, la nivel național, un număr de 41.602 de utilizări.

Activitatea de inspecție fiscală

În perioada ianuarie – noiembrie 2018, organele de inspecție fiscală din ANAF au efectuat un număr de 37.880 verificări (inspecții fiscale, controale inopinate, controale încrucișate, cercetări la fața locului) la contribuabili persoane juridice și fizice, din care 23.741 inspecții fiscale, urmare cărora:

- ✓ au fost stabilite obligații fiscale de plată suplimentare (principale și accesorii) în valoare totală de 5.581,8 mil. lei, din care 5.452,8 mil. lei reprezintă obligații fiscale principale;

- ✓ au fost aplicate 4.118 amenzi în valoare totală de 9,1 mil. lei;
- ✓ au fost înaintate organelor de urmărire penală un număr de 1.327 sesizări, pentru un prejudiciu total de 1.242,3 mil. lei;
- ✓ au fost instituite 1.544 măsuri asigurătorii în valoare de 1.250,9 mil. lei;
- ✓ a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 2.832,2 mil. lei;

În cadrul inspecțiilor fiscale ce au vizat verificarea dosarului prețurilor de transfer, au fost stabilite obligații fiscale de plată suplimentare (principale și accesorii) în valoare totală de 136,9 mil. lei și a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 217,9 mil. lei.

Activitatea în domeniul antifraudei fiscale

În perioada ianuarie - noiembrie 2018, urmare verificării unui număr de 45.939 contribuabili, au fost stabilite/cuantificate prejudicii aferente actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală și sancțiuni contravenționale (amenzi și confiscări) în sumă totală de 1.172,7 mil. lei (echivalentul a 255,0 mil. EUR).

Din total sume stabilite, 82,8% reprezintă prejudicii aferente actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală, în timp ce sancțiunile contravenționale (amenzi și confiscări) reprezintă 17,2%.

La nivelul structurii de antifraudă fiscală au fost identificate și instrumentate, pe baza analizei de risc și în cadrul cooperării interinstituționale, fenomene de fraudă fiscală cu implicații fiscale negative semnificative asupra bugetului statului.

Urmare verificărilor specifice, în perioada de referință, au fost înaintate organelor de urmărire penală 310 acte de sesizare pentru un prejudiciu total estimat de 971,3 mil. lei (echivalentul a 211,2 mil. EUR).

Valoarea actelor de sesizare care înregistrează prejudicii mai mari de 1 mil. lei reprezintă 94,6% în total valoare prejudicii stabilite prin actele de sesizare înaintate organelor de urmărire penală în perioada ianuarie - noiembrie 2018.

Pentru asigurarea recuperării prejudiciilor aferente cazurilor investigate, au fost instituite 237 măsuri asigurătorii în sumă de 203,9 mil. lei (echivalentul a 44,3 mil. EUR).

Pe linia prevenirii evaziunii fiscale și fraudei fiscale și vamale au fost aplicate sancțiuni contravenționale în valoarea totală de 201,4 mil. lei (echivalentul a 43,8 mil. EUR), reprezentând amenzi contravenționale și confiscări de bunuri, sume de bani în numerar și venituri a căror proveniență a fost considerată ilicită.

De asemenea, s-a dispus suspendarea activității unui număr de 588 operatori economici, din care 471 în principal pentru abateri de la prevederile OUG nr. 28/1999 privind obligația operatorilor economici de a utiliza aparate de marcat electronice fiscale (341 suspendări pentru nedotare aparate de marcat electronice fiscale, 130 suspendări pentru neutilizare aparate de marcat electronice fiscale) și 117 pentru abateri de la prevederile Legii nr. 227/2015.

Activitatea în domeniul vamal

În anul 2018, au fost depuse și prelucrate 659.157 declarații vamale de punere în liberă circulație a mărfurilor, comparativ cu 599.512 declarații în anul 2017, fiind stabilite drepturi de import și alte taxe (inclusiv TVA amânat) în cuantum de 18.968,6 mil. lei, comparativ cu 15.610,8 mil. lei în anul 2017.

În domeniul mișcărilor în regim suspensiv de accize, în anul 2018 au fost gestionate în aplicația EMCS-RO un număr total de 180.903 documente administrative electronice e-DA (86.807 e-DA inițiate și 94,096 e-DA primite) constatându-se o creștere față de anul 2017 când au fost înregistrate 181.875 e-DA (88.455 e-DA inițiate și 93.420 e-DA primite).

În activitatea de supraveghere în domeniul vamal și al produselor accizabile, în anul 2018 au fost constatate 3.114 fapte contravenționale, sancționate conform legislației în vigoare cu amenzi, în cuantum de 12,3 mil. lei și 432 fapte infracționale pentru care au fost întocmite sesizări penale înaintate organelor de cercetare penală. Valoarea estimată a confiscărilor de bunuri, exceptând țigaretetele, este de 53,6 mil. lei.

În activitatea de control ulterior au fost derulate, în anul 2018, un număr de 105.177 acțiuni de control ulterior și reverificări declarații vamale, suma totală constatată suplimentar fiind de 76,9 mil. lei.

În domeniul combaterii traficului ilicit cu țigaretete și produse din tutun, echipele de supraveghere și control vamal de la nivel central, regional și local, au confiscat în anul 2018 un număr de aprox. 45,3 mil. buc. țigaretete.

Întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul vamal

Reprezentanți ai Direcției Generale a Vămirilor au participat în Bruxelles la întâlniri/reuniuni/grupuri de lucru la nivel internațional pe domenii specifice, cum ar fi: legislație vamală generală, regimuri speciale, evaluarea în vamă a mărfurilor, vămuirea centralizată, statut vamal și tranzit, vama electronică, integrarea și armonizarea datelor, datorie vamală, tehnologii de detecție, criteriile de risc financiare, managementul riscurilor ș.a.. De asemenea, au participat la întâlniri/reuniuni/grupuri de lucru pe următoarele domenii: EMCS, AEO, CCWP, CIS+CUSTOMS, managementul riscurilor, combaterea contrabandei/fraudelor vamale.

În anul 2018 au avut loc întâlniri cu mediul de afaceri în vederea identificării problemelor cu care se confruntă în aplicarea procedurilor simplificate de vămuire și pentru a prezenta avantajele utilizării documentului electronic de transport ETD, cu valoare de declarație de tranzit ca urmare a schimbărilor legislative.

Alte subiecte de interes general, dezbătute în cadrul întâlnirilor cu marii operatori economici au avut în vedere reevaluarea autorizațiilor emise anterior datei de 1 mai 2016, garanțiile globale și utilizarea sistemului european de Decizii Vamale.

De asemenea, a fost elaborat planul național de reevaluare a autorizațiilor și a fost demarat procesul de reevaluare, conform calendarului stabilit, pentru toate cele 9 tipuri de autorizații a căror valabilitate încetează la data de 1 mai 2019, pentru a se stabili dacă societățile îndeplinesc noile condiții prevăzute în legislația vamală unională. La nivel național continuă procesul de reevaluare pentru autorizațiile acordate în temeiul regulamentului (CEE) 2.913/1992 al Consiliului sau a Regulamentului (CEE) 2.454/1993 al Comisiei. Rezultatul procesului de reevaluare constă în revocarea autorizațiilor acordate în temeiul Codului vamal comunitar și a dispozițiilor de aplicare ale acestuia și, după caz, acordarea de noi autorizații în conformitate cu criteriile prevăzute de Codul vamal al Uniunii.

Activitatea de control venituri persoane fizice

În anul 2018 programele de îmbunătățire a conformării fiscale voluntare a persoanelor fizice cu averi mari (PFAM) și a persoanelor fizice cu risc fiscal (PFRF) au avut la bază următoarele obiective:

- continuarea și dezvoltarea programului de conformare a PFAM prin derularea unor proiecte specifice de îmbunătățire a conformării fiscale voluntare (comunicare cu contribuabilii, programe de notificare privind declararea veniturilor și comunicare publică) și efectuarea de verificări a situației fiscale personale pe baza analizei de risc;

- continuarea și dezvoltarea programului de verificare a situației fiscale personale prin utilizarea metodelor indirecte de stabilire a veniturilor la nivel național pentru toate categoriile de persoane fizice care prezintă risc fiscal (PFRF).

Pentru atingerea acestor obiective, în anul 2018, au fost întreprinse următoarele acțiuni:

Efectuarea verificărilor situației fiscale personale cuprinse în programele de activitate ale serviciilor de verificări fiscale, precum și a verificărilor fiscale prealabile documentare aflate în curs

În anul 2018 au fost finalizate 12 verificări fiscale prealabile documentare existente în planul de activitate la 01.01.2018, din care în 6 cazuri s-a dispus începerea verificării situației fiscale personale, iar în 6 cazuri procedura a încetat, nefiind îndeplinite condițiile pentru emiterea avizului de verificare și începerea verificării situației fiscale personale.

De asemenea, în această perioadă au fost finalizate 184 acțiuni de verificare a situației fiscale personale și inspecții fiscale parțiale (pentru 118 dintre acestea fiind emise decizii de impunere, iar pentru 66 fiind încheiate decizii de încetare). Urmare acestor acțiuni de control au fost constatate venituri suplimentare/nedeclarate în valoare totală de 336,3 mil. lei (20,6 mil. lei – PFAM; 315,7 mil. lei – PFRF).

Prin deciziile de impunere emise în anul 2018 au fost stabilite creanțe fiscale în sumă totală de 87,1 mil. lei (impozit pe venit suplimentar - 53,6 mil. lei; accesorii: 33,5 mil. lei).

La data de 31.12.2018, se aflau în curs de efectuare 284 acțiuni de verificare a situației fiscale personale și inspecții fiscale parțiale.

În anul 2018 au fost încasate obligații fiscale în sumă de aproximativă de 19,4 mil. lei, aferente atât deciziilor de impunere emise în anul 2018, cât și deciziilor de impunere emise anterior.

Reluarea Programului de notificare pentru veniturile obținute din străinătate

În luna iunie a fost finalizată lista persoanelor propuse pentru includerea în Programul de notificare amiabilă. În luna iulie 2018 au fost expediate un număr de 329 notificări către persoanele fizice cu averi mari, iar în luna noiembrie au fost expediate un număr de 309 renotificări, prin care se aduce la cunoștința acestora obligațiile fiscale pe care le au în situația obținerii de venituri impozabile din străinătate.

II. Obiective strategice ale ANAF pe termen scurt și mediu – prezentare selectivă

✓ Politica de administrare fiscală în anul 2019

Acțiuni prioritare

Creșterea conformării voluntare

- Stimularea conformării voluntare la declarare și la plată
  - elaborarea unui program de conformare și monitorizare a implementării acțiunilor definite;

- promovarea posibilităților de acordare a înlesnirilor la plată prin organizarea de întâlniri periodice cu contribuabilii și prin publicarea pe site a materialelor informative.
- Revizuirea procedurilor de administrare fiscală
  - crearea condițiilor tehnice și procedurale pentru plata obligațiilor fiscale prin instrumentele bancare
- *Creșterea conformării voluntare prin prevenirea erodării bazei impozabile*
  - promovarea posibilităților de emitere a acordurilor de preț în avans unilaterale/ bilaterale / multilaterale;
  - promovarea posibilităților de inițiere a procedurii amiabile în cazul tranzacțiilor ajustate urmare actelor fiscale emise de autorități fiscale din alte jurisdicții.

Reducerea evaziunii fiscale și a fraudei fiscale

- Definirea guvernanței implementării modelului european de management al riscurilor de neconformare
  - introducerea programului de testare aleatorie a conformării fiscale (prin controale fiscale);
- Organizarea controlului antifraudă, în conformitate cu modelul european de management al riscurilor la neconformare
  - integrarea și îmbunătățirea analizei de risc în domeniul fraudei fiscale;
  - reducerea nivelului și frecvenței sancțiunilor aplicate pentru fapte cu pericol social redus;
  - îmbunătățirea colaborării cu Ministerul Public în vederea dezvoltării capacității de investigare și trimitere în judecată, dezideratul fiind ca ANAF să contribuie semnificativ în ariile legate de evaziune și fraudă fiscală/vamală.
- Combaterea fraudelor vamale
  - protejarea teritoriului vamal național și comunitar prin activități de supraveghere și control vamal în domeniul combaterii traficului ilicit;
  - dezvoltarea structurilor de echipe mobile și echipelor canine și implementarea unui management operațional mai eficient;
  - completarea schemei de personal la nivelul birourilor vamale de frontieră prin organizarea cu celeritate a concursurilor de recrutare pentru posturile neocupate;
  - reoperaționalizarea și utilizarea la întreaga capacitate a echipamentelor de control nedistructiv;
  - eficientizarea cooperării cu alte autorități de aplicare a legii din România (IGPR, IGPF, DIICOT, DGAF), inclusiv efectuarea de acțiuni de control în comun la frontiera externă UE sau în trafic;
  - operaționalizarea unității centrale de coordonare – Convenția Napoli II;
  - implementarea sistemului Track&Trace - trasabilitatea produselor din tutun (20 mai 2019).

- Îmbunătățirea cadrului metodologic și procedural necesar diminuării subdeclarării impozitelor, taxelor și contribuțiilor
  - dezvoltarea unui program de pregătire modular pentru inspecția fiscală;
  - dezvoltarea, împreună cu MFP, a unui sistem de soluții individuale anticipate, pentru domenii fiscale complexe.

Îmbunătățirea relației cu contribuabilii

- Creșterea calității serviciilor destinate contribuabililor
  - continuarea implementării unui nou concept de servicii pentru contribuabili;
  - implementarea sistemului de gestionare a cozilor și a conceptului de ghișeu unic;
  - introducerea unor noi servicii pentru contribuabili (Serviciul Seminare Web; serviciul Programări on-line);
    - ✓ dezvoltarea etapizată a call-center-ului;
    - ✓ introducerea standardului de oferire a serviciilor la sediile unităților fiscale în toate unitățile fiscale.
  - îmbunătățirea activității de soluționare în termen legal a deconturilor TVA negative cu opțiune de rambursare;
  - elaborarea unei noi proceduri pentru soluționarea deconturilor cu sume negative de TVA, cu opțiune de rambursare (DNOR), care să asigure reducerea semnificativă a DNOR-urilor ce se soluționează cu control anticipat.
- Creșterea transparenței instituției și a rolului de prevenție
  - efectuarea de campanii de dialog, îndrumare și notificare a contribuabililor cu privire la obligația de declarare și plată a obligațiilor fiscale;
  - publicarea de comunicate privind noutățile legislative din domeniul fiscal.
- Reducerea costurilor de conformare ale contribuabililor
  - diminuarea costurilor de conformare prin diminuarea complexității cadrului administrativ și încurajarea declarării electronice;
  - dezvoltarea funcționalităților Spațiului Privat Virtual și mediatizarea serviciului;
  - dezvoltarea serviciului Patrimven.

Creșterea eficienței colectării

- Reducerea arieratelor fiscale
  - elaborarea strategiei privind recuperarea arieratelor.
- Maximizarea implicării ANAF în stabilirea cadrului legal în vederea eficientizării activității de administrare
  - elaborarea unui plan de comunicare externă.
- Îmbunătățirea modalității de prognozare și raportare a veniturilor fiscale
  - dezvoltarea sistemului de monitorizare și raportare a progresului lunar.

Modernizarea agenției

- Îmbunătățirea guvernanței agenției și întărirea cooperării internaționale
  - promovarea acțiunilor pentru demararea proiectelor și acțiunilor care vor duce la îndeplinirea obiectivelor strategice;
  - reducerea costului colectării;
  - promovarea acțiunilor necesare întăririi cooperării internaționale și a schimbului de informații cu alte state/structuri;
  - întărirea acțiunilor necesare creșterii integrității personalului ANAF;
  - derularea corespunzătoare a activităților necesare susținerii operaționale a Agenției.
- Îmbunătățirea managementului resurselor umane ale agenției
  - introducerea și menținerea unui sistem eficient de planificare a forței de muncă necesară asigurării alocării optimului de angajați;
  - consolidarea politicilor și practicilor de formare și dezvoltare pentru a-i ajuta pe angajați să își dezvolte cunoștințele, abilitățile și competențele;
  - elaborarea și implementarea de programe de formare de leadership.
- Modernizarea birourilor vamale
  - modernizarea infrastructurii birourilor vamale de frontieră cu specific rutier;
  - dotarea cu echipamente moderne de control vamal prin alocarea fondurilor bugetare necesare și achiziționarea de: scanner-e Xray și scanner-e portabile pentru echipele mobile, camere video de supraveghere a traficului, tablete pentru controalele vamale în fluxul de călători;
  - dotarea cu uniforme și înlocuirea echipamentelor de calcul IT;
  - dezvoltarea sistemelor IT în conformitate cu Strategia Comisiei Europene de implementare a Codului Vamal Unional.

✓ Obiective în perioada 2020 - 2022

Acțiuni prioritare

Creșterea conformării voluntare

- Stimularea conformării voluntare la declarare și la plată
  - elaborarea unui program de formare și monitorizare a implementării acțiunilor definite;
  - promovarea posibilităților de acordare a îlesurilor la plată prin organizarea de întâlniri periodice cu contribuabilii și prin publicare pe site a materialelor informative.
- Revizuirea procedurilor de administrare fiscală
  - crearea condițiilor tehnice și procedurale pentru plata obligațiilor fiscale prin instrumentele bancare;
  - Îmbunătățirea procedurilor de înființare și ridicare a popririlor, în scopul diminuării timpilor de procesare a actelor de executare.

- *Creșterea conformării voluntare prin prevenirea erodării bazei impozabile*
  - promovarea posibilităților de emitere a acordurilor de preț în avans unilaterale/bilaterale/ multilaterale;
  - promovarea posibilităților de inițiere a procedurii amiabile în cazul tranzacțiilor ajustate urmare actelor fiscale emise de autorități fiscale din alte jurisdicții;
  - implementarea posibilității de "audit settlement" (stabilire amiabilă a deciziei finale de impunere) în vederea scăderii numărului de contestații și dosare în instanță în vederea verificării rapoartelor de inspecție fiscală și creșterii gradului de încasare a sumelor suplimentar stabilite blocate în procedurile judiciare aflate în desfășurare;
  - implementarea posibilității de ajustare voluntară a prețurilor de transfer în cazul erodării bazei impozabile a contribuabililor din România în cadrul tranzacțiilor cu entitățile afiliate.

Reducerea evaziunii fiscale și a fraudei fiscale

- Definirea guvernantei implementării modelului european de management al riscurilor de neconformare
  - introducerea programului de testare aleatorie a conformării fiscale (prin controale fiscale);
- Dezvoltarea activității de analiză a decalajului fiscal
  - realizarea anuală a studiilor de estimare a decalajului fiscal pe domenii de activitate.
- Organizarea controlului antifraudă, în conformitate cu modelul european de management al riscurilor la neconformare
  - integrarea și îmbunătățirea analizei de risc în domeniul fraudei fiscale;
  - reducerea nivelului și frecvenței sancțiunilor aplicate pentru fapte cu pericol social redus;
  - îmbunătățirea colaborării cu Ministerul Public în vederea dezvoltării capacității de investigare și trimitere în judecată, dezideratul fiind ca ANAF să contribuie semnificativ în ariile legate de evaziune și fraudă fiscală/vamală.
- Combaterea fraudelor vamale
  - protejarea teritoriului vamal național și comunitar prin activități de supraveghere și control vamal în domeniul combaterii traficului ilicit;
  - dezvoltarea structurilor de echipe mobile și echipelor canine și implementarea unui management operațional mai eficient;
  - utilizarea la întreaga capacitate a echipamentelor de control nedistructiv;
  - eficientizarea cooperării cu alte autorități de aplicare a legii din România (IGPR, IGPF, DIICOT, DGAF), inclusiv efectuarea de acțiuni de control în comun la frontiera externă UE sau în trafic.
- Îmbunătățirea cadrului metodologic și procedural necesar diminuării subdeclarării impozitelor, taxelor și contribuțiilor

- dezvoltarea unui program de pregătire modular pentru inspecția fiscală;
- dezvoltarea, împreună cu MFP, a unui sistem de soluții individuale anticipate, pentru domenii fiscale complexe.

Îmbunătățirea relației cu contribuabilii

- Creșterea calității serviciilor destinate contribuabililor
  - continuarea implementării unui nou concept de servicii pentru contribuabili;
  - dezvoltarea etapizată a call-center-ului;
  - implementarea sistemului de gestionare a coziilor și a conceptului de ghișeu unic;
  - dezvoltarea unor inițiative comune cu partenerii guvernamentali și sociali pentru introducerea standardelor de calitate în administrația publică;
  - îmbunătățirea activității de soluționare în termen legal a deconturilor TVA negative cu opțiuni de rambursare;
  - elaborarea unei noi proceduri pentru soluționarea deconturilor cu sume negative de TVA, cu opțiuni de rambursare (DNOR), care să asigure reducerea semnificativă a DNOR-urilor ce se soluționează cu control anticipat.
- Creșterea transparenței instituției și a rolului de prevenție
  - efectuarea de campanii de dialog, îndrumare și notificare a contribuabililor cu privire la obligația de declarare și plată a obligațiilor fiscale;
  - publicarea de comunicate privind noutățile legislative din domeniul fiscal.
- Reducerea costurilor de conformare ale contribuabililor
  - diminuarea costurilor de conformare prin diminuarea complexității cadrului administrativ și încurajarea declarării electronice;
  - dezvoltarea funcționalităților Spațiului Privat Virtual și mediatizarea serviciului.

Creșterea eficienței colectării

- Maximizarea implicării ANAF în stabilirea cadrului legal în vederea eficientizării activității de administrare
  - implementarea unui plan de comunicare externă.
- Îmbunătățirea modalității de prognozare și raportare a veniturilor fiscale
  - dezvoltarea metodologiilor de prognoză pentru estimarea veniturilor fiscale;
  - dezvoltarea sistemului de monitorizare și raportare a progresului lunar.

Modernizarea agenției

- Îmbunătățirea guvernanței agenției și întărirea cooperării internaționale
  - promovarea acțiunilor pentru demararea proiectelor și acțiunilor care vor duce la îndeplinirea obiectivelor strategice;
  - reducerea costului colectării;

- promovarea acțiunilor necesare întăririi cooperării internaționale și a schimbului de informații cu alte state/structuri;
- întărirea acțiunilor necesare creșterii integrității personalului ANAF.
- Îmbunătățirea managementului resurselor umane ale agenției
  - menținerea unui sistem eficient de planificare a forței de muncă necesară asigurării alocării optimului de angajați;
  - consolidarea politicilor și practicilor de formare și dezvoltare pentru a-i ajuta pe angajați să își dezvolte cunoștințele, abilitățile și competențele;
  - elaborarea și implementarea de programe de formare de leadership
  - colaborarea cu MFP și acordarea suportului de specialitate pentru dezvoltarea/implementarea în cadrul Sistemului Informatic Integrat Vamal din România a tuturor sistemelor IT prevăzute în Noul Cod Vamal al Uniunii, la termenele stabilite prin Decizia Comisiei nr. 578/2016, de stabilire a programului de lucru referitor la dezvoltarea și instalarea sistemelor electronice prevăzute în Codul Vamal al Uniunii, conform obligațiilor asumate în calitate de Stat Membru;
  - asigurarea activităților de mentenanță (repararea, punerea în funcțiune și obținerea autorizației de utilizare) pentru Unitatea Nucleară a ANAF-DGV;
  - asigurarea activităților de mentenanță pentru componenta de IT a SIVSF (soft&hard sisteme de monitorizare, supraveghere, aplicații dedicate, baze de date, etc.);
  - protejarea teritoriului vamal național și comunitar prin activități de supraveghere și control vamal în domeniul combaterii traficului ilicit.
- Modernizarea birourilor vamale
  - modernizarea infrastructurii birourilor vamale de frontieră cu specific rutier;
  - dotarea cu echipamente moderne de control vamal prin alocarea fondurilor bugetare necesare și achiziționarea de: scanner-e Xray și scanner-e portabile pentru echipele mobile, camere video de supraveghere a traficului, tablete pentru controalele vamale în fluxul de călători;
  - dotarea cu uniforme și înlocuirea echipamentelor de calcul IT;
  - dezvoltarea sistemelor IT în conformitate cu Strategia Comisiei Europene de implementare a Codului Vamal Unional.

Capitolul 5 Politici finanțate prin proiectul de buget în anul 2019

5.1. Finanțarea unităților administrativ-teritoriale

Bugetul general centralizat al unităților administrativ-teritoriale (BGCUAT), estimat pe anul 2019, este rezultat din cumularea veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București, județelor și municipiului București, bugetelor instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții din bugetele locale sau integral din venituri proprii, bugetului împrumuturilor externe și interne și a bugetului fondurilor externe nerambursabile și reflectă dimensiunea efortului financiar public al unităților administrativ-teritoriale pe anul 2019.

Veniturile bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale, pe anul 2019, se estimează la 78.023,6 milioane lei, reprezentând 7,6% din produsul intern brut, iar în cadrul acestora, veniturile totale ale bugetelor locale se estimează la 59.004,7 milioane lei, reprezentând 5,8% din produsul intern brut, în timp ce veniturile celorlalte bugete de la nivelul autorităților administrației publice locale reprezintă 1,8% din produsul intern brut.

Venituri proprii Veniturile proprii ale bugetelor locale (formate din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri) estimate la 11.924,3 milioane lei, reprezintă 20,2% din totalul veniturilor bugetelor locale, în creștere cu 0,7 p.p. față de nivelul estimatului anului 2018.

Impozitul pe venit În anul 2019, prin derogare de la prevederile art. 32 și 33 din Legea nr.273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, impozitul pe venit estimat a fi încasat la bugetul de stat la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale rămâne integral în județul pe raza căruia a fost încasat și se repartizează pe unități administrativ-teritoriale potrivit legii bugetului de stat. Regula se aplică și pentru municipiul București. Nivelul impozitului pe venit estimat a fi încasat în anul 2019 este de 22.219,9 mil.lei

Sume defalcate din TVA la nivelul județelor 938,6 milioane lei, destinate:

- a) finanțării cheltuielilor determinate de implementarea Programului pentru școli al României, în perioada ianuarie-iunie a anului școlar 2018 – 2019, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.533/2018 privind stabilirea bugetului pentru implementarea Programului pentru școli al României în perioada 2017- 2023 pentru anul școlar 2018 – 2019, precum și modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr.640/2017 pentru aprobarea Programului pentru școli al României în perioada 2017 - 2023 și pentru stabilirea bugetului pentru implementarea acestuia în anul școlar 2017 – 2018;
- b) finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul special, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar, în conformitate cu prevederile lit.A din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014 pentru stabilirea limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute de art. 129 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;
- c) finanțării cheltuielilor cu bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a unităților de învățământ special și centrelor județene de

resurse și asistență educațională din învățământul special;

d) finanțării instituțiilor de cultură descentralizate începând cu anul 2002;

e) plății sprijinului sub formă de contribuții care va asigura completarea drepturilor salariale neacoperite din fondurile proprii ale unităților de cult locale, pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult din țară, potrivit prevederilor Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare;

f) finanțării serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor de sub autoritatea consiliilor județene;

g) finanțării cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul județelor, potrivit prevederilor art.18, alin.(5), lit. c) din Legea nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

h) finanțării drepturilor stabilite de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, cu modificările ulterioare.

Sume defalcate din TVA la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor

1.665,2 milioane lei destinate:

a) finanțării de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat pentru categoriile de cheltuieli prevăzute la art. 104 alin. (2) lit.b)-d) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;

b) finanțării ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni și combustibili petrolieri, pentru beneficiarii de ajutor social;

c) finanțării serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor de sub autoritatea consiliilor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor și Consiliului General al Municipiului București;

d) finanțării cheltuielilor creșelor;

e) finanțării cheltuielilor descentralizate la nivelul sectoarelor și municipiului București, respectiv pentru: cheltuielile determinate de implementarea Programului pentru școli al României, în perioada ianuarie-iunie a anului școlar 2018 – 2019, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.533/2018, cheltuielile cu bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a unităților de învățământ special și centrele de resurse și asistență educațională, instituțiile de cultură descentralizate începând cu anul 2002 și plății sprijinului sub formă de contribuții care va asigura completarea drepturilor salariale neacoperite din fondurile proprii ale unităților de cult locale pentru

personalul neclerical angajat în unitățile de cult, potrivit prevederilor Legii-cadru nr. 153/2017, cu modificările și completările ulterioare;

f) finanțării drepturilor stabilite de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, cu modificările ulterioare;

g) finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.564/2017, în conformitate cu prevederile lit. A din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014;

h) finanțării cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București și municipiului București, potrivit prevederilor art.18 alin.(5) lit. c) din Legea nr.17/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

i) finanțării cheltuielilor privind acordarea unui suport alimentar, potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 97/2018 privind aprobarea Programului-pilot de acordare a unui suport alimentar pentru preșcolarii și elevii din 50 de unități de învățământ preuniversitar de stat;

Finanțarea drumurilor județene și comunale 600,0 milioane lei destinate finanțării cheltuielilor privind drumurile județene și comunale, sumă repartizată pe județe astfel: 30% din sumă se repartizează în funcție de lungimea drumurilor și 70% din sumă se repartizează invers proporțional cu capacitatea financiară a județelor. Repartizarea sumelor pe unități administrativ-teritoriale se face în funcție de lungimea și starea tehnică a drumurilor, prin hotărâre, de către consiliul județean, după consultarea primarilor;

Echilibrarea bugetelor locale 11.360,7 milioane lei repartizate pentru echilibrarea bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor, prin derogare de la prevederile art.32 și art.33 din Legea nr.273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare;

Finanțarea învățământului particular și cel confesional, acreditate 178,6 milioane lei, pentru finanțarea cheltuielilor învățământului particular și cel confesional, acreditate.

Subvenții de la bugetul de stat 4.921,2 milioane lei, din care, în principal, pentru:

- ◆ finanțarea drepturilor acordate persoanelor cu handicap (94,0 milioane lei);
- ◆ acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne,

- cărbuni, combustibili petrolieri (50,0 milioane lei);
- ◆ finanțarea investițiilor derulate potrivit Programului Național de Dezvoltare Locală, aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului 28/2013 (2.500 milioane lei)
  - ◆ susținerea derulării proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile (FEN) postaderare (709,0 milioane lei) implementate la nivelul unităților administrativ-teritoriale
  - ◆ finanțarea investițiilor în sănătate (714,5 milioane lei).

5.2 Investițiile publice semnificative prioritizate

În vederea îmbunătățirii managementului investițiilor publice, în cursul anului 2018 au fost completate și modificate Normele metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice (H.G. nr.225/2014) prin Hotărârea Guvernului nr. 363 (publicată în M.O. nr. 460/05.06.2018). Noile reglementări vor asigura aplicarea uniformă și coerentă de către toate părțile implicate, respectiv ordonatorii principali de credite și Ministerul Finanțelor Publice, a prevederilor legale în vigoare referitoare la evaluarea și prioritizarea investițiilor publice semnificative.

Conform prevederilor O.U.G. nr. 88/2013 și ale Normelor metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin H.G. nr. 225/2014, cu modificările și completările ulterioare, în perioada aprilie - septembrie 2018, la nivelul ordonatorilor principali de credite și al Ministerului Finanțelor Publice, s-a derulat procesul de evaluare a proiectelor de investiții publice semnificative, în scopul elaborării și prezentării de către Ministerul Finanțelor Publice, spre aprobare Guvernului, a listei proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate.

Urmare analizării informațiilor transmise de către cei 10 ordonatori principali de credite, Ministerul Finanțelor Publice a întocmit și înaintat spre aprobare Guvernului, memorandumul conținând rezultatele prioritizării, acesta fiind aprobat în ședința din data de 11 octombrie 2018.

La elaborarea proiectului de buget pe anul 2019, ordonatorii principali de credite vor respecta rezultatele prioritizării în procesul de repartizare a resurselor bugetare pentru proiectele de investiții publice semnificative, potrivit prevederilor art. 45 alin. (4) din OUG nr.88/2013.

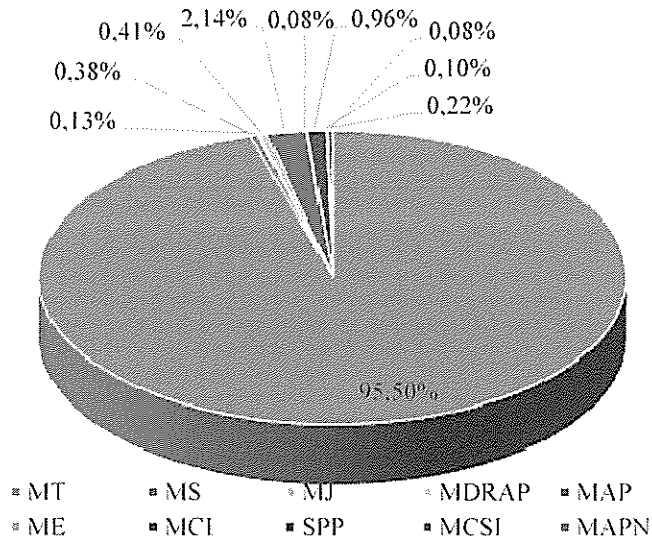
În cadrul procesului de prioritizare, 10 ordonatori principali de credite au prezentat informații cu privire la 136 de proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 173.842.803 mii lei și un rest de finanțat în vederea finalizării de 104.778.498 mii lei. Cea mai mare pondere în acest portofoliu o deține Ministerul Transporturilor, care administrează 114 proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 166.019.031 mii lei, urmat de Ministerul Apelor și Pădurilor cu 9 proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 3.722.720 mii lei. La polul opus se situează Ministerul Economiei, Ministerul Cercetării și Inovării, Serviciul de Protecție și Pază, Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale și Ministerul Apărării Naționale, care administrează fiecare câte un proiect de investiții publice semnificativ, așa cum este prezentat în tabelul de mai jos:

Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte evaluate în procesul de prioritizare
Ministerul Transporturilor	114
Ministerul Sănătății	2
Ministerul Justiției	2
Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice	4
Ministerul Apelor și Pădurilor	9
Ministerul Economiei	1
Ministerul Cercetării și Inovării	1
Serviciul de Protecție și Pază	1
Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale	1
Ministerul Apărării Naționale	1
Total:	136

- Distribuția cheltuielilor reprezentând valoarea actualizată totală a proiectelor pe ordonatorii principali de credite: s-a constatat că cea mai ridicată pondere a cheltuielilor revine Ministerului Transporturilor (95,50%), urmat de Ministerul Apelor și Pădurilor (2,14 %). Celelalte ministere dețin o pondere de sub 1% (Figura 1).

Figura 1

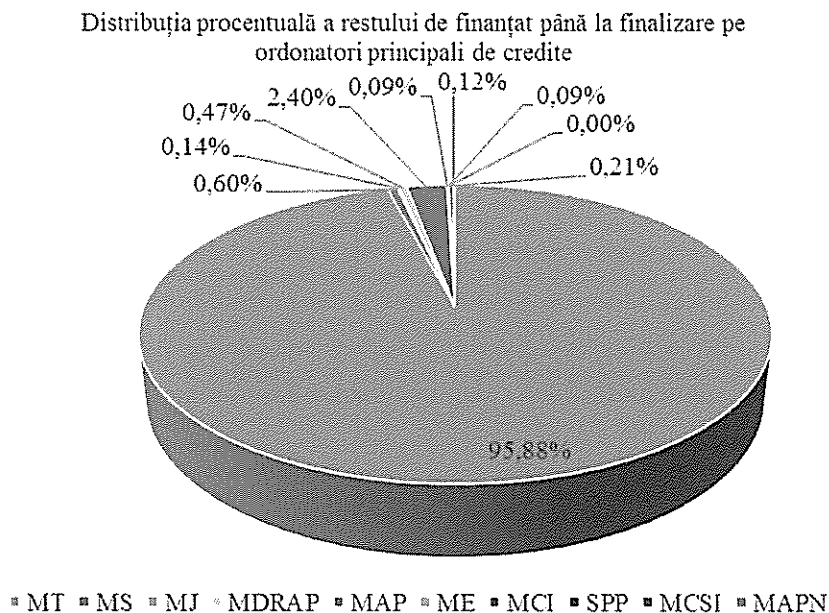
Distribuția procentuală a valorii actualizate a proiectelor de investiții pe ordonatorii principali de credite

- Distribuția restului de finanțare până la finalizarea proiectelor de investiții pe ordonatorii de credite: din datele prezentate în Figura 2 rezultă că cea mai mare pondere revine Ministerului Transporturilor

(95,88%), urmat de Ministerul Apelor și Pădurilor (2,40%) . Celelalte ministere dețin o pondere de sub 1%.

Figura 2

Referitor la stadiul de implementare al celor 136 de proiecte de investiții publice semnificative transmise de ordonatorii principali de credite în cadrul procesului de prioritizare, se constată că:

Stadiul implementării	Număr de proiecte
Stadiu fizic de 0%	35
Proiecte în curs de implementare	60
Proiecte cu stadiu fizic de execuție de 100%	41

În cadrul procesului de prioritizare a proiectelor de investiții publice semnificative a fost luată în considerare, ca și criteriu de evaluare, și valoarea economică netă actualizată a proiectelor (VENA). Acest indicator al eficienței economice a proiectului de investiții a fost furnizat de ordonatorii principali de credite pentru un număr de 98 de proiecte din totalul de 136 de proiecte de investiții publice semnificative evaluate.

Din analizele efectuate, s-a constatat că cea mai ridicată medie a valorii economice nete actualizate a proiectelor de investiții se înregistrează în sectorul sănătate – 375,3 milioane euro, în sectorul transporturi – 352,1 milioane euro, în sectorul ape și păduri – 124,9 milioane de euro și în sectorul cercetării și inovării - 117,1 milioane euro, media valorii economice nete actualizate a proiectelor aferente celorlalte sectoare situându-se sub 100 milioane euro.

La nivelul celor 98 de proiecte, media acestui indicator (VENA) este de 322 milioane euro. Dintre cele 98 de proiecte, 23 de proiecte au o eficiență economică peste media aferentă, ele reprezentând sectoarele transporturi, ape și păduri și sănătate.

Prezentăm mai jos un sumar al analizei efectuate cu privire la acest indicator la nivel de ordonator principal de credite.

Nr. crt.	Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte de investiții pentru care s-a furnizat VENA	Valoarea medie a VENA (mil. euro)
1	Ministerul Transporturilor	85	352,1
2	Ministerul Sănătății	2	375,3
3	Ministerul Justiției	0	-
4	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice	3	19,8
5	Ministerul Apelor și Pădurilor	5	124,9
6	Ministerul Economiei	0	-
7	Ministerul Cercetării și Inovării	1	117,1
8	Serviciul de Protecție și Pază	1	38,8
9	Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale	1	36,2
10	Ministerul Apărării Naționale	0	-
	Total/Medie	98	322

Dintre proiectele de investiții publice semnificative din domeniul transporturilor se remarcă 8 proiecte din sub-sectoarele transport feroviar, metrou și rutier, cu o valoare economică netă actualizată de peste 1 miliard de euro pe proiect.

În limita inferioară a clasamentului, cu o valoare economică netă actualizată situată sub 5 milioane de euro se află 6 proiecte, din sectoarele transporturi (4) și ape și păduri (2).

Notă: informațiile pe baza cărora au fost elaborate sintezele de mai sus au fost comunicate de către ordonatorii principali de credite în cadrul procesului de prioritizare.

Investiții realizate în parteneriat public-privat în România

Cadrul legal actual

Guvernul actual a schimbat profund cadrul actual legal pentru PPP, pentru a simplifica și eficientiza procesul de atribuire și realizare a proiectelor de investiții în PPP prin adoptarea Ordonanței de urgență nr.39/2018 privind parteneriatul public-privat, **o lege care nu are norme de aplicare.**

Principalele prevederi ale Ordonanței de urgență nr.39/2018 sunt:

- Parteneriatul public-privat are ca obiect realizarea sau, după caz, reabilitarea și/sau extinderea unui bun sau a unor bunuri care vor aparține patrimoniului partenerului public și/sau operarea unui serviciu public.
- Finanțarea pentru investiții, care este realizată în cadrul contractelor de parteneriat public-privat, poate fi asigurată, după cum urmează:
  - Integral, din resurse financiare furnizate de către partenerul privat;

- Din resurse financiare furnizate de partenerul privat, împreună cu partenerul public.
- Ponderea contribuției partenerului public la finanțarea investițiilor din cadrul unui contract PPP nu trebuie să depășească 25% din totalul investiției, inclusiv din fonduri europene.
- Mecanismul parteneriatului public-privat este caracterizat de următoarele elemente principale:
  - cooperarea dintre partenerul public și partenerul privat, în vederea implementării unui proiect public;
  - durata relativ lungă de derulare a raporturilor contractuale, de peste 5 ani, care să permită partenerului privat recuperarea investiției și realizarea unui profit rezonabil;
  - finanțarea proiectului, în principal din fonduri private și, după caz, prin punerea în comun a fondurilor private cu fonduri publice;
  - distribuirea riscurilor între partenerul public și partenerul privat, în funcție de capacitatea fiecărei părți contractante de a evalua, gestiona și controla un anumit risc.
- În scopul încheierii și inițierii realizării obligațiilor din cadrul contractului PPP este necesar să se parcurgă următoarele etape:
  - realizarea unui studiu de fundamentare de către partenerul public;
  - aprobarea de către Guvern a studiului de fundamentare pentru proiectele din administrația centrală sau, după caz, de către autoritățile competente pentru proiectele din administrația publică locală;
  - procedura de atribuire a contractului PPP;
  - aprobarea de către guvern a contractului PPP, rezultat după finalizarea negocierilor inițiate de părți, în cazul proiectelor din administrația centrală sau, după caz, de autoritățile competente pentru proiectele din administrația publică locală;
  - semnarea contractelor PPP.
- Conform OUG nr.39/2018, instituția care se ocupă de pregătirea și atribuirea proiectelor strategice de PPP este Comisia Națională de Strategie și Prognoză. Conform Ordonanței de urgență nr. 28/2018, Comisia Națională de Strategie și Prognoză este unitate centrală de fundamentare și atribuire pentru proiectele strategice de investiții realizate între sectorul public și unul sau mai mulți parteneri privați.

Proiecte strategice de investiții în PPP programate să fie lansate:

- Prin Hotărârea de guvern nr. 357/2018 s-a stabilit ca Comisia Națională de Strategie și Prognoză să pregătească și să atribuie, în numele partenerilor publici care urmează să le implementeze, următoarele proiecte:
  - Autostrada Ploiești-Brașov;
  - Autostrada București - Craiova - Calafat - Drobeta-Turnu Severin - Lugoj;
  - Autostrada Târgu-Neamț - Iași;
  - Operarea de servicii în parteneriat public-privat, în domeniul sănătății, în cadrul unui pachet compus din spitale CFR;

- Complexul Medical "Carol Davila - University Medical City".
- Prin Hotărârea de guvern nr. 643/2018 a fost completată Lista proiectelor strategice de investiții cu următoarele proiecte:
- Linia ferată de mare viteză București-Craiova/Sofia-Timișoara/Belgrad-Cluj/Budapesta;
  - Extinderea rețelei de metrou prin realizarea magistralei M7;
  - Construirea aeroportului București Sud;
  - Molurile nr. 3 și 4 din Portul Constanța Sud;
  - Finalizarea canalului magistral Siret-Bărăgan;
  - Amenajarea râului Argeș pentru navigație;
  - Complexul hidrotehnic Turnu Măgurele-Nicopole pe fluviul Dunărea;
  - Centrala hidroelectrică cu acumulare prin pompaj Tarnița-Lăpușești;
  - Construcția unei fabrici de mijloace de transport electrice;
  - Construcția unui sistem de resorturi de lux la Marea Neagră - New Costinești;
  - Un nou complex turistic pentru ski în masivul Făgăraș;
  - Construirea și operarea unei bănci naționale de sânge, plasmă umană și celule stem;
  - Clinica multifuncțională «Dr. Calistrat Grozovici»;
  - Spitalul regional Timișoara;
  - Spitalul regional Brăila-Galați;
  - Spitalul regional Târgu-Mureș.

Stadiul atribuirii contractelor în parteneriat public-privat

Până în prezent nu s-a încheiat nici un contract în parteneriat public-privat în condițiile noii legislații. Atribuirea de contracte în parteneriat public-privat de către Comisia Națională de Strategie și Prognoză, în numele partenerilor publici se află în diverse etape de pregătire, respectiv:

Pentru Autostrada Ploiești-Brașov, prin HG nr.667/2018 s-a aprobat Studiul de fundamentare. Documentația de atribuire a contractului de parteneriat public-privat a fost publicată în SICAP și în Jurnalul European al Achizițiilor Publice. Procedura aleasă de licitație a partenerilor privați pentru societatea de proiect care va realiza și opera această autostradă este negociere competitivă.

Autostrada, în lungime de 109,3 km, tranzitează și conectează areale cu o densitate a populației peste media la nivel național, dar și cu unități economice importante. De asemenea, se tranzitează o arie turistică importantă, cum este Valea Prahovei, arie care generează fluxuri rutiere de destinație sau de tranzit importante, tot timpul anului, dar mai ales la sfârșitul de săptămână și în perioada sărbătorilor și a vacanțelor.

Se prevede ca autostrada să se realizeze în maxim patru ani, inclusiv faza de proiectare. Costul investiției este de 1,36 miliarde euro. Realizarea obiectivului de investiții în parteneriat public – privat presupune darea în exploatare și întreținere către partenerul privat pentru o perioadă de 20

ani. Proiectul prevede operarea întregului tronson de autostradă, de la București la Brașov, ceea ce înseamnă operarea încă din primul an a porțiunii dintre București și Ploiești, care este deja în funcțiune.

Dacă execuția se devansează cu un an se va acorda o bonificație de 100 milioane euro, iar orice întârziere va fi penalizată la fel. Pentru asigurarea profitabilității pe întreaga durată de execuție și operare, statul va efectua plăți anuale de circa 55 milioane euro.

Proiectul de parteneriat public-privat privind autostrada "PLOIEȘTI-BRAȘOV" a fost foarte bine receptat de investitorii străini. La această licitație s-au înscris 5 candidați, reprezentând asocieri ale celor mai reprezentative firme internaționale. Practic sunt 10 investitori din China, Turcia, Spania și Austria, mulți din aceștia reprezentând unele din cele mai importante societăți de construcții, respectiv :

- Asocierea STRABAG-IC ICTAS (Lider de asociere STRABAG AG)
- Asocierea China Communications Construction Company LTD(CCCC) - MAKYOL (Lider de asociere CCCC)
- SINOHYDRO CORPORATION LIMITED(ofertant)- POWER CHINA ROADBRIDGE GROUP CO LTD(terț sustinător)
- ERG Insaat Ticaret ve Sanayi A.S (ofertant) - SSB SAUERWEIN & SHAEFER BAU AG (subcontractant)
- Asocierea ACCIONA CONCESIONES S.L - FCC CONSTRUCCION S.A.- avand ca subcontractant ACCIONA CONSTRUCCION SA (Lider de asociere ACCIONA CONCESIONES SL)

Procedura de atribuire se află în derulare, în stadiul de evaluare privind calificarea și selecția candidaților, urmând ca ulterior încheierii acestei etape, investitorii selectați să fie invitați să depună ofertele pe baza cărora se va desfășura negocierea contractului de parteneriat public-privat.

Pentru Clinica multifuncțională «Dr. Calistrat Grozovici», prin H.G. nr.920/2018 s-a aprobat Studiul de fundamentare. Documentația de atribuire a contractului de parteneriat public-privat va fi publicată în luna decembrie a.c. în SICAP și în Jurnalul European al Achizițiilor Publice. Procedura aleasă de licitație a partenerilor privați pentru societatea de proiect care va realiza și opera această investiție este negociere competitivă.

Studiul de fundamentare a fost întocmit de către Comisia Națională de Strategie și Prognoză în colaborare cu specialiști independenți, în conformitate cu prevederile OUG nr. 39/2018 privind parteneriatul public-privat.

Acesta este primul proiect în parteneriat public-privat demarat în România, în domeniul sănătății, unul din domeniile prioritare ale Guvernului. Clinica "Dr. Calistrat Grozovici" este situată pe terenul oferit de Institutul Național de Boli Infecțioase "Prof. Dr. Matei Balș " din București, care va avea și calitatea de partener public în acest proiect și care va avea astfel responsabilitatea ca acest proiect de investiții să se realizeze la standarde înalte de calitate.

Perioada de proiectare și execuție este de maxim 2 ani și jumătate, iar perioada de operare de către investitorul privat este de 15 ani.

Costurile totale estimate aferente realizării investiției se ridică la aproximativ 650 milioane lei, respectiv 140 milioane euro. Acestea vor fi acoperite prin contravaloarea prestațiilor medicale oferite și prin plăți de disponibilitate de la stat în valoare de circa 2,5 milioane euro anual.

În studiul de fundamentare se prevăd bonificații din partea statului dacă lucrările de execuție se finalizează în avans, dar și penalități pentru întârziere.

Clinica va avea 636 paturi, multiple cabinete de consultație și săli de operație, laboratoare de cercetare, săli de învățământ etc., precum și cele mai moderne dotări în scopul asigurării unui act medical de înaltă calitate.

Clinica multifuncțională va asigura asistență medicală de specialitate în domeniul bolilor infecțioase, neurochirurgiei, cardiologiei, având centru de radioterapie, săli de operație, dotări pentru cazuri de urgență, inclusiv heliport.

Autostrada Târgu-Neamț - Iași, un alt proiect major de investiție în parteneriat public-privat a intrat în etapa finală de lucru. Studiul de fundamentare pentru autostrada "TÂRGU NEAMȚ - IAȘI" este finalizat și se află în procedura de transparență decizională pe site-ul Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză.

Valoarea totală a investiției este de aproximativ 1,2 miliarde euro. Perioada de proiectare și realizare a autostrăzii este estimată la 48 luni. Se estimează că recuperarea investiției, cât și asigurarea unui profit rezonabil pentru partenerul privat, se poate realiza prin încheierea unui contract de parteneriat public – privat pe o perioadă de 30 ani, care include perioada de proiectare și realizare.

Modalitatea de recuperare a investiției este reprezentată de:

- participarea partenerului public cu o cotă de maxim 25% din valoarea totală a investiției;
- primă pentru realizarea în avans a construcției în valoare de 80 milioane euro pentru un an;
- introducerea de taxe pentru utilizarea autostrăzii;
- introducerea de taxe pentru utilizarea spațiilor de servicii;
- plăți anuale de disponibilitate în valoare de 61 milioane euro în situația nerealizării traficului scontat.

Pentru Amenajarea râului Argeș pentru navigație studiul de fundamentare este finalizat și se află în procedura de transparență decizională pe site-ul Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză.

Prin amenajarea râului Argeș pentru navigație, municipiul București se va racorda la principala arteră de navigație transeuropeană care va permite legătura directă a Bucureștiului cu alte capitale, accesul direct la portul maritim Constanța, iar prin canalul Rhin – Main – Dunăre accesul la rețeaua europeană de căi navigabile.

Se estimează că recuperarea investiției, cât și asigurarea unui profit rezonabil pentru partenerul privat, se poate realiza prin încheierea unui contract de parteneriat public – privat pe o perioadă de 25 ani, inclusiv cu perioada de proiectare și realizare.

Pentru Construirea și operarea unei bănci naționale de sânge, plasmă umană și celule stem studiul de fundamentare a fost finalizat prin achiziție publică și este pregătit pentru a intra în procedura de transparență decizională.

Realizarea proiectului construirea și operarea unei bănci naționale de sânge, plasmă umană și celule stem va asigura independența strategică a României în privința produselor din sânge și plasmă umană.

Prin înființarea unei bănci naționale de sânge, plasmă umană și celule stem, se va colecta și prelucra plasma colectată de la donatorii români și astfel, se vor asigura cantitățile necesare de derivate din plasmă și se va garanta accesul pacienților români la terapiile potrivite. În acest fel, se va obține și o reducere semnificativă a costurilor suportate de CNAS pentru decontarea unor tratamente, care în prezent sunt efectuate în străinătate.

Totodată, implementarea proiectului va conduce în final la dezvoltarea unor capacități de colectare, procesare și depozitare a unor cantități anuale de minimum 500 mii litri sânge și de 200 mii litri plasmă.

Se estimează că recuperarea investiției, cât și asigurarea unui profit rezonabil pentru partenerul privat, se poate realiza prin încheierea unui contract de parteneriat public – privat pe o perioadă de 25 ani, inclusiv cu perioada de proiectare și realizare.

6. Datoria publică³⁰, finanțarea deficitului bugetar și acordarea de garanții

Datoria guvernamentală (conform metodologiei UE)

Datoria guvernamentală, conform metodologiei UE, s-a situat la sfârșitul anului 2017 la un nivel de 35,2% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Din datoria guvernamentală, la sfârșitul anului 2017, datoria internă a reprezentat 18,1% din PIB, iar datoria externă a fost de 17,1% din PIB. La sfârșitul lunii octombrie 2018, datoria guvernamentală a reprezentat 35,6 % din PIB³¹, din care datoria internă a reprezentat 18,7 % din PIB, iar datoria externă a fost de 16,9 % din PIB.

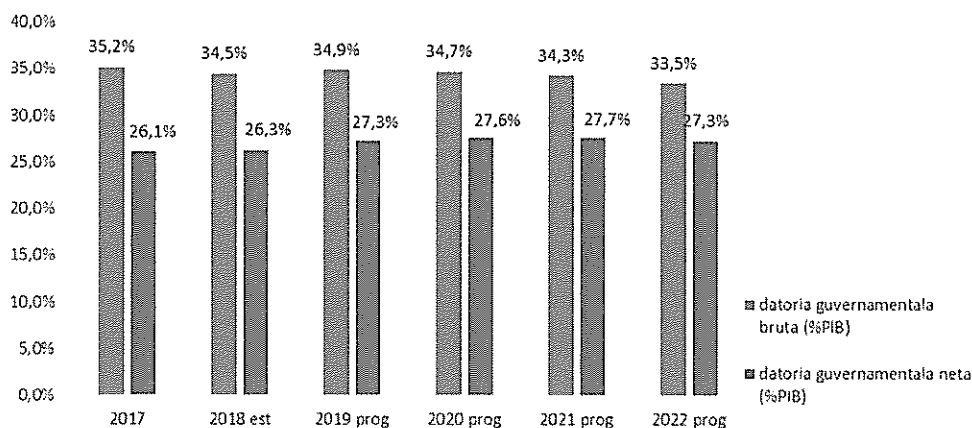
Nivelul estimat al datoriei guvernamentale brute pentru sfârșitul anului 2018 este de 34,5 % din PIB, iar pe termen mediu (2019-2022) se va situa sub 40,0% din PIB, în timp ce nivelul datoriei guvernamentale nete (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide)³² este estimat la 26,3 % pentru sfârșitul anului 2018, iar pe termen mediu nu va depăși 28,0% din PIB. La prognoza nivelului datoriei guvernamentale în PIB s-a avut în vedere și datoria contractată în nume propriu de companiile reclassificate în sectorul administrație publică la sfârșitul lunii septembrie a.c. de 0,1% în PIB, nivel care a fost extrapolat pe întreaga perioadă de analiză.

³⁰ Datoria guvernamentală brută calculată conform metodologiei UE, SEC 2010

³¹ Conform metodologiei UE, ponderea datoriei în PIB s-a calculat luându-se în considerare suma PIB-urilor în ultimele 4 trimestre (PIB actualizat conform comunicat INS din 7 decembrie 2018)

³² Activele financiare se referă la următoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale, conform metodologiei pentru Programul de Convergență (Aprilie 2018). Pentru calculul indicatorului s-a utilizat valoarea activelor financiare lichide de la sfârșitul anului 2017.

Datoria guvernamentală conform metodologiei UE (%PIB)

Sursa : MFP

Perspectiva de creștere moderată a datoriei guvernamentale pe termen mediu și de menținere la un nivel relativ stabil și sustenabil se datorează creșterii economice și unor deficite bugetare calculate conform metodologiei UE de până la 3,0 % din PIB, în perioada 2019-2022.

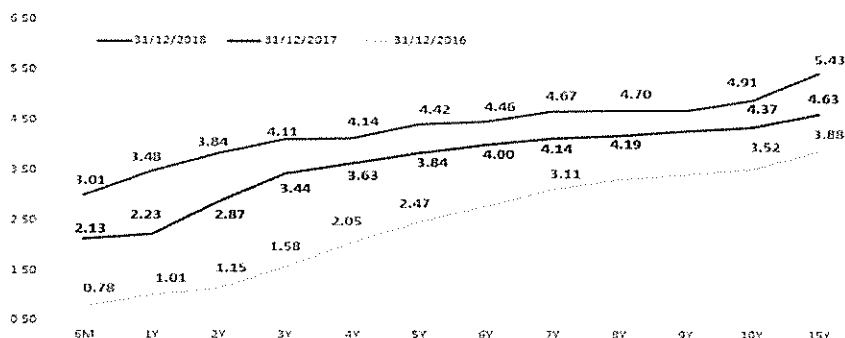
Finanțarea deficitului bugetar

În anul 2018, în vederea îndeplinirii obiectivului de dezvoltare a pieței titlurilor de stat, finanțarea deficitului bugetar s-a realizat în principal din surse interne prin emisiuni de titluri de stat și în completare din surse externe.

În cursul anului 2018 au fost emise titluri de stat denominate în lei și euro pe piața internă în valoare totală de 47,9 mld. lei ³³. Pe piața internă au fost lansate primele emisiuni pentru populație prin intermediul rețelei de trezorerii și officii poștale cu maturități de 3 și 5 ani ce au acumulat subscrieri în sumă de 1,2 mld lei. La finalul lunii noiembrie 2018 a fost lansată cea de-a treia emisiune a programului cu maturitate de 2 ani, cumulând subscrieri de 855 mil lei cu încadrare în plafonul anual indicativ stabilit pentru anul 2018 la 4 mld. lei.

Pe piața internă, evoluțiile de pe piața titlurilor de stat, în principal cele pe termen scurt, au reflectat influența exercitată de deciziile și acțiunile BNR (rata de politică monetară a crescut de trei ori în ianuarie, februarie și mai de la 1,75% la 2,5%) și de anticipațiile instituțiilor de credit privind continuarea ajustării conduitei politicii monetare, cărora li s-au adăugat cele din mediul extern, caracterizat de evoluții mixte ale randamentelor titlurilor de stat pe termen lung, atât în economiile dezvoltate, cât și în plan regional.

Evoluția randamentelor titlurilor de stat pe piața secundară internă, perioada decembrie 2016- 31 decembrie 2018

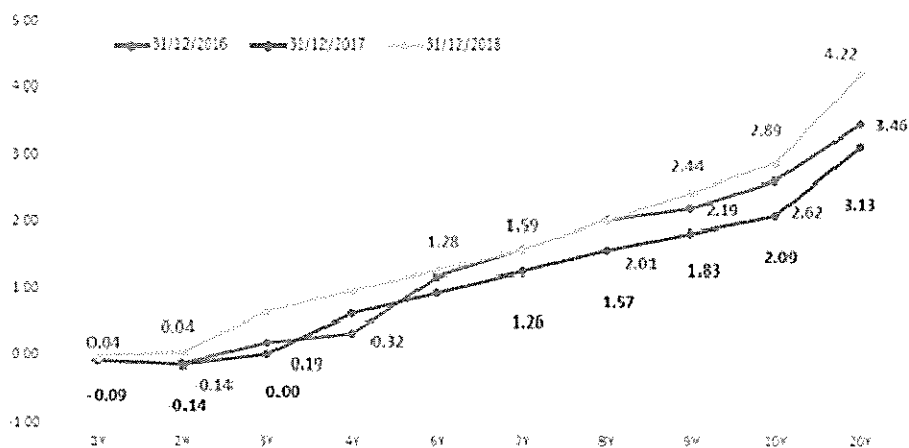
Sursa : MFP

³³ Inclusiv titlurile de stat destinate populației lansate în cadrul programului Tezaur

În anul 2018 finanțarea de pe piața externă a fost realizată prin emisiuni de euroobligațiuni, astfel:

- în luna februarie 2018 a fost realizată prima emisiune, în două tranșe, denumite în Euro, cu maturități de 12 și 20 de ani, cupon de 2,50% și respectiv 3,375%, cu o valoare totală de 2 miliarde Euro, din care 0,75 miliarde Euro pentru tranșa de 12 ani și 1,25 miliarde Euro pentru tranșa de 20 ani.
- în luna iunie 2018 a fost lansată o emisiune nouă în USD cu maturitate de 30 de ani și cupon de 5,125%, în valoare de 1,2 miliarde USD, împreună cu o tranzacție de răscumpărare anticipată parțială a unor obligațiuni existente în USD cu scadență 2022, cupon 6,75% pentru suma de 231,11 mil. USD.
- la începutul lunii octombrie s-a atras suma de 1,75 miliarde euro printr-o emisiune de euroobligațiuni în euro în două serii, din care 1,15 miliarde euro cu maturitatea de 10 ani lung, cupon 2,875% (randament 3,029%) și 600 milioane euro cu maturitatea de 20 ani lung, cupon 4,125% (randament de 4,234%). Randamentele realizate indică o primă de emisiune de aprox. 10 puncte de bază pentru ambele tranșe, un rezultat remarcabil având în vedere volatilitatea din cursul zilei și incertitudinile politice din Italia care au afectat sentimentul investitorilor.

Evoluția randamentelor titlurilor de stat pe piața secundară externă, perioada decembrie 2016 – 31 decembrie 2018

Sursa : MFP

În anul 2019, similar anului 2018, în vederea îndeplinirii obiectivului de dezvoltare a pieței titlurilor de stat, finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale se va realiza în principal din surse interne și în completare din surse externe. MFP va continua să mențină o abordare flexibilă în realizarea procesului de finanțare, urmărind asigurarea caracterului predictibil și transparent al ofertei de titluri de stat, tocmai pentru a putea reacționa prompt și adecvat la potențialele modificări în tendințele pieței și comportamentului investitorilor.

Strategia de finanțare din surse interne are în vedere, în principal, emisiuni de titluri de stat denumite în lei, calibrate la cererea existentă în piață. Pentru a reduce costurile de finanțare și pentru a promova o mai bună funcționare a pieței secundare, MFP intenționează să continue politica de construire a unor serii de obligațiuni de stat de tip benchmark lichide de-a lungul întregii curbe de randament, concomitent cu o politică transparentă de emitere a titlurilor de stat, urmărind atingerea unor volume pe emisiune în valoare echivalentă de aproximativ 2,5 miliarde Euro, cu informarea în

prealabil a pieței în ceea ce privește volumele, frecvența lansării/redeschiderii anumitor categorii de maturități. MFP poate redeschide periodic emisiunile de titluri de stat denumite în euro pe piața internă în contextul unei cereri importante pentru astfel de instrumente venită din partea investitorilor locali în lipsa unor instrumente alternative, coroborate cu posibile decizii ale BNR de modificare a rezervelor minime obligatorii în valută, fiind astfel create premisele unui raport maturitate/cost avantajos pentru aceste instrumente de datorie publică.

De asemenea, în funcție de finalizarea cadrului procedural și operațional privind operațiunile pe piața secundară la nivelul BNR se are în vedere utilizarea operațiunilor de tipul răscumpărilor anticipate sau preschimbărilor de titluri de stat, în scopul facilitării procesului de refinanțare a seriilor cu volume acumulate mari, care devin scadente, și accelerării procesului de creare a unor serii de titluri de stat de tip benchmark lichide. În mod similar, se intenționează utilizarea operațiunilor de tip reverse repo pentru un management eficient al lichidităților, în baza unei consultări în prealabil cu BNR, în vederea coordonării politicilor de finanțare și de administrare a lichidităților cu cele monetare.

În scopul creșterii accesibilității persoanelor fizice la cumpărarea titlurilor de stat se are în vedere continuarea emisiunilor de titluri de stat pentru populație prin Programul Tezaur, în limita unui plafon anual, atât prin unitățile operative ale Trezoreriei Statului, cât și prin oficiile poștale ale Companiei Naționale Poșta Română și instituțiile de credit, precum și flexibilizarea acestuia prin introducerea posibilității de răscumpărare anticipată și a transferului de proprietate între persoanele fizice.

În ceea ce privește sursele de finanțare externă, MFP intenționează să-și mențină prezența pe piețele internaționale de capital, în principal prin emisiuni de obligațiuni denumite în euro. MFP va păstra flexibilitatea în ceea ce privește momentul accesării piețelor internaționale și volumul emisiunilor externe, ținând cont de costurile asociate, de considerentele de risc. Emisiunile denumite în dolari/alte valute pe piețele externe vor fi avute în vedere numai ca alternativă de finanțare și dacă oferă condiții de cost/maturitate avantajoase, în situația în care accesul la anumite segmente de maturitate pe piața europeană devine limitat urmare a producerii unor evoluții/evenimente externe nefavorabile.

Totodată, pe termen mediu, MFP intenționează să continue parteneriatul cu instituțiile financiare internaționale pentru a beneficia de avantajele financiare aferente produselor acestora în limitarea costurilor și extinderea maturității portofoliului de datorie prin condițiile de cost și maturitate oferite, cum ar fi împrumuturile BIRD de politici de dezvoltare (tip DPL și/sau alte instrumente similare), precum și celelalte împrumuturi contractate de la IFI-uri în scopul finanțării deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice guvernamentale, disponibilizarea sumelor având la bază realizarea unor măsuri și/sau alte acțiuni necesare în domeniul reformelor sectoriale.

Sursele necesare refinanțării datoriei publice guvernamentale se vor asigura de pe piețele pe care s-au emis aceste datorii, precum și din rezerva financiară în valută la dispoziția Trezoreriei Statului. Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, se are în vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, la un nivel confortabil, astfel încât să fie diminuate riscurile aferente perioadelor caracterizate de o volatilitate ridicată pe piețele financiare. Pe termen mediu, nivelul acestui buffer va fi în continuare consolidat astfel încât să acopere 4 luni din necesarul brut de finanțare.

În vederea utilizării instrumentelor financiare derivate (swap valutar și swap pe rată de dobândă), pentru crearea cadrului legal, procedural și tehnic Ministerul Finanțelor Publice, prin Direcția Generală de Trezorerie și Datorie Publică a beneficiat de asistență tehnică din partea Trezoreriei Băncii Mondiale, până în luna iunie 2018, în cadrul proiectului cu tema “Dezvoltarea capacității de administrare a datoriei publice guvernamentale prin utilizarea instrumentelor financiare derivate” cod SIPOCA 10. Proiectul a fost finanțat din Fondul Social European în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020. Urmare finalizării proiectului, pe baza rapoartelor furnizate de Banca Mondială, a fost completată Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică cu Ordonanța Guvernului nr.14/2018, de modificare și completare a OUG 64/2007, prin introducerea unor definiții și concepte noi în vederea utilizării instrumentelor financiare derivate și autorizarea MFP pentru astfel de tranzacții.

Soldul datoriei publice garantate de Guvern, prin MFP și de către unitățile administrativ teritoriale, conform OUG 64/2007, privind datoria publică, se prezintă astfel:

	2017	2018 est.	2019 prog.	2020 prog.	2021 prog.	2022 prog.
<i>I. Soldul datoriei publice garantate la sfarsit de perioada*)</i>						
- miliarde lei	18,1	19,0	26,1	33,2	40,3	47,5
- % din PIB	2,1%	2,0%	2,5%	3,0%	3,4%	3,8%
<i>II. PIB (miliarde lei)</i>						
	856,7	949,6	1.022,5	1.101,0	1.178,6	1.261,5

*) proiectia garantilor a avut la baza valoarea estimata de MFP pentru emiterea de noi garantii
Sursa: MFP

Capitolul 7

Perspectivă bugetare pentru perioada 2020-2022

7.1 Bugetul general consolidat pe termen mediu

După ce în perioada 2016-2018 deficitul bugetar a impulsionat în mod susținut creșterea economică, în marja maximă permisă de Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), respectiv un deficit bugetar ESA marginal sub 3% din PIB, anul 2019 marchează intrarea pe o traiectorie de ajustare graduală a acestuia.

Chiar dacă în termeni structurali se menține o abatere de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (în engleză prescurtat: MTO) stabilit pentru România, amplitudinea acesteia se atenuază iar **politica bugetară continuă traiectoria de convergență către MTO estimată a fi început în anul 2018.**

Devierea de la MTO se produce însă cu **menținerea, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB, obiectivul final al regulilor europene în materia deficitului bugetar fiind astfel asigurat.**

Veniturile, Cheltuielile și Soldul bugetului general consolidat (%PIB)

	2019	2020	2021	2022
	Estimări	Estimări	Estimări	Estimări
VENITURI cash	33,5	32,2	32,0	33,1
CHELTUIELI cash	36,1	34,3	33,8	34,7
SOLD cash	-2,55	-2,10	-1,79	-1,60
SOLD metodologie ESA	-2,57	-2,45	-2,23	-1,80
SOLD structural	-2,76	-2,80	-2,55	-2,18

Notă: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul să nu fie egal cu suma componentelor.

Veniturile bugetare

Estimarea evoluției principalelor categorii de impozite și taxe pe perioada 2020-2022 are la bază cea mai recentă proiecție a indicatorilor macroeconomici, corelată cu evoluția încasărilor, prevederile legislative în vigoare dar și angajamentul ANAF de a colecta venituri suplimentare prin intensificarea acțiunilor de îmbunătățire a colectării și reducerea evaziunii fiscale (7,5 mld lei).

Veniturile bugetare totale sunt proiectate să crească de la nivelul de 31,1% din PIB în anul 2018 la un nivel de 33,1% din PIB în anul 2022, în special pe baza creșterii contribuțiilor sociale și a fondurilor alocate de la UE.

În structura veniturilor fiscale, veniturile din impozit pe profit sunt prognozate să crească cu 0,1 puncte procentuale comparativ cu anul anterior la un nivel de 1,7% din PIB în 2019, urmând să se mențină la un nivel de 1,6% din PIB în perioada 2020-2022. Evoluția în anul 2019 este influențată în principal de angajamentul ANAF de a colecta venituri suplimentare de 0,5 mld lei dar și de impactul negativ generat de posibilitatea persoanelor juridice cu venituri realizate de până în 1 milion euro de a opta între plata impozitului pe profit sau a încadrării în categoria micro întreprinderilor.

Încasările din impozitul pe venit sunt prognozate să se reducă la 2,3% din PIB în anul 2019, fiind influențate de impactul negativ generat de scutirea acordată salariaților din sectorul de construcții, conform OUG nr.114/2018. Pe termen mediu, dinamica prognozată a fondului de salarii din economie (câștig salarial mediu brut și numărul mediu de salariați din economie) va conduce la creșterea ușoară a veniturilor din această sursă până la 2,5% în anul 2022.

Se estimează că veniturile din impozite și taxe pe bunuri și servicii vor înregistra o creștere de 0,9 puncte procentuale față de anul anterior la 10,8% în PIB în 2019. Acest lucru se datorează în principal angajamentului ANAF de a colecta venituri suplimentare de 6 mld lei la TVA și de 1 mld lei la accize ca urmare a măsurilor privind îmbunătățirea colectării și combaterea evaziunii.

Încasările din taxa pe valoarea adăugată în anul 2019 înregistrează o creștere de 0,5 puncte procentuale față de realizările anului 2018, ajungând la 6,8% în PIB în anul 2019. Estimările pentru anul 2019 și pe termen mediu au ținut cont de modificările legislative aprobate în cursul anului 2018, respectiv obligația operatorilor economici de a utiliza aparate de marcat electronice fiscale, dar și extinderea aplicării cotei reduse de TVA de 9% pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare și extinderea aplicării cotei reduse de TVA de 5% pentru activități sportive și recreative, servicii de cazare, restaurant și catering, precum și de veniturile asumate de ANAF a fi încasate suplimentar din îmbunătățirea colectării. Veniturile din TVA sunt prognozate să ajungă la un nivel relativ constant de 6,2% din PIB în perioada 2021-2022.

Veniturile din accize se vor situa în anul 2019 la un nivel de 3% din PIB, similar cu ponderea în PIB din anul anterior. Accizele sunt influențate de veniturile asumate de ANAF a fi încasate suplimentar din îmbunătățirea colectării dar și de creșterea nivelului de accize pentru produse tutun prin respectarea condițiilor referitoare la nivelul minim al accizei totale aplicabil pentru țigarete, pe care toate statele membre trebuie să le respecte, condiții ce se regăsesc la art. 10 alin. (2) din Directiva 2011/64/UE a Consiliului privind structura și ratele accizelor aplicate tutunului prelucrat. În perioada 2020-2022 dinamica veniturilor din accize este prognozată să reflecte ritmul de creștere reală a consumului privat iar ponderea acestora să se mențină la 2,9% din PIB în anul 2022.

Încasările din contribuții de asigurări sociale în anul 2019 sunt estimate să ajungă la 11,5% din PIB, în creștere cu 1,2 pp din PIB față de anul 2018, fiind influențate în principal de creșterea semnificativă a fondului de salarii din economie (18,6%), de aplicarea la nivelul întregului an a condițiilor noi legislative comparativ cu 11 luni de aplicare în anul 2018³⁴ și de prevederile OUG nr. 114/2018 prin care se crează premisele pentru majorări salariale diferențiate pe domenii de activitate în cazul salariaților din sectorul construcții, concomitent cu scutirea de la plata contribuției datorată la fondul de pensii administrat privat (Pilonul II) în limita a 3,75%, în perioada 2019 -2028 inclusiv.

Suplimentar, veniturile din contribuții sunt influențate în anul 2019 de efectuarea de plăți reprezentând sume prevăzute prin hotărâri judecătorești având ca obiect acordarea unor drepturi de natură salarială stabilite în favoarea personalului din instituțiile și autoritățile publice, devenite executorii (0,9 mld lei) și de acordarea indemnizației de hrană pentru personalul bugetar, potrivit prevederilor Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare.

Estimările privind transferurile către Pilonul II de pensii evidențiază o ușoară creștere de 0,1 pp în PIB în perioada 2019 -2022, respectiv de la 0,8% în PIB în anul 2019 la 0,9% în PIB pe termen mediu.

Pe termen mediu, evoluția încasărilor din contribuții de asigurări sociale este determinată de majorarea prognozată a câștigului salarial mediu și a numărului de salariați, ponderea veniturilor contribuției de asigurări sociale fiind prognozată să ajungă la 12,6 % din PIB în anul 2022.

Proiecția veniturilor bugetare include veniturile estimate a fi încasate în urma vânzării licențelor de telecomunicații de tip 5G de către ANCOM (2,1 mld lei) dar și impactul generat de OUG 114/2018 prin (i) creșterea taxării în domeniul jocurilor de noroc (0,5 mld lei); (ii) virarea la bugetul de stat a 35% din sumele repartizate la alte rezerve conform art.43 (1,5 mld lei).

---

³⁴ transferul sarcinii fiscale a obligațiilor privind contribuțiile sociale obligatorii, datorate de angajator la angajat, în cazul veniturilor din salarii și asimilate salariilor, reducerea cotelor contribuției de asigurări sociale și a contribuției de asigurări sociale de sănătate, stabilirea în sarcina angajatorilor a contribuției asiguratorii pentru muncă în cotă de 2,25% pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor

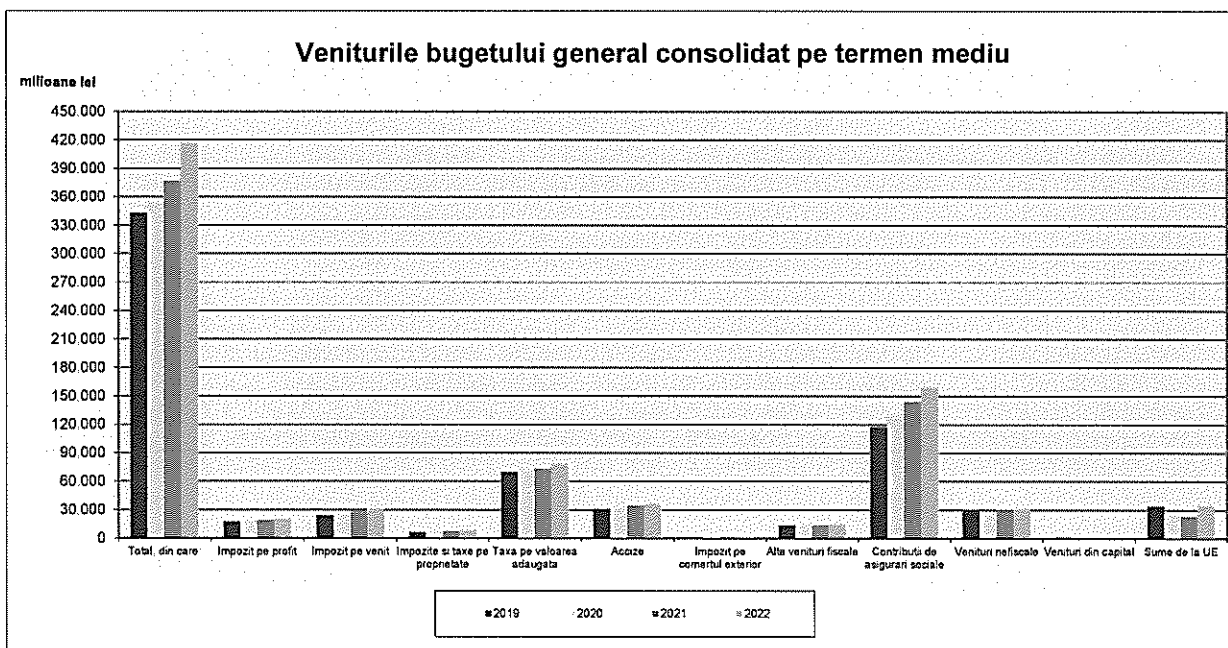

Veniturile bugetului general consolidat - pe tipuri de venit -				
	- mil. lei -			
	2019	2020	2021	2022
Total, din care:	342.675	354.810	376.847	417.818
Impozit pe profit	17.193	17.972	19.237	20.589
Impozit pe venit	23.663	25.874	28.519	31.338
Impozitele si taxe pe proprietate	6.087	6.800	7.554	8.391
Taxa pe valoarea adaugata	69.648	71.718	73.450	78.508
Accize	31.071	32.375	34.493	36.218
Impozit pe comerțul exterior	1.145	1.247	1.355	1.472
Alte venituri fiscale	13.641	13.497	14.174	14.881
Contribuții de asigurari sociale	117.246	129.758	143.738	158.927
Venituri nefiscale	28.292	28.598	29.935	31.344
Venituri din capital	973	1.037	1.098	1.162
Donatii	9	3	2	1
Sume de la UE	33.708	25.933	23.292	34.988

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Veniturile bugetului general consolidat - pe tipuri de venit -				
	- % din PIB -			
	2019	2020	2021	2022
Total, din care:	33,5	32,2	32,0	33,1
Impozit pe profit	1,7	1,6	1,6	1,6
Impozit pe venit	2,3	2,4	2,4	2,5
Impozitele si taxe pe proprietate	0,6	0,6	0,6	0,7
Taxa pe valoarea adaugata	6,8	6,5	6,2	6,2
Accize	3,0	2,9	2,9	2,9
Impozit pe comerțul exterior	0,1	0,1	0,1	0,1
Alte venituri fiscale	1,3	1,2	1,2	1,2
Contribuții de asigurari sociale	11,5	11,8	12,2	12,6
Venituri nefiscale	2,8	2,6	2,5	2,5
Venituri din capital	0,1	0,1	0,1	0,1
Donatii	0,0	0,0	0,0	0,0
Sume de la UE in contul platilor efectuate	3,3	2,4	2,0	2,8

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetare

Pentru anul 2019 se constată o majorare semnificativă a cheltuielilor totale datorată, în principal, creșterii alocărilor pentru cheltuieli de personal dar mai cu seamă creșterii cu aproximativ 1,3 puncte procentuale raportat la PIB a alocărilor pentru investiții.

Ponderea în PIB a cheltuielilor bugetare totale pe termen mediu se reduce față de nivelul din anul 2019 pentru a permite ajustarea deficitului bugetar.

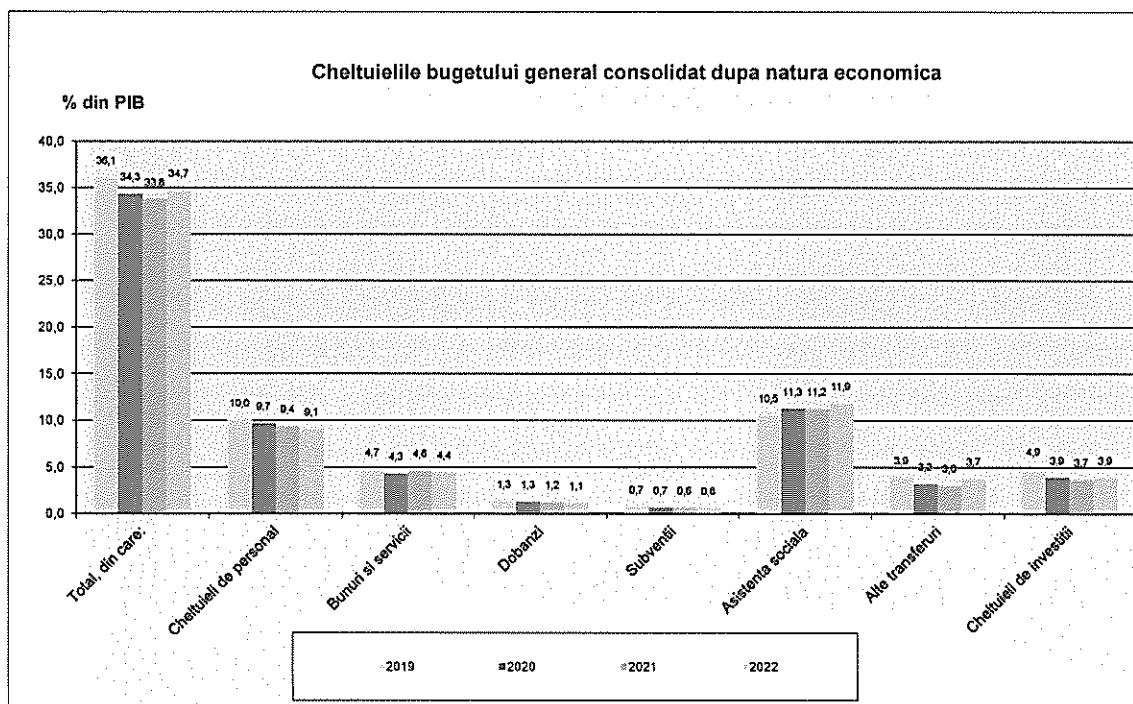
În pofida acestei ajustări, în termeni nominali majoritatea cheltuielilor este programată, la sfârșitul intervalului de prognoză, cu dinamică nominală pozitivă față de anul 2019, cele mai mari creșteri înregistrându-se în cazul cheltuielilor cu asistența socială.

Cheltuielile bugetului general consolidat				
- pe clasificatia economica -				
- % din PIB -				
	2019	2020	2021	2022
Total, din care:	36,1	34,3	33,8	34,7
Cheltuieli de personal	10,0	9,7	9,4	9,1
Bunuri si servicii	4,7	4,3	4,6	4,4
Dobanzi	1,3	1,3	1,2	1,1
Subventii	0,7	0,7	0,6	0,6
Asistenta sociala	10,5	11,3	11,2	11,9
Alte transferuri	3,9	3,2	3,0	3,7
Cheltuieli de investitii	4,9	3,9	3,7	3,9

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetului general consolidat				
- pe clasificatia economica -				
- mil. lei -				
	2019	2020	2021	2022
Total, din care:	368.793	377.876	397.943	437.952
Cheltuieli de personal	102.535	106.588	110.388	114.646
Bunuri si servicii	48.120	47.369	54.223	56.025
Dobanzi	13.410	13.989	14.350	14.423
Subventii	7.667	7.438	7.630	7.593
Asistenta sociala	107.555	124.124	132.566	149.606
Alte transferuri	39.854	35.391	35.605	46.969
Cheltuieli de investitii	49.652	42.978	43.182	48.690

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

7.2 Finanțări de la Uniunea Europeană

A. FONDURI STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE

1. Principalele evoluții în anii 2016 - 2018

Anul 2016 a fost un an important pentru procesul de gestionare a fondurilor europene, deoarece autoritățile de management au transmis către Autoritatea de Certificare și Plată, în conformitate cu calendarul stabilit prin H.G. nr. 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007 - 2013, ultimele declarații de cheltuieli aferente acestui cadru financiar, care cuprind cheltuieli efectuate de beneficiari până la 31 decembrie 2015.

De asemenea, în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile acestui cadru financiar, până la 31 martie 2017, au fost transmise către CE aplicațiile de plată finale pentru toate PO finanțate din 2007 - 2013. În consecință, rata de absorbție înregistrată este de aprox. 95,23% din alocarea UE aferentă.

Pentru cadrul financiar 2014 - 2020 au fost desemnate toate autoritățile implicate în sistemul de management și control pentru Programele Operaționale finanțate în actuala perioadă de programare, respectiv:

- ✓ Programul INTERREG IPA de cooperare transfrontalieră România-Serbia (15.07.2016);
- ✓ Programul de cooperare transfrontalieră INTERREG V-A România-Bulgaria (05.12.2016);
- ✓ Programul Operațional Ajutorarea persoanelor defavorizate (09.12.2016);
- ✓ Programul Operațional Inițiativa pentru IMM-uri (24.07.2017);
- ✓ Programul Operațional Asistență Tehnică (27.07.2017);
- ✓ Programul Operațional Capacitate Administrativă (27.07.2017);
- ✓ Programul INTERREG V-A România-Ungaria (28.07.2017);
- ✓ Programul Operațional Infrastructură Mare (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Competitivitate (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (07.08.2017);

- ✓ Programul Operațional Regional (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Capital Uman (11.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Comun România-Republica Moldova 2014-2020 (09.10.2017 - raport final AA și opinia de audit fără rezerve);
- ✓ Programul Operațional Comun România-Ucraina 2014-2020 (11.10.2017 - raport final AA și opinia de audit fără rezerve);
- ✓ Programul Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2014-2020 (13.10.2017 - raport final AA și opinia de audit fără rezerve).

Totodată, au fost întreprinse acțiuni în vederea:

- dezvoltării și operaționalizării sistemelor informatice de colectare și gestionare a datelor (MySMIS2014 și SMIS2014+);
- lansării apelurilor de proiecte în cadrul programelor operaționale;
- îndeplinirii condiționalităților ex-ante.

Acțiuni aferente cadrului financiar multianual (CFM) 2007 – 2013

- înregistrarea unei rate ridicate de absorbție curentă pentru anul 2016, astfel încât față de finalul anului 2015, aceasta a crescut cu aprox. 20 puncte procentuale, de la aprox. 63% la aprox. 83% (aprox. 15,5 miliarde euro) la 31 decembrie 2016;
- transmiterea Comisiei Europene spre rambursare a aplicațiilor de plată finale în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile acestui cadru financiar;
- valoarea totală solicitată CE a fost de aprox. 16,73 miliarde euro, ceea ce reprezintă cca. 95,23% din alocarea UE aferentă acestor programe;
- transmiterea în 2017 Comisiei Europene spre rambursare a aplicațiilor de plată finale în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile acestui cadru financiar
- aprobarea de către Comisia Europeană a finanțării unor proiecte majore de mediu și transport în două etape (fazare), în condițiile nefinalizării acestora până la 31 decembrie 2015;
- maximizarea absorbției prin identificarea de proiecte retrospective și introducerea cheltuielilor aferente în aplicații de plată pentru a fi rambursate de către Comisia Europeană;
- completarea/modificarea cadrului legal și procedural la nivelul întregului sistem de gestionare a fondurilor structurale și de coeziune pentru procesul de închidere a exercițiului de programare 2007-2013;
- aprobarea de către Guvern a listelor proiectelor fazate și nefuncționale.

Acțiuni aferente CFM 2014 – 2020

- implementarea programelor operaționale aferente cadrului financiar 2014 - 2020 prin lansarea ghidurilor solicitantului și a apelurilor de proiecte, inclusiv semnarea de contracte de finanțare și efectuarea de plăți către beneficiari;
- asigurarea unui dialog mai eficient cu beneficiarii fondurilor europene;
- creșterea transparenței modului de implementare a programelor operaționale finanțate din fonduri europene;
- transpunerea în legislația națională a noilor directive europene în domeniul achizițiilor publice și a cadrului instituțional aferent sistemului național de achiziții publice, cu sprijinul instituțiilor de specialitate;
- transmiterea către Autoritatea de Audit a documentelor aferente pachetelor de desemnare

pentru toate programele operaționale și obținerea acreditării pentru toate autoritățile de management.

- finalizarea procesului de desemnare a autorităților implicate în sistemul de management și control al fondurilor, proces care a implicat evaluarea acestora de către Autoritatea de Audit din România și emiterea unei opinii cu privire la conformitatea sistemului cu cerințele de acreditare;
- continuarea procesului de îndeplinire a condiționalităților ex-ante, din diverse domenii, asumate de România prin Acordul de Parteneriat. Responsabilitatea îndeplinirii condiționalităților ex-ante revine ministerelor de linie, deoarece acestea vizează existența politicilor/strategiilor/legislațiilor sectoriale, MFE coordonând procesul de monitorizare a stadiului îndeplinirii acestora.
- implementarea de măsuri de simplificare și debirocratizare

2. Stadiul implementării

2.1 Instrumente structurale Cadrul financiar Multianual (CFM) 2007-2013

În cadrul obiectivului „Convergență”, din alocarea UE de 17,57 miliarde euro pentru cele 7 programe operaționale³⁵ finanțate, au fost contractate fonduri UE în valoare de aprox. 20 miliarde euro reprezentând 108%.

Rata de absorbție curentă³⁶

Valoarea aplicațiilor de plată care a fost declarată Comisiei Europene este de 16,73 miliarde euro, ceea ce reprezintă o rată de absorbție curentă de aprox. 95,23% din alocarea UE pentru perioada 2007 - 2013.

Rata rambursărilor³⁷

Suma totală primită de România de la Comisia Europeană pentru perioada 2007 - 2013 este de 16,99 miliarde euro, ceea ce reprezintă aprox. 96,69% din alocarea UE pentru perioada 2007 - 2013. Din această sumă, 2,17 miliarde euro reprezintă prefinanțări, în timp ce 14,88 miliarde euro reprezintă sume rambursate de către Comisia Europeană, rata rambursărilor fiind de 84,7% din totalul alocat pentru perioada 2007 - 2013.

Repartizarea pe tipuri de fond a sumelor solicitate CE și rambursate de către aceasta, se prezintă astfel:

Fond	Sume solicitate	Sume rambursate
FEDR ³⁸	8.250	7.333
FC ³⁹	5.365	5.030
FSE ⁴⁰	3.114	2.518

Rata finală de absorbție va putea fi stabilită numai după acceptarea pachetului de închidere de către CE și plata soldului final aferent aplicațiilor de plată finale transmise de către România până la

³⁵ Programul Operațional Regional, Programul Operațional Sectorial Transport, Programul Operațional Sectorial Mediu, Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative și Programul Operațional Asistență Tehnică.

³⁶ Rata de absorbție curentă reprezintă raportul dintre valoarea declarațiilor de cheltuieli transmise Comisiei Europene și alocarea totală aferentă perioadei 2007-2013.

³⁷ Rata rambursărilor reprezintă raportul dintre valoarea sumelor plătite de către Comisia Europeană și alocarea totală aferentă programelor operaționale.

³⁸ Fondul European de Dezvoltare Regională

³⁹ Fondul de Coeziune

⁴⁰ Fondul Social European

data de 31 martie 2017, în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile acestui cadru financiar.

2.2 Fondurile Europene Structurale și de Investiții – CFM 2014-2020

Începând cu anul 2015, au fost lansate apeluri de proiecte pentru toate cele 7 programe operaționale FESI - PO Infrastructură Mare, Capital Uman, Competitivitate, Asistență Tehnică, Regional, Capacitate Administrativă, Inițiativa pentru IMM-uri. Bugetul total lansat pentru aceste apeluri este de aprox. 24,7 miliarde euro, reprezentând 89% din alocarea totală de aprox. 28 miliarde euro disponibilă pentru implementarea acestor programe.

Până la data de 12 octombrie 2018 au fost semnate 5.068 contracte de finanțare, în valoare totală eligibilă de aprox. 15 miliarde euro, reprezentând 54% din alocarea totală aferentă acestor PO. În cadrul acestor contracte au fost efectuate plăți de către autoritățile de management însumând 2,7 miliarde euro.

Pentru PO mai sus menționate, s-au primit de la CE fonduri de prefinanțare în cuantum de 1,4 miliarde euro, reprezentând 6,3% din alocarea UE de aproximativ 22,58 miliarde euro aferentă acestora.

Până în prezent, valoarea aplicațiilor de plată transmise la Comisia Europeană este de aproximativ 1,8 miliarde euro, din care CE a rambursat, până în prezent, suma de 1,5 miliarde euro.

În conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile actualei perioade de programare, rambursarea cheltuielilor declarate s-a realizat după finalizarea procesului de desemnare a autorităților implicate în sistemul de management și control al fondurilor, care a implicat evaluarea acestora de către Autoritatea de Audit din România și emiterea unei opinii cu privire la conformitatea sistemului cu cerințele de acreditare.

Prin Acordul de Parteneriat, România și-a asumat finanțarea tuturor obiectivelor tematice stabilite prin Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, ceea ce a impus aplicarea tuturor celor 36 de condiționalități ex-ante prevăzute în anexa XI a Regulamentului menționat.

În prezent (iulie 2018), 34 de condiționalități sunt îndeplinite. Documentele privind îndeplinirea condiționalității tematice 11 referitoare la *„Existența unui cadru strategic de politică pentru consolidarea eficienței administrative a statelor membre, inclusiv reforma administrației publice”* sunt în analiză la nivelul CE. În ceea ce privește condiționalitatea tematică 6.2 – *„Promovarea unor investiții sustenabile din punct de vedere economic și de mediu în sectorul deșeurilor, în special prin elaborarea de planuri de gestionare a deșeurilor în conformitate cu Directiva 2008/98/CE privind deșeurile și cu ierarhia deșeurilor”*, neîndeplinită, Comisia Europeană a notificat necesitatea aplicării art.142, alin. (1), lit. (e) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 și suspendarea co-finanțării asigurată prin Fondul de Coeziune pentru investițiile realizate în cadrul POIM, obiectivul specific 3.1 – Reducerea numărului de depozite de deșeuri non-conforme și creșterea gradului de pregătire pentru reciclarea deșeurilor în România. Responsabilitatea îndeplinirii condiționalității ex-ante revine Ministerului Mediului.

2.3 Măsuri implementate și planificate în domeniul fondurilor europene

2.3.1 Măsuri implementate

Principalele măsuri întreprinse în anii 2016 - 2018 au vizat pe de-o parte procesul de închidere a programelor operaționale 2007 - 2013, iar pe de altă parte procesul de desemnare a autorităților implicate în gestionarea fondurilor ESI și accelerarea implementării programelor operaționale aferente perioadei 2014 - 2020.

Astfel, s-au întreprins o serie de măsuri, dintre care menționăm:

- revizuirea cadrului legal și instituțional:
  - modificarea H.G. nr. 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007 - 2013 prin Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul European pentru Pescuit, prin care au fost stabilite principalele activități și termene care trebuie respectate de către toate structurile implicate în închiderea programelor operaționale;
  - modificarea și completarea O.U.G. nr. 64/2009 privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, în scopul flexibilizării condițiilor de plată către beneficiari;
  - adoptarea/modificarea principalelor acte normative necesare procesului de implementare a FESI (H.G. nr. 398/2015 - cadrul instituțional de coordonare și gestionare a FESI, O.U.G. nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene și H.G. nr. 93/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 40/2015 și H.G. nr. 399/2015 – regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune 2014 - 2020);
  - adoptarea O.U.G nr. 49/30.06.2017 privind unele măsuri în vederea accelerării implementării proiectelor de infrastructură de transport de interes național, pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014 - 2020, pentru completarea Legii nr. 105/2011 privind gestionarea și utilizarea fondurilor externe nerambursabile și a cofinanțării publice naționale, pentru obiectivul „Cooperare Teritorială Europeană”, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 17/2015 privind reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea și completarea unor acte normative. Odată cu această modificare, se pot emite autorizații de construire fără elaborarea și aprobarea prealabilă a unei documentații de amenajare a teritoriului sau de urbanism pentru proiectele privind infrastructura de transport de interes național, care sunt cuprinse în planul de amenajare a teritoriului național – secțiunea I - Rețele de transport și/sau în Master Planul General de Transport al României, cu excepția porturilor, aeroporturilor, gărilor, triajelor, depourilor, metroului, terminalelor de transport combinat și punctelor de trecere a frontierei, fără afectarea prevederilor referitoare la calitatea și disciplina în construcții;
  - adoptarea O.U.G. nr. 17/2018 pentru modificarea O.U.G. nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014 - 2020, cu modificările și completările ulterioare. Actul normativ vizează următoarele modificări: majorarea procentului de contractare la maxim 300% din alocare, în funcție de programul

operațional vizat. Astfel, în cadrul POR și POC pot fi încheiate contracte de finanțare cu o valoare totală dublă față de alocarea programelor, pentru POIM – contracte de finanțare cu o valoare triplă față de alocarea programului, pentru POCU, POCA și POAT – valoarea contractelor depășește cu maximum 50% alocarea programelor, iar în cazul POAD – valoarea contractelor depășește cu maximum 20% alocarea program; extinderea posibilității de a efectua plăți, în cazul proiectelor cuprinse în bugetul ordonatorului principal de credite, în baza avizului de principiu al autorității de management POIM, care au contractele de achiziție publică încheiate, dar ale căror contracte de finanțare nu au fost încheiate cu autoritatea de management; crearea temeiului legal pentru acordarea avizului de principiu conform art. 11 din OUG nr. 40/2015 de către Organismul Intermediar Transport pentru proiectele finanțate în cadrul Axelor 1 și 2 POIM;

- prin adoptarea O.U.G. nr. 27/30.03.2017 privind adoptarea unor măsuri fiscal-bugetare, unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale pot solicita, inclusiv pentru asociațiile de dezvoltare intercomunitară, de la Ministerul Finanțelor Publice, în cursul anului 2017, contractarea de împrumuturi din venituri din privatizare, în limita sumei de 500.000 mii lei, pentru asigurarea prefinanțării și/sau cofinanțării proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile din perioada 2014 - 2020, inclusiv pentru cheltuielile neeligibile asociate proiectelor. Măsura acordării de împrumuturi unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale susține acțiunile concertate în vederea atragerii sumelor estimate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții și facilitării procesului de implementare a proiectelor. În acest fel, O.U.G. nr. 27/2017 urmărește crearea necesarului de resurse financiare pentru asigurarea cotei de cofinanțare proprii (2%) sau a cheltuielilor neeligibile, atât pentru proiectele aflate în implementare, cât și pentru cele în curs de contractare;
  - prin adoptarea Legii nr. 240/2017 s-a creat o abordare unitară pentru toate programele operaționale cu privire la nivelul cofinanțării private la maxim 2% pentru beneficiarii/partenerii persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial, înființate conform legislației în vigoare, inclusiv universități, sindicate și patronate;
  - definirea procentului prefinanțare pentru beneficiarii care primesc finanțare sub incidența ajutorului de stat/de minimis (o singură tranșă de maximum 40% din contribuția publică eligibilă a proiectului.);
  - Ministerul Transporturilor a fost desemnat organism intermediar pentru Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM);
  - aprobarea unor măsuri de eficientizare a sistemului de gestionare a instrumentelor structurale și a fondurilor ESI prin preluarea de către fostul Minister al Fondurilor Europene a organismelor intermediare/intermediare regionale POS M și POS DRU.
- simplificarea orientărilor pentru solicitanți:
- elaborarea și aplicarea aceluiași reguli la întocmirea unui proiect, indiferent de programul operațional din care acesta este finanțat;
  - reducerea semnificativă a sarcinii administrative la nivelul potențialilor beneficiari/beneficiarilor, concomitent cu furnizarea unui instrument eficient de monitorizare și management la nivelul AM, prin utilizarea sistemului electronic MySmis/SMIS 2014+;
  - înființarea unui helpdesk pentru beneficiari;

- elaborarea de forme îmbunătățite ale manualului beneficiarului, cuprinzând informații clare și complete privind toate etapele derulării unui proiect;
  - publicarea spre consultare a Ghidurilor Solicitantului – Condiții Specifice în cadrul cărora pot fi formulate observații/ propuneri de către cei interesați în vederea îmbunătățirii conținutului acestora, precum și asigurarea unei perioade de timp rezonabile între momentul lansării efective a unei cereri de propuneri de proiecte și data limită de depunere a aplicațiilor de finanțare;
  - eliminarea ordinelor de ministru privind cheltuielile eligibile la nivelul fiecărui program operațional.
- fazarea proiectelor: o serie de proiecte majore și non-majore finanțate prin cadrul financiar 2007 – 2013 care nu s-au încheiat la termenul de eligibilitate au putut fi eşalonate, respectiv lucrările rămase de efectuat pot fi finanțate din bugetul 2014-2020. România a făcut 90 de proiecte pe două PO (84 POIM și 6 POC), pentru care valoarea totală eligibilă a fazei II este de 3,5 miliarde euro;
  - simplificarea ghidurilor pentru beneficiari și a procedurilor de accesare a fondurilor, pentru o mai mare coerență în funcționarea sistemului, astfel încât regulile să fie aproximativ aceleași pentru beneficiarul care depune un proiect, indiferent de programul din care se finanțează;
  - elaborarea unor Orientări generale la nivel de program și publicarea calendarelor pentru apelurile de proiecte 2016 - 2018, în vederea asigurării unei reale predictibilități a posibilităților de finanțare;
  - depunerea de către solicitanți în format electronic a cererilor de finanțare;
  - realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție atât în cadrul, cât și între programele operaționale, pentru a evita riscul dezangajării fondurilor alocate României. Au fost suplimentate alocările pentru Programul Operațional Regional (POR). Astfel au fost susținute suplimentar cheltuielile pentru entitățile de transfer tehnologic, activități antreprenoriale și tranziția către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon, precum și cele pentru creșterea eficienței resurselor umane implicate în sistemul de sistemul de coordonare, gestiune și control al fondurilor ESI.
  - implementarea instrumentelor financiare în cadrul Programului Operațional Competitivitate (instrumentul de creditare cu partajarea riscului, instrumentul de capital de risc - acceleratoare) și în cadrul Programului Operațional Regional (instrument de garantare neplafonată și instrument financiar de tip equity).
  - dezvoltarea unui sistem de evaluare a funcționarilor publici care gestionează asistența financiară nerambursabilă folosind indicatori de performanță, atât de încadrare în timp, cât și de calitate, dezvoltați prin intermediul unui acord de servicii încheiat cu Banca Mondială;
  - asigurarea fondurilor necesare autorităților de management pentru efectuarea plăților către beneficiari în cazul indisponibilității temporare de fonduri UE, prin accesarea mecanismului de alocare temporară a sumelor din venituri din privatizare (conform O.U.G. nr. 40/2015);
  - Asigurarea unui cadru de implementare cât mai predictibil, care să sprijine beneficiarii pe tot parcursul procesului de accesare a fondurilor europene, plecând de la ideea de proiect până la înregistrarea unor rezultate concrete cu impact în economia reală (respectiv pregătirea/elaborarea/implementarea proiectelor);
  - Identificarea cheltuielilor neeligibile într-un singur act normativ;

- Încadrarea în timpii scurți de evaluare pentru proiectele depuse și semnarea rapidă a contractelor de finanțare;
- Monitorizarea atentă a fiecărui proiect, prin introducerea funcției de ofițer de monitorizare în AM-uri;
- Crearea de modele standard de contracte de lucrări - proiectare și execuție
- Realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție în interiorul și între Programele Operaționale: majorarea alocării destinate IMM-urilor; sprijinirea orașelor mici; crearea posibilității finanțării strategiilor regionale de specializare inteligentă;
- actualizarea permanentă a aplicațiilor informatice 2014;
- introducerea unor opțiuni de costuri simplificate, a unor rate forfetare și bareme standard pentru costurile unitare la nivelul programelor operaționale;
- reducerea timpului de verificare de către autoritățile cu rol în gestionarea programelor operaționale a documentelor aferente procesului de contractare prin obținerea în mod direct de către autoritatea de management a certificatelor de atestare fiscală din sistemul informatic PATRIMVEN;
- Simplificarea procedurilor pentru autorizațiile de construire a proiectelor de interes național, prevăzute în master planul general de transport: eliberarea autorizațiilor de construire fără elaborarea și aprobarea prealabilă a unei documentații de amenajarea teritoriului sau de urbanism, dar fără a afecta prevederile referitoare la calitatea și disciplina în construcții;
- Îmbunătățirea continuă a cadrului legal privind gestionarea financiară a fondurilor europene:
  - mecanismul de pre-finanțare a fost îmbunătățit pentru a asigura beneficiarilor lichiditățile necesare implementării (prin acordarea, în general, de tranșe de până la 10% din valoarea proiectului și de până la 40%, cu respectarea unor condiții, în cazul beneficiarilor cărora li se aplică regulile ajutorului de stat/minimis);
  - categoriile de cheltuieli ce pot fi incluse în cererile de plată (salarii, subvenții, burse) au fost extinse;
  - premisele supracontractării până la 200% au fost create în funcție de programul operațional;
  - sumele necesare pentru sprijinirea spitalelor publice, care nu își puteau asigura cofinanțarea proiectelor, au fost asigurate prin bugetul Ministerului Sănătății;
  - decontarea din fonduri europene a investițiilor demarate de autoritățile publice centrale/locale și plătite din alte surse (buget de stat/local sau împrumuturi);
- În paralel cu măsurile de natură administrativă adoptate, MFE a avut o serie de inițiative legislative, în sensul modificării unor acte normative deja existente sau adoptării de noi acte,
- Pregătirea viitoarei perioade de programare.

2.3.2 Măsurile planificate pentru implementarea fondurilor ESI

În ceea ce privește măsurile de accelerare a absorbției fondurilor ESI, un accent deosebit va fi acordat următoarelor acțiuni, prevăzute în Programul de Guvernare:

- Lansarea tuturor apelurilor de proiecte, pe toate liniile de finanțare, atât pentru beneficiarii publici, cât și pentru cei privați, până la sfârșitul anului 2018;

- Timpuri scurte de evaluare pentru proiectele depuse și semnarea rapidă a contractelor de finanțare;
- Achitarea fără întârziere a facturilor beneficiarilor, prin crearea unui mecanism transparent de monitorizare a facturilor, de la momentul depunerii și până la achitarea lor de către Autoritățile de Management;
- Includerea Programului operațional "Inițiativa pentru IMM-uri" (POIIMM) ca axă prioritară distinctă în cadrul POR, astfel încât cheltuielile deja rambursate de către Comisia Europeană pentru POIIMM pot fi raportate drept cheltuieli realizate la nivelul POR, ceea ce determină reducerea sumelor aflate în risc de dezangajare (Ordonanța de urgență nr. 43/2018 - măsuri privind reducerea riscului de dezangajare a fondurilor europene).
- Analiza fiecărui program operațional și realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție, atât în interiorul cât și între programele operaționale, pentru a evita riscul dezangajării fondurilor alocate României.
- Îmbunătățirea sistemului administrativ și a capacității de absorbție a acestor fonduri;
- Simplificarea legislației aferente promovării și aprobării proiectelor de investiții din România;
- Inițierea unui proces de instruire a beneficiarilor, pe baza unui ghid privind principalele riscuri identificate în domeniul achizițiilor publice în vederea prevenirii greșelilor constatate în aplicarea procedurilor privind achizițiile publice în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale, precum și asigurarea unei practici unitare pe viitor;
- Reducerea timpului alocat pentru evaluarea proiectelor depuse și semnarea rapidă a contractelor de finanțare. În acest sens, sunt folosite inclusiv fondurile disponibile în Programul Operațional de Asistență Tehnică.
- Achitarea în termen a facturilor beneficiarilor, prin intermediul sistemului informatic MySMIS/SMIS 2014+ care asigură transparența procesului de la momentul depunerii și până la achitarea lor de către Autoritățile de Management.
- Monitorizarea fiecărui proiect prin introducerea funcției de manager de proiect în cadrul Autorităților de Management și obligația unei întâlniri lunare cu fiecare beneficiar pentru a analiza stadiul proiectului.
- Analiza fiecărui program operațional și realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție atât în interiorul, cât și între programele operaționale, pentru a evita riscul dezangajării fondurilor alocate României (anul 2018). Pe măsură ce sunt înregistrate evoluții în implementare, AM-urile analizează necesitatea unor modificări suplimentare.
- Măsuri de simplificare și evitare a supra-proceduralizării și birocrăției excesive aplicate orientărilor/ghidurilor pentru solicitanți, operaționalizarea SMIS 2014+, simplificarea procedurilor de achiziții pentru beneficiarii privați, introducerea unor opțiuni de costuri simplificate, a unor rate forfetare și bareme standard pentru costurile unitare în normele naționale și regionale referitoare la eligibilitate, simplificarea procedurilor pentru autorizațiile de construcție.
- Concomitent cu măsurile de simplificare, Guvernul susține îmbunătățirea sistemului administrativ și creșterea capacității de absorbție a acestor fonduri.
- Utilizarea instrumentelor financiare și a instrumentelor teritoriale: o proporție importantă a investițiilor, și anume 517 milioane EURO (de aproape patru ori mai mult decât în perioada 2007-2013), va fi furnizată prin intermediul instrumentelor financiare (inclusiv prin inițiativa

privind IMM-urile pusă în aplicare de BEI). Acestea vor viza sprijinirea IMM-urilor prin furnizarea de capital, de împrumuturi și de garanții pentru fazele incipiente și de creștere. Instrumentele financiare sunt utilizate ca metodă de implementare a FESI în următoarele programe operaționale: PO Competitivitate, PO Capital Uman, PO Regional.

- Simplificarea legislației aferente promovării și aprobării proiectelor de investiții din România. În acest sens, au fost semnate protocoale de colaborare conform cărora autoritățile de management pot solicita instituțiilor publice o serie de documente fără a mai fi necesară prezentarea acestora de către beneficiari.
- Fiecare Autoritate de Management va iniția un proces de instruire a beneficiarilor, pe baza unui ghid, privind principalele riscuri identificate în domeniul achizițiilor publice, în vederea prevenirii greșelilor constatate în aplicarea procedurilor privind achizițiile publice în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale, precum și asigurarea unei practici unitare pe viitor;
- Încurajarea Parteneriatelor Public – Privat, ca alternative și soluții complementare care pot conduce la sustenabilitatea proiectelor cofinanțate de Uniunea Europeană;
- Stimularea schimbului de bune practici în implementarea mecanismelor de creștere a absorbției de fonduri europene cu alte țări membre UE;
- Consultarea periodică cu actorii interesați prin consolidarea structurilor decizionale de la nivelul comitetelor de monitorizare și Comitetului de Coordonare pentru Managementul Acordului de Parteneriat.

2.4 Stadiul implementării cadrului legal și instituțional privind fondurile ESI pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, alte acte normative necesare pentru consolidarea și creșterea absorbției

Cadrul instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor ESI este reglementat prin **Hotărârea Guvernului nr. 398/2015 pentru stabilirea cadrului instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor europene structurale și de investiții și pentru asigurarea continuității cadrului instituțional de coordonare și gestionare a instrumentelor structurale 2007-2013**, cu modificările și completările ulterioare, care a fost elaborată în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1303/2013. Actul normativ stabilește instituțiile/structurile implicate în coordonarea, gestionarea și controlul fondurilor ESI, atribuțiile acestora precum și relațiile autorității de coordonare cu autoritățile de management, autoritățile de certificare și autoritatea de audit, relațiile între aceste autorități, precum și relațiile dintre aceste autorități și Comisia Europeană.

De la apariția H.G. nr. 398/2015 până în prezent, au existat mai multe modificări ale cadrului instituțional – la nivelul organismelor intermediare – modificări determinate de apariția unor acte normative (O.U.G. nr. 68/2015 pentru aprobarea unor măsuri de gestionare a instrumentelor structurale din domeniul transporturilor, H.G. nr. 44/2016 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, O.U.G. nr. 23/2016 pentru aprobarea unor măsuri de eficientizare a sistemului de gestionare a fondurilor structurale și de investiții europene), precum și de aprobarea Programului operațional Inițiativa pentru IMM-uri 2014 - 2020 de către Comisia Europeană.

În acest context, s-a impus modificarea Hotărârii Guvernului nr. 398/2015, astfel încât să fie prevăzute, în mod unitar, instituțiile/structurile implicate în coordonarea, gestionarea și controlul Fondurilor ESI.

De asemenea, a fost aprobată **H.G. nr. 399/2015 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune 2014-2020** prin care sunt reglementate următoarele aspecte:

- Stabilirea regulilor generale pe care trebuie să le îndeplinească o cheltuială pentru a fi eligibilă;
- Stabilirea regulilor specifice și a anumitor plafoane pentru unele categorii de cheltuieli „sensibile” de tipul contribuției în natură, costul cu achiziția de terenuri și autovehicule sau mijloace de transport;
- Categoriile de cheltuieli neeligibile.

Prevederile privind eligibilitatea reglementează inclusiv situația în care autoritatea de management, în exercitarea funcției de gestionare a programului, conform art. 125 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, acordă asistență financiară nerambursabilă instituției publice din care face parte. Actul normativ sus-menționat a fost modificat prin HG nr. 488/2018 *pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 399/2015 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune 2014-2020.*

Prin **O.U.G. nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014-2020**, respectiv **Hotărârea Guvernului nr. 93/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor O.U.G. nr. 40/2015, cu modificările și completările ulterioare**, se stabilește cadrul financiar general pentru gestionarea asistenței financiare nerambursabile alocate României din Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul de Ajutor European destinat celor mai defavorizate persoane în perioada de programare 2014-2020, precum și a prefinanțării și cofinanțării aferente acestei asistențe, în vederea asigurării unui management financiar eficient al acestor fonduri.

Legislația privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014-2020 a suferit câteva modificări în scopul flexibilizării implementării și reducerii presiunii de pe bugetul propriu al beneficiarului de fonduri europene. Modificările au vizat, printre altele, următoarele:

- ✓ Modificarea mecanismului de prefinanțare. Astfel, s-a introdus posibilitatea acordării de prefinanțare pentru toate categoriile de cheltuieli eligibile, respectiv pentru toate proiectele implementate de autorități publice locale și beneficiari privați, indiferent de fondul european care le finanțează, prin acordarea de tranșe de până la 10% din valoarea proiectului, pentru a asigura beneficiarilor lichiditățile necesare implementării.
- ✓ Definirea procentului de prefinanțare pentru beneficiarii care primesc finanțare sub incidența ajutorului de stat/de minimis (o singură tranșă de maximum 40% din contribuția publică eligibilă a proiectului).
- ✓ Lărgirea categoriilor de cheltuieli pentru care se poate aplica cererea de plată, astfel încât beneficiarii/liderii de parteneriat/partenerii să poată opta pentru plata salariilor, subvențiilor, burselor, premiilor și onorariilor și la cererea de plată, nu doar la cererea de prefinanțare sau rambursare.
- ✓ Flexibilizarea implementării proiectelor pentru operatorii regionali de apă și apă uzată. Astfel, sumele acordate operatorilor ca prefinanțare se deduc prin aplicarea unui procent la valoarea cererilor de rambursare transmise de aceștia până la cererea de rambursare finală.

Totodată, au fost inițiate sau semnate protocoale de colaborare cu alte instituții care pot sprijini procesul de implementare a acestor fonduri, precum Agenția Națională pentru Integritate, Agenția

Națională de Administrare Fiscală, Agenția Națională pentru Achiziții Publice, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Autoritatea de Certificare și Plată din cadrul Ministerului Finanțelor Publice.

2.5 Fondurile aferente CFM 2014-2020, alocarea acestora pe politica de coeziune și pe politica agricolă comună, pe obiective distincte, precum și programele operaționale ce vor fi finanțate din aceste fonduri

În exercițiul financiar 2014-2020 alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro, din care 22,9 miliarde euro prin Politica de Coeziune și aproximativ 20 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată.

mil. euro

Program operațional/Program	Tip fond	Alocare (UE) (mil euro)
PO Asistență Tehnică	FEDR	252,76
PO Competitivitate	FEDR	1.329,79
PO Capital Uman	FSE	4.371,96
PO Capacitatea Administrativă	FSE	553,19
PO Regional	FEDR	6.860,00
PO Infrastructură Mare	FEDR	2.283,53
	FC	6.935,00
Programul Național de Dezvoltare Rurală	FEADR	8.128,00
PO Pescuit	FEPAM	168,42

Programelor Operaționale sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate, cu finanțare din Fondul European pentru Ajutorarea Persoanelor cele mai Defavorizate (FEAD), cu o alocare totală de 519 milioane euro (din care contribuția UE este de 441 milioane euro) pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de aprox. 787 milioane euro (din care contribuția UE este de aprox. 670 milioane euro) din fondurile aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

În vederea asigurării complementarității și valorificării sinergiilor între intervențiile care vor fi finanțate din diferitele fonduri ESI, este importantă asigurarea unei bune coordonări în etapa de implementare a intervențiilor.

Pe baza lecțiilor învățate în perioada 2007-2013 și a noilor provocări pe care le aduce arhitectura specifică fondurilor pentru perioada 2014-2020, este avută în vedere dezvoltarea unui mecanism de coordonare cu structuri pe 3 niveluri (coordonare strategică, coordonare la nivel tematic și la nivel operațional), așa cum a fost stabilit la nivelul Acordului de Parteneriat.

Rolul acestui mecanism este de a asigura coordonarea strategică și complementaritatea intervențiilor pe parcursul implementării programelor finanțate din FESI, urmărind în același timp, coerența, sinergiile și demarcarea cu alte programe/ instrumente naționale și europene.

2.5.1 Sumele alocate României pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, pe total, pe ani și pe programe operaționale

Mil euro

Program	Fonduri ESI	Total	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PO Infrastructura Mare	FEDR	2.283,53	0	593,27	324,66	333,05	180,35	420,24	431,96
	FC	6.935,00	0	1.710,04	949,84	999,90	1.046,79	1.093,83	1.134,60
PO Capital Uman	FSE	4.220,84	503,64	538,84	577,38	607,53	636,80	664,94	691,72
POAD	FEAD	441,01	99,04	54,63	44,5	61,86	63,24	75,37	42,37
Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” (alocare specială)	Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”	151,11	59,55	46,45	0	18,80	8,77	8,77	8,77
PO Capacitate Administrativă	FSE	553,2	67,22	71,39	75,93	79,53	83,04	86,43	89,66
Programul Operațional Competitivitate	FEDR	1.329,79	156,53	168,18	171,39	184,73	201,79	210,67	236,50
PO Asistență tehnică	FEDR	252,76	21,28	31,91	28,92	31,91	71,92	31,91	34,91
PO Regional	FEDR	6.860,00	0	1.671,14	941,4	994,5	1.165,65	1.029,44	1.057,87
PNDR	FEADR	8.128,00	0	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93
POPAM	FEPAM	168,42	0	46,47	23,59	23,98	24,53	24,7	25,15
TOTAL		31.323,66	907,26	6.655,57	4.889,21	4.522,34	4.667,61	4.788,23	4.893,44

2.5.2 Programe gestionate de România în perioada 2014-2020, prin intermediul MFE⁴¹:

2.5.2.1 Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM)⁴²

Obiectivul general al POIM este Dezvoltarea infrastructurii de transport, mediu, energie și prevenirea riscurilor la standarde europene, în vederea creării premiselor unei creșteri economice sustenabile, în condiții de siguranță și utilizare eficientă a resurselor naturale. **Bugetul** total al POIM este de **11,63 miliarde euro**, din care 9,22 miliarde euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POIM va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

- AP1 - Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T centrale și a metroului
- AP2 - Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient
- AP3 - Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor
- AP4 - Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric
- AP5 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
- AP6 - Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon
- AP7 - Creșterea eficienței energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în orașele selectate
- AP8 - Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale

2.5.2.2 Programul Operațional Capital Uman (POCU)⁴³

Programul Operațional Capital Uman stabilește prioritățile de investiții, obiectivele specifice și acțiunile asumate de către România în domeniul resurselor umane, continuând astfel investițiile realizate prin Fondul Social European în perioada 2007-2013 și contribuind, totodată, la atingerea obiectivului general al Acordului de Parteneriat (AP 2014-2020) - implicit al fondurilor Europene Structurale și de Investiții din România, și anume, de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială dintre România și Statele Membre ale UE.

Strategia POCU urmărește integrarea nevoilor de dezvoltare a resurselor umane în ansamblul programelor și politicilor publice ale României, ca SM al UE și are în vedere valorizarea capitalului uman, ca resursă pentru o dezvoltare sustenabilă în viitor. **Bugetul** total al POCU este de **5,10 miliarde euro**, din care 4,37 miliarde euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POCU va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

- AP 1 – Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”
- AP 2 – Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs
- AP 3 – Locuri de muncă pentru toți

⁴¹ Ministerul Fondurilor Europene (MFE) este Autoritate de Management pentru aceste Programe Operaționale

⁴² aprobat de către CE pe data de 9 iulie 2015

⁴³ aprobat de către CE pe data de 25 februarie 2015

AP 4 – Incluziunea socială și combaterea sărăciei

AP 5 – Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității

AP 6 – Educație și competențe

AP 7 - Asistență Tehnică

2.5.2.3 Programul Operațional Competitivitate (POC)⁴⁴

Obiectivul general al POC este de a contribui la realizarea obiectivului global al Acordului de Parteneriat prin susținerea CDI și TIC pentru competitivitate și dezvoltare. POC propune soluții nevoilor și provocărilor legate de nivelul redus al competitivității economice la nivel național, în special în ceea ce privește (a) sprijinul insuficient pentru CDI și (b) infrastructura subdezvoltată de TIC și implicit servicii slab dezvoltate.

Bugetul total al POC este de **1,58 miliarde euro**, din care 1,33 miliarde euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POC va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

AP1 – Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor

AP2 – Tehnologia informației și comunicațiilor pentru o economie digitală competitivă

2.5.2.4 Programul Operațional PO Asistență Tehnică (POAT)⁴⁵

POAT 2014-2020 are drept scop asigurarea unui proces de implementare eficientă și eficace a Fondurilor Europene Structurale și de Investiții în România în conformitate cu principiile și regulile de parteneriat, programare, evaluare, comunicare, management, inclusiv management financiar, monitorizare și control, pe baza responsabilităților împărțite între Statele Membre și Comisia Europeană.

Obiectivul global al POAT 2014-2020 este de a asigura capacitatea și instrumentele necesare pentru o eficientă coordonare, gestionare și control al intervențiilor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții, precum și o implementare eficientă, bine orientată și corectă a POAT, Programului Operațional Infrastructură Mare (POIM) și a Programului Operațional Competitivitate (POC).

Bugetul total al POAT este de **298,27 milioane euro**, din care 252,76 milioane euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POAT va finanța proiecte prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

AP 1 - Întărirea capacității beneficiarilor de a pregăti și implementa proiecte finanțate din FESI și diseminarea informațiilor privind aceste fonduri

AP 2 - Sprijin pentru coordonarea, gestionarea și controlul FESI

AP 3 - Creșterea eficienței și eficacității resurselor umane implicate în sistemul de coordonare, gestionare și control al FESI

2.5.2.5 Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)

⁴⁴ aprobat de către CE pe data de 19 decembrie 2014

⁴⁵ aprobat de către CE pe data de 18 decembrie 2014

POAD asigură pe întreaga perioadă 2014 - 2020 în principal, distribuția gratuită de ajutoare alimentare în toate localitățile din țară în favoarea persoanelor dezavantajate. POAD este o continuare a Planului european de furnizare ajutoare alimentare în beneficiul persoanelor cele mai defavorizate (PEAD) derulat în perioada 2007 -2013.

Programul este finanțat în proporție de 85% din Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane și în proporție de 15% din bugetul național. **Bugetul total al POAD este de 0,52 miliarde euro**, din care 0,44 miliarde euro contribuție UE.

Având în vedere că în decembrie 2016 a fost obținută acreditarea sistemului de management și control pentru acest PO, s-a solicitat CE suma de 4,29 mil euro, ceea ce reprezintă aprox. 1% din alocarea UE aferentă PO. Tot în decembrie 2016, Comisia Europeană a rambursat pentru POAD 3,86 mil. euro, ceea ce reprezintă 0,88% din alocarea programului.

2.5.2* Programe gestionate de România în perioada 2014-2020, prin intermediul MDRAP⁴⁶:

2.5.2.6. Programul Operațional Regional (POR)⁴⁷

MDRAP este Autoritate de Management pentru POR 2014-2020 și își propune să asigure continuitatea viziunii strategice privind dezvoltarea regională în România, prin completarea direcțiilor și priorităților de dezvoltare regională și implementate prin POR 2007-2013, precum și prin alte programe naționale.

Bugetul total al POR 2014-2020 este de **8,36 miliarde euro**, din care 6,86 miliarde euro (inclusiv rezerva de performanță) reprezintă sprijinul UE, prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională, respectiv 1,52 miliarde euro contribuția națională, asigurată din fonduri publice naționale (buget de stat, bugete locale).

Obiectivul general al POR 2014-2020 este creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Conform versiunii oficiale a POR 2014-2020, acesta va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare:

- 1) Promovarea transferului tehnologic;
- 2) Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;
- 3) Sprijinirea creșterii eficienței energetice în clădirile publice;
- 4) Sprijinirea dezvoltării urbane durabile;
- 5) Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural;
- 6) Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională și locală;
- 7) Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului;
- 8) Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale;
- 9) Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban;
- 10) Îmbunătățirea infrastructurii educaționale;
- 11) Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară;
- 12) Asistența tehnică;

⁴⁶ Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) este Autoritate de Management pentru aceste Programe Operaționale

⁴⁷ aprobat de către CE pe data de 23 iunie 2015

- 13) Sprijinirea regenerării orașelor mici și mijlocii;
- 14) Crearea infrastructurii spitalelor regionale de urgență;
- 15) Inițiativa pentru IMM-uri.

Axele prioritare 14 și 15 au fost introduse în cadrul POR 2014–2020 ca urmare a aprobării modificării programului prin decizia Comisiei Europene nr. C(2018)6889/16.10.2018.

Axa prioritară 14 - Crearea infrastructurii spitalelor regionale de urgență nu introduce tipuri de activități noi în cadrul POR. Având în vedere specificul celor trei proiecte majore privind construcția spitalelor regionale s-a considerat necesară delimitarea față de celelalte intervenții dedicate domeniului sănătății. Deși per ansamblu, atât intervențiile din axa 8 (ambulatorii, unități primiri urgențe, ambulante), cât și cele din axa 14 nou creată (spitale regionale) contribuie la aceleași obiective, sunt aplicabile rate de cofinanțare diferite din partea FEDR.

Având în vedere că Regulamentul nr. 1046/2018 de modificare a Regulamentului General nr. 1303/2013 permite statelor membre să implementeze Inițiativa pentru IMM-uri ca o axă separată în cadrul programelor operaționale finanțate din FEDR, s-a aprobat includerea Programului Operațional Inițiativa pentru IMM-uri ca axă prioritară distinctă în cadrul POR, respectiv a axa prioritară nr. 15 - Inițiativa pentru IMM-uri.

De asemenea, având în vedere cererea ridicată existentă pentru tipul de instrument financiar implementat prin Inițiativa pentru IMM-uri (IMM), s-a suplimentat alocarea financiară a Inițiativei pentru IMM-uri prin realocarea sumei de 150 milioane euro FEDR (respectiv 100 mil euro FEDR prevăzuți în POR pentru implementarea instrumentului financiar în cadrul Axei Prioritare 2 – credit cu dobândă subvenționată și 50 milioane euro FEDR din cadrul Axei Prioritare 1 a POR).

În ceea ce privește celelalte tipuri de informații solicitate, precizăm următoarele:

- **Informații relevante privind rata de absorbție:**

- Gradul de absorbție al fondurilor europene în cadrul POR este în procent de 2,88% reprezentând o valoare FEDR în sumă de 197,49 milioane euro, solicitată la rambursare de către Comisia Europeană, prin intermediul aplicațiilor de plată transmise de Autoritatea de Certificare și Plată (inclusiv pentru Axa prioritară 15 – Inițiativa pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii);
- Plățile efectuate de către Autoritatea de Management pentru POR către beneficiarii de proiecte/Fondul European de Investiții, reprezentând fonduri europene (FEDR) și cofinanțare de la bugetul de stat sunt în valoare de 360,56 milioane euro (prefinanțate, cereri de rambursare și cereri de plată);
- Până în prezent a fost realizat un FEDR eligibil în valoare de 293,47 milioane euro.

- **Stadiul implementării POR 2014 – 2020:**

- Până în prezent au fost lansate 106 apeluri de proiecte în valoare totală de 8,10 miliarde euro, valoare nerambursabilă (cofinanțare Uniunea Europeană și bugetul de stat), reprezentând o rată de lansare de peste 100% din alocarea totală a POR;

- Condiția principală de eligibilitate este existența unui contract de lucrări/ achiziție dotări în vigoare;
- Până în prezent au fost semnate 3.214 contracte de finanțare în valoare de 3.233 mld. Euro FEDR, reprezentând 48% din alocarea FEDR a POR;
- În anul 2018 au fost semnate 2.258 contracte de finanțare în valoare de 1,56 miliarde euro FEDR reprezentând 23,34 % din alocarea FEDR a POR;
- Suma prevăzută în POR pentru anul 2018 pentru evitarea dezangajării fondurilor europene în anul 2018 este de 854,4 milioane euro. Pentru anului 2018, suma previzionată a fi absorbită la nivelul Programului Operațional Regional, potrivit graficelor de depunere a cererilor de rambursare transmise de către beneficiari aferente contractelor semnate și previziunilor privind depunerea cererilor de rambursare aferente contractelor ce urmează a fi semnate este în valoare de 942,06 milioane euro FEDR.

- **Acte normative ce vizează îmbunătățirea procesului de implementare sunt următoarele:**

- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 47/2018 privind stabilirea unor măsuri de urgentare a absorbției fondurilor europene care stabilește cadrul instituțional pentru participarea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice la pregătirea și implementarea unor proiecte, în parteneriat, ce au ca obiect dotarea unităților administrativ-teritoriale cu mijloace de transport;
- Legea de aprobare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 30/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul fondurilor europene și pentru completarea unor acte normative în vederea creării cadrului legal pentru decontarea în cadrul POR a obiectivelor de investiții nefinalizate, finanțate integral sau parțial din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat sau bugetele fondurilor speciale, din bugete locale sau din bugetele instituțiilor finanțate integral din venituri proprii, din împrumuturi de la instituții financiare internaționale sau bănci de dezvoltare/cooperare internațională sau finanțate în cadrul programelor operaționale 2007-2013, din fonduri externe nerambursabile și cofinanțare de la bugetul de stat;
- Hotărârea Guvernului nr. 264/2003 privind stabilirea acțiunilor și categoriilor de cheltuieli, criteriilor, procedurilor și limitelor pentru efectuarea de plăți în avans din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare care stabilește cadrul legislativ privind acordarea și recuperarea avansurilor plătite de către ordonatorii principali de credite, în cadrul diferitelor tipuri de contracte de achiziție, încheiate pentru implementarea de programe, proiecte și acțiuni finanțate din fonduri externe nerambursabile;
- Hotărârea Guvernului nr. 399/2015 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune 2014-2020, cu modificările și completările ulterioare, cu privire la clarificarea prevederilor Art. 2, alin. (1), lit. a) prezentului act

normativ, pentru a fi în concordanță cu prevederile Art. 65, alin. (2) – (5) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013.

2.5.2.7. Programul Operational Capacitate Administrativă (POCA)⁴⁸

MDRAP este Autoritate de Management pentru POCA 2014 - 2020. Programul vizează consolidarea capacității administrative a autorităților și instituțiilor publice de a susține o economie modernă și competitivă, abordând provocarea 5 „Administrația și guvernarea” și provocarea 2 „Oamenii și societatea” din Acordul de Parteneriat al României. POCA 2014 - 2020 asigură continuitatea viziunii strategice a PODCA 2007 – 2013 cu privire la consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și eficiența administrației publice.

Buget total de 658,29 milioane euro, din care 553,19 milioane euro (inclusiv rezerva de performanță) reprezintă sprijinul UE, prin Fondul Social European, respectiv circa 105,10 milioane euro contribuția națională, asigurată din fonduri publice naționale (buget de stat, bugete locale).

Implementarea programului se realizează prin trei axe prioritare:

Axa 1 – Administrație publică și sistem judiciar eficiente;

Axa 2 – Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente;

Axa 3 – Asistență tehnică.

Obiectivul general: Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 urmărește soluționarea problemelor orizontale de management în administrația publică centrală și locală, cu accent pe elementele cheie care întăresc credibilitatea administrației (în special procesul decizional, o mai bună reglementare legislativă, responsabilizarea administrației publice și eficacitatea organizațională) și orientarea către îmbunătățirea procesului de descentralizare a furnizării de servicii în anumite sectoare prioritare (sănătate, educație, asistență socială), îmbunătățirea calității și a eficienței serviciilor furnizate.

În ceea ce privește celelalte tipuri de informații solicitate, precizăm următoarele:

- Rezultate obținute aferente Programului Operațional Capacitate Administrativă (POCA):

- 27 apeluri lansate, în valoare totală de 953,70 mil. euro, reprezentând o rată de lansare de 144,87% din alocarea totală la nivel de program;
- 269 contracte de finanțare semnate, cu valoare totală eligibilă de 248,66 mil. euro, ceea ce reprezintă o rată de contractare de 37,77% din alocarea totală la nivel de program;
- 45,77 mil. euro plăți efectuate în cadrul programului, ceea ce reprezintă 8,27% din alocarea UE la nivel de program;
- 40,93 mil euro contribuție UE inclusă în declarațiile de cheltuieli transmise ACP, ceea ce reprezintă 7,40% din alocarea UE la nivel de program.

- Rezultate planificate aferente Programului Operațional Capacitate Administrativă (POCA) sunt următoarele:

- supracontractarea proiectelor până la 150%;

⁴⁸ aprobat de către CE pe data de 25 februarie 2015 prin Decizia C(2015) 1290

- o rată de contractare de 100% din alocarea POCA;

atingerea țintelor de plăți în vederea evitării dezangajării fondurilor aprobate.

2.5.2.8 Programe de cooperare:

Programe de cooperare aferente politicii de coeziune a UE, finanțate din FEDR:

Programul Interreg V-A România-Bulgaria⁴⁹ cu un buget total de 258,50 mil euro, a fost aprobat în 12 februarie 2015 de Comisia Europeană, primul apel de proiecte fiind lansat la 25 martie 2015.

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- O regiune bine conectată;
- O regiune verde;
- O regiune sigură;
- O regiune calificată și inclusivă;
- O regiune eficientă.

13,61 % este rata actuală de absorbție a Programului. Programul a demarat lansarea apelurilor de proiecte imediat după aprobare (martie 2015). În prezent, rata de contractare la nivelul Programului este de 93,82%. 125 de proiecte se află în implementare, 25 fiind deja finalizare. În 2018, Programul a luat decizia supracontractării, pentru a asigura atingerea tuturor țintelor Programului (inclusiv maximizarea ratei finale de absorbție). Începând cu anul 2016, programul a luat constant măsuri de simplificare, de reducere a poverii administrative, inclusiv depunerea proiectelor realizându-se electronic. Programul utilizează costuri simplificate, volumul de documente necesar a fi depus de beneficiari fiind astfel considerabil redus.

Programul Interreg V-A România-Ungaria⁵⁰ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 9 decembrie 2015 cu un buget total de 231,86 mil euro.

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Protejarea în comun și utilizarea eficientă a valorilor comune și resurselor (Cooperarea în domeniul valorilor comune și resurselor);
- Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor (Cooperarea în domeniul accesibilității);
- Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea mobilității forței de muncă transfrontaliere (Cooperare în domeniul ocupării forței de muncă);
- Îmbunătățirea serviciilor de îngrijire a sănătății (Cooperare în domeniul sănătății și prevenției bolilor);
- Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor (Cooperare în domeniul prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor);
- Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni (Cooperarea instituțiilor și comunităților).

Până în acest moment au fost lansate 6 apeluri de proiecte 3 apeluri pentru proiecte normale și 3 apeluri pentru proiecte strategice, acoperind întreaga valoare alocată a celor 6 axe prioritare menționate anterior.

Toate apelurile lansate în cadrul programului au fost închise.

Stadiul în prezent este următorul:

- cererile de finanțare depuse în cadrul apelului 1 pentru proiecte normale, au fost contractate și se află în stadiul de implementare;

⁴⁹ în calitate de Autoritate de Management

⁵⁰ în calitate de Autoritate de Management

- pentru cererile depuse in cadrul apelurilor strategice, a fost contractată faza de notă conceptuală;
- cererile de finanțare aferente apelului pentru proiecte normale 2 se află în stadiul de precontractare;
- cererile de finanțare aferente apelului pentru proiecte normale 3 se află în stadiul de evaluare

Până acum au fost certificate la CE cheltuieli în valoare de 1.22 milioane euro FEDR, reprezentând 0,64% din alocarea FEDR a Programului.

Programul transnațional Dunărea⁵¹ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 20 august 2015, având Autoritatea de Management în Ungaria. Acest program are un buget total de 262,99 mil euro, din care 202,10 mil euro finanțare FEDR.

Domeniile de finanțare au fost cuprinse în următoarele axe prioritare:

- Axa prioritară 1 - Inovare și responsabilitate socială în Regiunea Dunării;
- Axa prioritară 2 - Responsabilitatea față de mediu și cultură în Regiunea Dunării;
- Axa prioritară 3 – Conectivitatea în Regiunea Dunării;
- Axa prioritară 4 - Buna guvernare în Regiunea Dunării;
- Axa prioritară 5 - Asistență tehnică dedicată finanțării structurilor de management ale programului și activităților acestora - Facilitarea implementării programului.

Stadiul la data de 17 octombrie 2018 este următorul:

Au fost aprobate trei tipuri de apeluri de proiecte:

- 2 apeluri dedicate proiectelor transnaționale: în prezent, se află în implementare proiectele aferente primului apel, având un buget contractat de aprox. 91 milioane euro FEDR, iar cele aferente celui de-al doilea apel au un buget de aprox. 33,9 milioane euro FEDR;
- 1 apel de proiecte dedicat Coordonatorilor de Aree Prioritare SUERD ale căror proiecte se află în implementare, având un buget contractat de aprox. 3,6 milioane euro FEDR;
- 1 apel de proiecte tip „Seed money facility”, în implementare, cu un buget de aprox. 724 mii euro FEDR.

Programul de cooperare interregională INTERREG EUROPE⁵² fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 11 iunie 2015, având Autoritatea de Management în Franța. Acest program are un buget total de 426.31 mil euro, din care 359,33 mil euro finanțare FEDR. Primul apel de proiecte a fost deschis în perioada 22 iunie – 31 iulie 2015.

Domeniile de finanțare au fost cuprinse în următoarele axe prioritare:

- Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării;
- Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor;
- Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele;
- Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor.

Stadiul la data de 15 noiembrie 2018 este următorul:

- au fost aprobate 184 de Proiecte în cadrul primelor 3 apeluri, din care 80 cu beneficiari din România, bugetul FEDR aferent partenerilor români fiind de aproximativ 10,2 milioane Euro;

⁵¹ în calitate de Autoritate Națională

⁵² în calitate de Autoritate Națională

- cel de-al patrulea apel de proiecte se află în evaluare, cu un buget total de aprox. 74 milioane euro.

Programul de cooperare interregională URBACT⁵³ III a fost aprobat prin decizia C(2014) 9857 din 12.12.2014, având Autoritatea de Management în Franța. Acest program, cu buget total de 96.324.550 euro din care 74,30 mil euro finanțare FEDR, a avut evenimentul de lansare în 16 martie 2015 la Bruxelles. Domeniile de finanțare au fost cuprinse generic într-o singură axă prioritară: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile

Primul apel pentru Rețele de Planificare a Acțiunilor a fost deschis în perioada 30 martie – 16 iunie 2015, încheiat cu aprobarea a 21 de Rețele, prin decizia Comitetului de Monitorizare pe 11 septembrie 2015. Cel de-al doilea apel URBACT lansat pentru finanțarea Rețelelor de Implementare a fost deschis în perioada martie 2016 – iunie 2016, au fost aprobate 7 Rețele, prin decizia Comitetului de Monitorizare pe 10 octombrie 2015.

Faza I a celui de-al treilea Apel, pentru Formarea Rețelelor de Transfer, derulat în perioada septembrie 2017 – ianuarie 2018, s-a încheiat cu aprobarea a 25 de proiecte, în urma deciziei Comitetului de Monitorizare din 4 aprilie 2018.

Stadiul la data de 15 noiembrie 2018 este următorul:

- au fost aprobate trei apeluri având 53 de Rețele, dintre care 17 cu beneficiari din România (10 Rețele pentru Planificarea Acțiunilor, cu un buget FEDR alocat beneficiarilor români de 463.482,00 EUR și 3 Rețele de Implementare, cu un buget FEDR alocat beneficiarilor români de 111 370,00 EUR și 4 Rețele de Transfer cu un buget FEDR aprobat pentru faza I pentru beneficiarii români de 70 184.42 EUR);
- în decembrie 2018 vor fi definitive parteneriatele din cadrul Rețelelor de Transfer, unde numărul beneficiarilor și, implicit, bugetele proiectelor se vor extinde pentru fiecare din cele 25 de proiecte aprobate;
- următorul apel de proiecte pentru Rețelele de Planificare a Acțiunilor va avea loc în luna ianuarie 2019.

Programul de cooperare interregională INTERACT⁵⁴ III a fost aprobat de Comisia Europeană prin decizia C(2015) 5855 din data de 13.08.2015, având Autoritatea de Management în Slovacia. Obiectivul programului este acela de a acorda asistență tehnică celorlalte programe de cooperare teritorială europeană în creșterea capacității administrative pentru management și control, identificarea și valorificarea rezultatelor, implementarea abordărilor inovative (GECT, strategii macro-regionale, ITI etc). Bugetul programului este de 39,40 mil euro FEDR la care se adaugă 163.530 euro contribuția Elveției și Norvegiei.

Programul IPA de cooperare transfrontalieră România – Republica Serbia 2014-2020⁵⁵ a fost aprobat prin decizia C(2015) 5667 din 06.08.2015 - în calitate de Autoritate de Management. Acest program are un buget total de 88.124.999 euro ,din care 74.906.248 fonduri IPA.

Până în acest moment au fost semnate 38 de contracte (inclusiv Asistență Tehnică) în valoare de 50,7 mil. Euro, fonduri IPA, pentru care au fost declarate la CE cheltuieli în valoare de 13,24 mil Euro IPA, rezultând o rată a absorbției de 17,67%. CE a rambursat, până în prezent, 5,11 mil Euro. Plățile efectuate până la în acest moment însumează 10,1 mil Euro IPA (inclusiv avansuri).

---

⁵³ în calitate de Autoritate Națională

⁵⁴ în calitate de Autoritate Națională

⁵⁵ în calitate de Autoritate de Management

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele 4 axe prioritare:

- Promovarea ocupării forței de muncă și servicii pentru o creștere favorabilă a incluziunii;
- Protecția mediului și managementul riscurilor;
- Mobilitate sustenabilă și accesibilitate;
- Atractivitate pentru turism sustenabil.

Programe de cooperare aferente politicii de vecinătate a UE, finanțate din ENI:

Programul operațional comun România-Ucraina 2014-2020⁵⁶ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 17 decembrie 2015 cu un buget de 66 mil. euro. Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Cooperare instituțională în educație pentru creșterea accesului la educație și a calității educației;
- Promovare și suport pentru cercetare și inovare;
- Conservarea și promovarea patrimoniului cultural și istoric;
- Dezvoltarea infrastructurii de transport transfrontalieră și a instrumentelor TIC;
- Sprijin pentru dezvoltarea serviciilor de sănătate și accesul la sănătate;
- Sprijin pentru activități comune de prevenire a dezastrelor naturale sau provocate de om, precum și acțiuni comune în situații de urgență;
- Prevenirea și lupta împotriva criminalității organizate și cooperarea polițienească.

Programul operațional comun România - Republica Moldova 2014-2020⁵⁷ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 17 decembrie 2015 cu un buget total de 89,10 mil. euro. Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Cooperare instituțională în educație pentru creșterea accesului la educație și a calității educației;
- Promovare și suport pentru cercetare și inovare;
- Conservarea și promovarea patrimoniului cultural și istoric;
- Dezvoltarea infrastructurii de transport transfrontalieră și a infrastructurii TIC;
- Sprijin pentru dezvoltarea serviciilor de sănătate și accesul la sănătate;
- Sprijin pentru activități comune de prevenire a dezastrelor naturale sau provocate de om, precum și acțiuni comune în situații de urgență;
- Prevenirea și lupta împotriva criminalității organizate și cooperarea polițienească.

Stadiul la data de 15 octombrie 2018 este următorul:

- Au fost lansate 2 (două) apeluri de proiecte, acoperind întreaga valoare alocată celor 7 prioritati menționate mai sus.
- Ambele apeluri au fost închise, fiind depuse un număr de 241 de proiecte aflate în proces de evaluare.
- Pentru proiectele mari de infrastructură a căror listă a fost stabilită în Program, au fost parcurse etapele specifice, 3 proiecte din lista principală fiind transmise la Comisia Europeană în vederea aprobării finale. Al 4-lea proiect din lista principală pentru care au fost solicitate o serie de clarificări suplimentare urmează să fie transmis la Comisia Europeană ulterior primirii documentației revizuite.

---

⁵⁶ în calitate de Autoritate de Management

⁵⁷ în calitate de Autoritate de Management

Programul operațional comun Bazinul Mării Negre 2014-2020⁵⁸ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană prin decizia C(2015) 9187 din 18.12.2015 cu un buget total de 53,94 mil. euro din care 49,04 mil. fonduri externe nerambursabile.

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Promovarea în comun a mediului de afaceri și antreprenorialului în sectoarele turism și cultură;
- Creșterea oportunităților de comerț transfrontalier și modernizarea în domeniul agriculturii și sectoarelor conexe, inclusiv acvacultură, industria alimentară și industria agricolă;
- Îmbunătățirea sistemului de monitorizare în comun a mediului;
- Promovarea unei activități comune de conștientizare publică și a unor acțiuni comune împotriva deșeurilor maritime și riverane.

Sumele cheltuite de la bugetul de stat pentru proiectele de cooperare teritorială europeană sunt esențiale pentru buna implementare a proiectelor de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională aferente programelor ce fac parte din obiectivul cooperare teritorială europeană al politicii de coeziune a UE și a proiectelor de cooperare transfrontalieră aferente politicilor de extindere și vecinătate ale UE la care ia parte România.

Până în acest moment au fost semnate 21 de contracte (inclusiv Asistență Tehnică) în valoare de 17 mil. Euro, fonduri externe nerambursabile.

Plățile efectuate până în acest moment însumează 4,1 mil Euro fonduri externe nerambursabile (inclusiv avansuri).

Programul de Cooperare Transfrontalieră ENI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina 2014-2020 a fost aprobat oficial de Comisia Europeană cu un buget total de 81,35 mil. euro.

Domeniile de finanțare cuprind următoarele axe prioritare:

- Promovarea culturii locale și a istoriei cu accentuarea funcției de turism;
- Utilizarea durabilă a mediului în zona transfrontalieră - conservarea resurselor naturale, acțiuni de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și poluare a râurilor;
- Dezvoltarea infrastructurii de transport în vederea îmbunătățirii mobilității persoanelor și bunurilor;
- Dezvoltarea infrastructurii pentru tehnologiile de informare și comunicare și schimbul de informații;
- Sprijinirea activităților comune pentru prevenirea dezastrelor naturale și antropice precum și acțiuni comune în situațiile de urgență;
- Sprijin pentru dezvoltarea infrastructurii de sănătate.

Stadiul la data de 15 octombrie 2018 este următorul:

- Au fost lansate două apeluri de propuneri de proiecte în valoare totală de 44 milioane euro;
- În cadrul celei de-a doua întâlniri a Comitetului Comun de Monitorizare (24-25.04.2018, Košice, Slovakia) nu au fost selectate proiecte mari de infrastructură cu participare românească;

---

⁵⁸ în calitate de Autoritate de Management

În cadrul celei de-a treia întâlniri a Comitetului Comun de Monitorizare (12.07.2018, Baia Mare, România) au fost selectate 35 de proiecte din care 24 cu participare românească.

B. FONDURI DIN POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ

1. Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 a fost adoptat de către Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei nr. 3508 din 26.05.2015 de aprobare a programului de dezvoltare rurală al României pentru sprijin din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, trasând prioritățile României pentru utilizarea celor aproximativ 9,5 miliarde euro fondurile publice disponibile (8,1 miliarde euro din bugetul FEADR și 1,4 miliarde euro reprezentând cofinanțarea națională).

1.1. Alocarea financiară PNDR 2014-2020 , împărțită pe ani este următoarea:

milioane euro

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
0,0	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	8.128,00

Alocarea publică totală este împărțită pe 6 priorități de dezvoltare rurală (PDR), conform PNDR 2014-2020:

- PDR 1 " *Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale*" – această prioritate este programată prin prioritățile de la 2 la 6 (alocarea se regăsește în prioritățile 2-6);
- PDR 2: " *Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor*" – alocare de 1.723,80 mil. euro;
- PDR 3: " *Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură*" - alocare de 1.004,82 mil. euro;
- PDR 4: " *Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură*" – alocare de 2.344,29 mil. euro;
- PDR 5: " *Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic*" – alocare de 678,82 mil. Euro;
- PDR 6: " *Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale*" - alocare de 2.197,89 mil. euro.

La alocările menționate mai sus, pe priorități de dezvoltare rurală, se adaugă alocarea pentru măsura de Asistență tehnică de 178,37 mil. euro

Programul cuprinde 16 măsuri de finanțare (la care se adaugă și o măsură exclusiv tranzitorie, respectiv Bunăstarea animalelor – angajamente multianuale încheiate prin PNDR 2007-2013). Plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+3.

1.2. Rata de absorbție PNDR 2014-2020

Valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor este de 3.173,77 mil. euro, la care se adaugă prefinanțarea încasată în anul 2015, respectiv 2016, din bugetul FEADR, în vederea asigurării finanțării necesare demarării și derulării Programului, în valoare de 325,12 mil. euro, ceea ce conduce la un **grad de absorbție FEADR 2014-2020 de 43,1%** (conform declarațiilor de cheltuieli aferente anilor 2016- 2018 rambursate de către COM, precum și a plăților efectuate către beneficiari în perioada iulie-octombrie 2018).

1.3. Măsuri PNDR 2014-2020 lansate

Sunt active 41 de (sub)măsuri/componente/scheme, din care 34 (sub)măsuri/componente/scheme sunt implementate de AFIR/AM PNDR și 6 măsuri de către APIA, la care se adaugă măsura de întărire a capacității administrative la nivelul autorităților responsabile de implementarea PNDR, respectiv Asistența tehnică.

- Sunt nelansate 3 submăsuri, care vor fi implementate de AFIR/AM PNDR.
- Urmare sesiunilor derulate în cei patru ani de implementare, cumulativ, numărul proiectelor depuse este de 55.339 cu o valoare publică 8.243,33 mil. euro.
- Numărul proiectelor selectate pentru finanțare este de 29.345 în valoare publică de 4.114,67 mil. euro, din care au fost contractate 28.224 proiecte în valoare publică de 3.575,86 mil. euro. Pentru aceste contracte au fost efectuate plăți în valoare publică de 1.696,49 mil. Euro.
- Detalierea pe sesiuni anuale se regăsește mai jos.

Sesiuni 2015

- **Depunere:** în perioada martie – decembrie 2015 s-a derulat prima sesiune anuală în cadrul a 15 submăsuri/componente (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), licitându-se suma de 1.558,32 mil. euro, fiind depuse 7.691 proiecte cu o valoare publică de 1.550,27 mil. euro.
- **Selectie și contractare:** din proiectele depuse în sesiunea 2015, s-au selectat 4.362 proiecte în valoare publică de 902,73 mil. euro și s-au contractat 4.155 proiecte în valoare publică de 769,25 mil. euro, plățile efectuate fiind în valoare publică de 506,27 mil. euro.

Sesiuni 2016

- **Depunere:** începând cu luna aprilie s-au lansat sesiuni de depunere a cererilor de finanțare pentru 24 submăsuri/componente/scheme (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), licitându-se suma de 1.685,25 mil. euro, fiind depuse 14.529 proiecte cu o valoare publică de 1.965,25 mil. euro.
- **Selectie și contractare:** din proiectele depuse în sesiunea 2016, s-au selectat 9.689 proiecte în valoare publică de 1.360,54 mil. euro și s-au contractat 9.396 proiecte în valoare publică de 1.275,90 mil. euro, plățile efectuate fiind în valoare publică de 643,94 mil. Euro.

Sesiuni 2017

- **Depunere:** începând cu luna februarie s-au lansat sesiuni de depunere a cererilor de finanțare 2017 pentru 24 submăsuri/componente/scheme (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), iar exclusiv pentru teritoriul ITI Delta Dunării s-au lansat sesiuni pentru 13 submăsuri, licitându-se suma de 2.382,73 mil. euro, fiind depuse 25.019 proiecte cu o valoare publică de

3.762 mil. euro (sesiunea aferentă submăsurii 19.2 a fost deschisă în data de 20 aprilie 2017 și se va închide în momentul epuizării fondurilor alocate).

- **Selectie și contractare:** din proiectele depuse în sesiunea 2017, s-au selectat 15.091 proiecte în valoare publică de 1.839,36 mil. euro și s-au contractat 14.599 proiecte în valoare publică de 1.527,92 mil. euro. Plățile efectuate sunt în valoare publică de 545,77 mil. Euro.

Sesiuni 2018

- **Depunere:** începând cu luna ianuarie, până în prezent, s-au lansat sesiuni de depunere a cererilor de finanțare 2018 pentru 13 submăsurii/componente/scheme (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), licitându-se suma de 665,36 mil. euro, fiind depuse 8.100 proiecte cu o valoare publică de 965,81 mil. euro.
- În perioada martie – mai 2018 s-a derulat Campania de primire a Cererilor unice de plată pentru anul 2018, au fost depuse cereri de plată în valoare publică de 446 mil. euro.
- **Selectie și contractare:** din proiectele depuse în sesiunea 2018, s-au selectat 203 proiecte în valoare publică de 12,04 mil. euro și s-au contractat 74 proiecte în valoare publică de 3,01 mil. euro, plățile efectuate fiind în valoare publică de 0,50 mil. Euro.
- Suplimentar, prin procedura de **tranzitie**, au fost transferate din PNDR 2007-2013 în PNDR 2014-2020, **22.627 proiecte cu o valoare publică de 435,84 mil. euro** (valoarea rămasă de plătit în vederea finalizării acestor contracte). Pentru aceste contracte au fost efectuate plăți în valoare publică de 254,42 mil. Euro.
- De asemenea, au fost efectuate **plăți în valoare publică de 1.511,15 mil. euro pentru măsurile de plăți compensatorii pe suprafață/animale implementate de APIA**, aferente cererilor de plată depuse în campaniile desfășurate în anii anteriori.
- În cadrul **măsurilor suport**, au fost contractate 9 proiecte în valoare publică de 3,90 mil. euro - submăsura 2.1 „Servicii de consiliere pentru fermieri, tinerii fermieri, micro întreprinderi și întreprinderile mici”, 79 proiecte în valoare publică de 8,70 mil. euro
- – măsura de Asistență Tehnică, 239 proiecte în valoare publică de 69,97 mil. Euro - submăsura 19.4 „Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare” acordat GAL-urilor. Pentru aceste contracte au fost efectuate plăți în valoare publică de 109,64 mil. Euro.
- În vederea facilitării accesului la capital pentru sectorul agricol, a fost semnat cu **Fondul European de Investiții** un contract în valoare publică 93,88 mil. euro, ce vizează acordarea de credite pentru investiții în condiții avantajoase, fiind efectuate plăți în valoare publică de 46,94 mil. euro.

2. FONDUL EUROPEAN DE GARANTARE AGRICOLĂ (FEGA)

2.1. Principalele realizări în domeniul fondurilor europene FEAGA în Campania 2017

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) funcționează în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) și gestionează schemele de sprijin acordate fermierilor, finanțate din:

- ✓ FEAGA – Fondul European de Garantare Agricolă

- ✓ FEADR – Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (prin intermediul măsurilor delegate din cadrul PNDR 2014 - 2020)
- ✓ BN – Bugetul Național

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură implementează **Fondul European de Garantare Agricolă (FEAGA)**.

Cele mai importante acte normative care reglementează acordarea sprijinului financiar pentru schemele de plăți directe și ajutoarele naționale tranzitorii, care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020, sunt următoarele:

- **O.U.G.nr. 3/2015** pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, **cu modificările și completările ulterioare;**
- OMADR nr. 619/2015 pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate, condițiilor specifice și a modului de implementare a schemelor de plăți prevăzute la art. 1 alin. (2) și (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, precum și a condițiilor specifice de implementare pentru măsurile compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile pe terenurile agricole, prevăzute în Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 **cu modificările și completările ulterioare;**
- OMADR nr. 620/2015 privind aprobarea formularului-tip al cererii unice de plată pentru anul 2015 și a modului de aplicare a anumitor cerințe ale măsurilor compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile în anul 2015 pe terenurile agricole prevăzute la art. 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, pentru anul 2015 **cu modificările și completările ulterioare.**

Ajutoarele naționale tranzitorii – ANT se acordă în domeniul vegetal și zootehnic în limita prevederilor bugetare alocate Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

FEAGA este implementat prin gestiune partajată între statele membre și Uniune și finanțează cheltuieli care sunt efectuate în conformitate cu dreptul Uniunii, în conformitate cu prevederile Regulamentului **Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului.**

1. ALOCARE FEAGA – PLĂȚI DIRECTE

În Regulamentul delegat (UE) 2015/851 AL COMISIEI din 27 martie 2015 de modificare a anexelor II, III și VI la Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune este prevăzut plafonul financiar alocat României din FEAGA pentru plățile directe, astfel:

Alocare FEGA plati directe (EURO)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL *
	1,599,992,519	1,772,469,112	1,801,335,000	1,912,150,000	1,903,195,000	1,903,195,000	10,892,336,631

*La plafoanele financiare din FEGA mentionate mai sus, se vor adauga si cele estimate pentru masuri de piata si comert exterior de aproximativ 400 mil. Euro pentru perioada 2015-2020

Schemele de plăți directe finantate din FEGA sunt următoarele:

- schema de plată unică pe suprafață;
- plata redistributivă;
- plata pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu;
- plata pentru tinerii fermieri;
- schemele de sprijin cuplat in sectorul vegetal si in sectorul zootehnic;
- schema simplificată pentru micii fermieri.

Beneficiarii plăților - sunt fermierii activi persoane fizice și/sau persoane juridice care desfășoară o activitate agricolă în calitate de utilizatori ai suprafețelor de teren agricol și/sau deținători legali de animale, în conformitate cu legislația în vigoare. In categoria beneficiarilor de plati se incadreaza si cooperativele agricole, conform Legii 566/2004 a cooperatiei agricole, precum si grupurile de producatori care desfasoara activitate agricola.

In ceea ce priveste Campania 2017, APIA a autorizat la plata suma de **2,636 miliarde euro**, ceea ce reprezinta un procent de absorbtie **97,50%** din plafonul financiar alocat Romaniei în Campania 2017 de **1,801 miliarde de euro**.

Plățile se efectueaza la cursul de schimb de **4,5993 lei pentru un euro**, stabilit de către Banca Centrală Europeană în data de 29 septembrie 2017 și publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 329/05 din 30 septembrie 2017.

In ceea ce priveste sumele rambursate de catre Comisia Europeana in anii calendaristici 2017 si 2018, urmare a solicitarii prin declaratiile lunare de cheltuieli (ani financiari 2017 si 2018) precizam faptul ca pana la aceasta data Comisia Europeana a rambursat suma de 3,51 miliarde de euro.

An financiar	Suma comunicata in decizie CE - euro-
2017	1,772,508,497.61
2018	1,736,792,339,41
Total	3,509,300,837,02

În ceea ce privește Campania de primire a cererilor unice de plată pentru anul 2018, în perioada, 1 martie - 15 mai 2018, la nivelul Agenției s-a depus un număr de 867.067 de cereri pentru o suprafață de 9.640.942 hectare.

Comparativ cu anul 2017, se constată o scădere a numărului de fermieri care au depus cereri unice de plata, respectiv 884.397, dar o creștere a suprafeței pentru care s-a solicitat sprijin, pentru ca în 2017 a fost solicitată la plata o suprafață mai mica, de 9.541.389 hectare.

1. Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală

Agentia de Plati si Interventie pentru Agricultura implementeaza in baza acordurilor de delegare incheiate cu Agentia pentru Finantarea Investitiilor Rurale (AFIR) urmatoarele masuri finantate din FEADR:

- MĂSURA 08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor – submasura 8.1 - Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite
- MĂSURA 10 - Agro-mediu și climă
- MĂSURA 11 – Agricultură ecologică
- MĂSURA 13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice
- Masura 14 (fosta masura 215)- Plati in favoarea bunastarii animalelor
- MĂSURA 15 – Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea padurilor - 15.1 - Plăți pentru angajamente de silvo-mediu
- Masura 214 - Plati privind agromediu

Alocare FEADR + cofinantare Buget National: **3,59 miliarde euro**

In campania 2017 au solicitat sprijin pentru masurile de dezvoltare rurala app. 409 mii fermieri (o cerere poate viza mai multe tipuri de plati).

PLAFOANE ALOCATE DIN FEADR PENTRU PERIOADA DE PROGRAMARE 2014-2020 – MASURILE IMPLEMENTATE DE APIA IN BAZA DELEGARII PRIMITE DE LA AFIR*

MASURA	Perioada de programare 2014 - 2020	FEADR (euro)	BN (euro)	Total (euro)
8	Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor	105,695,160	21,106,472	126,801,632
10	Agromediu si clima	909,964,916	159,032,069	1,068,996,985
11	Agricultura ecologica	200,686,161	35,011,337	235,697,498
13	Plati pentru zone care se confrunta cu constrangeri naturale sau alte constrangeri specifice	1,150,796,418	166,798,226	1,317,594,644
14	Bunastarea animalelor	687,938,706	88,522,854	776,461,560
15	Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor	58,415,000	11,732,754	70,147,754
TOTAL		3,113,496,361	482,203,712	3,595,700,073

* Plafoanele alocate sunt conform **Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 – versiunea 6.1** transmisă oficial către Comisia Europeană spre analiză și aprobare în data de 18.06.2018.

Din alocarea financiara de **3,59 miliarde euro**, APIA a solicitat prin intermediul declarațiile anuale, anii financiari 2016, 2017, respectiv declarațiile de cheltuieli aferente perioadei 16.10.2017-31.12.2017 și 01.01.2018-30.06.2018, suma de **1,341 miliarde euro**.

An financiar	PNDR 2007-2013 (euro)	PNDR 2014-2020 (euro)
2016	97,588,061.91	338,787,633.67
2017		513,783,019.10
2018		488,959,731.10
TOTAL	97,588,061.91	1,341,530,383.87

Situatia defalcata pe masuri se prezinta astfel:

An financiar	PNDR 2014-2020 (euro)	M10 Agromediu climă (euro)	și M11 Agricultură ecologică (euro)	M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (euro)	M14 Bunăstarea animalelor (euro)
2016	338,787,633.67	41,343,388.88	8,377,434.73	206,971,753.24	82,095,056.82
2017	513,783,019.10	111,652,752.24	30,605,168.56	220,664,570.45	150,860,527.85
2018	488,959,731.10	96,234,954.17	24,270,532.45	214,654,355.87	153,799,888.61
TOTAL	1,341,530,383.87	249,231,095.29	63,253,135.74	642,290,679.56	386,755,473.28

Agentia de Plati si Interventie pentru Agricultura a autorizat la plata in perioada 16 octombrie 2017 – 15 octombrie 2018 pentru masurile de dezvoltare rurala, Campania 2017, suma totală de **590,54 milioane euro**.

Menționăm că plățile se efectuează la cursurile de schimb valutar stabilite de către Banca Centrală Europeană, astfel:

- 4,5390 lei pentru un euro, stabilit de către Banca Centrală Europeană în data de 30.12.2016 și publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 491/01 din 31.12.2016, pentru plățile finanțate din FEADR (Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală).

Măsurile implementate de către Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură au ca principal scop stimularea absorbției fondurilor europene, cu respectarea prevederilor comunitare și naționale în vigoare.

În continuare sunt prezentate câteva dintre măsurile luate de APIA, pe parcursul anului 2017:

- ✓ autorizarea și efectuarea plăților în avans către fermierii beneficiari ai schemei de plată pe suprafață;
- ✓ încheierea/prelungirea convențiilor de lucru încheiate între APIA, fondurile de garantare în domeniul agriculturii și băncile comerciale în vederea eliberării adeverințelor în cadrul diferitelor scheme de sprijin implementate, respectiv: SAPS, AXA II (PNDR), ajutoarele naționale tranzitorii în sector zootehnic, plățile pentru bunăstarea animalelor (pasări și porcine);
- ✓ încheierea de acorduri și protocoale cu instituții din țară și din străinătate;
- ✓ Participarea la misiunile de audit ale Comisiei Europene, ale Curții Europene de Conturi, la întâlnirile bilaterale sau de conciliere;
- ✓ activități de informare publică asupra măsurilor/schemelor de sprijin derulate din fonduri europene (FEAGA - Fondul European de Garantare Agricolă și FEADR - Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală) și de la bugetul național;
- ✓ organizarea de sesiuni de instruire a reprezentanților asociațiilor profesionale din domeniul agriculturii și de sesiuni de informare a fermierilor, acțiuni de tip caravană, prin centrele județene și locale, în unitățile administrative-teritoriale;
- ✓ realizarea, tipărirea, distribuirea/difuzarea de materiale de informare având secțiuni specială cu privire la măsurile implementate de APIA;
- ✓ postarea pe pagina web oficială a instituției - www.apia.org.ro, a materialelor de informare aferente Campaniei de primire a cererilor de sprijin pe suprafață, în cadrul secțiunii deschise special cu această ocazie, care s-a putut accesa din pagina de început.
- ✓ participarea instituției la evenimente de informare publică sau promovare a constat în organizarea unor standuri proprii sau doar în prezența unor reprezentanți ai Agenției în stand-urile unor organisme partenere, din cadrul MADR sau externe, cu ocazia evenimentelor de tipul târgurilor (internaționale/naționale) sau expozițiilor;
- ✓ activități de informare publică sau promovare au fost derulate și în cadrul unor conferințe, seminarii, simpozioane, colocvii de specialitate, întâlniri cu reprezentanți ai primăriilor sau prefecturilor, producători sau asociații agricole etc., cu participarea specialiștilor APIA;
- ✓ participarea cu stand propriu la Târgul internațional de produse și echipamente în domeniul agriculturii, horticulturii, viticulturii și zootehniei – IndAgra 2017;
- ✓ Identificarea prin mijloace electronice a parcelelor agricole din cadrul exploatației și a suprafețelor din angajamente.

Pentru creșterea gradului de accesare a Masurilor 10 și 11, în anul 2017, AM PNDR, APIA și AFIR a avut în vedere realizarea unei campanii ample de informare a potențialilor beneficiari ai măsurii, derulată prin intermediul diferitelor canale de comunicare, care a cuprins printre altele:

- ✓ realizarea de materiale de informare publicate pe site-ul instituțiilor responsabile cu elaborarea și implementarea măsurilor de mediu și climă, pe portalul Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală,
- ✓ publicarea unor comunicate de presă (preluate ulterior pe canalele media la nivel național și regional) și publicarea articolelor prin utilizarea instrumentelor social media,
- ✓ informații furnizate prin formularul cererii unice de plată pe suprafață și Ghidul solicitantului. (materiale ce au fost publicate în timp util pe site-ul gestionat de Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură).

În paralel, APIA a derulat caravane și campanii de informare și promovare înainte de demararea depunerii cererilor unice de plată.

➤ Obiective în perioada 2019-2021

În ceea ce privește perioada 2019-2021, principalul obiectiv al Agenției este de a asigura o bună gestionare a fondurilor comunitare și naționale și de a veni în sprijinul fermierilor români, asigurând astfel dezvoltarea sectorului agricol, a exploatațiilor vegetale și de creștere a animalelor, cu respectarea măsurilor de protecție a mediului inconjurător, precum și valorificarea resurselor și posibilităților naturale de care dispune România.

Să menținem trendul ascendent al absorbției fondurilor europene și să încurajăm fermierii să mizeze pe agricultură prin accesarea cât mai multor forme de sprijin financiar.

Să contribuim în continuare, cu sprijinul și în interesul fermierilor, la modernizarea și eficientizarea agriculturii, la dezvoltarea satului românesc și la creșterea economiei în ansamblul ei, pe termen mediu și lung, în România.

Calitatea produselor agricole europene, metodele de producție utilizate, siguranța alimentară și proprietățile nutritive ale acestora, producția ecologică, rămân atuuri care pot susține produsele agricole în competiția cu cele obținute în țări terțe la prețuri mult mai scăzute și calitate pe măsura costurilor de producție.

Măsura de promovare a produselor agricole pe piața internă a Uniunii Europene și pe piețele țărilor terțe la a cărei finanțare participă, alături de beneficiari, Comisia Europeană conține instrumente destinate consolidării schimburilor comerciale, pătrunderii și creșterii cotei de piață a produselor din Uniunea Europeană, inclusiv românești, pe piețele țărilor terțe, efectele benefice fiind cuantificate la nivel economic.

Politica Agricolă Comună (PAC) permite ca potențialul sectorului agricol și agroalimentar european să fie eliberat și pus în valoare, pentru a contribui la Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, sprijinind agricultura ca sursă de siguranță alimentară, de folosire sustenabilă a resurselor și de dinamism pentru zonele rurale.

În calitate de instrument PAC, politica europeană de promovare pentru produsele agricole urmărește obiectivele reformei PAC până în 2020 și, în special, stimularea competitivității agriculturii europene, atât pe piața internă, cât și în țările terțe, punând accentul pe următoarele obiective:

- ✓ Sporirea nivelului de conștientizare al consumatorilor în ceea ce privește meritele produselor agricole europene;
- ✓ Dezvoltarea și deschiderea de noi piețe pentru produsele agricole europene pe piața internă și în țările terțe;
- ✓ Sporirea eficacității și eficienței politicii, prin valorificarea mai eficientă a producției agricole europene și prin consolidarea poziției acesteia pe diferitele piețe existente.

1. FONDUL EUROPEAN PENTRU PESCUIT SI AFACERI MARITIME

Alocare financiară anuală FEPAM:

Anul de alocare	Alocația principală FEPAM	Contribuție Buget național corespunzătoare maximă	Anul limită de cheltuire a alocării
2015	46.465.937,00	15.488.645,67	2018
2016	23.594.150,00	7.864.716,67	2019
2017	23.976.562,00	7.992.187,33	2020
2018	24.534.471,00	8.178.157,00	2021
2019	24.702.232,00	8.234.077,33	2022
2020	25.148.019,00	7.529.926,50	2023
Total	168.421.371	55.287.710,5	

Angajamente bugetare la data de 22.10.2018:

CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 168

Valoare totală eligibilă CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 518.394.414,40 lei

Valoare contribuție nerambursabilă CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 374.199.886,84 lei
(din care contribuție UE: 283.240.145,47 lei)

din care:

- Contracte reziliate: 4

Valoare totală eligibilă contracte reziliate: 7.631.347,46 lei (din care contribuție UE: 3.793.531,70 lei)

- Contracte finalizate: 75

Valoare totală eligibilă contracte finalizate: 140.336.820,91 lei (din care contribuție UE: 94.943.989,97 lei)

- Contracte în implementare: 89

Valoare totală eligibilă contracte în implementare: 370.426.246,02 lei

Gradul de angajare a sumelor alocate = 35,82%.

Plăți către beneficiari la data de 22.10.2018:

Prefinanțări (lei)		Rambursări (lei)		Total (lei)	Rata de plată la beneficiar %
Contribuție UE	Contribuție națională	Contribuție UE	Contribuție națională		
6.590.268,20	2.196.756,07	140.795.733,59	46.931.911,20	196.254.669,05	18,78

Sume încasate de la CE

Prefinanțări primite de la CE = 10.646.336,01 euro.

Cheltuieli declarate de AM la AC (euro)		Cheltuieli certificate de ACP (euro)		Rambursări de la CE (euro)	Rata de absorbție efectivă (%)
Valoare publică	Contribuție UE	Valoare publică	Contribuție UE		
36.417.226,92	27.312.920,19	25.900.639,02	19.425.479,27	17.482.931,30	12,35

Transformarea sumelor din lei în euro în prezentul document s-a efectuat la cursul INFOREURO aferent lunii OCTOMBRIE 2018: 1 euro = 4,6701 lei

Riscurile care pot interveni în perioada 2018-2020 în implementarea POPAM

- riscului "întârzierea/lipsa desemnării AMPOPAM" care a fost eliminat ca urmare a desemnării MADR ca autoritate de management și a Ministerului Finanțelor Publice ca autoritate de certificare pentru Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime.

-lipsa disponibilităților financiare ale solicitanților/ beneficiarilor POPAM;

-beneficiarii privați, în speță pescarii comerciali, nu au venituri suficiente pentru susținerea unor investiții de tipul celor cofinanțate prin POPAM (veniturile acestora sunt limitate la cota de pescuit alocată pe autorizația de pescuit), rata de cofinanțare fiind de 50%. Pentru a intensifica informarea acestora cu privire la măsurile ce au fost prevăzute în legislația națională referitoare la plăți, AM va proceda la elaborarea unei fișe de prezentare a facilităților privind plata la factură și avansul de până la 50% din quantumul sprijinului financiar nerambursabil și distribuirea acesteia pescarilor prin inspectorii ANPA;

-inoperabilitatea pe perioade semnificative a sistemului electronic de transmitere a datelor utilizat de DGP-AMPOPAM;

-interesul scăzut al autorităților publice locale pentru infrastructura portuară de pescuit, din cauza faptului că se poate finanța numai modernizarea infrastructurii existente, nu și crearea de noi porturi de pescuit, locuri de debarcare sau centre de licitații deși sprijinul financiar pentru autorități publice este de 100%. În acest sens, AM a inițiat discuții cu autoritatea portuară din Constanța și cu organizațiile de pescari pentru identificarea unei posibile locații.

-întârzieri semnificative la nivelul MDRAPFE în operaționalizarea tuturor modulelor sistemului integrat de management SMIS2014+/MySMIS 2014;

-dificultăți ale beneficiarilor în operarea datelor în MySMIS 2014;

-disfuncționalități temporare ale sistemelor informatice MySMIS 2014, SMIS2014 ș.a.

-întârzierea/lipsa aprobării CE a modificării țintelor/operațiunilor sau realocărilor bugetare POPAM;

-modificări frecvente ale cadrului legislativ și instituțional;

-birocrăția excesivă.

7.3 Contribuția României la bugetul UE și poziția financiară netă

Contribuția României la bugetul UE

Potrivit angajamentelor asumate prin Tratatul de aderare a Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană ratificat prin Legea nr. 157/2005, România, în calitate de stat membru, participă la finanțarea bugetului Uniunii Europene potrivit regulilor comunitare unitare care sunt direct aplicabile de la data aderării. Astfel, începând cu 1 ianuarie 2007, România asigură plata contribuției sale pentru finanțarea bugetului Uniunii Europene în cadrul sistemului resurselor proprii ale bugetului comunitar.

Începând cu anul 2014 sistemul resurselor proprii ale Uniunii Europene este reglementat prin Decizia nr. 2014/335/CE, Euratom, aceasta fiind publicată, atât în original (EN) cât și toate limbile oficiale ale statelor membre (inclusiv în limba română), în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 168 din 07.06.2014 (p. 105-111 pentru versiunea în limba română).

Contribuția României la bugetul Uniunii Europene pentru anul 2019 și estimarea pentru anii 2020-2022

mii LEI

Cod	Denumirea	2019	2020	2021	2022
55.03.01	Contribuții din taxe vamale	797.508,0	794.056,0	790.603,0	787.151,0
55.03.03	Contribuții din sectorul zaharului	0,0	0,0	0,0	0,0
	Total contribuții din resurse proprii tradiționale	797.508,0	794.056,0	790.603,0	787.151,0
55.03.04	Contribuții din resursa TVA	1.089.777,0	1.085.060,0	1.080.342,0	1.075.624,0
55.03.05	Contribuții pentru corectia/rabatul acordat Marii Britanii	510.775,0	505.452,0	503.255,0	501.057,0
55.03.06	Contribuții din resursa VNB	6.144.077,0	6.654.820,0	7.202.966,0	7.449.216,0
55.03.10	Contribuții pentru reducerile în favoarea Danemarca, Austria, Țărilor de Jos și Suediei	66.639,0	65.344,0	65.060,0	64.776,0
	Total contribuții din resurse proprii	8.608.776,0	9.104.732,0	9.642.226,0	9.877.824,0
55.03.07	Contribuții suplimentare și neprevăzute	55.013,0	0,0	0,0	0,0
	rezerve pentru acoperirea diferentelor calculate la soldurile TVA și VNB	55.013,0	0,0	0,0	0,0
55.03	Contribuția României la bugetul UE	8.663.789,0	9.104.732,0	9.642.226,0	9.877.824,0
	Produsul Intern Brut	1.022.500.000,0	1.101.000.000,0	1.178.600.000,0	1.261.500.000,0
	Contribuția României privind resursele proprii la bugetul UE, ca pondere în PIB (%), inclusiv contribuții suplimentare și neprevăzute	0,85	0,83	0,82	0,78

^{*)} CNSP - Prognoza de iarnă - ianuarie 2019

Aceste sume pot suferi modificări, întrucât, pe de o parte, potrivit procedurilor comunitare, se vor efectua ajustări tehnice automate ale indicatorilor stabiliți în cadrul reuniunii ACOR-Previziuni, la momentul apariției noilor indicatori macroeconomici estimați de Comisia Europeană, iar pe de altă parte, nivelul contribuției tuturor Statelor Membre, deci și a României, se va modifica în funcție de negocierile la nivel comunitar în ceea ce privește volumul total al bugetului Uniunii Europene.

Menționăm că pentru anii 2021 și 2022 pot apărea modificări substanțiale, dintre care, la acest moment, pot fi prevăzute următoarele:

- BREXIT – acoperirea golului rămas în urma retragerii UK din UE (echivalentul contribuției UK la bugetul UE sau altă sumă în funcție de rezultatul acordului din martie 2019);
- Cadrul Financiar Multianual 2021-2027 - aflat la început de negociere, așteptându-se ca finalizarea acestuia să se facă în anul 2019 sau, în cel mai rău caz, în anul 2020. Factorii care influențează cuantumul contribuției RO la bugetul UE sunt:
  - Noile resurse proprii – vor genera modificări ale ponderii contribuției RO la bugetul UE în totalul Resurse proprii;
  - Creșterea plafonului de finanțare a bugetului UE prin sistemul de resurse proprii;
  - Alte influențe din Piața Internă și Internațională.

Estimarea contribuției României la Fondul European de Dezvoltare pentru perioada 2019 – 2022

Prin Legea nr. 16/2008, România a aderat la Acordul, semnat la Luxemburg la 25 iunie 2005, de modificare a Acordului de parteneriat dintre membrii grupului statelor din Africa, Caraibe și Pacific, pe de o parte, și Comunitatea Europeană și statele membre, pe de altă parte, semnat la Cotonou la 23 iunie 2000. În acest context, din 2011, România contribuie la cel de-al 10-lea Fond European pentru Dezvoltare (FED 10).

În tabelul de mai jos este prezentată estimarea contribuției României la FED pentru perioada 2019-2022:

Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare pentru anul 2019 și estimarea pentru anii 2020-2022

Cod	Denumirea	2019	2020	2021	2022
55.02.05	Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare	157.749,0	157.067,0	155.775,0	155.775,0
55.02	Transferuri curente în străinătate (către organizații internaționale)	157.749,0	157.067,0	155.775,0	155.775,0

mii lei

Aceste sume pot suferi modificări în funcție de deciziile luate la nivel comunitar, cu privire la necesarul de fonduri pentru plățile către statele ACP.

Poziția financiară netă a României în relația cu bugetul UE

Evoluția fluxurilor financiare dintre România și Uniunea Europeană
(BALANȚA FINANCIARĂ NETĂ)
la 31.12.2018

Sume primite în CFM*) 2007-2013

milioane euro

Denumire	Realizat 2007- 2017	Realizat 2018 (execuția la 31.12.2018)	Realizat 2007-2018 (execuția la 31.12.2018)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	37.066,11	6,55	37.072,66
<i>A. Fonduri de pre-aderare</i>	2.711,65	6,54	2.718,20
<i>B. Fonduri post-aderare, din care:</i>	34.354,46	0,01	34.354,46
<i>i) Avansuri</i>	4.217,07	0,01	4.217,07
<i>ii) Rambursari (inclusiv FEAGA)</i>	30.137,39	0,00	30.137,39
B1. Fonduri structurale și de coeziune (FSC), din care:	17.254,26	0,00	17.254,26
a) Avansuri din FSC	2.125,81	0,00	2.125,81
b) Rambursari din FSC	15.128,45	0,00	15.128,45
B2. Fonduri pentru dezvoltare rurală și pescuit (FEADR+FEF), din care:	7.734,02	0,00	7.734,02
a) Avansuri (FEADR+FEF)	593,88	0,00	593,88
b) Rambursari (FEADR+FEF)	7.140,15	0,00	7.140,15
B3. Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEAGA)	7.658,82	0,00	7.658,82
B4. Altele (post-aderare), din care:	1.707,35	0,01	1.707,36
a) Avansuri	1.497,38	0,01	1.497,39
b) Rambursari	209,97	0,00	209,97

Sume primite în CFM 2014-2020

milioane euro

Denumire	Realizat 2014- 2017	Realizat 2018 (execuția la 31.12.2018)	Realizat 2014-2018 (execuția la 31.12.2018)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B+C+D)	8.619,81	4.437,87	13.057,68
<i>i)</i> Avansuri	1.867,35	69,81	1.937,16
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	6.752,46	4.368,06	11.120,52
A. Fonduri structurale si de coeziune (FSC), din care:	2.655,35	1.469,11	4.124,46
a) Avansuri din FSC	1.511,00	31,08	1.542,07
b) Rambursari din FSC	1.144,36	1.438,03	2.582,39
B. Fonduri pentru dezvoltare rurala si pescuit (FEADR+FEAPAM), din care:	2.379,53	1.026,06	3.405,59
a) Avansuri (FEADR+FEAPAM)	335,61	0,20	335,81
b) Rambursari (FEADR+FEAPAM)	2.043,92	1.025,86	3.069,79
C. Fondul European pentru Garantare Agricola (FEAGA)	3.013,10	1.768,96	4.782,06
D. Altele (post-aderare), din care:	571,83	173,75	745,57
a) Avansuri	20,74	38,53	59,28
b) Rambursari	551,08	135,21	686,29

Sume plătite în perioada 2007-2018

milioane euro

Denumire	Realizat 2007- 2017	Realizat 2018 (execuția la 31.12.2018)	Realizat 2007-2018 (execuția la 31.12.2018)
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	15.282,32	1.677,48	16.959,80
C. Contributia României la bugetul UE	14.905,36	1.640,15	16.545,50
D. Alte contribuții	376,96	37,33	414,29

SOLD - CFM 2007-2013 + CFM 2014-2020

milioane euro

Denumire	Realizat 2007- 2017	Realizat 2018 (execuția la 31.12.2018)	Realizat 2007-2018 (execuția la 31.12.2018)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	45.685,92	4.444,42	50.130,34
A. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2007-2013	37.066,11	6,55	37.072,66
B. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2014-2020	8.619,81	4.437,87	13.057,68
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	15.282,32	1.677,48	16.959,80
III. SOLDUL FLUXURILOR = I - II	30.403,60	2.766,94	33.170,54

*) Cadrul financiar multianual

Stimularea creșterii economice, accesarea fondurilor europene și accelerarea ritmului de absorbție al acestora, măsuri ferme de combatere a risipei în utilizarea banului public, asigurarea eforturilor de menținere a sustenabilității finanțelor publice prin menținerea deficitului bugetar sub valoarea de 3% din PIB prevăzută de Tratatul de la Maastricht, asigurarea securității sociale reprezintă priorități ale construcției bugetare pe anul 2019 și perspectiva 2020-2022.

MINISTRUL FINANTELOR PUBLICE,

[REDACTED]
Eugen Orlando Teodorovici
[REDACTED]

AVIZAT,

SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI

Secretar General al Guvernului

Toni Greblă
[REDACTED]

Comisia Națională de Strategie și Prognoză,

Președinte,

[REDACTED]
Ion Ghizdeanu

MINISTRUL JUSTIȚIEI

[REDACTED]
Tudorel Toader